

Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem

Mācību priekšmeta programmas paraugs

Valsts izglītības satura centrs | ESF projekts Nr. 8.3.1.1/16/1/002
Kompetenču pieeja mācību saturā

Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem

Mācību priekšmeta programmas paraugs

Mācību priekšmeta programmas paraugs ir izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" ietvaros.

Mācību priekšmeta programmas paraugu izstrādāja **Sandra Jarāne, Rita Nazarova** un **Justīne Smuļķeviča**.

Mācību priekšmeta programmas parauga izstrādē piedalījās **Inamora Zaiceva**.

Mācību priekšmeta programmas parauga izstrādi un sagatavošanu publicēšanai Projektā vadīja **Aija Rusaika**.

ISBN **978-9934-24-049-2**

- mācību līdzekļi iekļautais mācību saturs ir piemērots skolēniem ar speciālām mācīšanās vajadzībām.

Saturs

levads	3	Pielikumi	250
Mērķis un uzdevumi	7	1. pielikums. Mācību priekšmetu programmu	
Mācību saturs	8	paraugos lietotie kodi	250
Dzirdes traucējumi un to būtība, raksturojums un mācīšanās vajadzības	11	2. pielikums. Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs, beidzot 3., 6. un 9. klasi	251
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	13	3. pielikums. Skolēnam attīstāmie ieradumi	
leteikumi mācību darba organizācijai	16	latviešu valodā	255
Mācību satura apguves norise	17	4. pielikums. Latviešu valodas skolēniem ar dzirdes traucējumiem priekšmeta	
1. klase (1. mācību gads)	19	programmas tematu pārskats	256
1. klase (2. mācību gads)	40	5. pielikums. Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi	262
2. klase	62		
3. klase	94		
4. klase	122		
5. klase	150		
6. klase	171		
7. klase	195		
8. klase	213		
9. klase	233		

Ievads

Mācību priekšmeta programmas struktūra

Mācību priekšmeta programmas paraugs "Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem" (turpmāk – programma) ir veidots, lai palīdzētu skolotājiem īstenot Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumos Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (turpmāk – standarts) noteiktos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus valodu mācību jomā.

Programma ir veidota, lai īstenotu speciālās izglītības programmu skolēniem ar dzirdes traucējumiem, ņemot vērā atbilstoši organizētu mācību procesu. Uzmanība ir jāvelta skolēnu komunikatīvo prasmju attīstīšanai un spējai apzināti lietot valodu dažādās saziņas situācijās.

Programma ir speciālās izglītības programmas sastāvdaļa, kuru veido:

- mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi;
- mācību saturs;
- mācību satura apguves norise;
- mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni;
- ieteikumi mācību darba organizācijai.

Katram programmas tematam piedāvāti plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, to apguvei aptuveni paredzētais laiks, ieteicamās mācību metodes un nepieciešamie mācību līdzekļi. Programmā mācību saturs ir veidots atbilstoši standartā noteiktajiem valodu mācību jomas plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem, no tiem atvasinot mācību priekšmetā apgūstamos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus katrā klasē.

Mācību satura apguves norisē parādīts, kā pakāpeniski tiek sasniegtas standarta prasības zināšanu apgūvē, izpratnes veidošanā, kā arī prasmju un vērtībās balstītu ieradumu attīstīšanā. Ieteicamā mācību satura apguves norise veidota ar detalizētiem tematiem. Katrā tematā ir norādīti plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, to skaitā **ziņas** (apraksta nozīmīgākās temata apguves rezultātā iegūtās zināšanas un izpratni par mācību jomas lielajām idejām), **prasmes**, **vērtībās balstīti ieradumi** un **kompleksi sasniedzamie rezultāti** (raksturo skolēna spēju koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās). Katra temata ietvarā iekļautas arī nozīmīgākās skolēna darbības, kas nepieciešamas šo rezultātu sasniegšanai. Programmas tematu pārskats pievienots 4. pielikumā.

Programma veidota, paredzot, ka mācību priekšmeta apguvei 1.–9. klasē tiks atvēlētas 1429 mācību stundas (saskaņā ar standarta 14. pielikumā noteikto). Programma tiek īstenota desmit mācību gados, paredzot, ka 1. klases programmu apgūst divos mācību gados. Taču skolai ir iespējams mācību darbu organizēt arī citādi, piemēram, saskaņā ar standartu par 10 % (par 25 % valsts ģimnāzijām) samazinot vai palielinot stundu skaitu mācību priekšmetā. Ieteikumus mācību darba organizācijai skatīt programmas sadaļā "Ieteikumi mācību darba organizācijai".

Programmas paraugam ir ieteikuma raksturs. Skolotāji var izvēlēties šo programmu vai arī pēc šī parauga izstrādāt savu programmu.

Mācību satura un pieejas akcenti

Pamatizglītības satura īstenošanas mērķis ir vispusīgi attīstīts un lietpratīgs skolēns, kurš ir ieinteresēts savā intelektuālajā, sociāli emocionālajā un fiziskajā attīstībā, dzīvo veselīgi un droši, mācās ar prieku un interesi, sociāli atbildīgi līdzdarbojas sabiedrības norisēs un uzņemas iniciatīvu, ir Latvijas patriots.

Lietpratība jeb kompetence ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas reālās dzīves mainīgajās situācijās. Tā ir spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personiskajā vai sabiedriski politiskajā). Lietpratība jeb kompetence ir kompleksa – tā ietver zināšanas, izpratni, prasmes un ieradumus, kas balstīti vērtībās.

Lai katrā mācību priekšmetā ikvienam skolēnam nodrošinātu mūsdienīgas lietpratības izglītību, būtiski ikvienam skolotājam neatkarīgi no mācību priekšmeta plānot un vadīt skolēna mācīšanos, izvirzot skaidrus sasniedzamos rezultātus, izvēloties atbilstošus un daudzveidīgus uzdevumus, sniedzot atbalstošu un attīstošu atgriezenisko saiti un iespēju mācīties iedziļinoties – skaidrot darbību gaitu, domāt par mācīšanos un sasniegto rezultātu; veidot fiziski un emocionāli drošu mācību vidi; regulāri sadarboties ar kolēģiem, kopīgi plānojot mācību satura īstenošanu un sekojot līdzi katra skolēna attīstības dinamikai, un veikt nepieciešamos uzlabojumus mācību procesā, ņemot vērā katra skolēna individuālās mācīšanās un attīstības vajadzības.

Programma veidota, īpaši ņemot vērā šādus mācību satura un pieejas akcentus.

- Valodu jomas mācību priekšmetos skolēns apgūst valoddarbības prasmes (lasīt, rakstīt, runāt/stāstīt zīmju valodā, skatīties/vērot), veido izpratni par valodas nozīmi saziņā, apgūst valodas struktūru, izpratni par tekstu un tekstveidi. Atbilstoši šiem mērķiem arī veidoti skolēnam plānotie sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā, iekļaujot lielās idejas šādās trīs satura vienībās: 1) saziņa kontekstā, 2) teksts un tekstveide, 3) valodas struktūra. Valodas apguves plānošana atspoguļo mūsdienu valodniecības nozarē pastāvošo izpratni par jēdzienu *valoda*: tā ir gan valodas sistēma un tās iekšējā struktūra, gan arī tās daudzveidīgais lietojums (valoda kā darbība).

- Speciālās pamatzglītības programmas skolēniem ar dzirdes traucējumiem mērķis ir nodrošināt skolēna vispusīgu attīstību, lai skolēns atbilstoši savām spējām varētu turpināt izglītību vai apgūt profesiju, iesaistīties sabiedrības dzīvē un veidoties par laimīgu un atbildīgu personību. Izglītības programmas uzdevumi ir nodrošināt nepieciešamos atbalsta pasākumus un palīdzību mācību satura apguvē skolēniem ar dzirdes traucējumiem atbilstoši skolēnu veselības stāvoklim, spējām un attīstības līmenim.
- Programmā tiek integrēti dažādi mācību jomu temati, apgūstot svarīgākos standarta 2. un 14. pielikumā izvirzītos uzdevumus. Saņemot informāciju un stāstot zīmju valodā, skatoties un vērojot, skolēns dziļāk izprot valodniecības jēdzienus un nozīmi praktiskās valodas lietojuma situācijās. Tāpēc īpaši rosināma skolas visu mācību priekšmetu skolotāju sadarbība, meklējot kopīgus saskares punktus valodas satura plānošanai visos mācību priekšmetos.
- Gramatikas jautājumi var atkārtoties vairākos tematos, tāpēc skolotājs pats var izlemt, kad apgūt noteiktu gramatikas tematu un vai ir vajadzīgs par to runāt vairākkārt. Programmā ir norādīti tikai ieteicamie apgūstamie vārdi par konkrētu tematu (piemēram, lietvārdi un īpašības vārdi, kas saistīti ar personas datiem, ārējo izskatu un raksturu). Skolotājs var izveidot attiecīgo vārdu sarakstu vai arī izmantot mācību materiālus par konkrēto tematu, kurā ir attiecīgajam tematam atbilstoša leksika.
- Liela nozīme ir piešķirta mācību procesa posmam (valodu izglītībā šo posmu dēvē par iedevumu), kurā skolēns gūst zināšanas un jaunu pieredzi – skatoties/klausoties, lasot un vērojot. Jo vairāk skolēns saskatīs, izlasīs un pamanīs (skolā, uz ielas, teātrī, muzejā, rūpniecības uzņēmumā un citviet), jo ātrāk viņš apgūs valodu un satura ziņā bagātāks būs viņa vārdu krājums un radītais teksts. Iedevuma daļa ir nozīmīgs mācību procesa posms, jo tā laikā saskatītais, lasītais, novērotais iegūst nozīmi, kas tiek attīstīta un padziļināta, ja skolēns aktīvi to izmanto savos tekstos, tostarp arī digitālajā vidē.

Šie piemēri, kas atklāj tekstu daudzveidību, apgūstami pamatizglītības posmā pa klašu grupām.

1.–3. klase	4.–6. klase	7.–9. klase
afiša, anketa, apraksts, apsveikums, dzejolis, ielūgums, instrukcija, izziņa, kalendārs, karte, luga, (kārtības, spēles) noteikumi, pasaka, plakāts, (ēdiena) recepte, reklāma, sludinājums, stāsts, vēstījums, (privātā) vēstule	anotācija, diagramma, dienasgrāmata, grafiti, infografika, intervija, komentārs, komikss, kopsavilkums, (TV, pasākuma) programma, video/filmas sižeta teksts	aforisms, atsauksme, CV (dzīvesgājums), emuārs, eseja, iesniegums, motivācijas vēstule, pārskats, pārspriedums, paskaidrojums, pieteikums, recenzija, romāns, scenārijs, sludinājums, vizītkarte, zīmīte

- Programma akcentē skolēna darbību ar vārdu krājuma veidošanu un tekstu, lai piedāvātu plašākas iespējas iepazīt latviešu valodu. Sākot skolas gaitas, skolēniem ar dzirdes traucējumiem bieži vien nav verbālās latviešu valodas pieredzes. Tā kā programma tiek īstenota desmit mācību gados, paredzot, ka 1. klases programmu apgūst divos mācību gados, uzsvars ir likts uz skolēna verbālās valodas veidošanu, lai skolotāja vadībā konstruētu zināšanas par noteiktu valodas parādību.
- Dažādu tekstu lasīšana un izziņāšana ir skolēna domāšanas, zināšanu un pasaules izpratnes pamats. Mūsdienās par tekstiem nav uzskatāmi tikai tradicionālie drukātie teksti, tie ir arī elektroniskajā vidē, turklāt kā rakstveidā, tā arī mutvārdos. Teksts ir līdzeklis, kurā tiek uzkrāta un tālāk nodota informācija, idejas, pieredze vai viedokļi. Teksti var būt atšķirīgi arī struktūras jeb formāta ziņā. Tie var būt izteikti ar vārdiem teikumus un rindkopās (nepārtraukti teksti), piemēram, stāsts, paziņojums, vēstule, raksts. Šādi teksti var mīties ar grafikiem, tabulām, diagrammām, kartēm u. tml. (jaukta formāta teksti). Tie var būt multimodāli teksti, kuros izmantoti gan verbāli, gan vizuāli līdzekļi.
- Skolēns apzinās mutvārdu, rakstisko, multimodālo un digitālo tekstu specifiku, lielu nozīmi pievēršot arī informācijas pasniegšanas veidam sociālajos medijos. Programma piedāvā attīstīt visām mācību jomām nozīmīgus tekstpratības aspektus, izmantojot latviešu zīmju valodu – prasmi iespējami precīzi saprast teksta galveno domu, nolūku, emocionālo noskaņu.
- Skolēni ar dzirdes traucējumiem nevar brīvi demonstrēt runātprasmi, tāpēc tiek izmantota latviešu zīmju valoda, lai skolēns varētu paust savas domas, idejas un veidotu saziņu. Skolēni ar dzirdes traucējumiem nevar precīzi saklausīt uzdevuma noteikumus, tāpēc jebkurš uzdevuma nosacījums vai demonstrējums ir rakstisks un/vai tiek paskaidrots latviešu zīmju valodā.
- Programmā īpaša uzmanība ir pievērsta rakstiskā teksta tapšanas posmam, proti, melnraksta veidošanai, atgriezeniskās saites iegūšanai no skolotāja un klasesbiedriem, teksta uzlabošanai un tīrraksta veidošanai. Tādējādi tiek piedāvāts reducēt kvantitatīvo pieeju, tā vietā koncentrējoties uz teksta tapšanas procesu kā nozīmīgu mācību darba sastāvdaļu.
- Pamatskolas beigu posmā ir iekļauti temati, kuros skolēns analizē tekstus un pēc noteiktiem valodas kritērijiem nosaka tajos saziņas nolūku un noskaņu, raksturo autora individuālo stilu un ietekmi uz adresātu. Medijpratības jautājumi padziļināti tiek apgūti vidusskolas posmā.
- Programmā 1.–4. klašu posmā piedāvāts tematiskais princips, lai skolēniem atklātu jēgpilnu valodas mācīšanos reālās valodas lietojuma situācijās, kas saistītas ar noteiktu saziņas kontekstu ("Mēs skolā", "Mēs mājās", "Mēs sabiedrībā", "Mēs pasaulē"). Konteksta ietvaros izvēlētie temati spēj atklāt vērtības un attieksmes, kuras skolēnos nepieciešams veidot, izmantojot mācību saturu, piemēram, prasme formulēt savu viedokli, vārdos izteikt emocijas, saziņā ar cieņu izturēties pret atšķirīgu viedokli, jēgpilna laika pavadīšana, vietējā valodu un kultūru vide, tradīciju daudzveidība, veselīgs uzturs, izklaide kopā ar draugiem.
- Mācību saturā saglabāta nozīmīgāko gramatikas likumu apguve, pievēršot uzmanību to jēgpilnam lietojumam. Programmā likts uzsvars uz skolēna pieredzes aktivizēšanu, lai skolotāja vadībā konstruētu un nostiprinātu zināšanas par noteiktu valodas parādību. Programma paredz ceļu, kurā skolēns vispirms tiek rosināts saskatīt noteiktas valodas parādības autentiskā tekstā, izteikt pieņēmumus par konkrēto apgūstamo tematu un tikai tad pārbaudīt savus pieņēmumus valodnieku sniegtajās definīcijās vai gramatisko parādību aprakstos.
- Saskaņā ar programmas izstrādē izmantoto pieeju par valodas apguvi jādomā starpdisciplināri. Tas nozīmē skolotāju sadarbību ne tikai savas (valodu) mācību jomas ietvaros, bet arī ar citu mācību jomu skolotājiem. Latviešu valodas apguve turpinās arī citu mācību priekšmetu stundās kā tekstpratība (ietver lasīšanas stratēģijas, vārdu, jēdzienu un teksta padziļinātu izpratni), mācību jomas terminu apgūšana, zinātnisku tekstu lasīšana, domu izklāsts par konkrētu jautājumu u. c. Darbs ar valodu tiek veikts, arī strādājot ar daļdarbu tekstiem (īpaši izvēlētiem latviešu autoru oriģināltekstiem vai to adaptētajām versijām).

Mērķis un uzdevumi

Valodu mācību jomas apguves mērķis skolēnam ar dzirdes traucējumiem ir valodas prātība – veidot un attīstīt skolēnu valodu, pēc iespējām nodrošinot viņus ar dzīvī nepieciešamajām pamatzināšanām, attīstīt skolēnu prasmi lietot valodu dažādās saziņas situācijās.

Skolēns ir ieinteresēts valodu apgūvē, izprot latviešu valodas un latviešu zīmju valodas lomu nacionālās identitātes veidošanā un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā, izprot latviešu valodas kā valsts valodas lomu integrācijā Latvijas sabiedrībā un izglītības ieguvē, skolēns lieto valodas kā domāšanas, izziņas, saziņas un radošās izpausmes līdzekli, saprotami un atbilstoši saziņas situācijai pauž savas domas, jūtas un uzskatus, skolēns uztver, saprot, analizē un interpretē informāciju, jēdzienus, faktus un idejas, kā arī izmanto lasītprasmi sevīs emocionālai un intelektuālai bagātināšanai.

Latviešu valodas mācību priekšmeta izglītības iestādēs skolēniem ar dzirdes traucējumiem mērķis ir skolēnam lietot latviešu valodu kā izziņas, uztveres un starpkultūru saziņas līdzekli, lai veicinātu viņa integrāciju Latvijas sabiedrībā un veidotu pamatu izglītības ieguvei.

Latviešu valodas mācību priekšmeta uzdevumi izglītības iestādēs skolēniem ar dzirdes traucējumiem ir dot skolēnam iespēju atbilstoši savām spējām:

- attīstīt un pilnveidot visas valoddarbības prasmes – skatīšanos/klausīšanos, lasīšanu, runāšanu, rakstīšanu;
- ar valodas starpniecību veidot izpratni un attīstīt interesi par latviešu literatūru, folkloru un kultūru citu tautu kultūru kontekstā, lai veicinātu saziņu un sadarbību Latvijas kultūrvidē;
- attīstīt un padziļināt latviešu valodas saziņas prasmi dažādos valodas lietojuma kontekstos, formālās un neformālās saziņas situācijās;
- attīstīt prasmi lietot latviešu valodu kā domāšanas, izziņas, saziņas un radošās izpausmes līdzekli;

- veidot izpratni par latviešu valodas sistēmu, rosinot iedziļināties un praktiski darboties valodas jautājumu izzināšanā;
- attīstīt un veicināt lasītprasmi, padziļinot izpratni par dažādu žanru un daudzveidīga satura tekstiem (arī digitālajā vidē);
- veicināt caurviju prasmju attīstību un ētiskās vērtībās balstītu ieradumu veidošanos, iekļaujot latviešu valodas apgūvē noteiktus konteksta tematus un padziļinātās mācīšanās pieejas uzdevumus.

Programma izstrādāta, lai īstenotu standartā noteiktās prasības atbilstoši skolēnu ar dzirdes traucējumiem uztveres un attīstības vajadzībām. Īstenojot programmas mērķus un uzdevumus, jāņem vērā skolēnu speciālās vajadzības. Mācību procesā skolotājs izmanto daudzveidīgas mācīšanās un mācīšanas metodes, lieto dažādus atbalsta materiālus, izmantojot latviešu zīmju valodu. Skolēnam sasniedzamie rezultāti, ziņas, prasmes un ieradumi tiek diferencēti un individualizēti atbilstoši skolēnu spējām un veselības stāvoklim.

Mācību saturs

Mācību saturs ir izstrādāts, fokusējoties uz skolēnam būtisko, lai veidotos lietpratība (kompetence) kā komplekss skolēna mācīšanās rezultāts ilgākā periodā. Mācību saturs ir organizēts saskaņā ar mācību satura būtiskākajiem pamatjēdzieniem jeb lielajām idejām (Li), kas skolēnam jāapgūst, lai veidotos vienota izpratne par apkārtējo pasauli un sevi tajā. Lielās idejas veido obligātā mācību satura strukturālo ietvaru; tām atbilstoši aprakstītas prasības mācību satura apguvei jeb plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, pabeidzot noteiktu izglītības pakāpi.

Valodu mācību jomas lielās idejas (V.Li.) visām apgūstamajām valodām – latviešu valodai, mazākumtautību valodām un svešvalodām – ir kopīgas un atspoguļo nozīmīgākās likumsakarības valodu apgūvē un to lietojumā, uzsver gan valodu savstarpējo saikni, gan to saistību ar citu mācību jomu priekšmetiem (literatūru, sociālajām zinībām) un palīdz skolēnam veidot pēctecību, sākot no pirmsskolas līdz vidusskolas beigu posmam, kā arī skaidrāk saprast, ko viņš mācās un kur viņam šīs zināšanas un prasmes noderēs dzīvē.

Standartā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā grupēti atbilstoši trim satura vienībām – saziņa kontekstā, teksts un tekstveide, valodas struktūra –, un katrai no tām atbilst divas vai trīs lielās idejas.

Saziņa kontekstā

- **Mēs sazināties klausoties, lasot, runājot un rakstot, lai uzzinātu un sniegtu informāciju, paustu emocijas un veidotu attiecības.**

Šī lielā ideja ir balstīta valodas sociālajā funkcijā, uzsverot valodu kā saziņas līdzekli. Tā ir universāla valodas funkcija, jo neatkarīgi no tā, kurā valodā mēs sazināties, mūsu teiktajam vai rakstītajam ir adresāts, kurš klausās vai lasa. Ar valodas palīdzību mēs ne tikai iegūstam vai sniedzam informāciju, zināšanas, faktus, paužam savas emocijas, jūtas, šaubas u. tml., bet arī veidojam attiecības. Prasmīga saziņa ir ceļš uz veiksmīgu sadarbību. Ja valodā izsakāties pietiekami skaidri, argumentēti, bez liekvārdības, atbilstoši situācijai un ar cieņu pret saziņas partneri, veidojas veiksmīgas gan privāta, gan profesionāla rakstura attiecības un sadarbība. Mūsdienās saziņa daudzos gadījumos notiek e-vidē, tāpēc valodu jomas mācību saturā ir iekļauti arī digitāli teksti, kā arī saziņas situācijas sociālajos medijos un tiešsaistē.

- **Katrai saziņas situācijai ir konteksts, kas nosaka teksta saturu, formu un ietekmē noteiktu valodas līdzekļu izvēli.**

Saziņa nav abstrakta; saziņā ir vismaz divi saziņas partneri, kuri runā/raksta par noteiktu tematu. Komunikācija notiek arī konkrētā laikā un vietā, izmantojot tieša kontakta saziņu vai kādu noteiktu saziņas kanālu: elektroniski ar viedtālruni vai datora palīdzību, ar pasta starpniecību u. tml. Šie saziņas komponenti ietekmē, ko un kā mēs sakām vai rakstām. Tāpēc valodu jomas mācību saturā svarīgi ir variēt saziņas situācijas, iekļaujot jautājumus un uzdevumus par saziņu ar dažāda vecuma un/vai interešu cilvēkiem formālās un neformālās, mutvārdu un rakstveida saziņas situācijās, tiešā saziņā vai izmantojot sociālos un sabiedriskos medijus. Tādā veidā tiek attīstīta valodas lietpratība, jo šīs daudzveidīgās saziņas situācijas paredz daudzveidīgu valodas līdzekļu izmantojumu (gan leksikas, gan arī sintaktisko konstrukciju izvēlē).

- **Dzimtā valoda ir citu valodu apguves pamats, savukārt citas valodas palīdz labāk saprast dzimto valodu.**

Neatkarīgi no tā, vai skolēns apgūst latviešu valodu, mazākumtautības valodu vai svešvalodu, svarīgi ir pilnvērtīgi attīstīt dzimto valodu. Latvijas kontekstā skolēniem tā ir latviešu, krievu, poļu, ukraiņu, lietuviešu vai arī citas, retāk lietotas, ģimenes valodas. Latvijā paralēli dzimtās valodas apguvei būtiski ir iespējami drīz un kvalitatīvi (ar satura ziņā bagātu, daudzveidīgu iedevuma daļu) sākt apgūt latviešu valodu, lai mazākumtautību skolēni būtu tikpat konkurētspējīgi izglītības ieguvē un darba tirgū kā tie skolēni, kuriem latviešu valoda ir dzimtā valoda. Tas attiecas arī uz skolēniem, kuri nāk no reemigrējušām ģimenēm vai ģimenēm ar atšķirīgu lingvistisko fonu. Standartā ir formulēti plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā, kas balstīti mūsdienu atziņās par valodām kā vērtīgu resursu, nevis problēmu skolēna izaugsmes procesā. Skolēna lingvistiskais repertuārs (vairāku valodu prasme) ir izmantojams kā latviešu, tā arī citu valodu un mācību priekšmetu apgūvē.

Teksts un tekstveide

- **Valoda un teksti mums palīdz izzināt un saprast pašiem sevi, apkārtējo vidi un kultūru.** Šī lielā ideja uzsver lasīšanas nozīmi un dažādus literāros un informatīvos tekstus kā avotu, kas ļauj skolēniem iepazīt pašiem sevi, saprast savas domas, izjūtas, vērtības, sapņus, mērķus un cerības. Lai skolēniem lasīšana sagādātu prieku un kļūtu par ieradumu, svarīgi ir ļaut izvēlēties un mācību procesā izmantot daudzveidīgus tekstus, kas spētu aizraut kā meitenes, tā zēnus ar dažādām interesēm, vaļaspriekiem un spējām. Tāpat lasīšanas/klausīšanās process ir svarīgs arī sabiedrības, apkārtējās vides un kultūras izzināšanā (uzraksti skolas, tuvākās ielas/pagasta publiskajā telpā, intervijas par valodas lietojumu ģimenē un ārpus tās u. tml.).
- **Teksta radīšana ir jēgpilns process, kura laikā autors izmanto savu un citu pieredzi, rada jaunu informāciju; plāno, veido, pilnveido un prezentē tekstu.** Šajā atziņā uzsvars likts uz teksta radīšanu kā procesu, kura laikā mācīšanās notiek, arvien uzlabojot un pilnveidojot savu tekstu, iepazīstot klasesbiedru rakstīto, komentējot vai saņemot komentārus par sava teksta saturu, valodu un noformējumu. Tāpēc teksta radīšanai ir jāatvēl laiks. Vispirms ir jāaktivizē sava pieredze, jālasa citu radīti teksti, tie jāpēta, lai rastu idejas, ko un kā rakstīt. Nākamais svarīgais posms ir teksta un rakstīšanas procesa plānošana, un tikai tad notiek pirmā melnraksta izveide. Nozīmīgs ir teksta pilnveidei atvēlētais laiks: šajā posmā skolēni jārosina ar katru mācību gadu kļūt patstāvīgākiem dažādu valodas pārbaudes avotu un rīku (arī digitālo) izmantošanā. Skolēnam jāamācās arī prezentēt vai publiskot savu tekstu, tādējādi piešķirot rakstīšanas procesam lielāku jēgu un motivāciju.

Valodas struktūra

- **Valodas ir sistēmiskas: skaņas un rakstzīmes veido vārdus, vārdi veido teikumus un izteikumus.** Valodas sistēmas izpratne skolēnos jāveido pakāpeniski un atbilstoši vecumposmam, nepārslogojot ar filoloģiska rakstura jautājumu apguvi. Lielā ideja atklāj atziņu, ka valodā nekas nav nejaušs un katrā valodā ir sava sistēma. Valoda tika radīta, lai saziņātos un paustu emocijas, bet valodnieki visas valodas parādības sakārtoja sistēmā, veidojot katrai valodai atbilstošu aprakstu (gramatisko sistēmu). Gramatiku radīja nevis

tāpēc, lai apgrūtinātu valodas apguvi, bet lai palīdzētu saskaņot kopsakarības un saprast, kā valodas sistēmas noteikti elementi tiek grupēti līmeņos un kā tie savstarpēji ir saistīti. Salīdzinot latviešu valodu ar citām valodām, skolēni pamanīs, ka ikvienā valodā ir noteiktas skaņas un burti (hieroglifi vai citas rakstzīmes), ka vārdi veido teikumus un mutvārdu valodā izteikumus, kas sintakses ziņā ir brīvāk formulēti.

- **Radoši darbojoties ar skaņām, vārdiem un teikumiem, mēs veidojam izpratni par valodu un tās uzbūvi.**

Valodas sistēmas apguve pamatskolas posmā nozīmē dziļāku valodas parādību izpratni, kas panākama, praktiski darbojoties ar valodu, pēc piemēriem izsakot pieņēmumus, eksperimentējot ar jaunu vārdu izveidi, netradicionālu vārdu vai vārdu savienojumu izvēli, teksta noformējumu papildinot ar vizuāliem līdzekļiem. Radoši darboties nozīmē to, ka nav vienas pareizas receptes, kā mācīt valodu. Skolotājs un skolēni tiek rosināti vairāk eksperimentēt un darboties (grupējot, vizualizējot, iestudējot, pašiem meklējot, definējot u. tml.), tad atziņas un atklājumi ir noturīgāki un pats mācīšanās process kļūst aizraujošāks un individuālāks.

Standartā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācību jomā un no tiem atvasinātie sasniedzamie rezultāti mācību priekšmeta programmā ir kompleksi – tie atklāj galarezultātu darbībā, ietverot gan mācību jomas zināšanas, izpratni un pamatprasmes, gan vispārīgās jeb caurviju prasmes, gan vērtībās balstītus ieradumus. Katra mācību priekšmeta skolotāja uzdevums ir attīstīt, integrēt šīs satura dimensijas mācību procesā, pievērsot uzmanību gan skolēna spējai saskaņoti lietot zināšanas un prasmes daudzveidīgās situācijās, gan caurviju prasmju apguvei un ieradumu nostiprināšanai.

Caurviju prasmes un ieradumi

Caurviju prasmju apguve un izmantošana ikdienā ir nozīmīgs priekšnoteikums dziļākas izpratnes veidošanai mācību priekšmetā. Vingrinoties izmantot caurviju prasmes mācību priekšmetam specifiskos veidos un situācijās, skolēns vienlaikus iegūst vispārīgas prasmes, kuras varēs izmantot visu dzīvi.

Mācību priekšmeta programmā iekļauta:

- kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas attīstīšana, skolēniem analizējot un izvērtējot dažādu veidu informāciju un situācijas, apzinoties ar valodas apguvi vai pašu valodas sistēmu saistītās problēmsituācijas un piedāvājot vienkāršus vai kompleksus risinājumus;
- jaunrades spēju attīstīšana, piedāvājot skolēniem iespējas izpausties, gan veidojot netradicionālus informatīvus un literārus tekstus, gan ģenerējot daudzveidīgas idejas ar valodas jaunradi saistītos tematos;
- pašvadītas mācīšanās plānošana, regulāri aicinot skolēnus veidot atgādnēs vai citus grafiskos, vizuālos līdzekļus valodas tematu individuālai apguvei, un reflektēt par notiekošo klasē un savā individuālajā valodas apguves ceļā, piemēram, domājot par jaunu vārdu iegaumēšanas paņēmieniem, kā arī iekļaujot saziņas tematus par emociju izpausmēm valodā;
- sadarbības veicināšana, piedāvājot tematus un uzdevumus, kas rosina skolēnus domāt par saziņu kā pamatu veiksmīgai sadarbībai;
- pilsoniskās līdzdalības attīstīšana uzdevumos un nelielos projektos, kuros skolēni iesaistās vietējās kopienas valodu, kultūras un citu norišu izziņāšanā, piedāvājot idejas latviešu valodas vides uzlabošanai vai palīdzībai tiem, kuriem ir grūtības latviešu valodas apguvē;
- digitālās pratības attīstīšana, paredzot gan darbu ar tekstiem, vārdnīcām un citiem resursiem digitālajā vidē, gan digitālo rīku iekļaušanu multimodālu latviešu valodas tekstu izveidē.

Latviešu valodas apguvē īpaši akcentējamas kritiskās domāšanas un sadarbības caurviju prasmes, savukārt literatūras apguvē – jaunrades spēju attīstīšana.

Ieradumi, kas balstīti ētiskās vērtībās (tādās kā atbildība, centība/uzcītība, drosme, godīgums, gudrība, laipnība, līdzcietība, mērenība, savaldība, solidaritāte, taisnīgums, tolerance), ir attīstāmi caur katra mācību priekšmeta satura prizmu. Apgūstot latviešu valodas saturu, kas ir saistīts ar gramatiku, pareizrakstību, tekstveidi vai saziņas prasmi, vienlaikus svarīgi veidot noturīgus ieradumus, piemēram, atbildību par uzrakstīto vai pateikto, tolerantu attieksmi pret citādi domājošo, lai skolēni būtu izstrādājuši automatizētas darbības (valodas pratības jautājumus), kuras būtu noturīgas arī ārpus mācību stundām un pēc skolas pabeigšanas, un viņos būtu iesakņojušās ētiskās vērtības, kas ir pamats personības tapšanā.

Standartā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs, beidzot 3., 6. un 9. klasi, pievienoti 2. pielikumā.

Skolēnam attīstāmie ieradumi latviešu valodā pievienoti 3. pielikumā.

Dzirdes traucējumi un to būtība, raksturojums un mācīšanās vajadzības

Bērni ar dzirdes traucējumiem dzīvo gan dzirdīgo, gan nedzirdīgo vidē, un katrā no tām saziņa notiek atšķirīgi: dzirdīgo sabiedrībā tā ir verbāla, bet nedzirdīgo sabiedrībā izmanto latviešu zīmju valodu. Bērnam ar dzirdes traucējumiem jāspēj sazināties abās vidēs, taču bieži vien bērns ar smagiem dzirdes traucējumiem to nespēj, jo viņa dzirdes sliekšnis ir ļoti augsts. Līdz ar to ir pamats domāt, ka bērnam mācību procesā un sabiedrībā optimālais sazināšanās veids ir bilingvālais, t. i., zīmju un verbālajā valodā vienlaikus. Taču bērniem ar dzirdes traucējumiem verbālās valodas uztveres līmeņi ir dažādi. Viens bērns spēj nolasīt no lūpām, bet otram tas sagādā ļoti lielas grūtības; viens bērns, lasot tekstu, spēj teikumu pateikt un izprast, savukārt cits nav spējīgs pat vārdu izteikt un saprast.

Bērniem ar dzirdes traucējumiem primāri ir traucēta dzirde. Šie traucējumi savukārt kavē sekundāro, t. i., verbālās valodas attīstību. Līdz ar to nereti novēroti arī trešās pakāpes traucējumi, kas saistīti ar izziņas darbību, uzvedību un komunikāciju. Dzirdes traucējumi ietekmē bērna mācību sasniegumu līmeni. Tāpēc savlaikus nepieciešama speciālistu, t. i., speciālo pedagogu, surdopedagogu, logopēdu un psihologu, palīdzība – jau kopš dzimšanas brīža, arī pirmsskolas un sākumskolas laikā –, lai pēc iespējas agrāk mazinātu šo traucējumu sekas un to ietekmi uz mācībām turpmākajos bērna attīstības posmos. Tas arī attiecināms uz specifisko mācību vides, mācību programmas un satura izveidi, ņemot vērā aptveroši komplekso pieeju skolēniem ar smagiem dzirdes traucējumiem.

Valodas izpratne bērniem ar dzirdes traucējumiem bieži veidojas kā izpratnē un mehāniskā saplūšana. Piemēram, cenšoties iegaumēt kādu vārdu vai teikumu, bērni ar izpratni iegaumē atsevišķus vārdus un daļēju to secību, vienlaikus ar to citu vārdu secību viņi fiksē, tikai pamatojoties uz izvietojuma attālumu. Šāda veida daļēja izpratne un mehāniska iegaumēšana nav pilnībā saprotama dzirdīgiem skolotājiem. Pārbaudot, vai bērns izpratis teikumu (stāstu), skolotājs bieži vien pirmajā brīdī var nepamanīt, ka bērns nav visu izpratis. Ar laiku atklājas, ka bērni visu iegūto mācību informāciju pilnībā aizmirsuši. Jāatzīmē, ka aizmīšanas iemeslus nepieciešams uzskatīt nevis par galvas smadzeņu darbības traucējumiem vai slimību, bet gan par iegaumēšanas veidu, kas noris, balstoties uz verbālās valodas attīstības līmeni. Līdz ar to, lai materiālu atcerētos ilgāku laika posmu, nepieciešama tā dziļāka izpratne un satura sapratne, kas ir pretēja materiāla ātrai atveidošanai. Mērķi tiek konkretizēti no vispārīgā uz konkrēto, uzdevumi kļūst sarežģītāki – no iegaumēšanas uz lietojumu. Zināšanas un izpratne ir pats minimums, kas bērnam ir jāapgūst mācību procesā.

Bērniem ar dažādu veidu traucējumiem ir raksturīga palēnināta jēdzienu veidošanās. Šim likumsakarībam, kas attiecas uz bērniem ar dzirdes traucējumiem, ir pagaidu un strukturāls raksturs. Bērna ar dzirdes traucējumiem verbālā runa, uzsākot mācības, balstās tikai uz bērna iespaidiem, kuri radušies no tiešiem īstenības uztveres analizatoriem.

Nedzirdīgo zīmju valoda veidojas, pamatojoties uz saziņas/saskarsmes nepieciešamību. Agrīnajā mācību posmā tā atrodas tikai attīstības sākuma stadijā, bet turpmākajā mācību procesā attīstās nepārtrauktā savstarpējā saistībā ar verbālo valodu. Attīstoties izteiksmes veidam un raksturam, zīmju valoda sāk līdzināties verbālajai jeb kalkētai zīmju valodai. Nepieciešams atzīmēt, ka saziņas procesā notiek dabiskās zīmju valodas daļēja izstumšana, tās vietu ieņem kalkētā zīmju valoda un daktilēšana. Šāda zīmju valodas apguve bērnam ar dzirdes traucējumiem noris vienlaikus ar viņa domāšanas attīstību. **Daktilēma** ir precīzi noteiktas plaukstu un pirkstu kustības, kuras attiecināmas konkrētam burtam/fonēmai, līdz ar to daktilēma ir vienlīdzīga fonēmai. Burtu/fonēmu izruna noris darbībā, tāpēc notiek **daktilēšana**. Nepietiekama vārdu nozīmju un gramatisko formu apgūšana bērniem ar dzirdes traucējumiem palēnina zīmju valodas apguves iespējas, salīdzinot ar dzirdīgiem bērniem, kad tie apgūst verbālo valodu. Bērnam ar dzirdes traucējumiem ir grūti saprast vārdu semantiku un savienot tos ar verbālās valodas gramatiku. Tādā veidā bērnam ar dzirdes traucējumiem rodas divu valodas sistēmu attīstības mijiedarbība.

Pastāv uzskats, ka viena veida asociācijas veidojas, pārkartojot saikni starp zīmju valodu un citām valodas sistēmām. Šķiet, ka tas nenotiek intuitīvi. Lai bērns varētu apgūt saikni starp zīmju valodu un verbālo valodu, viņam **vispirms jāapgūst verbālās valodas saikne ar zīmju valodu**.

Daktilēšana ir kā vidutājs rakstu valodai sākumskolā un pamatskolā. Inicializēto zīmju gadījumā bieži novērots, ka bērni ātri pieraksta zīmes pirmo burtu un tad gaida, lai varētu atveidot pārējos burtus vārdā. Pirms sāk pierakstīt vārdu daudzi bērni to atveido daktilējot – it kā viņi to gribētu vispirms izpētīt –, vai arī viņi atgriežas pie daktilēšanas, ja nezina, kā šo vārdu uzrakstīt. Jāuzsver, ka daktilēšanu izmanto, piemēram, personvārdu, ģeogrāfisko vietu nosaukumu atveidei. Sākuma mācību procesā daktilēšanai svarīga loma ir tieši vārdu galotņu formām, kā arī vārdu sastāva fiksēšanai, lai veidotu izpratni par burtu/skaņu savstarpējo secību salikumu un vārda jēdzienu.

Dzirdes zuduma klasifikācijas pamatā tiek ievērota dzirdes funkcijas bojājuma pakāpe un iespējamā valodas attīstība konkrētās dzirdes uztveres iespējas situācijā.

1. **Vādzirdīgi bērni** ir tie, kuri, izmantojot savu dzirdes atlikumu, var iemācīties verbālo valodu kaut vai viszemākajā līmenī. Šiem cilvēkiem dzirdes zudums ir mazāks par 50 decibelēm (dB). Šie bērni spēj apgūt jaunus vārdus, izmantodami savu dzirdi.
2. **Nedzirdīgi bērni** ir tie, kam valodas apguvē dzirde nevar palīdzēt. Parasti šādiem bērniem dzirdes zudums ir lielāks par 70 dB. Verbālo valodu viņi spēj iemācīties tikai pēc speciālas mācību programmas. Šie bērni nevar izmantot dzirdi jaunu vārdu apguvē.

Šobrīd dzirdes zuduma traucējumu pakāpes tiek noteiktas pēc Starptautiskās dzirdes traucējumu klasifikācijas.

- **1. pakāpe** – nepārsniedz 40 dB, viegli dzirdes traucējumi, kuri tiek klasificēti kā abpusēji sensoneirāli. Nelieli valodas attīstības, valodas apguves traucējumi – skaidri dzird patskaņus, bet nebalsīgos līdzskaņus neizrunā vai neraksta. Nelieli valodas uztveres un runas traucējumi, īsus vārdus vai neuzsvērtus vārdus var nesadzirdēt.
- **2. pakāpe** – no 40 līdz 55 dB, vidēji dzirdes traucējumi, kuri tiek klasificēti kā abpusēji sensoneirālā vādzirdība. Bērni ar šādu dzirdes zudumu neuztver valodu normālā sarunvalodas līmenī – saprot teikto ar dzirdes aparātu palīdzību, ir valodas t. s. retardācija, runas un mācīšanās problēmas, jo nespēj saprast teksta nozīmi, grūti izprast valodas gramatiskos likumus, patskaņus dzird labāk nekā līdzskaņus, grūti sadzird prievārdus, kā arī vārdu galotnes.
- **3. pakāpe** – no 55 līdz 70 dB, vidēji smagi dzirdes traucējumi, kuri tiek klasificēti kā abpusēji sensoneirālā vādzirdība. Valoda un runa spontāni neattīstās, t. i., valoda pati no sevis neveidojas, bet ir nepieciešams īpašs mācību darbs, laikus sākti lietot dzirdes aparāti un savlaikus sākt atbilstīga apmācība, kas nodrošina bērnu ar šādu dzirdes zuduma pakāpi mācību ieguvumiem, rezultātiem. Bērni ar šādu dzirdes zuduma pakāpi nedzird skaņas normālā sarunvalodas līmenī, spēj dzirdēt sevis izteiktās skaņas, dzird skaļus apkārtnes trokšņus un ļoti skaļi izteiktu tekstu.
- **4. pakāpe** – no 70 līdz 90 dB, smagi dzirdes traucējumi, kuri tiek klasificēti kā abpusēji sensoneirālā vādzirdība. Bērni ar šādu dzirdes zuduma pakāpi var iemācīties valodu tikai ar dzirdes aparātu un intensīvu speciālu apmācību. Ar dzirdes aparātiem bērni spēj sadzirdēt: valodas ritmu, paša balsi, skaļas apkārtnes skaņas.

- **5. pakāpe** – no 90 dB un vairāk, izteikti smagi dzirdes traucējumi, kuri tiek klasificēti kā nedzirdība. Iepriekšminētā izteiktākā smaguma pakāpe. Šī dzirdes zuduma pakāpju klasifikācija nediferencē nedzirdību un vādzirdību.

Ņemot vērā Starptautisko dzirdes traucējumu klasifikāciju, Eiropas un Ziemeļvalstu bērni ar dzirdes traucējumiem mācību procesā tiek diferencēti pēc valodas attīstības līmeņiem.

- **1. līmenis** – bērnam primāri ir tikai dzirdes traucējumi un viegli garīgās attīstības traucējumi, kas ir sekundāri. Labvēlīgos korekcijas apstākļos un mācību procesā tie var izzust.
- **2. līmenis** – primāri ir garīgās attīstības traucējumi, sekundāri – dzirdes traucējumi, kas labvēlīgos apstākļos un mācību procesā spēj mazināties. Iespējams panākt dinamiku bērna attīstībā.
- **3. līmenis** – primāri ir garīgās attīstības traucējumi, sekundāri – dzirdes traucējumi, terciāri – funkcionālie traucējumi. Labvēlīgos apstākļos un garākā mācību procesā iespējams panākt nelielu dinamiku bērna attīstībā.

Izrunu bērnam ar smagiem dzirdes traucējumiem ir ļoti grūti korigēt, jo bez dzirdes nav iespējams panākt pilnīgi skaidru izrunu. Tāpēc bērnus ar smagiem dzirdes traucējumiem nevar iemācīt tik labi un skaidri runāt kā vādzirdīgus, t. i., ar 1. un 2. pakāpes dzirdes traucējumiem. Citas valodas izpaušmes nav tik ļoti atkarīgas no dzirdes kā izruna. Valoda veido cilvēka domāšanas psiholoģiskos procesus.

Lai valoda veidotos un attīstītos, tai nepieciešami šādi valodas komponenti: **klausīšanās** un lietojums, t. i., **runāšana, lasīšana un rakstīšana**. Runājot par klausīšanos, bērniem ar dzirdes traucējumiem sākotnēji to varam pielīdzināt kā **skatīšanos**. Ņemot vērā, ka zīmju valoda noris kustībā, bērnam jāveido skatīšanās, t. i., attīstot un pilnveidojot **psiholoģiskos procesus** – uztveri, koncentrēšanos, izprašanu.

Līdz ar to nepieciešams precīzi ievērot šādu secību: skatīšanās, klausīšanās, runāšana, lietojums, lasīšana un rakstīšana. Šie procesi nav strikti nodalīti cits no cita, piemēram: skatīšanās + klausīšanās, runāšana + lietojums, runāšana + lasīšana, lasīšana + rakstīšana.

Veidojot labvēlīgos apstākļus, zīmju valodas un paralēli verbālās valodas prasmju apguve un pilnveide jāveicina arī to personu vidū, kuras rada bērna sociovidi – viņa ģimenes locekļi un skolotāji. Uzmanība vēlama arī bērna saziņas prasmju apguvei, tādējādi tiks sekmēta sociālo prasmju attīstība, kas ir viens no galvenajiem socializēšanās priekšnosacījumiem.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Vērtēšanas pieeja un pamatprincipi

Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem, īstenojot mūsdienīgu izglītību, kuras rezultāts ir patiesa izpratne, spēja izmantot skolā apgūto neierastās situācijās un lietpratība, ir esošās vērtēšanas prakses pārvērtēšana, atbilstoši saskaņojot vērtēšanas mērķi, formu un saturu.

Vērtēšanas uzsvars mainās no skolēna mācību sasniegumu novērtēšanas uz vērtēšanu, lai uzlabotu mācīšanos. Vērtēšana, lai uzlabotu mācīšanos, ir efektīvas atgriezeniskās saites sniegšana skolēnam, dodot viņam iespēju un laiku uzlabot savu sniegumu atbilstoši plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem un vērtēšanas kritērijiem.

Vērtēšana primāri ir neatņemama mācīšanās sastāvdaļa, kas dod iespēju plānot gan skolotājam, gan skolēnam uzlabojumus mācību procesā, nevis tikai vērtējuma izlikšana, piemēram, atzīmes veidā.

Vērtēšanas uzsvaru maiņa ir svarīga arī skolas līmenī. Kļūst nozīmīgi veidot sistēmas, kuras dod iespēju sekot līdzi katra skolēna izaugsmei un sniegt atbalstu tieši tajā laikā un vietā, kad un kur tas ir nepieciešams.

Vērtēšanai standartā ir noteikti pamatprincipi.

- 1. Sistēmiskuma princips** – mācību snieguma vērtēšanas pamatā ir sistēma, kuru raksturo regulāru un pamatotu, noteiktā secībā veidotu darbību kopums.
- 2. Atklātības un skaidrības princips** – pirms mācību snieguma demonstrēšanas skolēnam ir zināmi un saprotami plānotie sasniedzamie rezultāti un viņa mācību snieguma vērtēšanas kritēriji.
- 3. Metodiskās daudzveidības princips** – mācību snieguma vērtēšanai izmanto dažādus metodiskos paņēmienus.
- 4. Iekļaujošais princips** – mācību snieguma vērtēšana tiek pielāgota ikviena skolēna dažādajām mācīšanās vajadzībām, piemēram, laika dalījums un ilgums, vide, skolēna snieguma demonstrēšanas veids, piekļuve vērtēšanas darbam.
- 5. Izaugsmes princips** – mācību snieguma vērtēšanā, īpaši mācīšanās posma noslēgumā, tiek ņemta vērā skolēna individuālā mācību snieguma attīstības dinamika.

Vērtēšanas norises laiku mācību procesā un biežumu, saturu, uzdevuma veidu, vērtēšanas formu un metodiskos paņēmienus, vērtēšanas kritērijus, vērtējuma izteikšanas veidu un dokumentēšanu izvēlas atbilstoši vienam no trim vērtēšanas mērķiem – diagnosticējošā, formatīvā vai summātīvā vērtēšana. Informācija par tiem ir apkopota tabulā.

Atbilstoši programmas izvirzītajiem sasniedzamajiem rezultātiem tiek veidoti skolas diagnosticējošie pārbaudes darbi 3. un 6. klasē. Beidzot 9. klasi, skolēni raksta skolas izstrādātu noslēguma pārbaudes darbu.

Vērtēšanas aspekti	Diagnosticējošā vērtēšana	Formatīvā vērtēšana	Summatīvā vērtēšana
Vērtēšanas mērķi	Noteikt skolēna apgūtās zināšanas, izpratni, prasmes, vērtībās balstītus ieradumus un kompleksus sasniedzamos rezultātus (turpmāk – plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus) mācību procesa plānošanai un pilnveidei, piemēram, turpmāko plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu precizēšanai, mācību uzdevumu izvēlei.	Noteikt skolēna apgūtos sasniedzamos rezultātus atgriezeniskās saites sniegšanai skolēnam un skolotājam, lai uzlabotu skolēna sniegumu un plānotu turpmāko mācību procesu. Veicināt skolēna mācību motivāciju attīstīt pašvadītas mācīšanās prasmes, iesaistot viņu vērtēšanas procesā.	Noteikt skolēna apgūtos sasniedzamos rezultātus mācību rezultāta novērtēšanai un dokumentēšanai. Summatīvās vērtēšanas rezultātus var izmantot, piemēram, lai uzlabotu skolēna sniegumu, izvērtētu mācību procesā izmantotās metodes, pieņemtu lēmumus par turpmāko darbu.
Norises laiks mācību procesā un biežums	Ieteicams veikt temata, mācību kursa vai mācību gada sākumā.	Veic mācību procesa laikā. Skolotājs to organizē pēc nepieciešamības.	Veic mācīšanās posma (piemēram, temata, vairāku tematu vai temata loģiskās daļas, mācību gada, izglītības posma vai pakāpes) noslēgumā.
Vērtēšanas saturs	Saturu veido iepriekšējā mācīšanās posmā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, kas nepieciešami turpmākā mācību satura apgūvē.	Saturu veido plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācīšanās posma laikā.	Saturu veido plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācīšanās posma noslēgumā.
Vērtēšanas uzdevumu veidi	Uzdevuma veidu skolotājs izvēlas atbilstoši plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam. Tas var būt, piemēram, atbilžu izvēles uzdevums, īso atbilžu uzdevums, strukturēts uzdevums, esejas tipa uzdevums, uzdevums, kurā skolēns var demonstrēt savu sniegumu darbībā vai izstrādājot produktu.		
Vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	Mutiski, rakstiski, praktiski vai kombinēti. Novērošana, saruna, aptauja, uzdevumu risināšana, darbs ar tekstu, demonstrējums, vizualizēšana, esēja, projekts, diskusija, etīde u. tml.		
Vērtēšanas kritēriji, to izveide	Kritēriji nepieciešami vērtēšanas objektivitātes nodrošināšanai. Kritērijus izstrādā skolotājs atbilstoši plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam, vērtēšanas formai un metodiskajam paņēmienam. Kritēriju izstrādē un vērtēšanā var iesaistīt skolēnus, lai pilnveidotu skolēna pašvadītas mācīšanās prasmes.		
Vērtējuma izteikšanas veids un dokumentēšana	Vērtējumu izsaka, dokumentē un komunicē atbilstoši mērķauditorijai (piemēram, skolēns, kolēģis, atbalsta personāls, skolas vadība, vecāks), lai mērķtiecīgi atbalstītu skolēna mācīšanos un sekotu līdzi skolēna sniegumam ilgtermiņā. Vērtējumu var izteikt apguves līmeņos, procentos, punktos, ieskaitīts/ neieskaitīts u. tml.	Vērtējumu 1.–3. klasē izsaka apguves līmeņos atbilstoši nozīmīgākajiem plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem mācību jomā. 4.–9. klasē vērtējumu izsaka 10 ballu skalā katrā mācību priekšmetā.	

Vērtēšanas saturs, kritēriji, formas un metodiskie paņēmieni

Programmā tematu ietvaros paredzēti četru veidu skolēnam plānotie sasniedzamie rezultāti: ziņas, prasmes, vērtībās balstīti ieradumi, komplekss sasniedzamais rezultāts. Plānojot vērtēšanu, skolotājam svarīgi izvēlēties plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam atbilstošus kritērijus, metodiskos paņēmienus un vērtēšanas formas.

Ziņu apguve parāda skolēna izpratni. Tā attiecas uz standartā plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem, kas parasti sākas ar darbības vārdiem “apraksta, skaidro, pamato, lieto, ievēro” u. c. Piemēram: “Lieto lielos sākumburtus personvārdos un vietvārdos, ievēro pareizrakstību.” Savukārt mācību programmā viena no ziņām skan šādi: “Valstu, pilsētu, ģeogrāfisku vietu un uzņēmumu nosaukumi ir īpaši lietvārdi – īpašvārdi, tāpēc tie jāraksta ar lielo sākumburtu.” Plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu apguvi skolēns parāda, veicot uzdevumus, risinot problēmas, piedaloties sarunās vai diskusijās par tema-
tiem zīmju valodā u. tml. To vērtē atbilstoši kritērijiem, mutvārdu daļu aizstājot ar zīmju valodu.

Prasmju apguvi skolēns demonstrē darbībā (grupē, plāno, atpazīst, veido, izmanto, papildina, analizē, raksta u. tml.). Piemēram: “Informē par ekskursijas norises laiku, redzētajiem objektiem (*Saziņa kontekstā*). Raksta īsziņu draugam par iespaidiem ekskursijā (*Teksts un tekstveide*). Lieto vienkāršas uzrunas konstrukcijas (*Valodas struktūra*).” Prasmes vērtē, izmantojot snieguma līmeņa aprakstu konkrētās prasmes apguvei.

Kompleksu sasniedzamo rezultātu apguvi skolēns demonstrē darbībā. Piemēram: “Ar izpratni lasa tematam atbilstošus informatīvus, daiļliteratūras tekstus, veido jautājumus, lai precizētu informāciju.” Kompleksa sasniedzamā rezultāta vērtēšanai izmanto dažādas formas – rakstveida, mutvārdu vai kombinēts pārbaudes darbs, individuāls vai grupas projekts u. c. Kompleksam sasniedzamajam rezultātam raksturīgs vairāku pazīmju kopums, ko vērtē, izvirzot atbilstošas snieguma vērtēšanas dimensijas un ar katru dimensiju saistītus kritērijus. Kompleksu sasniedzamo rezultātu vērtē, izmantojot snieguma līmeņa aprakstu.

Ieradumus, kas balstīti vērtībās, skolēns demonstrē darbībā; tos vērtē, novērojot skolēna darbību ilgākā laika posmā, īpaši situācijās, kas ietver izvēles iespējas. Piemēram: “Veido ieradumu uzmanīgi vērot saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem.” Šī ieraduma veidošana veicina tādu tikumu un morāles normu nostiprināšanu kā tolerance, laipnība un atbildība. Ieradumus vērtē, izmantojot snieguma līmeņa aprakstu.

Ieteikumi mācību darba organizācijai

1. Satura starpdisciplināritāte

Programmā 1.–4. klasē ir vērojama satura starpdisciplināritāte, kas izpaužas gan valodas apguves konteksta tematos (“Mēs skolā”, “Mēs mājās”, “Mēs sabiedrībā”, “Mēs pasaulē”), gan apgūstamajās prasmēs. Piemēram, lai skolēni apgūtu un dziļāk izprastu latviešu valodas gramatikas parādības, viņi jārosina tās salīdzināt ar dzimto valodu un svešvalodām. Saikne ar kultūras mācību jomu īpaši izpaužas literāro un folkloras tekstu izmantošanā (lasīšanā, analizē), sākot jau ar 1.–3. klases posmu. Arī vecākajās pamatizglītības klasēs skolēni tiek rosināti pievērst uzmanību tēlainās izteiksmes līdzekļiem daiļdarbos, kultūras kanonam, latviešu kultūras tradīciju salīdzināšanai ar citu kultūru tradīcijām u. tml. Savukārt informācijas avotu, faktu ticamības izvērtēšana, iesaistīšanās sociālo mediju satura veidošanā ir kopīgs medijpratības temats gan valodu jomas, gan sociālās un pilsoniskās mācību jomas saturā.

2. Stundu plānojums

Latviešu valodas apgūvē, īpaši pamatizglītības posmā, svarīga ir regularitāte – regulāra lasīšanas un rakstīšanas prasmju izkopšana, informatīvo un literāro tekstu iepazīšana un lasīšanas stratēģiju veidošana –, lai veidotu stabilu pamatu arī citu mācību priekšmetu apgūvei. Tā kā pieeja latviešu valodas apgūvē ir balstīta uz skolēnu pieredzes aktivizēšanu un izmantošanu latviešu valodas zināšanu konstruēšanā un jēgpilnā lietojumā, šis ceļš paredz lēnu, bet padziļinātu mācīšanos, skolēniem pašiem atklājot un darot. Tāpēc satura apgūvē ir ieteicams plānot blokstundas, lai izvairītos no fragmentārīisma.

3. Dažādas mācību darba organizācijas formas

Stundu plānojuma sadaļā pieteiktā pieeja latviešu valodas apgūvē nosaka, ka latviešu valodas mācību programmā ir iekļautas daudzveidīgas darba organizācijas formas: skolas un vietējās pagasta/pilsētas bibliotēkas, muzeju, tūrisma informācijas centru, ražošanas uzņēmumu apmeklējums, skolas un pilsētas/pagasta valodas zīmju fotografēšana (lingvistiskās ainavas iepazīšana) un analīze, nelielu pētījumu veikšana par savas ģimenes, dzimtas, apkārtnes vides valodām un kultūru (tīmeklī – par citām pasaules valodām), dialogu izspēle un analīze (piemēram, darba intervija), personīgās dienasgrāmatas rakstīšana un ierakstu veikšana klases izveidotajā blogā jeb emuārā u. c.

Mācību satura apguves norise

1.–4. klašu mācību satura pamatprincips ir koncentriskums, sistematiskums un secīgums.

1. mācību gadā skolēniem ar dzirdes traucējumiem diagnosticē viņu zināšanas, spējas gan latviešu zīmju valodā, gan verbālajā valodā. Turpmākos mācību gadus līdz 4. klasei valodas materiāls un mācību saturs tiek veidots pirmām kārtām pēc **koncentriskuma principa**.

Balstoties uz 1. mācību gadu, valodas materiāls tiek pakāpeniski paplašināts. Ir noteiktas tēmas, kuras turpmākajos mācību gados turpina apgūt, bet jau paplašinātā veidā. Nākamajā mācību gadā vispirms tiek atkārtota dotā tēma, tad ar dažādām darba metodēm tā tiek padziļināta un paplašināta visos līmeņos. Visi mācību priekšmeti ir balstīti un cieši saistīti ar verbālo valodu, tās sapratni un izpratni. Tēmu sadalījumā parādās būtiska saistība ar sociālajām zinībām, ģeogrāfiju, vēsturi, dabaszinībām, matemātiku. Piemēram: apgūstot 1. mācību gada tēmu “Daba rudenī”, tiek nosauktas dabas parādības, pazīmes, bet nākamajā mācību gadā ar jau iegūtajām zināšanām verbālajā vai latviešu zīmju valodā veido vienkāršus teikumus, īsus aprakstus vai stāstījumus. Tas arī attiecināms uz citām tēmām un saistību ar citiem mācību priekšmetiem.

Turpmākajos mācību gados skolēniem ar dzirdes traucējumiem verbālās valodas mācību programma veidota pēc **sistēmiskuma un secīguma principa**. Visas zināšanas sakārtotas tā, ka nākamās vienmēr balstītas uz iepriekšējām, bet iepriekšējās nostiprinās ar nākamajām. Labi apgūstamām zināšanām ir tieksme izsaukt vajadzības pēc jaunām zināšanām. Sistemātiski uzturot pedagogiski pamatotas prasības un konsekventi panākot to izpildi, skolēnam veidojas lietderīgi ieradumi, kas ļoti atvieglo turpmāko dzīvi. Šie principi mācību saturā izpaužas kā turpinājums iepriekšējai tēmai. 5. klases 3. tematā “Vārdi manā ģimenē” tiek pētīts, no kā sastāv vārds, kā to darina, savukārt nākamajā tēmā “Kāda ir valoda apkārtējā vidē?” izzina tuvākās apkārtnes valodas dažādo lietojumu.

Tematu secība ir veidota saistībā ar dabas, valsts svētku un latviešu tradīciju ritumu dotajā laikā. Šajā sistēmiskumā un secībā veidojas cieša saikne ar vairākiem mācību priekšmetiem, piemēram, minētajā 5. klases 3. tematā “Vārdi manā ģimenē” ir saistība starp latviešu valodu, sociālajām zinībām, datoriku un vizuālo mākslu.

Mācību satura apguves norise ietver:

- 1) katrā mācību gadā apgūstamos tematus;
- 2) tajos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus;
- 3) apguvei paredzēto laiku;
- 4) nepieciešamās skolēna darbības sasniedzamo rezultātu apguvei;
- 5) tematu apguvei izmantojamās mācību līdzekļus un metodiskos paņēmienus.

Šajā sadaļā ar detalizētu tematu ietvaru palīdzību parādīts, kā pakāpeniski tiek sasniegtas standarta prasības zināšanu apguvē, izpratnes veidošanā, prasmju un vērtībās balstītu ieradumu attīstīšanā.

Katra temata ietvaru parāda temata ietvara struktūras paraugs. Programmā lietoto kodu skaidrojums dots 1. pielikumā.

Temata ietvara struktūras paraugs

Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums
Temata apguvei ieteicamais laiks				
Temata pārskats – tematā plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu kopums un apguves pamatojums.				
Sasniedzamie rezultāti				
Ziņas – apraksta nozīmīgākās temata apguves rezultātā iegūtās zināšanas un izpratni par mācību jomas lielajām idejām. Iekavās norādīts kods standarta attiecīgās mācību jomas plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu tabulā, uz kuru lielo ideju attiecas konkrētā ziņa.			Prasmes – mācību priekšmetam specifiskās un vispārīgās jeb caurviju prasmes, ko skolēns apgūs attiecīgajā tematā.	
Komplekss sasniedzamais rezultāts – skolēna spēja koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās. Iekavās norādīts kods no standarta attiecīgās mācību jomas plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu tabulas. Ja tematā tiek sasniegts tabulā minētais plānotais skolēnam sasniedzamais rezultāts pilnībā, pirms koda iekļauta vienādības zīme.			Ieradumi – vērtībās balstīti ieradumi, kuru attīstīšanai plānots pievērst pastiprinātu uzmanību attiecīgajā tematā.	
Jēdzieni – nozīmīgākie jēdzieni, par kuriem skolēns gūs izpratni tieši šajā tematā.				
Teksti – temata apgūvē izmantojamie teksti.				
Temata apguves norise – tematā plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu apguvei nepieciešamās skolēna darbības. Tabula veidota, grupējot apgūstamos sasniedzamos rezultātus un katrai sasniedzamo rezultātu grupai jeb temata vienumam piedāvājot nepieciešamās skolēna darbības. Tabulā nav uzskaitītas visas iespējamās skolēna darbības, norādīts uzdevumu skaits vai vingrināšanās ilgums vai intensitāte. Galvenā uzmanība pievērsta skolēna darbību veidiem un būtībai.				
Temata vienuma nosaukums	Temata vienuma nosaukums	Temata vienuma nosaukums	Temata vienuma nosaukums	Temata vienuma nosaukums
Skolēna darbības	Skolēna darbības	Skolēna darbības	Skolēna darbības	Skolēna darbības
Mācību līdzekļi – temata apgūvē nepieciešamo mācību līdzekļu uzskaitījums.				
Starpriekšmetu saikne – norāda, kā skolēns apgūs ar attiecīgo tematu saistītus sasniedzamos rezultātus kontekstā ar citiem mācību priekšmetiem.				
Metodiskais komentārs – attiecīgā mācību priekšmeta nozīmīgu saturisku vai metodisku jautājumu skaidrojums, kas aktuāls tieši šī temata apgūvē.				
Papildiespējas – papildidejas un ieteikumi, kā vēl paplašināt un padziļināt skolēna mācīšanās pieredzi attiecīgajā tematā, piemēram, ieteikumi mācību ekskursijām, pētniecības projektiem.				

1. klase (1. mācību gads)

<p>1.1. Mēs skolā</p> <p>Skolā. Klasē. Iepazīsimies! Esmu pieklājīgs. Dienas režīms. Rotallietas. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Gadalaiki</p> <p>Kā sasveicināties un iepazīties? Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kādi burti ir latviešu valodā? Kāds ir latviešu zīmju valodas daktilais alfabēts? Kā nosaukt rudens norises dabā?</p>	<p>1.2. Mēs mājās</p> <p>Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, dzīvniekiem un gatavošanos svētkiem? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā</p> <p>Gads. Dienas. Putni ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt nedēļas dienas? Kā nosaukt ziemas norises dabā? Kā nosaukt rotallietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kā nosaukt pārtikas produktus? Kāda nozīme ir garumzīmei?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā</p> <p>Veikalā. Pārtikas produkti. Pavasaris. Laiks pavasarī. Skolā. Klasē. Mācību piederumi. Klasesbiedri. Ģimene. Putni pavasarī. Pavasara darbi</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kā nosaukt pārtikas produktus un ēdienus veikalā? Kā nosaukt pavasara norises dabā?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē</p> <p>Daba. Koki, krūmi un puķes. Cilvēks. Apģērbs un apavi. Mājdzīvnieki. Latvijas savvaļas dzīvnieki. Dzīvnieki zooloģiskajā dārzā. Tuvojas vasara. Laika apstākļi</p> <p>Kā nosaukt gadalaikus, laikapstākļus un dzīvniekus? Kā pārbaudīt norakstītu vārdu? Kā nosaukt vasaras norises dabā?</p>
---	--	--	--	---

1.1. Mēs skolā

Ieteicamais laiks katra temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Pirmajā mācību gadā skolēniem ar dzirdes traucējumiem ir ļoti būtiski attīstīt valodas prasmes, veidojot vārdu krājumu dažādos tematos, sniegt iespējas praktiski veicināt prasmi izteikties, lasīt un saprast drukātos burtus, kā arī rakstīt tos. Svarīgi veidot un paplašināt skolēnu vārdu krājumu, radīt dažādas mācību situācijas, kurās, izmantojot gan daktillēšanu, gan latviešu zīmju valodu, skolēns praktiski spētu izmantot apgūto vārdu krājumu.

Sākumā ir jādiagnosticē skolēnu verbālās latviešu valodas un zīmju valodas prasmes. Diagnosticēšana ir veicama pirmo četru nedēļu laikā, iesaistot bērnus rotaļdarbībā, kuras laikā skolotājs veic pedagoģisko novērošanu un fiksē iegūtos rezultātus. Pamatojoties uz

diagnosticēšanas procesā iegūto rezultātu, skolotājs izvērtē programmas saturu, salāgojot to ar plānoto skolēnu attīstības dinamiku.

Mācību procesu ir nepieciešams vizualizēt un skaidrot, izvēloties dažādus metodiskos līdzekļus – atgādnēs, attēlus, nelielus plakātus, t. i., atbalsta materiālus, izmantojot IT resursus.

Veidot saziņas situācijas, kad skolēni, iesaistoties sarunā ar klasesbiedriem un skolotāju, apgūst vārdus un vienkāršas frāzes, lai, izmantojot latviešu valodu, varētu iepazīties un atvadīties, atvainoties un uzslavēt, uzdot vienkāršus jautājumus par personu un atbildēt uz tiem, kā arī nosaukt un iekļaut īsā stāstījumā ar skolu un mācībām saistītus objektus, priekšmetus un darbības.

Apgūt latviešu valodas skaņas un burtus, lai varētu lasīt un pierakstīt ar ikdienas dzīvi saistītus vārdus.

Attīstīt prasmi lasīt, saskatot pazīstamus vārdus un mācoties salasīt skaņas īsos vārdos, lai varētu izlasīt grāmatā un apkārtējā vidē izvietotus savām interesēm atbilstošus un personiski nozīmīgus vārdus.

Pirmajā mācību gadā skolotājs plāno tematu, ņemot vērā skolēnu iepriekšējās valodas prasmes, veidojot pamata vārdu krājumu, lai skolēni spētu sazināties jau zināmās situācijās,

un palīdz skolēnam radīt pēctecību, sākot no pirmsskolas līdz vidusskolas beigu posmam, kā arī skaidrāk saprast, ko viņš mācās un kur viņam šīs zināšanas un prasmes noderēs dzīvē.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Lai sasveicinātos un atvadītos, iepazītos, pateiktos, atvainotos un uzslavētu, latviešu valodā lieto atbilstošas saziņas frāzes. (V.Li.1.) Runājot ar kādu personu, latviešu zīmju valodā lieto vārdus <i>tu</i> (sarunā ar klasesbiedriem, draugiem, vienaudžiem, ģimenes locekļiem, tuviem pieaugušajiem) vai <i>jūs</i> (sarunā ar pieaugušajiem – skolotājiem, nepazīstamiem cilvēkiem). (V.Li.1.) Vārdus latviešu valodā var pierakstīt ar drukātajiem burtiem. (V.Li.2.) Personvārdus (vārdu un uzvārdu) latviešu valodā raksta ar lielo sākumburtu. (V.Li.3.) Apgūtos vārdus var lietot, lai nosauktu rotaļlietas un spēles. (V.Li.1.) Informāciju var iegūt lasot un skatoties/klausoties, informāciju var nodot runājot un rakstot. (V.Li.1.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās lasīt rakstītus burtus un vārdus, saprast īsu, ar personisko pieredzi saistītu tekstu latviešu zīmju valodā. Mācās sasveicināties un atvadīties, uzrunāt klasesbiedru, skolotāju, atvainoties un uzslavēt. Prot iepazīstināt ar sevi, nosaucot vārdu un vecumu. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> Izmanto apgūtos vārdus, daktilē un raksta tos. Drukātiem burtiem pēc parauga pieraksta nepieciešamo informāciju (skolēna vizītkarti, burtu grāmatu). <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās pareizi izrunāt latviešu valodas skaņas pazīstamos vārdos. Mācās lietot personu vietniekvārdus <i>es, tu</i>.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Kopumā saprot lēnā tempā latviešu zīmju valodā stāstītus neliela apjoma vienkāršas uzbūves tekstus par skolu un mācībām. (VLM.3.1.1.2.) Īsi atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.6.) Izmanto burtus, pierakstot pēc parauga vārdus (burtu grāmatā). (VLM.3.2.1.8.) Mācās saklausīt un izrunāt latviešu valodas skaņas un skaņu savienojumus pazīstamos vārdos, mācās pazīt un rakstīt apgūtos latviešu alfabēta burtus, nosaukt burtiem atbilstošās skaņas. (VLM.3.3.1.3.) Paplašina savu vārdu krājumu, daktilējot un rakstot vārdus. (VLM.3.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: izmantot situācijai atbilstošas sasveicināšanās, atvadīšanās un vienkāršas pieklājības frāzes, sarunā ar skolotāju lietojot uzrunas formu <i>jūs</i>, ar klasesbiedriem – <i>tu</i>. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi: glīti pierakstīt burtus un veidot pareizus burtu savienojumus, rakstīt personvārdus (vārdu, uzvārdu) ar lielo sākumburtu. (Tikumi – centība, atbildība; vērtības – darba tikums, latviešu valoda) Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtņīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)
Jēdzieni: skaņa, burts (drukātais burts), vārds, personvārds (vārds, uzvārds), teksts.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto sasveicināšanās dziesmas, skaitāmpantus, pasakas, dialogus, skolas vidē izvietotos uzrakstus un informāciju; veido skolēna vizītkarti, stundu sarakstu, burtu grāmatu.	

Temata apguves norise

Mēs sasveicināties! Kā sasveicināties un atvadīties? Uzrunas formas	<ul style="list-style-type: none"> • Ikdienā lietojot, apgūst sasveicināšanās un atvadīšanās frāzes. • Kopā ar skolotāju izveido un klasē izvieto atgādni par sasveicināšanās un atvadīšanās frāzēm dažādos dienas posmos. Iesaistās skolotāja rosinātajās didaktiskajās rotaļās, vingrinoties lietot diennakts daļai un situācijai atbilstošas sasveicināšanās un atvadīšanās frāzes. Vēro attēlu un pēc skolotāja parauga lasa sasveicināšanās frāzes. • Nosauc savu vārdu un uzvārdu, uzrunā klasesbiedru, skolotāju. Vērojot saziņas situācijas, secina, ka pieaugušos uzrunā ar <i>jūs</i>, bet klasesbiedrus – ar <i>tu</i>. • Mācās pareizi izrunāt latviešu valodas skaņas. 	Leksika un frāzes Labdien! Labrīt! Atā! Paldies! Lūdzu! Es, tu, jūs. Piecelies! Nāc šurp! Sēdies!
Mēs iepazīstamies! Esi pieklājīgs! Stāstu par sevi un jautāju klasesbiedram	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūst iepazīšanās frāzes, pēc skolotāja dota parauga lasot iepazīšanās dialogu un latviešu zīmju valodā izspēlējot sižeta lomu rotaļu "Iepazīšanās". Lai sadalītos pāros, ar skolotāja palīdzību raksta savu vārdu un lasa klasesbiedra vārdu, daktilē, izrunā. • Pēc parauga veido īsu (3–5 vienkārši teikumi) stāstījumu par sevi (<i>Mani sauc... Man ir... Man garšo...</i>). 	<i>Mani sauc...</i> <i>Man ir... gadi.</i> <i>Es dzīvoju...</i> Kā tevi sauc? Kur tu dzīvo?
Mēs runājam par klasi un skolu Priekšmeti skolā – rotaļlietas	<ul style="list-style-type: none"> • Nosauc rotaļlietas, kas ir klasē, mācību piederumus, kurus izmanto mācību procesā. Iepazīstas ar skolas telpām un lasa nosaukumus. • Pēc parauga raksta priekšmetu nosaukumus, lasa citu skolēnu uzrakstītos nosaukumus un izvieto tos klasē. Lasa, lai sakārtotu sajauktos priekšmetu nosaukumus. Nostiprina prasmi izlasīt un pēc parauga uzrakstīt dažādu priekšmetu nosaukumus, veidojot un izspēlējot loto (priekšmeta attēls + priekšmeta nosaukums). • Pievērs uzmanību klasē izvietotajai informācijai un ar skolotāja palīdzību to lasa. • Dinamiskajās pauzēs izmanto dažādas didaktiskās rotaļas, nostiprinot latviešu valodas skaņu izrunu. • Latviešu zīmju valodā veido īsu stāstījumu par to, kas ir klasē/skolā. Vēro skolotāja un klasesbiedra teikto. 	Skola, klase, grāmata, zīmulis, burtnīca, papīrs, līme, ota. Lelle, auto, lācis, zaķis, bumba, lego, puzzle. Dod! Paņem! Noliec! Parādi!
Mēs lasām un rakstām par klasi un skolu Dienas režīms Burti <i>l, i, ī, ī, ū, u, ū, ū, A, a, Ā, ā, M, m, N, n, Ņ, ņ</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dodas ekskursijā uz dažādām skolas telpām, lai mācītos vērot un pastāstīt par tām, ko tur dara, kā tur izskatās. • Ekskursijas laikā pievērs uzmanību telpā izvietotajai informācijai, ar skolotāja atbalstu lasa un atrod pazīstamos vārdus. • Iesaistās kartīšu sagatavošanā "Izaicinājumu spēle" par apgūto tematu (kartīšu teksta piemēri: <i>Ir rīts. Sasveicinies ar klasesbiedru!</i>). • Sadarbojoties mācās izmantot latviešu valodas frāzes, lai atvainotos un piedotu. • Vēro un mācās rakstīt drukātos un rakstītos burtus. • Apgūst latviešu valodas skaņu un burtu atbilstes (<i>l, i, ī, ī, ū, u, ū, ū, A, a, Ā, ā, M, m, N, n, Ņ, ņ</i>), rakstīto burtu rakstību un mācās veidot burtu savienojumus. Kopā ar skolotāju apskata dažādas burtu grāmatas, vienojas, kādu burtu grāmatu veidos paši, kādai tai jābūt. 	Skola, klase, skolotāja, gaitenis, tualete, sporta zāle, svētku zāle. Rīts, diena, vakars. Labrīt! Labdien! Atā! Nedēļas dienu nosaukumi.
Mēs lasām un rakstām augļu un dārzeņu nosaukumus Krāsas un rudens norises dabā Burti <i>E, e, Ē, ē, O, o, L, l, Ļ, ļ, P, p, B, b</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Papildina vārdu krājumu, latviešu zīmju valodā nosauc, daktilē un raksta augļu un dārzeņu nosaukumus. • Stāstot par to, kas garšo/negaršo, mācās izteikt attieksmi. • Apgūst latviešu valodas skaņu un burtu atbilstes (<i>E, e, Ē, ē, O, o, L, l, Ļ, ļ, P, p, B, b</i>). • Iesaistās didaktiskajās spēlēs. Turpina veidot burtu grāmatu. • Papildina vārdu krājumu, latviešu zīmju valodā nosauc, daktilē un raksta krāsu nosaukumus, saskata rudens norises dabā. 	Augļi, dārzeņi; ābols, bumbieris, plūme, banāns, vīnogas, ķirši; burkāns, kartupelis, biete, kāposts, tomāts, sīpols. Gadalaiks; rudens. Lietus, vējš, saule, mākoņi. Krāsu nosaukumi.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Valsts izglītības satura centra (VISC) apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Burts, skaņa, uzruna, personvārds.
Sociālās zinības	Jaunā loma “Es – skolēns”, saskarsme, adaptācija skolas telpās, stundu saraksts.
Dabaszinības	Skolas vide, apkārtnē.
Matemātika	Skaitīšana.
Vizuālā māksla	Teksta izkārtojums dotajā laukumā, grafiskie līdzekļi teksta pierakstam, vizītkartes noformējums, krāsas.
Mūzika/Ritmika	Dziesma.
Dizains un tehnoloģijas	Līnija, vingrinājumi pirkstu muskulatūras attīstīšanai.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi, apģērbs, inventārs.

Metodiskais komentārs

Temata apguves sākumā ir svarīgi diagnosticēt skolēnu latviešu verbālās valodas un zīmju valodas prasmes. Diagnosticēšana ir veicama pirmo četru nedēļu laikā, iesaistot bērnus rotaļdarbībā, kuras laikā skolotājs veic pedagoģisko novērošanu un fiksē iegūtos rezultātus. Pamatojoties uz diagnosticēšanas procesā iegūto rezultātu, skolotājs izvērtē programmas saturu, saskaņo to ar plānoto skolēnu attīstības dinamiku.

Temata “Skolā. Klasē” apguves laikā tiek attīstītas skolēnu sarunvalodas prasmes, tai skaitā runas kultūra, un pilnveidota latviešu valodas skaņu izruna. Sākot ar piekto mācību nedēļu, tiek uzsākta latviešu valodas burtu apguve (programmā piedāvātā burtu apguves secība paredz, ka pamīšus tiek apgūti latviešu valodas patskaņi un līdzskaņi, vienlaikus apgūstot īsos un garos patskaņus, kā arī līdzskaņu pārus, piemēram, *L, l, Ļ, ļ, N, n, Ņ, ņ*) – skolēni mācās skaņu un burtu atbildes, diferencē skaņas vārdos, apgūst rakstīto burtu rakstību (detalizētus metodiskos ieteikumus burtu rakstībai sk. Andersone, G., Ptīčkina, Ā. *Sāksim rakstīt! Padomi skolotājiem bērnu rakstītmācīšanā*. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2011.).

Tā kā skolēni vēl neraksta ar rakstītajiem burtiem, šim nolūkam viņi tiek aicināti izmantot drukātos burtus, rakstot tos pēc parauga. Skolēnu intereses rosināšanai par latviešu valodu būtiska ir skolotāja sadarbība ar vecākiem, sniedzot tiem ierosmes latviešu valodas iekļaušanai bērna ikdienā, piemēram, iesakot aktuālos televīzijas raidījumus, konkrētus bērnu žurnālus, galda spēles, dziesmas, jaunāko bērnu literatūru.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Iepazīsimies! Esmu pieklājīgs. Dienas režīms. Rotaļlietas. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Gadalaiki</p> <p>Kā sasveicināties un iepazīties? Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kādi burti ir latviešu valodā? Kāds ir latviešu zīmju valodas daktilais alfabēts? Kā nosaukt rudens norises dabā?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, dzīvniekiem un gatavošanos svētkiem? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Dienas. Putni ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt nedēļas dienas? Kā nosaukt ziemas norises dabā? Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kā nosaukt pārtikas produktus? Kāda nozīme ir garumzīmei?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Pavasaris. Laiks pavasarī. Skolā. Klasē. Mācību piederumi. Klasesbiedri. Ģimene. Putni pavasarī. Pavasara darbi</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kā nosaukt pārtikas produktus un ēdienus veikalā? Kā nosaukt pavasara norises dabā?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Daba. Koki, krūmi un puķes. Cilvēks. Apģērbs un apavi. Mājdzīvnieki. Latvijas savvaļas dzīvnieki. Dzīvnieki zooloģiskajā dārzā. Tuvojas vasara. Laika apstākļi</p> <p>Kā nosaukt gadalaikus, laikapstākļus un dzīvniekus? Kā pārbaudīt norakstītu vārdu? Kā nosaukt vasaras norises dabā?</p>
--	--	---	--	--

1.2. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Apgūt vārdus un frāzes, lai varētu izteikt noliegumu un apstiprinājumu, sajūsmu, patiku, prieku, attieksmi, vēlēšanos un nevēlēšanos, apsveikumu un novēlējumu; par ģimeni, ģimenes locekļiem, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem un atbildēt uz tiem, svētku svinēšanu

zīmju valodā. Apgūt latviešu valodas skaņas un burtus (S, s, Š, š, T, t, D, d, R, r, K, k, Ķ, ķ, G, g, Ģ, ģ, Z, z, Ž, ž, C, c, Č, č, V, v, J, j, H, h, F, f), saskatot tos vārdos un tekstos. Lasīt vārdus, īsus teikumus (pēc parauga); saprast izlasīto, mācīties saskatīt nepazīstamos vārdus un pajautāt par to nozīmi. Norakstīt pēc parauga vārdus un īsus teikumus, veidot ģimenes koku, rakstīt apsveikumu, lietojot pareizus burtu savienojumus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lai izteiktu noliegumu un apstiprinājumu, sajūsmu, patiku, prieku, attieksmi, vēlēšanos un nevēlēšanos, apsveikumu un novēlējumu, lieto atbilstošas saziņas frāzes, mīmiku un latviešu zīmju valodu. (V.Li.1.) • Apgūtos vārdus var izmantot, lai pastāstītu par ģimeni, ģimenes locekļiem, cilvēku, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem un svētku svinēšanu. (V.Li.1.) • Lai mācību stundā saprastu teikto, var lūgt atkārtot vai skaidrāk izrunāt vārdus, pajautāt skolotājam vai klasesbiedriem. (V.Li.2.) • Apsveikumā ir jāuzrunā apsveicamais, jāuzraksta apsveikuma teksts un apsveicēja vārds. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uztver un saprot lēnā tempā skaidri stāstītus īsus, vienkāršas uzbūves tekstus latviešu zīmju valodā un rakstītus vārdus par ģimeni, ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem, atbild uz jautājumiem. • Sarunā ievēro saziņas kultūru. • Prot pēc parauga un/vai attēla nosaukt ģimenes locekļus, izskatu (ķermeņa daļas un apģērbu), gatavošanos svētkiem un svētku svinēšanu. • Mācās izteikt noliegumu un apstiprinājumu, sajūsmu, patiku, prieku, attieksmi, vēlēšanos un nevēlēšanos, apsveikumu un novēlējumu. • Lasa vārdus, vārdu savienojumus un īsus teikumus par ģimeni, cilvēku, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem un svētku svinēšanu, saprot izlasīto informāciju. • Lai noskaidrotu nesaprasto vārdu nozīmi, lūdz atkārtot, kā arī jautā skolotājam vai klasesbiedriem. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto rakstītos burtus vārdu veidošanā (piemēram, informācija par savu dzīvesvietu). • Pēc parauga raksta īsu apsveikumu Ziemassvētkos. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot nosaukt ar ģimeni, izskatu, dzīvesvietu un svētkiem saistītus vārdus un vārdu savienojumus un pēc parauga veidot īsu stāstījumu latviešu zīmju valodā. • Mācās pareizi izrunāt latviešu valodas skaņas pazīstamos vārdos. • Pazīst un raksta burtus (S, s, Š, š, T, t, D, d, R, r, K, k, Ķ, ķ, G, g, Ģ, ģ, Z, z, Ž, ž, C, c, Č, č, V, v, J, j, H, h, F, f). • Izmanto apgūtos rakstītos burtus, lai norakstītu vārdus, īsus teikumus, veido pareizus burtu savienojumus. • Pēc parauga pieraksta nepieciešamo informāciju drukātiem burtiem. • Mācās izteikt piederību, izmantojot vietniekvārdus <i>mans/mana, tavs/tava</i>. • Mācās lietot savienojumus ar apstākļa vārdiem <i>man patīk, man nepatīk</i>.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Kopumā saprot nosauktus (latviešu zīmju valodā) un rakstītus vārdus un vārdu savienojumus par ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem, atbild uz jautājumiem. (VLM.3.1.1.2.) • Veido vienkāršu monolģisko stāstu latviešu zīmju valodā pēc parauga, stāstot par ģimeni, ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem. (VLM.3.1.1.6.) • Mācās un cenšas pamanīt un nosaukt saziņas dalībnieku emocijas. (VLM.3.1.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: izteikt novēlējumu un pateikties, ievērojot runas etiķetes normas; nepārtraucot noklausīties runātāja teikto līdz galam. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav sapratis. (Tikumi – gudrība, atbildība; vērtība – latviešu valoda) • Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi. (Tikumi – centība, atbildība; vērtības – darba tikums, latviešu valoda) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)

<ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga raksta apsveikumu. (VLM.3.2.1.7.) • Izmanto burtus teksta norakstīšanai. (VLM.3.2.1.8.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu, lai vienkāršās sadzīves un mācību situācijās stāstītu par ģimeni, ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem. (VLM.3.3.1.2.) • Mācās saklausīt un izrunāt latviešu valodas skaņas un skaņu savienojumus pazīstamos vārdos. Pazīst apgūtos latviešu valodas alfabēta burtus. (VLM.3.3.1.3.) • Pareizi noraksta drukātu īsu tekstu, pārbauda un labo to pēc parauga. (VLM.3.3.1.4.) 	
<p>Jēdzieni: apsveikums.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto stāstu, instrukciju, afišu, plakātu, domu karti; veido aprakstu, vēstījumu, rotaļas noteikumus, apsveikumu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Es pats un mana ģimene Burti <i>S, s, Š, š, T, t</i>. Vietniekvārdi <i>tas, tā, tie, tās; mans, mana, tavs, tava</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raksta vārdus un latviešu zīmju valodā stāsta klasesbiedriem par ģimeni, atbild uz jautājumiem par ģimenes locekļiem, to skaitu, noskaidro katra ģimenes locekļa vārdu. • Zīmē ģimeni, pēc parauga pieraksta zīmējumā ģimenes locekļu un radnieku nosaukumus. Pēc zīmējuma stāsta par savu ģimeni. Lasa vārdus, vārdu savienojumus, īsus teikumus. • Rakstītiem burtiem pēc parauga raksta vārdu savienojumus par ģimeni. Rakstot pareizi savieno burtus, kā arī nošķir vārdus. Mācās pārbaudīt savu uzrakstīto, salīdzinot to ar doto paraugu, un izvērtēt, kurš burts uzrakstīts glīti, kurš burtu savienojums vēl ir jāpamācās rakstīt. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Ģimene, es, mamma, tētis, māsa, brālis, vecmāmiņa (ome), vectētiņš (opis). Mans tētis. Mana mamma. Tavs brālis. Tava māsa.</p>
<p>Cilvēks: ķermeņa daļas un apģērbs. Krāsas Burti <i>D, d, R, r, K, k, Ķ, ķ</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Savieno ķermeņa daļu un apģērba attēlus ar to nosaukumiem, papildina ar vārdiem, rakstot tos pēc parauga. • Veido krāsu tabulu, ierakstot tajā krāsu nosaukumus. • Lasa un saprot vārdus, stāsta par sevi, ģimenes locekļu un klasesbiedru izskatu, izmantojot apgūtos ķermeņa daļu, apģērba un krāsu nosaukumus latviešu zīmju valodā. • Mācās lietot apstākļa vārdus savienojumos <i>man patīk, man nepatīk</i>. Saprot vienkāršas instrukcijas un rīkojas atbilstoši tām. Izsaka patīku/nepatīku par apģērbu un izskatu. • Saskata tekstā un atpazīst burtus <i>D, d, R, r, K, k, Ķ, ķ</i>, veido asociācijas, lai tos iegaumētu. Pareizi noraksta īsus, drukātiem burtiem rakstītus vārdus, ar personisko pieredzi saistītus īsus teikumus. 	<p>Cilvēks, ķermenis. Galva, vēders, rokas, kājas. Apģērbs, apavi. Vējjaka, bikses, cepure, šalle, cimdi, zābaki, krekls, kleita, svārki, kurpes. Krāsu nosaukumi. Patīk, nepatīk. <i>Man ir... Man nav...</i></p>

<p>Vieta, kur mēs dzīvojam. Dzīvesvieta, mājas. Mājdzīvnieki</p> <p>Burti G, g, Ģ, ģ, Z, z, Ž, ž</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mācās savu dzīvesvietas adresi. Apmainās ar informāciju par dzīvesvietu. Pēc attēla mācās nosaukt mājas/dzīvokļa telpas, mēbeles, priekšmetus. Uztver vienkāršu istabas iekārtojuma aprakstu latviešu zīmju valodā. Iekārto istabu – papildina attēlā doto iekārtojumu vai veido savu iekārtojumu, papildinot to ar vārdiem. Tekstā atpazīst un prot uzrakstīt burtus G, g, Ģ, ģ, Z, z, Ž, ž. Noraksta no drukāta teksta īsus teikumus. Nosauc mājdzīvniekus. 	<p>Mana māja. Mans dzīvoklis. <i>Es dzīvoju...</i> Istaba, virtuve, vannas istaba, tualete, guļamistaba. Gulta, galds, skapis, dīvāns, krēsls. Parādi! Dod! Noliec! Paņem! Mājdzīvnieki. Kaķis, suns, aita, govys, cūka, zirgs, kaza, trusis. Liels – liela, maza – maza.</p>
<p>Ziema. Savvaļas dzīvnieki. Gatavojamies svētkiem – Ziemassvētkiem</p> <p>Burti C, c, Ķ, ķ, V, v. Jautājumi <i>kas?, ko dara?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Atpazīst attēlos dzīvniekus un mācās tos nosaukt. Gūst priekšstatu par vārdiem, kas atbild uz jautājumu <i>kas?, ko dara?</i>. Latviešu zīmju valodā iesaistās dialogā par to, kas jādara, gatavojoties svētkiem; izmanto ar Ziemassvētku svinēšanu saistītus priekšmetus. Mācās ar svētku svinēšanu saistītus vārdus. Noskaidro klasesbiedru emocijas un attieksmi. Latviešu zīmju valodā stāsta par gatavošanos Ziemassvētkiem. Vajadzības gadījumā lūdz atkārtot nesaprasto. Teikumā saskata nepazīstamus vārdus, mācās pajautāt skolotājam, klasesbiedriem par to nozīmi. Atbild uz jautājumiem. Izmantojot sižetiskos attēlus, latviešu zīmju valodā veido īsu vēstījumu par gatavošanos svētkiem. Saskata, nosauc un raksta burtus C, c, Ķ, ķ, V, v vārdos un īsos teikumos. Mācās salīdzināt paraugu ar paša uzrakstīto. 	<p>Ziema, sniegš, auksts, ledus, balts. Savvaļas dzīvnieki. Lācis, lapsa, zaķis, vilks, vāvere, pele, ezis. Ziemassvētki, egle, dāvana, rūķis, svece, piparkūka, rotājumi, Ziemassvētku vecītis.</p>
<p>Priecīgus Ziemassvētkus! Ziemassvētku svinēšana. Apsveikums, novēlējums, rotaļa</p> <p>Burti J, j, H, h, F, f</p>	<ul style="list-style-type: none"> Izspēlē svētku svinēšanas situāciju sižeta lomā, mācoties izteikt prieku, apsveikumu un novēlējumu. Mācās uzstāties publiski, deklamējot dzejoļi. Saprot un izpilda vienkāršas rotaļu instrukcijas. Lasa un pēc parauga raksta apsveikumu Ziemassvētkos. Latviešu zīmju valodā stāsta par svētku svinēšanu, izmantojot attēlu, daktilē vārdus, raksta tos. Norakstot no drukāta teksta vārdus un īsus teikumus ar apgūtajiem burtiem, veido pareizus burtu savienojumus. Izvērtējot savas un klasesbiedru izgatavotās burtu grāmatas, mācās vērtēt savu darbu. 	<p>Nedēļas dienu nosaukumi. Dzejoļis. Priecīgus Ziemassvētkus!</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Apsveikums.
Sociālās zinības	Ģimene, ģimenes locekļi, svētki un to svinēšana, izskats, apģērbs.
Dabaszinības	Apkārtējā vide.
Matemātika	Priekšmetu atrašanās telpā.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Apsveikuma un afišas noformēšana, domu karte.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi.

Metodiskais komentārs

Temata apguvē daudz laika jāvelta skolēnu vārdu krājuma paplašināšanai un saziņas prasmi pilnveidei. Lasīšanas prasmes attīstīšanai tiek izmantoti daudzveidīgi, ar bērna ikdienas dzīvi un personisko pieredzi saistīti teikumi/īsi teksti. Svarīgi, lai pirmo reizi jauno tekstu lasa skolotājs vai arī skolēns ar augstu lasītprasmes līmeni. Tas sekmē lasītā satura izpratni.

Skolēnu rakstīšanas tehnikas pilnveidei tiek izmantoti noraksti. Apgūstot prasmi norakstīt teikumu, ir svarīgi sākotnēji to izlasīt, lai iepazītos ar saturu un noskaidrotu nepazīstamo vārdu nozīmi. Skolēnu uzmanība jāpievērš lielā sākumburta rakstībai teikuma sākumā, teikuma beigu pieturzīmei, vārdu skaitam teikumā. Var saskaitīt burtus vārdā. Sākumposmā norakstiem tiek izmantoti teikumi ar īsiem (pamatā divzilbju) vārdiem, kuros sakrīt burtu un skaņu skaits. Skolēni tiek rosināti norakstīt, izrunājot vārdus skaļi, daktilējot un izrunājot skaņas un pierakstot skaņai atbilstošo burtu. Šādā veidā tiek novērsta mehāniska teksta pārrakstīšana, un noraksts kļūst par jēgpilnu darbību, kuras laikā skolēni mācās izvērtēt, analizēt un secināt.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Iepazīsimies! Esmu pieklājīgs. Dienas režīms. Rotaļlietas. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Gadalaiki</p> <p>Kā sasveicināties un iepazīties? Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kādi burti ir latviešu valodā? Kāds ir latviešu zīmju valodas daktilais alfabēts? Kā nosaukt rudens norises dabā?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, dzīvniekiem un gatavošanos svētkiem? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Dienas. Putni ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt nedēļas dienas? Kā nosaukt ziemas norises dabā? Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kā nosaukt pārtikas produktus? Kāda nozīme ir garumzīmei?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Pavasaris. Laiks pavasarī. Skolā. Klasē. Mācību piederumi. Klasesbiedri. Ģimene. Putni pavasarī. Pavasara darbi</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kā nosaukt pārtikas produktus un ēdienus veikalā? Kā nosaukt pavasara norises dabā?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Daba. Koki, krūmi un puķes. Cilvēks. Apģērbs un apavi. Mājdzīvnieki. Latvijas savvaļas dzīvnieki. Dzīvnieki zooloģiskajā dārzā. Tuvojas vasara. Laika apstākļi</p> <p>Kā nosaukt gadalaikus, laikapstākļus un dzīvniekus? Kā pārbaudīt norakstītu vārdu? Kā nosaukt vasaras norises dabā?</p>
--	--	---	--	--

1.3. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Apgūt vārdus un vienkāršas frāzes, lai varētu nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes, pēc attēla nosaukt, ko patīk darīt brīvajā laikā, stāstot par saviem sasniegumiem. Lasīt

un uztvert vienkāršus teikumus, lai atstāstītu latviešu zīmju valodā, izspēlējot to lomās. Ar skolotāja palīdzību veidot vārdnīcu nepazīstamu vārdu pierakstīšanai, tos vizualizējot. Izmantot lielo sākumburtu teikuma sākumā un pieturzīmi teikuma beigās (punktu, jautājuma zīmi, izsaukuma zīmi), lai norakstītu vai pierakstītu īsus teikumus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Apgūtos vārdus var lietot, lai nosauktu rotaļlietas, spēles un brīvā laika pavadīšanas nodarbes. (V.Li.1.) • Ar žestu un mīmikas palīdzību var atklāt emocijas un izteikt savu attieksmi. (V.Li.1.) • Ilustrācijas palīdz saprast teikumu, un tās var izmantot atstāstot. (V.Li.2.) • Lai iegūtu un atcerētos nezināmos vārdus, tos var ierakstīt vārdnīcā, ilustrēt. (V.Li.3) • Skaņu <i>ai, au, ei, ie, ui</i> un skaņas <i>dz</i> apzīmēšanai rakstos izmanto divus burtus. (V.Li.3.) • Burtu <i>o</i> var izrunāt dažādi: īsi, gari un kā divskani. (V.Li.3.) • Teikumu sāk rakstīt ar lielo sākumburtu un teikuma beigās liek pieturzīmi – punktu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosauc rotaļlietas, spēles un brīvā laika nodarbes; izmantojot attēlu, latviešu zīmju valodā stāsta par to, ko patīk darīt brīvajā laikā. • Lasīto tekstu izspēlē sīžeta lomā rotaļā, izmanto latviešu zīmju valodu, žestus un mīmiku emociju un attieksmju paušanai. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās saskatīt tekstā nepazīstamos vārdus, ieraksta vārdnīcā, ilustrējot tos. • Pēc tekstā uztvertās informācijas papildina attēlu – zīmē. • Atbild uz vienkāršiem jautājumiem par tematu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās pareizi izrunāt īso <i>o</i>, garo <i>o</i> un divskani <i>o</i> zināmos vārdos. • Norakstot un rakstot savus teikumus, teikumu sāk ar lielo sākumburtu, teikuma beigās liek punktu.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Mācās jautāt un atbildēt par rotaļlietām, spēlēm, brīvā laika nodarbēm. Veido vienkāršu monolģisko runu latviešu zīmju valodā, izmantojot atbalsta vārdus vai plānu. (VLM.3.1.1.6.) • Veido īsu, vienkāršu teikumu, izmantojot zīmējumus. (VLM.3.2.1.6.) • Saskata nepazīstamus vārdus teikumā. (VLM.3.3.1.1.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu, runājot par rotaļlietām, spēlēm un brīvā laika nodarbēm. (VLM.3.3.1.2.) • Pazīst, sauc un raksta latviešu alfabēta burtus. (VLM.3.3.1.3.) • Pareizi noraksta drukātu vai rakstītu tekstu, pārbauda un labo to pēc parauga. (VLM.3.3.1.4.) • Sāk rakstīt teikumu ar lielo sākumburtu, lieto teikuma beigu pieturzīmes. (VLM.3.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos un pārbaudīt, rūpīgi izlasot izpildes noteikumus: norakstīto tekstu pārbaudīt, salīdzinot uzrakstīto ar doto paraugu. (Tikumi – centība, atbildība; vērtība – darba tikums) • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: izmantot žestus un intonāciju, lai sarunā izteiktu emocijas un savu attieksmi. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)
Jēdzieni: teikums, pieturzīme – punkts, jautājuma zīme, izsaukuma zīme; teksta temats, teksta virsraksts, garumzīme.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto dialogu, aprakstu, daiļliteratūras teksta (stāsta) fragmentu; veido ierakstu vārdnīcā, plakātu, spēļu un rotaļu instrukciju.	

Temata apguves norise

Gads un dienas. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Manas rotaļlietas Skaņu saklausīšana, skaņas <i>ai, ei, ie, au, ui, o</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūst ziemas sporta piederumu un rotaļlietu nosaukumus, nosaucot paša uzzīmēto, aplicēto vai nofotografēto rotaļlietu. Nostiprina apgūtos nosaukumus, iesaistoties skolotāja organizētajā didaktiskajā spēlē. Strādājot pāri, mācās nosaukumus un atrod tiem atbilstošo attēlu kartīti. • Lasa nosaukumus, daktilē tos, parāda latviešu zīmju valodā, veido nosaukumus no burtiem, zilbēm. Spēlē spēli “Bingo” ar nosaukumiem. • Izmanto apgūtos vārdus, lai pabeigtu teikumu (<i>Man patīk...</i>). 	Leksika un frāzes Gads, dienu nosaukumi. Laiks ziemā; auksts, sniegš, putenis, sals. Ceļ sniegavīru, pikojas, brauc ar ragaviņām, slido, slēpo. Ragaviņas, slidas, slēpes.
Kāds apģērbs un apavi ir ziemā? Apģērba apraksts. Teikuma veidošana pēc attēla	<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā iesaistās sarunās par apģērbu. • Pēc parauga jautā un atbild par apģērbu (<i>kas tas/tā ir?, kāds/kāda tā ir?, vai tev patīk?</i>). • Veido vārdnīcu, kurā ieraksta nepazīstamos vārdus, zīmē attēlu. • Mācās grupēt apģērbus atbilstoši norādāmajiem vietniekvārdiem (<i>Tas ir... Tā ir... Tie ir... Tās ir...</i>). • Lasot tekstu, papildina doto attēlu, izmanto to, atstāstot tekstu. • Veido un pieraksta īsus teikumus par savu apģērbu (piemēram, <i>mans mētelis ir sarkans</i>). 	Apģērbs un apavi: mētelis, cepure, šalle, cimdi, bikses, jaka, zeķes, zābaki, kurpes, čības. Silts, biezs, tīrs, netīrs. Krāsu nosaukumi. Kādā krāsā ir? Mans, mana.
Pārtikas produkti un ēdieni. Trauki un galda piederumi. Ēdienreizes Teksta saturs. Teikuma noraksts	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās nosaukt pārtikas produktus un ēdienus. Vēro ēdienkarti un atzīmē zināmos vārdus. • Vērojot attēlus, mācās nosaukt un rakstīt traukus un galda piederumus. • Lasa vārdus un īsus teikumus par tematu. Latviešu zīmju valodā atbild uz vienkāršiem jautājumiem, raksta teikumus. • Mācās saprast teksta saturu. Izmantojot sižetiskos attēlus, latviešu zīmju valodā īsi atstāsta lasīto tekstu. Atstāstot tekstu, izspēlē to sižeta lomu rotaļā un izmanto žestus un mīmiku. • Noraksta no lasītā teksta teikumus. Turpina mācīties pārbaudīt norakstīto teikumu, salīdzinot vārdu skaitu, teikuma beigu pieturzīmi, garumzīmju skaitu u. tml. paraugā un norakstītajā tekstā. 	Pārtikas produkti un ēdieni. Maize, desa, siers, sviests, gaļa, makaroni. Zupa, mērce, kartupeļi, salāti, kotlete. Ēdienreizes. Brokastis, pusdienas, launags, vakariņas. Karote, dakšiņa, šķīvis, bļoda, krūze, glāze. Dod! Paņem! Noliec!
Brīvā laika nodarbes. Putni ziemā Mans brīvais laiks – intereses, nodarbes, panākumi. Teikuma pareizrakstība – lielais sākumburts un pieturzīme teikuma beigās	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro attēlus un latviešu zīmju valodā informē par to, ko patīk darīt brīvajā laikā. • Dabā un attēlā vēro putnus ziemā. Mācās putnu – nometnieku – nosaukumus. • Izsakot apstiprinājumu, noliegumu, izmanto partikulas <i>jā/nē</i> (<i>Jā, es gribu. Nē, es negribu...</i>). Stāsta par saviem sasniegumiem (<i>Es protu lasīt. Es labi zīmēju.</i>). • Izmanto vārdu savienojumu <i>man patīk</i>. • Lasa vārdus un teikumus, savieno tos ar atbilstošo attēlu. • Apstiprina, ka latviešu valodā teikums jāsāk ar lielo sākumburtu un teikuma beigās jāliek pieturzīme – punkts. Noraksta teikumus, ievērojot to pareizrakstību (teikuma sākumā – lielais burts, teikuma beigās – atbilstošā pieturzīme). • Norakstot ievieto teikumus atbilstošos vārdus vai sakārto dotos vārdus pareizā secībā, veidojot teikumu; salīdzina uzrakstīto ar paraugu. Raksta glīti. 	<i>Es gribu... Es negribu...</i> <i>Es protu...</i> <i>Man patīk... Man nepatīk...</i> Putni ziemā. Putnu barotava. Zvirbulis, balodis, vārna, zilīte, sarkankrūtītis.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Teikums, teksta virsraksts, temats, vārdnīca, lasīšana lomās.
Sociālās zinības	Brīvā laika pavadīšana, žesti un mīmika saskarsmē.
Mūzika/Ritmika	Rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Rotallietas zīmēšana vai aplicēšana, plakāta veidošana.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi.

Metodiskais komentārs

Temata apguvē uzmanība tiek pievērsta prasmei saskatīt tekstā nepazīstamos vārdus, un skolēni sāk apgūt vārdu iegaumēšanas stratēģijas. Viņi mācās veidot vārdnīcu – pierakstīt vārdu, ar skolotāja palīdzību skaidrot to citiem vārdiem un/vai vizualizēt. Tādējādi tiek attīstītas mācīšanās prasmes – skolēni saprot, kas jādara, sastopoties ar nepazīstamu vārdu, un domā par to, kā to varētu iegaumēt. Vārdnīcas veidošana notiek pa tematiem visa mācību gada garumā, un ir svarīgi nodrošināt, lai tā nekļūtu par formālu darbošanos, bet būtu jēgpilna. Skolēni redzēs darbam ar vārdnīcu nozīmi tādā gadījumā, ja tiks rosināti to izmantot ikdienā, piemēram, laiku pa laikam pārskatīt vai, strādājot pāri ar klasesbiedru, meklēt temata ietvaros sarežģītāko vārdu (vārdu, kuru bija visgrūtāk iegaumēt), vārdu, kas vislabāk skan, visīsāko un visgarāko vārdu, visjocīgāko vārdu, vārdus, kuros ir noteikta skaņa, vārdus, kurus var izmantot, lai nosauktu vai raksturotu īpašību, darbību, priekšmetu. Kad vārdnīcā jau ir ierakstīts pietiekami daudz vārdu, no tiem var veidot teikumus, var rosināt skolēnus sagatavot vārdu kartītes un izspēlēt spēli “Aliass” – viens skolēns izvelk kartīti, uz kuras ir rakstīti, piemēram, pieci, vārdi, un skaidro šos vārdus, otram skolēnam tie jāatmin.

Skolēnu rakstīšanas tehnikas apguvei tiek izmantoti deformēta teksta noraksti – arī šajā gadījumā ir svarīgi aicināt skolēnus sākotnēji izlasīt visus vārdus, pārlicināties, ka tie ir saprotami, vai noskaidrot to nozīmi, pievērst uzmanību vārdu rakstībai. Tikai tad, kad šīs darbības veiktas, skolēni ir gatavi izveidot teikumu. Pierakstīt teikumu var tad, kad ir secināts: kurš vārds būs teikuma pirmais vārds, ka ir jāraksta ar lielo sākumburtu un kāda pieturzīme būs jāliek teikuma beigās.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Iepazīsimies! Esmu pieklājīgs. Dienas režīms. Rotaļlietas. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Gadalaiki</p> <p>Kā sasveicināties un iepazīties? Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kādi burti ir latviešu valodā? Kāds ir latviešu zīmju valodas daktilais alfabēts? Kā nosaukt rudens norises dabā?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, dzīvniekiem un gatavošanos svētkiem? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Dienas. Putni ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt nedēļas dienas? Kā nosaukt ziemas norises dabā? Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kā nosaukt pārtikas produktus? Kāda nozīme ir garumzīmei?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Pavasaris. Laiks pavasarī. Skolā. Klasē. Mācību piederumi. Klasesbiedri. Ģimene. Putni pavasarī. Pavasara darbi</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kā nosaukt pārtikas produktus un ēdienus veikalā? Kā nosaukt pavasara norises dabā?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Daba. Koki, krūmi un puķes. Cilvēks. Apģērbs un apavi. Mājdzīvnieki. Latvijas savvaļas dzīvnieki. Dzīvnieki zooloģiskajā dārzā. Tuvojas vasara. Laika apstākļi</p> <p>Kā nosaukt gadalaikus, laikapstākļus un dzīvniekus? Kā pārbaudīt norakstītu vārdu? Kā nosaukt vasaras norises dabā?</p>
--	--	---	--	--

1.4. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 15 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasot, skatoties animācijas filmas un iesaistoties sarunā ar klasesbiedru, skolotāju, ģimenes locekļiem, apgūt vārdus un vienkāršas frāzes, lai varētu nosaukt pilsētas objektus,

iepirkšanās vietas, pārtikas preces, latviešu zīmju valodā pastāstīt par dažādu pilsētas objektu atrašanās vietu, par to, kur un ko var nopirkt, kas garšo/negaršo, iepirkties pārtikas preču veikalā. Izmantot lasītus vārdus un tekstu, lai veidotu un pierakstītu savu iepirkšanās vietu, pilsētā esošu objektu, pārtikas preču sarakstu, īsu tekstu par pilsētas objektu atrašanās vietām, īsu zīmīti literārajam tēlam.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Lai piekristu ierosinājumam, piedāvājumam, izteiktu vēlmi nopirkt preci, lūgtu pasniegt kādu pārtikas produktu, preci, samaksātu par pirkumu, izmanto atbilstošas saziņas frāzes. (V.Li.1.) Apgūtos vārdus var izmantot, lai nosauktu pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces, kas garšo/negaršo. (V.Li.1.) Tekstā izlasīto informāciju var pierakstīt, izmantot tabulas aizpildīšanai un saraksta veidošanai. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Nosauc un pieraksta pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces, izmantojot atbalsta vārdus. Prot izteikt vēlmi nopirkt preci, lūdz pasniegt kādu pārtikas produktu, samaksāt par pirkumu. Stāsta par to, kas garšo/negaršo, par pārtikas precēm. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasa vārdus un teikumus vai īsu tekstu, atrod tajā nepieciešamo informāciju, izveido un pieraksta sarakstu, aizpilda tabulu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās nosaukt un sameklēt teikumos vārdus, atbildēt uz jautājumiem: <i>kas?, ko dara?, ko?</i>
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Lieto vienkāršas frāzes veikalā pēc parauga. Ievēro saziņas kultūru. (VLM.3.1.1.5.) Mācās izteikt savas vajadzības iepirkšanās situācijās. Veido vienkāršu monoloģisko runu latviešu zīmju valodā, pastāstot par apkārtni pēc parauga. (VLM.3.1.1.6.) Izmanto burtus un citas rakstzīmes pirkumu saraksta veidošanā un radošā noformēšanā. (VLM.3.2.1.8.) Mācās izmantot apgūto vārdu krājumu iepirkšanās situācijā. (VLM.3.2.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: uzrunāt pieaugušo cilvēku vai vienaudzi, veicot dažādas darbības sabiedriskās vietās (veikalā, uz ielas). (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtņīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība) Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus: vērojot un lasot vienkāršas uzbūves informatīvus un daiļliteratūras tekstus; pierakstīt konkrētu informāciju. (Tikumi – atbildība, centība, gudrība; vērtība – darba tikums)
<p>Jēdzieni: vārdi, kas nosauc priekšmetus, dzīvas būtnes, dabas parādības, vielas.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto krustvārdu mīklu, informatīvu tekstu, daiļliteratūras tekstu; veido grāmatu par ģimenes populārākajām iepirkšanās vietām, tabulu, recepti, produktu sarakstu, zīmīti.</p>	

Temata apguves norise

<p>Veikalā Iepirkšanās vietas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turpina pilnveidot lasītprasmi un atstāstīt, savienojot to ar attēliem. • Nostiprina apgūtos nosaukumus, daktiļējot un rakstot tos, vērojot un nosaucot preces veikalā (didaktiskā rotaļa "Veikalā"). • Rakstot pēc parauga, papildina iepirkumu sarakstu. • Iesaistās dialogā, uzdodot jautājumus: <i>kur?</i> un <i>cik maksā?</i> • Izsaka vēlmi nopirkt preci, lūdz pasniegt kādu pārtikas produktu (<i>Lūdzu,... paldies!</i>). 	<p style="text-align: center;">Leksika un frāzes</p> <p>Veikals, pārtikas produkti. Cik maksā? Lūdzu! Paldies! Nauda, euro, cents.</p>
<p>Pārtikas veikalā Pārtikas preces. Teikumu veidošana (<i>Es pārku ko? Man garšo/negaršo kas?</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Grupē ēdamas un neēdamas lietas, latviešu zīmju valodā stāsta par to, ko kopā ar vecākiem pārka (pirka, pirks) pārtikas veikalā. • Izsaka patīku/nepatīku par ēdiena garšu (<i>Man garšo... Man negaršo...</i>). • Kopā ar klasesbiedru veido un izspēlē "Domino" par pārtikas veikalā nopērkamajām precēm. • Zīmē vai līmē produktu attēlus un pieraksta to nosaukumus. • Min krustvārdu mīklu par pārtikas produktiem, atrod pārtikas produktu nosaukumus burtu režģī, saskaņo atrastos pārtikas produktu nosaukumus nominatīvā (<i>kas?</i>) ar īpašības vārdiem (<i>kāds?, kāda?</i>) un pieraksta vārdu savienojumus rakstītiem burtiem (<i>garšīga maize</i>). • Jautā par pārtikas produktiem, izmantojot jautājumus, kas sākas ar <i>cik?</i> (<i>cik ... ir?, cik maksā...?</i>). 	<p><i>Man garšo... Man negaršo...</i> Pārtikas produkti un ēdieni. (<i>Kas?</i>) Maize, siers, desa, gaļa, makaroni, piens. Es pārku (<i>ko?</i>) maizi, sieru, desu, gaļu, makaronus, pienu. Palūdz... (<i>ko?</i>). Atnes... (<i>ko?</i>). Ēd. Dzer (<i>ko?</i>). Cik maksā?</p>
<p>Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi Īsa teksta veidošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro attēlu "Klasē" un mācās nosaukt dažādus mācību piederumus, piemēram, <i>grāmata, zīmulis, burtnīca</i>. • Nostiprina mācību piederumu nosaukumus, nosaucot zīmējumā redzamos objektus, pieraksta tos. • Sagrupē vārdus tabulā šādi: mācību piederumi, mēbeles, telpas. • Uztver un lasa īsu tekstu par skolu vai klasi. Pēc parauga veido savu stāstījumu latviešu zīmju valodā, raksta īsus teikumus. • Zina savu klasesbiedru vārdus, raksta tos. 	<p>Mācību piederumi. Grāmata, burtnīca, zīmulis, kritiņi, ota, šķēres. Izdali! Savāc! Man ir. Man nav. Lūdzu, dodiet! Skolotāja, klase, gaitenis, svētku zāle, sporta zāle. Lasa, raksta, zīmē, veido, mācās. Klasesbiedru vārdi.</p>
<p>Mana ģimene Vietniekvārdi <i>tas, tā, tie, tās; mans, mana, tavs, tava</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raksta īsus teikumus un latviešu zīmju valodā stāsta klasesbiedriem par ģimeni, atbild uz jautājumiem par ģimenes locekļiem, to skaitu, nosauc katra ģimenes locekļa vārdu. • Attēlā pieraksta ģimenes locekļu un radnieku nosaukumus. Pēc attēla latviešu zīmju valodā stāsta par ģimeni. Lasa vārdus, vārdu savienojumus, teikumus. Prot teksta saturu atstāstīt latviešu zīmju valodā. • Rakstītiem burtiem pēc parauga raksta teikumus par ģimeni. Rakstot pareizi savieno burtus, kā arī nošķir vārdus. Mācās pārbaudīt savu uzrakstīto, salīdzinot to ar doto paraugu, un izvērtēt, kurš burts uzrakstīts glīti, kurš burtu savienojums vēl ir jāpamācās rakstīt. 	<p>Ģimene, es, mamma, tētis, māsa, brālis, vecmāmiņa (ome), vectētiņš (opis). Ko dara? Vāra, strādā, lasa, mazgā, tīra, spēlējas.</p>
<p>Pavasaris. Putni. Pavasara darbi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro dabu un attēlus. Lasa teikumus par pavasari, skatās mācību filmu fragmentus, vēro laiku un norises dabā, putnu dzīvi pavasarī. • Ar skolotāja atbalstu nosauc gājputnus. 	<p>Pavasaris, kūst sniegš, spīd saule. Stārķis, strazds, cīrulis, cielava, bezdelīga. Atlido, vij ligzdu, dēj olas, dzied. Lāpsta, grābeklis, ķerra. Grābj lapas, rok, sēj, stāda, laista, sakārto, tīra. Kas? Ko dara? Ko?</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības	Saskarsme sabiedriskā vietā (veikalā), drošība.
Dabaszinības	Orientēšanās apkārtējā vidē, pilsētas objekti.
Matemātika	Preču cenas, pirkuma summa, tabula.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas	Grāmatas veidošana, recepte, zīmīte, saraksts.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi.

Metodiskais komentārs

Temata ietvaros skolēniem tiek piedāvāts radošais darbs – savas grāmatas veidošana. Ierosme grāmatas veidošanai: ņem divas A4 formāta lapas, novieto tās horizontāli un pārloka uz pusēm, savienojot lapas kreiso un labo malu. Pirmo lapu locījuma vietā iegriež no augšas un no apakšas (1/3 locījuma līnijas no augšas un 1/3 locījuma līnijas no apakšas), otrai lapai iegriež locījuma līnijas vidusdaļu (nedaudz vairāk par 1/3 locījuma līnijas vidusdaļas). Lapu, kurai iegriezumus veica locījuma līnijas augšējā un apakšējā daļā, novieto

horizontāli, viegli saloka, pietuvinot lapas augšējo malu apakšējai, un, turot šādā stāvoklī, ievieto otrās lapas iegriezumā tā, lai sakristu abu lapu iegriezuma līnijas. Ievietotās lapas malas atloka. Ja nepieciešams lielāks lappušu skaits, ņem vēl vienu A4 papīra lapu, saloka to tāpat kā pirmo lapu, veic iegriezumus locījuma līnijas augšējā un apakšējā daļā, tad ievieto otrās lapas iegriezumā.

Veidojot grāmatu par iepirkšanos, skolēni tiek rosināti sadarboties ar ģimenes locekļiem, lai noskaidrotu populārākās ģimenes iepirkšanās vietas. Stundā skolēni veido un apkopo jautājumus, kurus var izmantot, lai latviski pajautātu par to, kur iepērkas radnieki. Tad tiek uzdots mājasdarbs – uzdot jautājumus un secināt, kuras trīs iepirkšanās vietas ir iecienījuši ģimenes locekļi. Nākamās stundas laikā tiek veidota grāmata – skolēni pēc izvēles zīmē vai izgriež/izplēš no krāsainā papīra iepirkšanās vietas attēlu, ieraksta tās nosaukumu. Atkarībā no bērnu spējām tas var būt viens vārds vai vesels teikums (piemēram, *Lielveikals*. *Lielveikals* “..” *Tas ir tirgus*. *Tas ir veikals* “..”). Par katru iepirkšanās vietu tiek ierakstīts teikums par to, ko tajā var nopirkt (piemēram, *Lielveikalā var nopirkt maizi, pienu, konfektes, cepumus*.). Grāmatas pirmajā lapā skolēni uzraksta savu vārdu, uzvārdu un grāmatas nosaukumu (pirms tam kopīgi pārrunā un pēc vajadzības izpēta, kas parasti tiek rakstīts uz grāmatas vāka). Sagatavotās grāmatas skolēni lasa cits citam priekšā (mazā klasē to var darīt visi kopā; ja skolēnu skaits ir liels, ieteicams veidot grupas), kā arī tiek rosināti izlasīt tās priekšā ģimenes locekļiem. Pēc darba jāpārrunā, kurš bija vienkāršākais uzdevums, kas sagādāja grūtības un kad bija nepieciešama skolotāja, ģimenes locekļu vai klasesbiedra palīdzība, ko iemācījās, kas vislabāk izdevās, kas patīk savā darbā, ko nākamajā reizē darītu citādi u. tml. Grāmatas izvieto klasē un izmanto mācību procesā visa temata apguves laikā, piemēram, skolēns izlozē vienu grāmatu, kas jāizlasa stundā, un tad pasaka klasesbiedram, kas patika viņa darbā (būtu vēlams kopīgi nonākt pie secinājuma, ka ir viegli lasīt darbu, kas ir uzrakstīts glīti un salasāmi). Strādājot pāros, skolēni var uzdot jautājumus viens otram (piemēram, *Ko tu pērc tirgū? Kur tu pērc saldējumu?*).

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Iepazīsimies! Esmu pieklājīgs. Dienas režīms. Rotaļlietas. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Gadalaiki</p> <p>Kā sasveicināties un iepazīties? Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kādi burti ir latviešu valodā? Kāds ir latviešu zīmju valodas daktilais alfabēts? Kā nosaukt rudens norises dabā?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, dzīvniekiem un gatavošanos svētkiem? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Dienas. Putni ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt nedēļas dienas? Kā nosaukt ziemas norises dabā? Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kā nosaukt pārtikas produktus? Kāda nozīme ir garumzīmei?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Pavasaris. Laiks pavasarī. Skolā. Klasē. Mācību piederumi. Klasesbiedri. Ģimene. Putni pavasarī. Pavasara darbi</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kā nosaukt pārtikas produktus un ēdienus veikalā? Kā nosaukt pavasara norises dabā?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Daba. Koki, krūmi un puķes. Cilvēks. Apģērbs un apavi. Mājdzīvnieki. Latvijas savvaļas dzīvnieki. Dzīvnieki zooloģiskajā dārzā. Tuvojas vasara. Laika apstākļi</p> <p>Kā nosaukt gadalaikus, laikapstākļus un dzīvniekus? Kā pārbaudīt norakstītu vārdu? Kā nosaukt vasaras norises dabā?</p>
--	--	---	--	--

1.5. Mēs pasaulē

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 25 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasot apgūtos vārdus un frāzes, lai varētu iegūt un sniegt vienkāršu informāciju latviešu zīmju valodā par dzīvniekiem, gadalaikiem un laikapstākļiem, brīdināt, ko drīkst/nedrīkst darīt. Lasot tekstus par dzīvniekiem, vienkāršus ierakstus kalendārā par laikapstākļiem, īsus

dzejoļus un stāstus, pilnveidot prasmi lasīt pareizi un saprast izlasīto, lai varētu to atstāstīt un izmantot par paraugu sava teksta veidošanai. Izmantojot plānu un/vai doto paraugu, veidot īsu aprakstu un vēstījumu, lai aprakstītu dzīvnieku, pastāstītu par darbu un atpūtu dažādos gadalaikos. Rakstītiem burtiem norakstīt drukāto tekstu, lai pierakstītu nozīmīgu un/vai noderīgu informāciju; pārbaudīt uzrakstīto, salīdzinot ar paraugu, lai pārliecinātos par rakstītā pareizību.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Apgūtos vārdus var izmantot, lai nosauktu gadalaikus, dabas parādības, mājdzīvniekus, savvaļas dzīvniekus, dzīvnieku ķermeņa daļas un stāstītu par dzīvniekiem, savu mīļāko gadalaiku, laikapstākļiem un to, ko var redzēt aiz loga. (V.Li.1.) • Informāciju var iegūt lasot un klausoties, informāciju var nodot runājot (latviešu zīmju valodā vai mutvārdos) un rakstot. (V.Li.1.) • Lasot ir svarīgi saprast izlasīto tekstu. Lai labāk saprastu tekstu, to var pārlasīt vēlreiz, atrast nepazīstamos vārdus un noskaidrot to nozīmi. (V.Li.1.) • Plāns un paraugs palīdz veidot savu tekstu. (V.Li.2.) • Lai saprastu tekstu, svarīgi būt uzmanīgam un jautāt par nezināmajiem vārdiem. (V.Li.2.) • Teksta notikumus var atstāstīt. (V.Li.2.) • Drukāto tekstu var norakstīt rakstītiem burtiem. Norakstot jāpievērš uzmanība vārdu un teikuma pareizrakstībai, un, kad teikums norakstīts, tas jāsalīdzina ar paraugu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosauc gadalaikus un tiem raksturīgās dabas parādības, mājdzīvniekus, savvaļas dzīvniekus un dzīvnieku ķermeņa daļas. • Raksturo gadalaikus un dzīvniekus, stāsta par dzīvniekiem, savu mīļāko gadalaiku, laikapstākļiem un to, ko redz aiz loga. • Iegūst un sniedz vienkāršu informāciju par gadalaikiem, dabas parādībām, laikapstākļiem, dzīvniekiem, kā arī brīdina, ko drīkst/nedrīkst darīt. <p>Teksts un tekstveids</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga veido īsu ierakstu kalendārā par laikapstākļiem. • Pēc parauga veido dzīvnieka aprakstu. • Lasa, zīmē un raksta par savu mīļāko dzīvnieku. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga lieto gadalaiku un dzīvnieku nosaukumus. • Noraksta vārdus un teikumus. Uztver teikumus latviešu zīmju valodā, pieraksta tos. • Ja nepieciešams, lūdz palīdzību skolotājam vai klasesbiedram. • Brīdina, ko drīkst/nedrīkst darīt ar mājdzīvniekiem.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Uztver un kopumā saprot neliela apjoma vienkāršas uzbūves tekstus latviešu zīmju valodā par dabas parādībām, laikapstākļiem, gadalaikiem un dzīvniekiem. (VLM.3.1.1.2.) • Pēc plāna veido vienkāršu monolģisko runu latviešu zīmju valodā, stāstot par laikapstākļiem un dzīvniekiem. Raksta teikumus. (VLM.3.1.1.6.) • Atrod informāciju vienkāršas uzbūves teikumā un/vai tekstā. (VLM.3.2.1.4.) • Veido īsus, vienkāršus teikumus, izmantojot zīmējumus, jautājumus un atbalsta vārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu vienkāršās sadzīves un mācību situācijās. (VLM.3.3.1.2.) • Noraksta drukātu un rakstītu tekstu, labo to pēc parauga. (VLM.3.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība) • Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi. (Tikumi – centība, atbildība; vērtības – darba tikums, latviešu valoda) • Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav sapratis: jautāt par izlasītu nepazīstamu vārdu, lai noskaidrotu tā nozīmi; lūgt palīdzību skolotājam vai klasesbiedram, lai pierakstītu nepieciešamo informāciju. (Tikumi – gudrība, atbildība; vērtība – latviešu valoda)
Jēdzieni: pareiza lasīšana, lasīšana ar izpratni, izteiksmīga lasīšana, teksta atstāstīšana, stāstījums pēc plāna un parauga.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto stāstu, dzejoli, kalendāru, mīklu; veido mīklu, krustvārdu mīklu, aprakstu, vēstījumu.	

Temata apguves norise

<p>Gadalaiki. Daba. Koki, krūmi un puķes pavasarī</p> <p>Informācijas iegūšana un nodošana.</p> <p>Šodien, vakar, rīt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aptaujā klasesbiedrus, noskaidrojot, kurā gadalaikā viņi svin dzimšanas dienu un kurš ir mīļākais gadalaiks. • Lasa teikumus, kuros nosauktas dabas parādības un norises (piemēram, <i>Līst lietus. Snieg sniegs. Zied puķes.</i>), savieno tos ar atbilstošiem attēliem. Grupē dabas parādības un norises atbilstoši gadalaikiem. • Lasa īsu tekstu un izmanto to kā paraugu, lai stāstītu par savu mīļāko gadalaiku. • Met kubu, uz kura ir uzraksti <i>Ziema, Pavasaris, Vasara, Rudens, Kurā gadalaikā...?, Kas notiek...?</i>. Ja uzmet gadalaika nosaukumu, izlasa to un nosauc atbilstošu dabas parādību vai norisi. • Lasa vārdu virkni un sadala to teikumus, noraksta šos teikumus. Salīdzina savu rakstīto tekstu ar paraugu. Vēro skatu aiz loga, veido par to kopīgu stāstījumu. Atbild uz jautājumiem par laikapstākļiem (<i>Kāds šodien ir laiks? Kāda šodien ir diena?</i>). • Stāsta par to, kāds laiks bija vakar. Izmanto apstākļa vārdus <i>šodien, vakar, rīt</i>. • Attēlā dotajā loga rāmī zīmē un, izmantojot atbalstam dotos vārdus, apraksta aiz loga redzamo. • Raksta vārdus un teikumus attēlos, kuros ir redzamas dabas parādības vai norises, koki, krūmi un puķes. 	<p>Frāzes un leksika</p> <p>Pavasaris, vasara. Koki, krūmi. Bērzs, liepa, ozols, kļava, ceriņi, ieva, egļe, priede. Puķes. Meža. Vizbulītes. Pļavā. Purenas, pienešas, māllepšas. Puķu dobē un dārzā. Krokusi, tulpes, narcises, sniegpulkstenītes. Laiks. Spīd saule. Līst lietus. Zied puķes. Plaukst lapas. Aug zālīte. Kāds laiks? Kāda diena?</p>
<p>Tuvojas vasara. Laika apstākļi. Cilvēks. Apģērbs un apavi</p> <p>Laikapstākļu raksturojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro kalendāru (sienas, noplēšamo vai kādu citu), noskaidro, kāda informācija tajā tiek atspoguļota. Pēc parauga veido savu dienas kalendāru, ierakstot tajā informāciju par gadalaiku un laikapstākļiem. • Vēro sižetiskos attēlus, atbild uz jautājumiem un stāsta par atpūtu un darbiem pavasarī un vasarā. • Strādājot grupā, izvēlas vienu no tematiem (“Mūsu atpūta vasarā”, “Mūsu pavasara darbi” vai “Pavasaris mūsu pilsētā/laucos”) un veido kopīgu zīmējumu vai aplikāciju. • Nosauc attēlos redzamos apģērbus. Īsi raksturo tos, nosaucot krāsu. • Pieraksta īsus teikumus un vārdus par uzzīmēto, lasa tos klasesbiedriem. 	<p>Kāds laiks? Lietus, negaiss, pērkonš, zibens, varavīksne, saule, krusa. Kāda diena? Ko dara? Atpūšas, rotaļājas, spēlējas, sauļojas, peldas, brauc ar divriteni, brauc ekskursijā. Cilvēks. Jauns, vecs; liels, mazs. Apģērbi un apavi. Šorti, T kreklš.</p>
<p>Mājdzīvnieki: kādi tie ir, ko dara, ko ēd, kur dzīvo?</p> <p>Norādāmie vietniekvārdi <i>tas, tā, tie, tās</i> saistījumā ar lietvārdu.</p> <p>Stāstījuma veidošana pēc parauga un izmantojot plānu: <i>kas?, kāds ir?, ko dara?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skatās videoieraksta fragmentu par mājdzīvniekiem. • Darbojas ar attēlu kartītēm un nosauc mājdzīvniekus, saskaņojot teikumus vietniekvārdus ar lietvārdiem (<i>Tas ir gailis. Tā ir zoss. Tie ir zirgi. Tās ir aitas.</i>). • Raksturo mājdzīvnieku, nosaucot tā ķermeņa daļas un krāsu. • Pastāsta, kur dzīvo mājdzīvnieki (piemēram, <i>Gotiņa dzīvo kūtī. Suns dzīvo būdā.</i>). • Stāsta par to, ko mājdzīvnieks dara (piemēram, <i>Vista dēj olas.</i>), nosauc, ko tas ēd, izsaka savu attieksmi (patīku, nepatīku), pamato savu viedokli. • Uztver latviešu zīmju valodā stāstītu tekstu. Atbild uz jautājumiem par teksta saturu, nosauc mājdzīvniekus. Stāsta par šo mājdzīvnieku pēc parauga un izmantojot doto plānu (<i>kas?, kāds ir?, ko dara?</i>). • Zīmē vai izmanto sava mājdzīvnieka fotogrāfiju, raksta vārdus un vārdu savienojumus. 	<p>Mājdzīvnieki: suns, kaķis, trusis, aita, kaza, govš, zirgš, zoss, gailis, vista; ļipa, aste, ragi, spalva, ūsas; būda, kūts.</p>

Latvijas savvaļas dzīvnieki. Zooloģiskais dārzs

Stāstījuma veidošana par dzīvniekiem

- Nosauc savvaļas dzīvniekus, to ķermeņa daļas, informē par darbībām, kuras tie veic (piemēram, *rok alas, lido, peld, grauž čiekurus, ātri skrien*). Stāsta par to, kur dzīvnieki dzīvo (piemēram, *alā, midzenī, ūdenī*).
- Izsaka apstiprinājumu/noliegumu par dzīvniekiem (*Jā, tas ir vilks. Nē, tā nav vāvere, tas ir lācis.*).
- Brīdina, ko drīkst/nedrīkst darīt (*Nekaitini suni!*).
- Sakārto dotos vārdus pareizā secībā, pieraksta izveidotos teikumus.
- Papildina teikumus ar iederīgu vārdu (piemēram, *Lācis dzīvo (kur?)... Zaķim garšo (kas?)... Pele ēd (ko?)...*).

Savvaļas dzīvnieki:
lācis, zaķis, vilks, lapsa, vāvere, pele, putns;
aste, ļīpa.

Zooloģiskais dārzs.

Tīģeris, lauva, zilonis, žirafe, nīlzirgs, krokodils, kamielis,
zebra, mērķaķis.

Liels, mazs.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā "Mācību literatūra").

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Apraksts, vēstījums, mīkla.
Sociālās zinības	Aptauja, drošība dabā.
Dabaszinības	Daba, gadalaiki, mēneši, dabas parādības, laikapstākļi, dzīvnieki.
Matemātika	Skaitļi.
Vizuālā māksla	Dabas objektu un dabas parādību zīmējumi.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas	Līnija, darbs ar šķērēm un līmi, vingrinājumi pirkstu muskulatūras attīstīšanai.

Metodiskais komentārs

Mācību procesā būtu jāpievērš uzmanība skolēnu lasītprasmes pilnveidei – lasīšanas pareizībai un izpratnei. Vienmēr ir jāpārliedz, vai lasītais teksts ir saprasts, jo tikai daļa pirmās klases skolēnu spēj, izlasot tekstu, to arī saprast. Skolēns ar zemu lasītprasmes līmeni sākotnēji domā par to, kā atpazīt burtus, salasīt tos zilbēs, vārdos, nevis par izlasītā nozīmi. Ja skolēns nespēj atbildēt uz jautājumiem par izlasītā saturu, viņš jārosina izlasīt tekstu vēlreiz, skaidrojot vārdu nozīmi latviešu zīmju valodā. Lasīt skolēns var tikai pazīstamu un izprastu tekstu, par kura saturu viņam ir izveidojusies personiska attieksme. Lasīšanai sākotnējā posmā vislabāk ir izmantot vienkāršus teikumus, un ir svarīgi, lai skolēniem ir iespēja lasīt kopā ar skolotāju latviešu zīmju valodā.

1. klase (2. mācību gads)

<p>1.1. Mēs skolā</p> <p>Skolā. Klasē. Stundu saraksts. Dienas režīms. Atceries vasaru! Rudens. Daba rudenī. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Darbi rudenī</p> <p>Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kā sasveicināties un iepazīties? Kādus vārdus izmantot, lai pastāstītu par savu vasaru? Kā nosaukt mācību stundas? Kā sauc klasesbiedrus?</p>	<p>1.2. Mēs mājās</p> <p>Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā atbildēt uz jautājumu un pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem? Kādas mēbeles un priekšmeti atrodas mājās? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā</p> <p>Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Putni un dzīvnieki ziemā. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kāda nozīme ir garumzīmei? Kā nosaukt apģērba krāsu? Ko ziemā dara dzīvnieki un putni?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā</p> <p>Veikalā. Pārtikas produkti. Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi. Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas. Apģērbs un apavi. Profesijas. Transports</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kādas frāzes izmanto, iepērkoties veikalā? Kādu apģērba izvēlēties? Kā nosaukt profesijas un transportlīdzekļus?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē</p> <p>Putni pavasarī. Daba. Koki, krūmi un puķes. Pavasara darbi. Ģimene. Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā</p> <p>Kā pastāstīt par gadalaikiem, laikapstākļiem un dzīvniekiem pavasarī? Kā sauc ģimenes locekļus? Kā pastāstīt par savu ģimeni un nosaukt pavasara darbus? Kas palīdz saprast tekstu? Kā pārbaudīt norakstītu tekstu? Ko bērni dara vasaras brīvlaikā?</p>
--	---	--	---	---

1.1. Mēs skolā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 25 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Apgūst vārdus un vienkāršas frāzes, lai, izmantojot latviešu valodu, varētu iepazīties un atvadīties, atvainoties un uzslavēt, uzdot vienkāršus jautājumus par personu, atbildēt uz

tiem, kā arī nosaukt un izmantot īsā stāstījumā ar skolu un mācībām saistītus objektus, priekšmetus un darbības. Lasīt un rakstīt ar ikdienas dzīvi saistītus vārdus, īsus teikumus un tekstu. Attīstīt prasmi lasīt, saskatot pazīstamus vārdus un vārdu savienojumus un mācoties salasīt skaņas īsos vārdos, lai varētu izlasīt grāmatā un apkārtējā vidē izvietotu savām interesēm atbilstošu un personiski nozīmīgu tekstu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lai sasveicinātos un atvadītos, iepazītos, pateiktos, atvainotos un uzslavētu, latviešu valodā lieto atbilstošas saziņas frāzes. (V.Li.1.) • Apgūtos latviešu valodas vārdus un frāzes/teikumus var izmantot, lai pastāstītu par skolu un mācībām. (V.Li.1.) • Vēršoties pie personas, lieto vārdus <i>tu</i> (sarunā ar klasesbiedriem, draugiem, vienaudžiem, ģimenes locekļiem, tuviem pieaugušajiem) vai <i>jūs</i> (sarunā ar pieaugušajiem – skolotājiem, nepazīstamiem cilvēkiem). (V.Li.1.) • Informāciju latviešu valodā pieraksta ar rakstītajiem burtiem. (V.Li.2.) • Jautājuma teikumus latviešu valodā ievada īpaši vārdi. Uzdodot jautājumus, var, piemēram, noskaidrot klasesbiedra vārdu, uzvārdu un uzzināt, cik viņam ir gadu, kur viņš dzīvo. (V.Li.3.) • Personvārdus (vārdu un uzvārdu) latviešu valodā raksta ar lielo sākumburtu. (V.Li.3.) • Lai norādītu uz priekšmetiem un dzīvām būtnēm, latviešu valodā izmanto vietniekvārdus <i>tas, tā, tie, tās</i>. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās formulēt jautājumus par sevi, skolu un mācībām, izmantojot vārdus <i>kas?, kam?, kur?, cik?, ko dara?</i>; prot īsi atbildēt uz šiem jautājumiem. • Lasa un saprot vārdus un vārdu savienojumus, īsus, ar personisko pieredzi saistītus tekstus latviešu valodā. • Prot sasveicināties un atvadīties, uzrunāt klasesbiedru, skolotāju, atvainoties, uzslavēt. • Prot iepazīstināt ar sevi, nosaucot vārdu un uzvārdu, vecumu, dzīvesvietu, kā arī uzdot jautājumu klasesbiedram, lai iepazītos ar viņu. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto apgūtos vārdus, raksta tos teikumus. • Rakstītiem burtiem pēc parauga pieraksta nepieciešamo informāciju (skolēna vizītkarti, stundu sarakstu, burtu grāmatu). <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās pareizi izrunāt latviešu valodas skaņas. • Rakstot ievēro vārdu robežas. • Raksta personvārdus ar lielo sākumburtu. • Izmanto pamata skaitļa vārdus (no 1 līdz 10), lai saskaitītu priekšmetus. • Lieto personu vietniekvārdus <i>es, tu, viņš, viņa</i>. • Mācās lietot salikteņus <i>pirmdien, otrdien, trešdien, ceturtdien, piektdien</i>. • Norādot uz kādu priekšmetu vai dzīvu būtni, mācās lietot vārdus <i>tas, tā, tie, tās</i>.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Saprot lasītus latviešu zīmju valodā stāstītus vienkāršus tekstus par skolu un mācībām. (VLM.3.1.1.2.) • Lieto vienkāršas frāzes, lai iepazītos un atvadītos, atvainotos un uzslavētu. Ievēro saziņas kultūru, izmantojot uzrunas formas <i>tu</i> un <i>jūs</i>. (VLM.3.1.1.5.) • Dialogā mācās formulēt īsus jautājumus par personu, skolu un mācībām, īsi atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.6.) • Pieraksta pēc parauga vārdus un īsu tekstu (skolēna vizītkarte, stundu saraksts). (VLM.3.2.1.8.) • Veido vienkāršu stāstījumu par sevi, skolu un mācībām, raksta teikumus. (VLM.3.2.1.10.) • Lieto apgūtos lielos sākumburtus, pierakstot personvārdus (vārdu, uzvārdu). (VLM.3.3.1.4.) • Paplašina savu vārdu krājumu, daktīlējot vārdus, darinot salikteņus – nedēļas dienu nosaukumus. (VLM.3.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: izmantot situācijai atbilstošas sasveicināšanās, atvaidīšanās un vienkāršas pieklājības frāzes, sarunā ar skolotāju lietojot uzrunas formu <i>jūs</i>, ar klasesbiedriem – formu <i>tu</i>. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi: glīti pierakstīt burtus un veidot pareizus burtu savienojumus, rakstīt personvārdus (vārdu, uzvārdu) ar lielo sākumburtu. (Tikumi – centība, atbildība; vērtības – darba tikums, latviešu valoda) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)
Jēdzieni: skaņa (īsaais patskanis, garais patskanis, divskanis), burts (drukātais burts, rakstītais burts), vārds, personvārds (vārds, uzvārds), teksts.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto sasveicināšanās dziesmas, skaitāmpantus, pasakas, dialogus, skolas vidē izvietotos uzrakstus un informāciju; veido skolēna vizītkarti, stundu sarakstu, burtu grāmatu.	

Temata apguves norise

Skolā. Klasē. Mēs sasveicināties. Stāstu par sevi un jautāju klasesbiedram Kā sasveicināties un atvadīties? Uzrunas formas	<ul style="list-style-type: none"> • Ikdienā lietojot, apgūst sasveicināšanās un atvadīšanās frāzes. • Kopā ar skolotāju izveido un klasē izvieto atgādni par sasveicināšanās un atvadīšanās frāzēm dažādos dienas posmos. Iesaistās skolotāja rosinātajās didaktiskajās rotaļās, vingrinoties lietot diennakts daļai un situācijai atbilstošas sasveicināšanās un atvadīšanās frāzes. Vēro attēlu un pēc skolotāja parauga lasa sasveicināšanās frāzes. • Nosauc savu vārdu un uzvārdu, uzrunā klasesbiedru, skolotāju. Vērojot saziņas situācijas, secina, ka pieaugušos uzrunā ar <i>jūs</i>, bet klasesbiedrus – ar <i>tu</i>. • Uzdod pēc parauga jautājumus (<i>kas?, kam?, kur?, cik?</i>) klasesbiedram, lai noskaidrotu, cik viņam ir gadu, kur viņš dzīvo, kas viņam garšo/negaršo u. tml. Pēc parauga atbild uz uzdotajiem jautājumiem. • Pēc parauga veido īsu stāstījumu (3–5 vienkārši teikumi) par sevi (<i>Mani sauc... Man ir... Man garšo...</i>). • Jautājot, atbildot uz jautājumiem un stāstot, izmanto vietniekvārdus <i>es, tu, viņš, viņa, man, tev, viņam, viņai</i>. 	Leksika un frāzes Skola, klase, skolotāja. Labrīt! Labdien! Atā! Visu labu! <i>Mani sauc... Man ir... gadi. Es dzīvoju...</i> Vārds, uzvārds. <i>Man garšo...</i> Es, tu, viņš, viņa, man, tev, viņam, viņai.
Mēs runājam par klasi un skolu. Stundu saraksts. Dienas režīms. Priekšmeti skolā <i>Tas, tā, tie, tās</i> – norāda uz priekšmetu vai dzīvu būtni. Apstākļa vārdi <i>pirmdien, otrdien</i> utt.	<ul style="list-style-type: none"> • Nosauc mēbeles un citus priekšmetus, kas ir klasē, skolas somā, mācību piederumus, kurus izmanto mācību procesā. Vēro garderobes, ēdnīcas, bibliotēkas, sporta zāles attēlus, lai iemācītos nosaukt objektus un priekšmetus. • Norādot uz priekšmetiem un dzīvām būtnēm, mācās lietot pēc parauga vietniekvārdus <i>tas, tā, tie, tās</i>. • Jautā un atbild par darbībām, kuras veic, izmantojot dažādus priekšmetus skolā, mācību piederumus. • Mācās lietot apstākļa vārdus <i>pirmdien, otrdien</i> utt. • Lasa stundu sarakstu dienasgrāmatā vai e-klasē, pēc parauga raksta savu mācību stundu sarakstu. • Pēc parauga raksta mācību stundu nosaukumus. Lasa, lai sakārtotu stundu sarakstu. • Nostiprina prasmi izlasīt un pēc parauga uzrakstīt dažādu priekšmetu nosaukumus, veidojot un izspēlējot loto (priekšmeta attēls + priekšmeta nosaukums). • Pievērš uzmanību klasē izvietotajai informācijai un ar skolotāja palīdzību to lasa. Tekstā saskata un saprot pazīstamus vārdus un frāzes. • Kopīgi vienojas, kādu informāciju par sevi izvietos klasē, piemēram, dežurantu sarakstu, dzimšanas dienu kalendāru, vārdadienu kalendāru, sagatavo un ikdienā lasa šo informāciju. • Dinamiskajās pauzēs izmanto dažādas didaktiskās rotaļas, nostiprinot latviešu valodas skaņu izrunu. • Īsi stāsta un raksta par to, kas ir klasē/skolā. Vēro skolotāja un klasesbiedra teikto, mācās atbildēt uz jautājumiem. 	Lasa, raksta, zīmē, krāso, mācās, domā, izgriež, līmē, sporto. Stundu saraksts. Mācību priekšmetu nosaukumi. Nedēļas dienu nosaukumi. Tas, tā, tie, tās.
Mēs stāstām, lasām un rakstām par vasaru Domu kartes	<ul style="list-style-type: none"> • Zīmējot un vērojot attēlus, pastāsta par savu vasaru. Pēc plāna raksta par vasaru (vasaras mēneši, laiks vasarā, daba vasarā, bērnu nodarbošanās). • Sadarbojoties mācās izmantot latviešu valodas frāzes, lai atvainotos, piedotu un uzslavētu. • Vērojot domu kartes, mācās secināt, kas ir domu karte, kāpēc tā vajadzīga, kāda informācija tajā tiek ierakstīta. Pēc parauga veido savu domu karti par vasaru. Rakstot ievēro vārdu robežas. Izmantojot izveidoto domu karti, stāsta par savu vasaru latviešu zīmju valodā. 	Vasara, vasaras mēneši. Laiks vasarā.

Rudens. Daba rudenī. Sakņu dārzs. Augļu dārzs. Krāsas. Darbi rudenī Kāds? Kas? Kāda? Kas? Kas? Ko dara? Ko?	<ul style="list-style-type: none"> • Papildina vārdu krājumu, nosaucot latviešu zīmju valodā, daktilējot un rakstot ar tematu saistītos vārdus. • Jautā (pēc parauga) un atbild par rudens norisēm dabā. • Vēro attēlus un nosauc tajos redzamos augļus un dārzeņus; grupē tos. • Raksturojot augļus un dārzeņus, saskaņo īpašības vārda un lietvārda galotnes (<i>sarkans tomāts, sarkana plūme</i>). • Stāstot par to, kas garšo/negaršo, mācās izteikt attieksmi. • Mācās īsi atstāstīt tekstu, iesaistoties sižeta lomu rotaļā un izspēlējot izlasītās pasakas saturu. • Veido teikumus par rudens darbiem pēc jautājumu shēmas (<i>kas?, ko dara?, ko?</i>) un stāsta, raksta par attēlu. • Mācās veidot teikumus pēc attēla vai darbības demonstrējuma. 	Rudens darbi. Grābj lapas, novāc ražu, novāc ābolus, lasa ābolus, lasa sēnes. Augļu dārzs; ābele, bumbiere. Augļi: ābols, bumbieris, plūme, ķirši, vīnogas. Sakņu dārzs; dārzeņi: kāposti, kartupelis, biete, burkāns. <i>Man garšo... Man negaršo...</i> Krāsu nosaukumi.
---	---	---

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Burts, skaņa, uzruna, personvārds.
Sociālās zinības	Jaunā loma “Es – skolēns”, saskarsme, adaptācija skolas telpās, stundu saraksts.
Dabaszinības	Skolas vide, apkārtnē.
Matemātika	Skaitīšana.
Vizuālā māksla	Teksta izkārtojums dotajā laukumā, grafiskie līdzekļi teksta pierakstam, vizītkartes noformējums, krāsas.
Mūzika/Ritmika	Dziesma.
Dizains un tehnoloģijas	Līnija, vingrinājumi pirkstu muskulatūras attīstīšanai.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi, apģērbs, inventārs.

Metodiskais komentārs

Temata apguves laikā tiek attīstītas skolēnu sarunvalodas prasmes, tai skaitā runas kultūra, un pilnveidota latviešu valodas skaņu izruna. Skolēnu intereses rosināšanai par latviešu valodu būtiska ir skolotāja sadarbība ar vecākiem, sniedzot tiem ierosmes latviešu valodas iekļaušanai bērna ikdienā, piemēram, iesakot lasīt kopā pasakas, konkrētus bērnu žurnālus, galda spēles.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Stundu saraksts. Dienas režims. Atceries vasaru! Rudens. Daba rudenī. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Darbi rudenī</p> <p>Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kā sasveicināties un iepazīties? Kādus vārdus izmantot, lai pastāstītu par savu vasaru? Kā nosaukt mācību stundas? Kā sauc klasesbiedrus?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā atbildēt uz jautājumu un pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem? Kādas mēbeles un priekšmeti atrodas mājās? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Putni un dzīvnieki ziemā. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kāda nozīme ir garumzīmei? Kā nosaukt apģērba krāsu? Ko ziemā dara dzīvnieki un putni?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi. Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas. Apģērbs un apavi. Profesijas. Transports</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kādas frāzes izmanto, iepērkoties veikalā? Kādu apģērba izvēlēties? Kā nosaukt profesijas un transportlīdzekļus?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Putni pavasarī. Daba. Koki, krūmi un puķes. Pavasara darbi. Ģimene. Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā</p> <p>Kā pastāstīt par gadalaikiem, laikapstākļiem un dzīvniekiem pavasarī? Kā sauc ģimenes locekļus? Kā pastāstīt par savu ģimeni un nosaukt pavasara darbus? Kas palīdz saprast tekstu? Kā pārbaudīt norakstītu tekstu? Ko bērni dara vasaras brīvlaikā?</p>
--	--	--	--	--

1.2. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

lesaistoties sarunā un lasot, apgūt vārdus un frāzes, lai varētu izteikt noliegumu un apstiprinājumu, sajūsmu, patiku, prieku, attieksmi, vēlēšanos un nevēlēšanos, apsveikumu un novēlējumu; uzdot jautājumus par ģimeni, ģimenes locekļiem, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem

un atbildēt uz tiem, kā arī latviešu zīmju valodā nosaukt un izmantot īsā stāstījumā vārdus, kas raksturo izskatu, istabas iekārtojumu un svētku svinēšanu. Lasīt vārdus, īsus teikumus (pēc parauga); saprast izlasīto, mācīties saskatīt nepazīstamos vārdus un pajautāt par to nozīmi. Norakstīt pēc parauga vārdus un īsus teikumus, veidot ģimenes koku, rakstīt apsveikumu, lietojot pareizus burtu savienojumus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lai izteiktu noliegumu un apstiprinājumu, sajūsma, patīku, prieku, attieksmi, vēlēšanos un nevēlēšanos, apsveikumu un novēlējumu, lieto atbilstošas saziņas frāzes, mīmiku un latviešu zīmju valodu. (V.Li.1.) • Apgūtos vārdus var izmantot, lai pajautātu un pastāstītu par ģimeni, ģimenes locekļiem, raksturotu izskatu, dzīvesvietu un istabas iekārtojumu, gatavošanos svētkiem un svētku svinēšanu. (V.Li.1.) • Mācību stundā var lūgt atkārtot vai paskaidrot vārdus, pajautāt skolotājam vai klasesbiedriem. (V.Li.2.) • Apsveikumā ir jāuzrunā apsveicamais, jāuzraksta apsveikuma teksts un apsveicēja vārds. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uztver un saprot vienkāršas uzbūves tekstus latviešu zīmju valodā, lasa par ģimeni, ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem, atbild uz jautājumiem. • Pēc atbalsta vārdiem jautā un atbild par dzīvesvietu, istabas iekārtojumu, ģimeni, ģimenes locekļiem, izskatu (ķermeņa daļām un apģērbu), gatavošanos Ziemassvētkiem un to svinēšanu; sarunā ievēro saziņas kultūru. • Prot pēc parauga un/vai attēla rakstīt par savu ģimeni, izskatu (ķermeņa daļām un apģērbu), istabas iekārtojumu, gatavošanos svētkiem. • Mācās izteikt noliegumu un apstiprinājumu, sajūsma, patīku, prieku, attieksmi, vēlēšanos un nevēlēšanos, apsveikumu un novēlējumu. • Ar skolotāja atbalstu lasa un saprot vienkāršus tekstus par ģimeni, izskatu, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem un svētku svinēšanu. • Lai noskaidrotu nesaprasto vārdu nozīmi, lūdz atkārtot, kā arī jautā skolotājam vai klasesbiedriem. • Lasa, saprot un ievēro uzdevuma nosacījumus (<i>Izlasi! Nosarksti! Vēro! Uzzīmē!</i>). <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raksta teikumus, izmantojot apgūtos vārdus (piemēram, informācija par savu dzīvesvietu). • Pēc parauga raksta īsu apsveikumu Ziemassvētkos. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot nosaukt ar ģimeni, izskatu, dzīvesvietu un svētkiem saistītus vārdus un veidot stāstījumu latviešu zīmju valodā. • Mācās pareizi izrunāt latviešu valodas skaņas pazīstamos vārdos. • Izmanto apgūtos rakstītos burtus, lai rakstītu vārdus, īsus teikumus, veido pareizus burtu savienojumus. • Pēc parauga pieraksta nepieciešamo informāciju (par ģimenes locekļiem) drukātiem burtiem. • Mācās izteikt piederību, izmantojot vietniekvārdus <i>mans/mana, tavs/tava</i>. • Mācās lietot apstākļa vārdus <i>te, tur</i>, kā arī savienojumus ar apstākļa vārdiem <i>man patīk, man nepatīk</i>.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Saprot lasītus un latviešu zīmju valodā stāstītus vienkāršus tekstus par ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem, atbild uz tiešiem jautājumiem par dzirdēto. (VLM.3.1.1.2.) • Veido stāstījumu latviešu zīmju valodā pēc sagatavota plāna, stāstot par ģimeni, ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem. (VLM.3.1.1.6.) • Mācās un cenšas pamanīt un nosaukt saziņas dalībnieku emocijas, kā arī paust savas emocijas par ģimeni, ārējo izskatu un svētku svinēšanu. (VLM.3.1.1.8.) • Pēc parauga raksta apsveikumu. (VLM.3.2.1.7.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu, lai vienkāršās sadzīves un mācību situācijās stāstītu par ģimeni, ārējo izskatu, dzīvesvietu un svētkiem. (VLM.3.3.1.2.) • Pareizi noraksta tekstu, pārbauda un labo to pēc parauga. (VLM.3.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: izteikt novēlējumu un pateikties, ievērojot runas etiķetes normas; nepārtraucot noklausīties runātāja teikto līdz galam. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav sapratis. (Tikumi – gudrība, atbildība; vērtība – latviešu valoda) • Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi. (Tikumi – centība, atbildība; vērtības – darba tikums, latviešu valoda) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)
<p>Jēdzieni: apsveikums.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto stāstu, instrukciju, afišu, plakātu, domu karti; veido aprakstu, vēstījumu, rotaļas noteikumus, apsveikumu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Es pats un mana ģimene. Izskats un apģērbs Vietniekvārdi <i>tas, tā, tie, tās; mans, mana, tavs, tava</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā stāsta klasesbiedriem par ģimeni, raksta teikumus, jautā par ģimenes locekļiem, to skaitu, noskaidro katra ģimenes locekļa vārdu, atbild uz uzdotajiem jautājumiem. • Zīmē ģimeni, pēc parauga pieraksta zīmējumā ģimenes locekļu un radnieku nosaukumus. Pēc zīmējuma stāsta par savu ģimeni, izmantojot vietniekvārdus. • Tekstā par ģimeni uztver konkrētu informāciju un atbild uz jautājumiem par tekstu. • Raksta īsus teikumus par ģimeni. • Savieno ķermeņa daļu un apģērba attēlus ar to nosaukumiem, papildina ar saviem vārdiem, rakstot tos pēc parauga. Veido krāsu tabulu, ierakstot tajā krāsu nosaukumus. • Lasa un saprot vārdus, stāsta par savu, ģimenes locekļu izskatu, izmantojot apgūtos ķermeņa daļu, apģērba un krāsu nosaukumus (<i>Manu mammu sauc... Viņai ir gaiši mati. Zilas acis.</i>). • Saprot vienkāršas instrukcijas un rīkojas atbilstoši tām. • Izsaka patīku/nepatīku par apģērbu. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Es un mana ģimene. Mamma, tētis, brālis, māsa, vecmāmiņa (ome), vectētiņš (opis). Mammu sauc... Tēti sauc... Krāsu nosaukumi. Izskats; brūnas (zilas, zaļas, pelēkas) acis; gaiši (tumši, gari, īsi) mati. Apģērba nosaukumi. Apavi.</p>
<p>Manas mājas Dzīvesvieta, mājas un dzīvokļa iekārtojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jautā un atbild par dzīvesvietas adresi. Apmainās ar informāciju par dzīvesvietu (<i>kur?</i>). • Pēc attēla mācās nosaukt mājas konstrukcijas daļas (<i>jumts, sienas, durvis, skurstenis, logs</i>), mājas/ dzīvokļa telpas, mēbeles, priekšmetus. • Uztver vienkāršu istabas iekārtojuma aprakstu. Atbilstoši lasīta teksta saturam iekārto istabu – papildina attēlā doto iekārtojumu vai veido savu iekārtojumu, stāsta par attēlu. • Mācās papildināt teikumu ar dotajiem vārdiem. 	<p>Jumts, sienas, durvis, skurstenis, logs. Virtuve, guļamistaba, viesistaba, vannas istaba, tualete. Mēbeles: galds, gulta, krēsls, dīvāns, plaukts, skapis, ledusskapis, plīts.</p>
<p>Dzīvnieki. Putni un zivis Lietvārda pamatforma (<i>kas?</i>). Īpašības vārda un lietvārda galotnes saskaņošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dzīvnieku un to mazuļu nosaukumi. Raksturo tos, saskaņojot īpašības vārda un lietvārda galotnes (<i>liels suns, maza vāvere</i>). • Putni rudenī. Ko dara putni rudenī? Grupē tos (gājputni – nometnieki). • Zivis. • Mācās lietot apstākļa vārdus savienojumos <i>man patīk, man nepatīk</i>. 	<p>Dzīvnieku un mazuļu nosaukumi: suns – kucēns, kaķis – kaķēns, aita – jērs, vista – cālis, govš – teļš. Liels, mazs. Krāsu nosaukumi. Gājputni. Nometnieki. Zivis: līdaka, asaris, bute.</p>

<p>Ziema. Gatavojamies svētkiem – Ziemassvētkiem</p> <p>Kā gatavojamies svētkiem? Darbības vārdi tagadnē un vienskaitļa 1. un 3. personā).</p> <p>Ziemassvētku svinēšana. Apsveikums, novēlējums. Ziemassvētku plakāts</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās jautāt par attēlu (<i>Kas ir attēlā? Ko dara meitene? Kur ir sniegavīrs? Kāds ir gadalaiks? Kāds ir laiks?</i>). Lasa tekstu par ziemu un zīmē atbilstošu zīmējumu. • Iesaistās dialogā par to, kas jādara, gatavojoties svētkiem; nosauc ar Ziemassvētku svinēšanu saistītus priekšmetus. Izteiktās ierosmes ar skolotāja palīdzību apkopo kopīgā klases domu kartē. Noskaidro klasesbiedru emocijas un attieksmi. • Vajadzības gadījumā lūdz atkārtot. • Mācās saprast, kā atbildēt uz jautājumiem: <i>kas?, ko dara?, kāds?, kāda?, kādi?, kādas?, ar ko?, kur?, kad?</i>. Izmantojot sižetiskos attēlus, veido īsu vēstījumu latviešu zīmju valodā par gatavošanos svētkiem. • Mācās izteikt prieku, apsveikumu un novēlējumu. • Mācās uzstāties publiski, deklamējot dzejoli. • Lasa un pēc parauga raksta apsveikumu Ziemassvētkos. • Ar skolotāja palīdzību iegūst informāciju par Ziemassvētku pasākumu no plakātiem. Latviešu zīmju valodā stāsta par svētku svinēšanu, daktilē vārdus. Raksta teikumus. Mācās pašvērtēt savu darbu. 	<p>Ziema, sniegs, sals, putenis, ledus, auksti. Pa labi, pa kreisi, vidū, tuvumā, tālumā. Svētki, Ziemassvētki.</p> <p>Ko dara? Gatavo rotājumus, cep piparkūkas, rotā eglī.</p> <p>Svece, egle, rūķis, dāvanas, Ziemassvētku vecītis.</p>
---	--	--

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starpriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Apsveikums.
Sociālās zinības	Ģimene, ģimenes locekļi, svētki un to svinēšana, izskats, apģērbs.
Dabaszinības	Apkārtējā vide.
Matemātika	Priekšmetu atrašanās telpā.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Apsveikuma un afišas noformēšana, domu karte.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi.

Metodiskais komentārs

Temata apguves ietvaros daudz laika jāvelta skolēnu vārdu krājuma paplašināšanai un saziņas prasmi pilnveidei. Lasīšanas prasmes attīstīšanai tiek izmantoti daudzveidīgi, ar bērna ikdienas dzīvi un personisko pieredzi saistīti teikumi/īsi teksti. Svarīgi, lai pirmo reizi jauno tekstu lasa skolotājs vai arī skolēns ar augstu lasītprasmes līmeni. Tas sekmē lasītā satura izpratni.

Temata ietvaros skolēnu rakstīšanas tehnikas pilnveidei tiek izmantoti noraksti. Apgūstot prasmi norakstīt teikumu, ir svarīgi sākotnēji to izlasīt, lai iepazītos ar saturu un noskaidrotu nepazīstamo vārdu nozīmi. Skolēnu uzmanība jāpievērš lielā sākumburta rakstībai teikuma sākumā, teikuma beigu pieturzīmei, vārdu skaitam teikumā. Var saskaitīt burtus vārdā. Sākumposmā norakstiem tiek izmantoti teikumi ar īsiem (pamatā divzīlbu) vārdiem, kuros sakrīt burtu un skaņu skaits. Skolēni tiek rosināti norakstīt, izrunājot vārdus skaļi, daktilējot tos skaņās un pierakstot skaņai atbilstošo burtu. Šādā veidā tiek novērsta mehāniska teksta pārrakstīšana, un noraksts kļūst par jēgpilnu darbību, kuras laikā skolēni mācās izvērtēt, analizēt un secināt.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Stundu saraksts. Dienas režīms. Atceries vasaru! Rudens. Daba rudenī. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Darbi rudenī</p> <p>Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kā sasveicināties un iepazīties? Kādus vārdus izmantot, lai pastāstītu par savu vasaru? Kā nosaukt mācību stundas? Kā sauc klasesbiedrus?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā atbildēt uz jautājumu un pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem? Kādas mēbeles un priekšmeti atrodas mājās? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Putni un dzīvnieki ziemā. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kāda nozīme ir garumzīmei? Kā nosaukt apģērba krāsu? Ko ziemā dara dzīvnieki un putni?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi. Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas. Apģērbs un apavi. Profesijas. Transports</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kādas frāzes izmanto, iepērkoties veikalā? Kādu apģērba izvēlēties? Kā nosaukt profesijas un transportlīdzekļus?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Putni pavasarī. Daba. Koki, krūmi un puķes. Pavasara darbi. Ģimene. Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā</p> <p>Kā pastāstīt par gadalaikiem, laikapstākļiem un dzīvniekiem pavasarī? Kā sauc ģimenes locekļus? Kā pastāstīt par savu ģimeni un nosaukt pavasara darbus? Kas palīdz saprast tekstu? Kā pārbaudīt norakstītu tekstu? Ko bērni dara vasaras brīvlaikā?</p>
--	--	--	--	--

1.3. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasot un iesaistoties sarunā ar klasesbiedru un skolotāju, apgūt vārdus un vienkāršas frāzes, lai latviešu zīmju valodā varētu nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes, pēc attēla atstāstīt un stāstīt par to, ko patīk darīt brīvajā laikā, par saviem sasniegumiem, veidot pēc

parauga dialogu un plakātu. Lasīt un uztvert vienkāršu tekstu, lai to atstāstītu, izspēlējot lomās. Ar skolotāja palīdzību veidot vārdnīcu nepazīstamu tekstā saskatītu vārdu pierakstīšanai, tos paskaidrojot citiem vārdiem vai vizualizējot. Izmantot lielo sākumburtu teikuma sākumā un pieturzīmi teikuma beigās (punktu, jautājuma zīmi, izsaukuma zīmi), lai norakstītu vai pierakstītu īsus teikumus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Apgūtos vārdus var lietot, lai pastāstītu par ziemas priekiem, rotaļlietām, spēlēm un brīvā laika pavadīšanas nodarbēm. (V.Li.1.) • Ar žestu un mīmikas palīdzību var atklāt emocijas un izteikt savu attieksmi. (V.Li.1.) • Tekstam ir virsraksts, tas ir saistīts ar teksta saturu. (V.Li.2.) • Ilustrācijas palīdz atcerēties teksta saturu, un tās var izmantot, atstāstot tekstu. (V.Li.2.) • Lai iegaumētu un atcerētos nezināmos vārdus, tos var ierakstīt latviešu zīmju valodas vārdnīcā un ilustrēt, izmantot vārdnīcu. (V.Li.3) • Skaņu <i>ai, au, ei, ie, ui</i> un skaņas <i>dz</i> apzīmēšanai rakstos izmanto divus burtus. (V.Li.3.) • Burtu <i>o</i> var izrunāt dažādi: īsi, gari un kā divskani. (V.Li.3.) • Teikumu sāk rakstīt ar lielo sākumburtu un teikuma beigās liek pieturzīmi – punktu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosauc rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes; izmantojot attēlu, latviešu zīmju valodā stāsta par to, ko patīk darīt brīvajā laikā un par saviem sasniegumiem. • Lasīto tekstu izspēlē sižeta lomā, izmanto žestus un mīmiku emociju un attieksmju paušanai un latviešu zīmju valodā stāsta. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās saskatīt tekstā nepazīstamos vārdus, ieraksta vārdnīcā, ilustrējot tos. • Pēc tekstā uztvertās informācijas papildina attēlu; izmantojot attēlu, atstāsta tekstu. • Atbild uz vienkāršiem jautājumiem par teksta tematu, varoņiem un sižetu. • Saskata virsraksta saikni ar teksta saturu, veido virsrakstu plakātam. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās pareizi izrunāt īso <i>o</i>, garo <i>o</i> un divskani <i>o</i> zināmos vārdos. • Norakstot un rakstot savus teikumus, teikumu sāk ar lielo sākumburtu, teikuma beigās liek punktu.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Mācās jautāt un atbildēt par rotaļlietām, ziemas priekiem, spēlēm, brīvā laika nodarbēm. Veido vienkāršu monoloģisko runu latviešu zīmju valodā, pastāstot par savām rotaļlietām, izmantojot sagatavotus vārdus/plānu. (VLM.3.1.1.6.) • Apgūst prasmi noteikt lasīta teksta tematu. (VLM.3.2.1.2.) • Saskata vienkārša teksta virsraksta saistību ar saturu. (VLM.3.2.1.5.) • Veido īsu, vienkāršu teikumu, izmantojot zīmējumus. (VLM.3.2.1.6.) • Saskata nepazīstamus vārdus teikumā. (VLM.3.3.1.1.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu, rakstot un stāstot par ziemas priekiem, rotaļlietām, spēlēm, brīvā laika nodarbēm. (VLM.3.3.1.2.) • Mācās saprotami izrunāt latviešu valodas skaņas un skaņu savienojumus. Pazīst, sauc un raksta latviešu alfabēta burtus. (VLM.3.3.1.3.) • Pareizi noraksta rakstītu tekstu, pārbauda un labo to pēc parauga. (VLM.3.3.1.4.) • Sāk rakstīt teikumu ar lielo sākumburtu, lieto teikuma beigu pieturzīmes. (VLM.3.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos un pārbaudīt, rūpīgi izlasot izpildes noteikumus: norakstīto tekstu pārbaudīt, salīdzinot uzrakstīto ar doto paraugu. (Tikumi – centība, atbildība; vērtība – darba tikums) • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: izmantojot žestus un intonāciju, lai sarunā izteiktu emocijas un savu attieksmi. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)
Jēdzieni: teikums, pieturzīme – punkts, jautājuma zīme, izsaukuma zīme; teksta temats, teksta virsraksts, garumzīme.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto dialogu, aprakstu, daiļliteratūras teksta (stāsta) fragmentu; veido ierakstu vārdnīcā, plakātu, spēļu un rotaļu instrukciju.	

Temata apguves norise

Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā Kas? Ko dara? Kur? Kāds laiks?	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa teikumus. Teikuma saturu izsaka latviešu zīmju valodā. Izlasīto prot parādīt attēlā. • Kopīgi aplūko kalendāru, nosaucot mēnešu nosaukumus un grupējot tos pa gadalaikiem, pieraksta mēnešu un gadalaiku nosaukumus. Mācās jēdzienus <i>gads, mēnesis, nedēļa, diena</i>. • Raksta teikumus par laiku un dabu ziemā. Veido īsus teikumus par tematu pēc jautājuma plāna: <i>kas?, ko dara?, kur?, kāds laiks?</i> 	Leksika un frāzes Ziemas brīvdienas. Gadalaiki: rudens, ziema, pavasaris, vasara. Kalendārs. Mēnešu nosaukumi. Apsniguši koki. Zemi klāj sniegs. Putenis. Snieg sniegs. Sals. Sarma. Kupenas.
Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi Piederumu un rotaļlietu apraksts. Teikuma atstāstīšana pēc attēla, dialoga veidošana. Mans brīvais laiks – intereses, nodarbes, panākumi. Kas? Kur? Ko dara? Man ir/nav... Es protu/neprotu... Man patīk/nepatīk...	<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā iesaistās sarunās par ziemas priekiem. • Pēc parauga jautā un atbild par bērnu ziemas nodarbēm: <i>kas?, kur?, ko dara?, vai tev patīk?</i> • Veido vārdnīcu, kurā ieraksta nepazīstamos vārdus, un zīmē vai papildina attēlu. • Mācās grupēt ziemas piederumus un rotaļlietas atbilstoši norādāmajiem vietniekvārdiem (<i>Tas ir... Tā ir... Tie ir... Tās ir...</i>). • Lasot tekstu, papildina doto attēlu un izmanto to, atstāstot tekstu. • Veido un pieraksta īsus teikumus par savu rotaļlietu (piemēram, <i>Mana bumba ir apaļa un sarkana</i>). • Apgūst ziemas sporta piederumu un rotaļlietu nosaukumus, nosaucot tos dažādos attēlos. Nostiprina nosaukumus un mācās izteikt piederību, iesaistoties skolotāja organizētajā didaktiskajā spēlē un atkārtotot klasesbiedru vārdus (<i>Kārlim ir traktors. Ilzei ir lelle. Jānim ir slēpes</i>). Strādājot pāri, mācās nosaukumus un atrod tiem atbilstošo attēlu kartīti. • Lasa nosaukumus, daktīlē tos un parāda latviešu zīmju valodā. Spēlē spēli "Bingo" ar rotaļlietu nosaukumiem. • Izmanto apgūtos nosaukumus, lai pabeigtu teikumu <i>Man patīk... (ko darīt?)</i>. • Mācās saskatīt virsraksta saikni ar teksta saturu. Izmantojot sižetiskos attēlus, īsi atstāsta lasīto tekstu. Atstāstot tekstu latviešu zīmju valodā, izspēlē to sižeta lomu rotaļā un izmanto žestus un mīmiku. • Vēro attēlus un informē latviešu zīmju valodā par to, ko patīk darīt brīvajā laikā. • Izsakot apstiprinājumu, noliegumu, izmanto partikulas <i>jā/nē (Jā, es gribu spēlēt paslēpes. Nē, es negribu...)</i>. Stāsta par saviem sasniegumiem (<i>Es protu slēpot. Es labi zīmēju</i>). • Izmanto vārdu savienojumu man patīk. Stāsta klasesbiedriem, kādas spēles patīk spēlēt kopā ar draugiem un pagalmā. Lasa vārdus un teikumus, savieno tos ar atbilstošo attēlu. 	Kas? Slidas, slēpes, ragaviņas, sniegavīrs, lelle, auto, puzzle, lego. Ko dara? Slido, slēpo, brauc ar ragaviņām, ceļ sniegavīru, pikojas. Man patīk... Tas ir... Tā ir... Tie ir... Tās ir...
Putni un dzīvnieki ziemā Teksta temats, virsraksts, saturs. Teikuma noraksts	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās atbildēt uz jautājumu "Kāds šodien laiks?". Zina ziemas dabas parādību nosaukumus. Ir priekšstats par putnu un dzīvnieku dzīvi ziemā, vērojot attēlus un mācību filmas. • Mācās veidot teikumus par attēlu. • Lasa teikumus un tekstu par putniem un dzīvniekiem ziemā. Atbild uz vienkāršiem jautājumiem. Zīmē zīmējumu par lasīto tekstu. • Turpina mācīties pārbaudīt norakstīto teikumu, salīdzinot vārdu skaitu, teikuma beigu pieturzīmi, garumzīmju skaitu u. tml. paraugā norakstītajā tekstā. 	Sniegs, ledus, apsnigusi zeme, koki. Zemi un kokus klāj sniegs. Putni, putnu barotava, barība, graudi. Dzīvnieki, meklē barību, guļ.

<p>Apģērbs un apavi. Krāsas</p> <p>Teikuma pareizrakstība – lielais sākumburts un pieturzīme teikuma beigās</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nostiprina zināšanas par ķermeņa daļu nosaukumiem. • Nostiprina zināšanas par apģērbu un apaviem ziemā. Nosaucot apģērba krāsu, saskaņo lietvārda un īpašības vārda galotnes. Veido teikumus par attēlu. • Pazīst krāsas. Zina krāsu nosaukumus. Saprot jautājumus <i>kāds?, kāda?</i>. Ir priekšstats par īpašības vārda un lietvārda galotnes saskaņošanu (pēc parauga). Mācās saskaņot īpašības vārdu un lietvārdu (<i>zils mētelis; zila cepure</i>). • Ievēro, ka latviešu valodā teikums jāsāk ar lielo sākumburtu un teikuma beigās jāliek pieturzīme (punkts, jautājuma zīme, izsaukuma zīme). Noraksta teikumus, ievērojot to pareizrakstību (teikuma sākumā – lielais burts, teikuma beigās – atbilstoša pieturzīme). • Norakstot ievieto teikumos atbilstošos vārdus vai sakārto dotos vārdus pareizā secībā, veidojot teikumu; salīdzina uzrakstīto ar paraugu; raksta glīti. 	<p>Apģērbs un apavi.</p> <p>Mētelis, džemperis, jaka, kreklis, kleita, svārki, bikses, cepure, šalle, zeķes, zābaki, kurpes.</p> <p>Krāsu nosaukumi.</p> <p>Kāds? Kāda?</p> <p>Kādā krāsā ir...?</p> <p>Zaļa cepure. Zaļš džemperis.</p>
<p>Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Virsraksta veidošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās pārtikas produktu un ēdienu nosaukumus saskatīt teikumā. Iesaista tos teikumus. • Grupē ēdienus, lai tos sadalītu atbilstošās ēdienreizēs (<i>brokastis – putra, pusdienas – zupa, launags – maize ar sieru, vakariņas – salāti</i>). • Mācās trauku un galda piederumu nosaukumus. Zina, ka ir jāievēro pieklājības normas pie galda. • Veido plakātu par veselīgiem vai mīļākajiem pārtikas produktiem un ēdieniem. • Izdomā plakāta virsrakstu, raksta un nosauc plakātā redzamos ēdienus un pārtikas produktus. • Kopā ar skolotāju un klasesbiedriem veido vērtēšanas kritērijus un atbilstoši tiem novērtē plakātus. 	<p>Pārtikas produkti un ēdieni.</p> <p>Ēdienreizes. Brokastis, pusdienas, launags, vakariņas.</p> <p>Lūdzu pie galda! Labu apetīti!</p> <p>Paldies! Ēd, dzer.</p> <p>Man garšo...</p> <p>Man negaršo...</p> <p>Palūdz... (ko?). Atnes... (ko?).</p> <p>Trauki un galda piederumi.</p> <p>Šķīvis, bļoda, karote, dakšiņa, krūze, glāze.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Teikums, teksta virsraksts, temats, vārdnīca, lasīšana lomās.
Sociālās zinības	Brīvā laika pavadīšana, žesti un mīmika saskarsmē.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Rotallietas zīmēšana vai aplicēšana, plakāta veidošana.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi.

Metodiskais komentārs

Temata ietvaros uzmanība tiek pievērsta prasmei saskatīt tekstā nepazīstamos vārdus, un skolēni sāk apgūt vārdu iegaumēšanas stratēģijas. Viņi mācās veidot vārdnīcu – pierakstīt vārdu, ar skolotāja palīdzību skaidrot to citiem vārdiem un/vai vizualizēt. Tādējādi tiek attīstītas mācīšanās pašvadības prasmes – skolēni saprot, kas jādara, sastopoties ar nepazīstamu vārdu, un domā par to, kā to varētu iegaumēt. Vārdnīcas veidošana notiek pa tematiem visa mācību gada garumā, un ir svarīgi nodrošināt, lai tā nekļūtu par formālu darbošanos, bet būtu jēgpilna. Skolēni saskatīs nozīmi darbam ar vārdnīcu tādā gadījumā, ja tiks rosināti to izmantot ikdienā, piemēram, laiku pa laikam pārskatīt vai, strādājot pāri ar klasesbiedru, meklēt temata ietvaros sarežģītāko vārdu (vārdu, kuru bija visgrūtāk iegaumēt), vārdu, kas vislabāk skan, visīsāko un visgarāko vārdu, visjocīgāko vārdu, vārdus, kuros ir noteikta skaņa, vārdus, kurus var izmantot, lai nosauktu vai raksturotu īpašību, darbību, priekšmetu. Kad vārdnīcā jau ir ierakstīts pietiekami daudz vārdu, no tiem var veidot teikumus, var rosināt skolēnus sagatavot vārdu kartītes un izspēlēt spēli “Alias” – viens skolēns izvelk kartīti, uz kuras ir rakstīti, piemēram, pieci, vārdi, un skaidro šos vārdus, otram skolēnam tie jāatmin.

Skolēnu rakstīšanas tehnikas apguvei tiek izmantoti deformēta teksta noraksti – arī šajā gadījumā ir svarīgi aicināt skolēnus sākotnēji izlasīt visus vārdus, pārliecināties, ka tie ir saprotami, vai noskaidrot to nozīmi, pievērst uzmanību vārdu rakstībai. Tikai tad, kad šīs darbības veiktas, skolēni ir gatavi izveidot teikumu. Pierakstīt teikumu var tad, kad ir secināts: kurš vārds būs teikuma pirmais vārds, ka ir jāraksta ar lielo sākumburtu un kāda pieturzīme būs jāliek teikuma beigās.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Stundu saraksts. Dienas režīms. Atceries vasaru! Rudens. Daba rudenī. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Darbi rudenī</p> <p>Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kā sasveicināties un iepazīties? Kādus vārdus izmantot, lai pastāstītu par savu vasaru? Kā nosaukt mācību stundas? Kā sauc klasesbiedrus?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā atbildēt uz jautājumu un pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem? Kādas mēbeles un priekšmeti atrodas mājās? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Putni un dzīvnieki ziemā. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kāda nozīme ir garumzīmei? Kā nosaukt apģērba krāsu? Ko ziemā dara dzīvnieki un putni?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi. Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas. Apģērbs un apavi. Profesijas. Transports</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kādas frāzes izmanto, iepērkoties veikalā? Kādu apģērba izvēlēties? Kā nosaukt profesijas un transportlīdzekļus?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Putni pavasarī. Daba. Koki, krūmi un puķes. Pavasara darbi. Ģimene. Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā</p> <p>Kā pastāstīt par gadalaikiem, laikapstākļiem un dzīvniekiem pavasarī? Kā sauc ģimenes locekļus? Kā pastāstīt par savu ģimeni un nosaukt pavasara darbus? Kas palīdz saprast tekstu? Kā pārbaudīt norakstītu tekstu? Ko bērni dara vasaras brīvlaikā?</p>
--	--	--	--	--

1.4. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasot, skatoties animācijas filmas un iesaistoties sarunā ar klasesbiedru, skolotāju, ģimenes locekļiem, apgūt vārdus un vienkāršas frāzes, lai varētu nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces, latviešu zīmju valodā pastāstīt par dažādu pilsētas objektu atrašanās vietu, par to, kur un ko var nopirkt, kas garšo/negaršo, iepirkties pārtikas preču

veikalā. Izmantot lasītos vārdus un tekstu, lai veidotu un pierakstītu savu iepirkšanās vietu, pilsētā esošu objektu, pārtikas preču sarakstu, īsu tekstu par pilsētas objektu atrašanās vietām, īsu zīmīti literārajam tēlam. Tekstā par iepirkšanos saskatīt informāciju par to, kā pircējs uzrunā pārdevēju, izsaka vēlmi nopirkt preci, lūdz pasniegt kādu pārtikas produktu, pateicas; izmantot šo informāciju, lai iesaistītos sižeta lomā rotaļā "Veikals" ar vienaudžiem un iepirktos veikalā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Lai piekristu ierosinājumam, piedāvājumam, uzrunātu pārdevēju, izteiktu vēlmi nopirkt preci, lūgtu pasniegt kādu pārtikas produktu un samaksātu par pirkumu, izmanto atbilstošas saziņas frāzes. (V.Li.1.) Apgūtos vārdus var izmantot, lai nosauktu pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces, lai pastāstītu par pilsētas objektu atrašanās vietu, par to, kur un ko var nopirkt, kas garšo/negaršo. (V.Li.1.) Tekstā izlasīto informāciju var pierakstīt, izmantot tabulas aizpildīšanai un saraksta veidošanai. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Izraksta no teksta, nosauc un pieraksta pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces, izmantojot atbalsta vārdus. Prot izteikt vēlmi nopirkt preci, lūdz pasniegt pārtikas produktu, samaksāt par pirkumu. Stāsta par to, kur un ko var nopirkt, kas garšo/negaršo, par pārtikas precēm, kuras var nopirkt dažādās pārtikas produktu nodaļās. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasa teikumus vai īsu tekstu, atrod tajā nepieciešamo informāciju, izveido un pieraksta sarakstu, aizpilda tabulu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās nosaukt un sameklēt tekstā vārdus, mācās tos grupēt (dzīvas būtnes, priekšmeti, vielas, dabas parādības).
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Lieto vienkāršas frāzes, lai iesāktu, uzturētu un pabeigtu īsu sarunu veikalā pēc parauga. Ievēro saziņas kultūru. (VLM.3.1.1.5.) Dialogā mācās izteikt savas vajadzības iepirkšanās situācijās. Latviešu zīmju valodā veido vienkāršu monolģisko runu, pastāstot par apkārtni pēc parauga. (VLM.3.1.1.6.) Izmanto apgūto vārdu krājumu produktu saraksta un zīmītes veidošanā un radošā noformēšanā. (VLM.3.2.1.8.) Mācās izmantot apgūto vārdu krājumu iepirkšanās situācijā. (VLM.3.2.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: uzrunāt pieaugušo cilvēku vai vienaudzi, veicot dažādas darbības sabiedriskās vietās (veikalā, uz ielas). (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozīciju, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtņīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība) Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus: vērojot un lasot vienkāršas uzbūves informatīvus un daiļliteratūras tekstus, pierakstot konkrētu informāciju. (Tikumi – atbildība, centība, gudrība; vērtība – darba tikums)
Jēdzieni: vārdi, kas nosauc priekšmetus, dzīvas būtnes, dabas parādības, vielas.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto krustvārdu mīklu, informatīvu tekstu, daiļliteratūras tekstu; veido grāmatu par ģimenes populārākajām iepirkšanās vietām, tabulu, recepti, produktu sarakstu, zīmīti.	

Temata apguves norise

<p>Veikalā. Kur var iepirkties, ko var nopirkt? Pārtikas produkti</p> <p>Iepirkšanās vietas. Teikumu veidošana (<i>kur? var nopirkt ko?</i>). Teikumu veidošana (<i>Es pārku ko? Man garšo/negaršo kas?</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Turpina pilnveidot lasītprasmi un turpina apgūt pārtikas produktu nosaukumus un iepirkšanās vietu nosaukumus, savienojot tos ar atbilstošām attēlu kartītēm (<i>pasts, tirgus, aptieka, veikals, apģērbu veikals, grāmatu veikals, rotaļlietu veikals</i> u. c.). Nostiprina apģūtos nosaukumus, daktilējot tos, vērojot un nosaucot iepirkšanās vietas, kas atrodas tuvākajā apkārtnē (pilsētā, ciemā). Veido teikumus <i>kur? var nopirkt ko?</i> (<i>Grāmatu veikalā var nopirkt grāmatu.</i>). Grupē ēdamas un neēdamas lietas, latviešu zīmju valodā stāsta par to, ko kopā ar vecākiem pērk (pirka, pirs) pārtikas veikalā. Izsaka patīku/nepatīku par ēdiena garšu (<i>Man garšo... Man negaršo...</i>). Kopā ar klasesbiedru veido un izspēlē "Domino" par pārtikas veikalā nopērkamajām precēm. Min krustvārdu mīklu par pārtikas produktiem, atrod pārtikas produktu nosaukumus burtu režģī, saskaņo atrastos pārtikas produktu nosaukumus nominatīvā ar īpašības vārdiem un pieraksta vārdu savienojumus. Jautā par pārtikas produktiem, izmantojot jautājumus, kas sākas ar <i>cik?</i> (<i>Cik... ir? Cik maksā...?</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Veikals; mēbeļu veikals, grāmatu veikals, pasts, tirgus, aptieka, rotaļlietu veikals. Pārtikas produkti. <i>Kur? var nopirkt ko?</i> Tirgū var nopirkt burkānu. <i>Man garšo...</i> <i>Man negaršo...</i></p>
<p>Transports. Pilsētas objekti</p> <p>Īsa teksta veidošana. Virzieni</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vēro attēlu "Pilsētā" un mācās nosaukt dažādus pilsētas objektus, piemēram, veikals, iela, skola, parks, rotaļu laukums, slimnīca, aptieka. Attēlā saskata dažādus transportlīdzekļus, meklē to nosaukumus vārdnīcā, daktilē tos, raksta tos nominatīvā, iesaista vārdu savienojumos. Veido teikumus, izmantojot paraugu <i>Es braucu ar (ko?) autobusu, mašīnu, trolejbusu, tramvaju, vilcienu.</i> Nostiprina pilsētas objektu nosaukumus, nosaucot zīmējumā redzamos objektus, pieraksta tos. Uztver un lasa īsu tekstu latviešu zīmju valodā par to, kur atrodas veikals un kādi objekti atrodas blakus. Pēc parauga veido savu stāstījumu. 	<p>Pilsēta; veikāls, iela, skola, parks, rotaļu laukums, slimnīca, aptieka. Transports; autobuss, mašīna, trolejbuss, vilciens, tramvajs. Pa labi, pa kreisi, vidū, taisni.</p>
<p>Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi</p> <p>Jautājums un atbilde: <i>kas?, ko dara?, ko?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Lasa tekstu. Teksta saturu var pateikt latviešu zīmju valodā. Izlasīto parāda attēlā. Sameklē attēlam atbilstošu teikumu tekstā. Skolas plānā (zīmē to) norāda un nosauc skolas telpu nosaukumus. Atbild uz vienkāršiem jautājumiem par tekstu. Demonstrē darbības atbilstoši lasītajam. Prot nosaukt savu un klasesbiedru vārdu un uzvārdu. Zina skolotāju vārdus. Prot nosaukt mācību piederumus klasē. Salīdzina priekšmetus, lieto jēdzienus liels/mazs. Izprot jēdzienus <i>jautājums</i> un <i>atbilde</i>. Veido vienkāršus teikumus par attēlu pēc jautājumu shēmas: <i>kas?, ko dara?, ko?</i> 	<p>Skola, klase, skolotāja. Klasesbiedru vārdi, uzvārdi. Darbības vārdi: lasa, raksta, zīmē, mācās, domā, rēķina. Mācību piederumi.</p>
<p>Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas</p> <p>Kāds šodien laiks? Apģērbs un apavi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Atbild uz jautājumiem par attēlu "Pavasaris", izmantojot atbalsta vārdus un vārdu savienojumus. Atbild uz jautājumu "Kāds šodien laiks?". Vēro izmaiņas dabā un raksturo laika apstākļus. Salīdzina dabu ziemā un pavasarī, grupē pazīmes atbilstoši gadalaikam. Nostiprina zināšanas par apģērbu un apavu nosaukumiem. Nosaucot apģērba krāsu, saskaņo lietvārda un īpašības vārda galotnes. Veido teikumus par attēlu. Izkrāso apģērba atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Grupē apģērba atbilstoši gadalaikam un laika apstākļiem. Mācās ar Lieldienām saistītos vārdu savienojumus. Parāda attēlā un nosauc. Veido nelielu stāstījumu. Iepazīstas ar Lieldienu svētku svinēšanas tradīcijām. Prot uztvert teksta saturu un atrast tā saistību ar ilustrāciju un virsrakstu. 	<p>Saulains laiks. Lietains laiks. Vēss laiks. Silts laiks. Vējains laiks. Apmācies laiks. Mākoņains laiks. Skaidrs laiks. Apģērbu un apavu nosaukumi. Lieldienas. Olas, krāsot, šūpoles, šūpoties, pērt, pūpoli, pavasaris, ripināt.</p>
<p>Profesijas</p> <p>Kas? Ko dara? Ko?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Iepazīstas ar jēdzienu <i>profesija</i>. Mācās profesiju nosaukumus, tostarp profesiju nosaukumus skolā. Veido teikumus pēc jautājuma shēmas: <i>kas?, ko dara?, ko?</i> Papildina teikumus, ievietojot atbilstošu darbības vārdu (<i>Skolotājs māca. Pavārs vāra.</i>). Lasa teikumus par profesijām, skatās mācību filmu fragmentus par profesijām. 	<p>Skolotāja, audzinātāja, ārsts, medmāsa, pavārs, galdnieks, sētnieks, apkopēja, bibliotekārs.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības	Saskarsme sabiedriskā vietā (veikalā), drošība.
Dabaszinības	Orientēšanās apkārtējā vidē, pilsētas objekti.
Matemātika	Preču cenas, pirkuma summa, tabula.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas	Grāmatas veidošana, recepte, zīmīte, saraksts.
Sports un veselība	Pareizs ķermeņa stāvoklis lasot un rakstot, roku, acu un ķermeņa vingrinājumi.

Metodiskais komentārs

Temata ietvaros skolēniem tiek piedāvāts radošais darbs – skolēni tiek rosināti sadarboties ar klasesbiedriem un ģimenes locekļiem, lai nosauktu dažādus pilsētas objektus, piemēram, veikals, iela, skola, parks, rotaļu laukums, slimnīca, aptieka.

Turpina nostiprināt prasmi uztvert tekstu un lasīt to latviešu zīmju valodā, nosaucot, kur atrodas veikals un kādi objekti atrodas blakus. Pēc parauga veidot savu stāstījumu. Skolēni tiek iesaistīti dialogos latviešu zīmju valodā par lasīto tekstu un tajā iegūto informāciju. Mācās uzdot jautājumus un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par tekstu.

<p>1.1. Mēs skolā Skolā. Klasē. Stundu saraksts. Dienas režīms. Atceries vasaru! Rudens. Daba rudenī. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Darbi rudenī</p> <p>Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kā sasveicināties un iepazīties? Kādus vārdus izmantot, lai pastāstītu par savu vasaru? Kā nosaukt mācību stundas? Kā sauc klasesbiedrus?</p>	<p>1.2. Mēs mājās Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā atbildēt uz jautājumu un pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem? Kādas mēbeles un priekšmeti atrodas mājās? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Putni un dzīvnieki ziemā. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kāda nozīme ir garumzīmei? Kā nosaukt apģērba krāsu? Ko ziemā dara dzīvnieki un putni?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā Veikalā. Pārtikas produkti. Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi. Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas. Apģērbs un apavi. Profesijas. Transports</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kādas frāzes izmanto, iepērkoties veikalā? Kādu apģērba izvēlēties? Kā nosaukt profesijas un transportlīdzekļus?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē Putni pavasarī. Daba. Koki, krūmi un puķes. Pavasara darbi. Ģimene. Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā</p> <p>Kā pastāstīt par gadalaikiem, laikapstākļiem un dzīvniekiem pavasarī? Kā sauc ģimenes locekļus? Kā pastāstīt par savu ģimeni un nosaukt pavasara darbus? Kas palīdz saprast tekstu? Kā pārbaudīt norakstītu tekstu? Ko bērni dara vasaras brīvlaikā?</p>
--	---	---	--	---

1.5. Mēs pasaulē

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 23 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasot apgūt vārdus un frāzes, lai varētu iegūt un sniegt vienkāršu informāciju latviešu zīmju valodā par dzīvniekiem, gadalaikiem un laikapstākļiem, brīdināt, ko drīkst/nedrīkst darīt. Lasot tekstus par dzīvniekiem, vienkāršus ierakstus kalendārā par laikapstākļiem, īsus

dzejoļus un stāstus, pilnveidot prasmi lasīt pareizi un saprast izlasīto, lai varētu to atstāstīt un izmantot par paraugu sava teksta veidošanai. Izmantojot plānu un/vai doto paraugu, veidot īsu aprakstu un vēstījumu, lai aprakstītu dzīvnieku, pastāstītu par darbu un atpūtu dažādos gadalaikos. Rakstītiem burtiem norakstīt drukāto tekstu, lai pierakstītu nozīmīgu un/vai noderīgu informāciju; pārbaudīt uzrakstīto, salīdzinot ar paraugu, lai pārliecinātos par rakstītā pareizību.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Apgūtos vārdus var izmantot, lai stāstītu un jautātu, nosauktu gadalaikus, dabas parādības, lai stāstītu un jautātu par savu mīļāko gadalaiku, laikapstākļiem, par to, ko var redzēt aiz loga. (V.Li.1.) • Informāciju var iegūt, lasot un uztverot latviešu zīmju valodā; informāciju var nodot runājot, rakstot un zīmju valodā. (V.Li.1.) • Lasot ir svarīgi saprast izlasīto tekstu. Lai labāk saprastu tekstu, to var pārlasīt vēlreiz, atrast nepazīstamos vārdus un noskaidrot to nozīmi. (V.Li.1.) • Plāns un paraugs palīdz veidot savu tekstu. (V.Li.2.) • Lai saprastu lasīto tekstu, svarīgi būt uzmanīgam un jautāt par nezināmajiem vārdiem. (V.Li.2.) • Teksta notikumus var atstāstīt. (V.Li.2.) • Norakstot jāpievērš uzmanība vārdu un teikuma pareizrakstībai, un, kad teikums norakstīts, tas jāsalīdzina ar paraugu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosauc gadalaikus un tiem raksturīgās dabas parādības. • Raksturo gadalaikus un stāsta par savu mīļāko gadalaiku, laikapstākļiem, par to, ko redz aiz loga. • Iegūst un sniedz vienkāršu informāciju par gadalaikiem, dabas parādībām, laikapstākļiem, brīdina, ko drīkst/nedrīkst darīt. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga veido īsu ierakstu kalendārā par laikapstākļiem. • Lasa, zīmē un raksta par savu mīļāko gadalaiku. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lieto gadalaiku nosaukumus. • Noraksta vārdus, teikumus, pieraksta īsu tekstu. Ja nepieciešams, lūdz palīdzību skolotājam vai klasesbiedram.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā uztver un saprot vienkāršus tekstus par dabas parādībām, laikapstākļiem un gadalaikiem. (VLM.3.1.1.2.) • Veido vienkāršu monolģisko runu latviešu zīmju valodā, stāstot par laikapstākļiem. (VLM.3.1.1.6.) • Atrod informāciju teikumā un/vai tekstā. (VLM.3.2.1.4.) • Veido vienkāršus teikumus, izmantojot zīmējumus, jautājumus un atbalsta vārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu vienkāršās sadzīves un mācību situācijās. (VLM.3.3.1.2.) • Noraksta tekstu, labo to pēc parauga. (VLM.3.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu. (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība) • Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi. (Tikumi – centība, atbildība; vērtības – darba tikums, latviešu valoda) • Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav sapratis: jautāt par izlasītu nepazīstamu vārdu, lai noskaidrotu tā nozīmi; lūgt palīdzību skolotājam vai klasesbiedram, lai pierakstītu nepieciešamo informāciju. (Tikumi – gudrība, atbildība; vērtība – latviešu valoda)
Jēdzieni: pareiza lasīšana, lasīšana ar izpratni, izteiksmīga lasīšana, teksta atstāstīšana, stāstījums pēc plāna un pēc parauga.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto stāstu, dzejoli, kalendāru, mīklu; veido mīklu, krustvārdu mīklu, aprakstu, vēstījumu.	

Temata apguves norise

<p>Daba pavasarī. Putni pavasarī. Pavasara darbi. Koki, krūmi un puķes</p> <p>Informācijas iegūšana un nodošana. Pretējas nozīmes vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aptaujā klasesbiedrus, noskaidrojot, kurā gadalaikā viņi svin dzimšanas dienu un kurš ir mīļākais gadalaiks, pieraksta un apkopo atbildes, salīdzina, secina. • Lasa teikumus, kuros nosauktas dabas parādības un norises (piemēram, <i>Līst lietus. Zied puķes. Plaukst pumpuri. Aug zālīte. Upē iet ledus. Atlido gājputni.</i>), savieno tos ar atbilstošiem attēliem. • Grupē attēlus un pieraksta koku, krūmu un puķu nosaukumus. • Lasa tekstu un izmanto to kā paraugu, lai stāstītu par dabu pavasarī. • Nosauc un pazīst attēlos putnus – pavasara vēstnešus (<i>stārķi, dzērvi, bezdelīgu, cīruli</i>). • Lasa vārdu virkni par norisēm dabā pavasarī un sadala to teikumos, noraksta šos teikumus. Salīdzina savu rakstīto tekstu ar paraugu. Vēro dabu aiz loga, veido par to kopīgu stāstījumu. Stāsta par to, kāds laiks bija vakar, prognozē, kāds laiks būs rīt. Izmanto apstākļa vārdus <i>šodien, vakar, rīt</i>. • Lieto pretējas nozīmes vārdus, salīdzinot divus attēlus, kuros ir redzamas dabas parādības vai norises. Ieraksta pretējas nozīmes vārdus paša zīmētajos piemēros. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Putni; gājputni; stārķis, dzērve, bezdelīga, cīrulis. Koki, krūmi; ceriņi, ievas, bērzs, kļava, ozols. Puķes: sniegpulkstenītes, vizbulītes, krokusi, purenes, pienešas, pīpenes. Līst lietus. Zied puķes. Spīd saule. Atlido gājputni. Grābj lapas. Stāda, sēj, rok. Grābeklis, lāpsta, ķerra. Auksts – silts. Saule – lietus.</p>
<p>Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā. Mēneši. Laikapstākļi. Ko var darīt vasarā?</p> <p>Laikapstākļu raksturojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa mēnešu nosaukumus, izgriež un secīgi sagrupē tos. Nosauc ziemas, pavasara, vasaras, rudens mēnešus. • Vēro kalendāru (sienas, noplēšamo vai kādu citu), secina, kāda informācija tajā tiek atspoguļota. Pēc parauga veido savu dienas kalendāru, ierakstot tajā informāciju par gadalaiku un laikapstākļiem. • Vēro sižetiskos attēlus, jautā, atbild uz jautājumiem un stāsta par atpūtu un darbiem vasarā. • Strādājot grupā, izvēlas vienu no tematiem – “Mūsu atpūta vasarā” vai “Mūsu vasaras darbi”, vai “Vasara mūsu pilsētā/laukos” – un veido kopīgu zīmējumu. Pieraksta īsus teikumus un vārdus par uzzīmēto, lasa tos klasesbiedriem. Labo un papildina tekstu pēc klasesbiedru ieteikumiem. 	<p>Peldas, sauļojas, atpūšas, spēlējas, brauc ar riteni, brauc ekskursijā, brauc uz laukiem. Kalendārs. Mēnešu nosaukumi. Saulains, lietains, vējains, zibens, pērkonis, krusa.</p>
<p>Ģimene. Kā pastāstīt par savu ģimeni. Brīvais laiks</p> <p>Norādāmie vietniekvārdi <i>tas, tā, tie, tās</i> saistījumā ar lietvārdu. Stāstījuma veidošana pēc parauga un izmantojot plānu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot jēdzienu <i>ģimene</i>. Darbojas ar attēlu kartītēm un nosauc ģimenes locekļus, stāsta par savu ģimeni. • Zina savas ģimenes locekļu vārdus. Saskaņo teikumos vietniekvārdus ar lietvārdiem (<i>Tas ir tētis. Tā ir mamma.</i>). • Raksturo ģimenes locekļu ārējo izskatu. Izmanto plānu: <i>kas?, kāds ir?, ko dara?</i> • Stāsta par ģimenes locekļu pienākumiem ģimenē un brīvo laiku (<i>Mamma vāra zupu. Tētis labo auto. Brālis maksķerē. Māsa dejo.</i>). • Uztver priekšā lasītā stāsta fragmentu latviešu zīmju valodā, pamana ģimenes locekļu nosaukumus, daktilē tos un raksta. 	<p>Ģimene. Ģimenes locekļu nosaukumi. <i>Manu mamma sauc... Manu tēti sauc...</i> Kas? Ko dara? Mamma vāra. Tētis strādā. Vecmāmiņa ada.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Apraksts, vēstījums, mīkla.
Sociālās zinības	Aptauja, drošība dabā.
Dabaszinības	Daba, gadalaiki, mēneši, dabas parādības, laikapstākļi, dzīvnieki.
Matemātika	Skaitļi.
Vizuālā māksla	Dabas objektu un dabas parādību zīmējumi.
Mūzika/Ritmika	Dziesmas un rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas	Līnija, darbs ar šķērēm un līmi, vingrinājumi pirkstu muskulatūras attīstīšanai.

Metodiskais komentārs

Mācību procesā būtu jāpievērš uzmanība skolēnu lasītprasmes pilnveidei – lasīšanas pareizībai un izpratnei. Skolēns ar zemu lasītprasmes līmeni sākotnēji domā par to, kā atpazīt burtus, salasīt tos zilbēs, vārdos, nevis par izlasītā nozīmi. Ja skolēns nespēj atbildēt uz jautājumiem par izlasītā saturu, viņš jārosina izlasīt tekstu vēlreiz. Izteismīgi lasīt skolēns var tikai pazīstamu un izprastu tekstu, pret kura saturu viņam ir izveidojusies personiska attieksme. Mājasdarbs varētu būt rosinājums izlasīt apgūto tekstu kādam ģimenes loceklim, mājdzīvniekam vai draugam. Klasē pēc tam jāpārrunā veiktais uzdevums, piemēram, kurus teikumus bija visgrūtāk izlasīt, kāpēc.

2. klase

<p>2.1. Mēs skolā Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (<i>cikos?</i>)? Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārt?</p>	<p>2.3. Mēs mājās Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē Pavasara darbi. Zoodārzā. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
--	--	---	---	---	---

2.1. Mēs skolā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 13 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Veidot prasmi sarunāties par nodarbībām interešu izglītības programmās, pulciņos, nosaucot pulksteņa laiku, nedēļas dienas, kad notiek nodarbības, par savām interesēm, spējām, prasmēm un vēlmēm, sasniegumiem saistībā ar kādu nodarbību, lietojot apgalvojuma un nolieguma formas; izteikt prieku par citu sasniegumiem, pozitīvu vērtējumu.

- Iemācīties stāstīt latviešu zīmju valodā par izlasīto tekstu vai attēlu pēc plāna.
- Turpināt mācīties pareizi izrunāt un rakstīt vārdus, apgūt lielo sākumburtu lietojumu nosaukumos, lai attīstītu pareizrakstības prasmes.
- Turpināt apgūt pieturzīmju lietojumu teikuma beigās, lai veidotu vienkāršu rakstītu tekstu.
- Veidot prasmi saskatīt tekstā vārdus, kas norāda uz darbības vietu un laiku, lai veicinātu teksta izpratni.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu tautas pasakas un dzejoļi palīdz labāk iepazīt Latvijas kultūru. (V.Li.2.) • Grāmatu, tekstu, pilsētu un valstu nosaukumus raksta ar lielo sākumburtu, tāpat kā cilvēku vārdus. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uztver citu stāstījumu par interesēm un nodarbēm brīvajā laikā, par izlasīto grāmatu, uzdod precizējošus jautājumus latviešu zīmju valodā. • Saista ar savu pieredzi tekstā minēto problēmu (<i>Man arī patīk/nepatīk dejot.</i>). • Atbildot uz jautājumiem, nosauc pulciņus. Latviešu zīmju valodā stāsta par to, kādos pulciņos darbojas, ko tur dara, par savām spējām (<i>protu, varu</i>), prasmēm (<i>rokdarbi, kustības</i>), interesēm un vēlmēm, par saviem panākumiem un sasniegumiem sportā vai citās mācību jomās. • Veido tekstu par ārpusstundu nodarbībām, izmantojot apgūtos jautājumus pēc parauga. • Izmantojot gatavas teikumu konstrukcijas, izsaka savas vēlmes un attieksmi pret nodarbēm (<i>Man patīk/nepatīk dejot. Es gribu/negribu iet uz peldbaseinu.</i>), prieku par citu panākumiem (<i>Man prieks par tevi! Tu esi malacis! Cik jauki! Labi!</i>), izsaka domas par to, ko var darīt brīvajā laikā, noskaidro, ar ko patīk un nepatīk nodarboties klasesbiedriem. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekstā mācās atrast nepieciešamo informāciju (darbības norises vietu un laiku, nosaukumus). • Mācās atrast tekstā balstvērdus, kas nosauc tekstā minēto problēmu. • Sadarbojoties veido pulciņu sarakstu. • Raksta īsus stāstījuma un jautājuma teikumus par nodarbēm pēc skolas, papildina teikumus, labo tos un pilnveido pēc skolotāja ieteikumiem. • Īsi stāsta par izlasīto tekstu vai pasaku pēc plāna. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina alfabētu un prot to uzrakstīt. • Lieto lielos sākumburtus cilvēku vārdos, pilsētu, valstu, pasaku un grāmatu nosaukumos. • Mācās atbildēt uz jautājumu par pulksteņa laiku (<i>cikos?</i>).

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Uztver un saprot tekstus latviešu zīmju valodā par nodarbēm brīvajā laikā, nodarbošanos pulciņos un panākumiem, atbild uz jautājumiem, uzdod precizējošus jautājumus. (VLM.3.1.1.2.) • Lasot vienkāršas uzbūves tekstus (vēstule, tabula, pasākumu programma, nodarbību grafiks, diploms), atbild uz jautājumiem, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. (VLM.3.1.1.3.) • Mācās izteikt savas domas, sniedz informāciju par sevi, īsi stāsta par nodarbībām pēc skolas, savām prasmēm. (VLM.3.1.1.6.) • Vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā atrod norises vietu, laiku, nosaukumus un kontaktus. (VLM.3.2.1.4.) • Izmanto burtus un pieturzīmes teksta radīšanā. (VLM.3.2.1.8.) • Attīsta izpratni par to, ka uzrakstītu tekstu var un vajag uzlabot. (VLM.3.2.1.9.) • Ar skolotāja palīdzību pēc plāna veido nelielu stāstījumu latviešu zīmju valodā par izlasīto grāmatu, tekstu vai pasaku. (VLM.3.2.1.10.) • Pareizi noraksta tekstu, lieto lielos sākumburtus nosaukumos. (VLM.3.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: uzklausi dažādus viedokļus, sadarboties, izsakot savus priekšlikumus, idejas, uzklausi citu domas, paužot prieku par citu sasniegumiem. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav sapratis. (Tikumi – gudrība, atbildība; vērtība – latviešu valoda)
Jēdzieni: alfabēts, skaitlis, runas norises vieta un laiks.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto informāciju par pulciņiem, nodarbību sarakstu, tabulu, vēstuli, veido domu karti, pulciņu sarakstu.	

Temata apguves norise

<p>Atceries vasaru! Stundu saraksts. Kā pastāstīt par nodarbēm brīvajā laikā?</p> <p>Lielie sākumburti pulciņu nosaukumos. Kā noteikt darbības vietu un laiku?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skolēni sagatavo zīmējumu/plakātu par savu vasaru; izdomā tam virsrakstu un pieraksta galvenos vārdus; raksta teikumus par attēlu; lieto darbības vārdus, kuri raksturo bērnu nodarbošanos vasarā. • Izmantojot doto vārdu sarakstu, raksta savu stundu sarakstu; nosauc un pieraksta, ko katrā stundā dara (piemēram, <i>Matemātikā es rēķinu. Latviešu valodā es lasu un rakstu. Zīmēšanā es zīmēju.</i>). • Pēc parauga aizpilda tabulu par savām interesēm un nodarbēm brīvajā laikā, noskaidro (intervē) un stāsta, ko patīk un nepatīk darīt brīvajā laikā pašam un klasesbiedriem (<i>Man patīk... Karīnai patīk/nepatīk... Es skatos multfilmās. Man patīk skatīties multfilmās.</i>). • Strādājot grupā, skolas tīmekļvietnē, stundu sarakstā pēta piedāvāto pulciņu un interešu programmu sarakstu; vērtē savu darbu grupā. Darbojoties grupā, mācās pievērst uzmanību, iesaka, ko darīt. • Izmantojot vārdu kartītes (<i>deju, teātra, mūzikas, skola, pulciņš, studija u. c.</i>), pēc parauga veido pulciņu nosaukumus (<i>deju pulciņš, mūzikas skola</i>); stāsta, kuros pulciņos darbojas tagad. • Sadarbojoties veido domu karti par brīvā laika pavadīšanas iespējām (<i>ko var darīt, ko nevar darīt ilgi</i>). • Izsaka prieku par citu panākumiem (<i>Man prieks par tevi! Tu esi malacis!</i>). • Lasa informatīvu tekstu, vēro attēlus, atbild uz jautājumiem, atjauno sajaukto tekstu par veicamajām darbībām interešu izglītības programmās (<i>Deju pulciņā es deju. Es deju.</i>). • Balstoties uz lasīto un atjaunoto tekstu, veido dialogus par nodarbībām pulciņos, stāsta vai raksta, ko dara pulciņos, vērtē savas un citu spējas (lieto vārdus <i>varu, nevaru, protu, neprotu</i>), izsaka savas vēlmes un attieksmi pret nodarbēm (lieto vārdus <i>gribu, negribu</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Laiks un nodarbes vasarā.</p> <p>Skola, klase, skolotājs, stundu saraksts.</p> <p>Mācību stundu nosaukumi.</p> <p>Ko dara? Zīmē, raksta, lasa, domā, rēķina, līmē, veido, sporto, deju, peld.</p> <p>Pulciņš: deju pulciņš, kokapstrādes pulciņš, teātra pulciņš, mākslas pulciņš, basketbols, peldēšana.</p>
---	--	--

<p>Pulkstenis. Kā nosaukt pulksteņa laiku (cikos?)?</p> <p>Skaitļa vārdi pulksteņa laika apzīmējumos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot pulciņu nodarbību un stundu sarakstus, vingrinās nosaukt pulksteņa laiku (<i>cikos sākas, cikos beidzas stundas, nodarbības, treniņš?</i>), papildina teikumus, izmantojot doto informāciju. Veido teikumus, stāstot par savu nodarbību režīmu. • Mācās pareizi izrunāt un izlasīt vārdus. • Lieto nedēļas dienu nosaukumus. • Lasa dialogu paraugus un veido savus dialogus par nodarbību norises laiku. • Informatīvos tekstos meklē nepieciešamo informāciju: nodarbību laiku, vietu, adresi u. c. Analizējot informāciju, vērtē apgalvojumus, piemēram, salīdzinot mācību laiku un pulciņu nodarbību laiku, vērtē, vai skolēnam ir iespēja darboties konkrētajā pulciņā. 	<p>Pulkstenis. Cikos? Cikos sākas? Cikos beidzas? Skaitļa vārdi. Nedēļas dienu nosaukumi.</p>
<p>Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā</p> <p>Kā lasīt tekstu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkārto jēdzienus <i>mācību piederumi, mēbeles klasē</i>. Atbild uz jautājumiem par klases iekārtojumu. Nosauc mācību piederumus. Prot nosaukt mēbeles, kas atrodas klasē. Orientējas skolas telpās, nosauc tās. • Salīdzina priekšmetus, lieto jēdzienus liels/mazs. Lasa un saprot teikuma saturu. Attēlā parāda izlasīto. Teikumu tulko latviešu zīmju valodā. Izprot jēdzienus <i>jautājums, atbilde</i>. • Attēlā ieraksta, grupē un teikumus lieto trauku un mēbeļu nosaukumus, vērojot attēlus. Zina, ka ir jāievēro pieklājības normas pie galda. • Atbild uz vienkāršiem jautājumiem par izlasīto tekstu/teikumiem. Izdomā tekstam virsrakstu. • Balstoties uz dotajiem vārdiem, frāzēm, izsaka savas domas latviešu zīmju valodā par tekstu. • Mācās alfabētu. Kārto vārdus alfabēta secībā. Veido sarakstus, rakstot vārdus alfabēta secībā. 	<p>Mācību piederumu un mēbeļu nosaukumi: galds, sols, tāfele, skapis, krēsls, dators, grāmata, burtnīca, zīmulis, pildspalva, logs, durvis.</p> <p>Skolas telpas: klase, sporta zāle, svētku zāle, gaitenis, tualete, bibliotēka, pagalms, direktora kabinets, skolotāju istaba.</p> <p>Ēdamistaba. Lūdzu pie galda! Labu apetīti! Trauku nosaukumi.</p>
<p>Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Lielie sākumburti grāmatu nosaukumos. Kā noteikt darbības vietu un laiku? Autors, nosaukums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pilnveido prasmi orientēties saziņas situācijā, noteikt situācijas tematu, vietu, laiku un dalībniekus. • Vēro rudens pazīmes skolas pagalmā un attēlos. Vēro un stāsta par izmaiņām dabā, koku lapās. • Atbild uz jautājumiem: <i>kas?, ko dara?, kāds laiks?</i> • Lasa tekstu. Parāda attēlā. Sameklē attēlam atbilstošu vārdu vai teikumu. Ir priekšstats par darbiem dārzā rudenī. Zina augļu un dārzeņu nosaukumus. Izmantojot atbalsta vārdus, veido teikumus par attēlu. • Pēc plāna īsi stāsta par attēliem "Daba rudenī" un "Pastaiga mežā". • Pēta grāmatas, tekstus, pasakas par tematu un apgūst vārdus <i>autors, nosaukums, darbība, galvenie varoņi</i>. Lasa plānu un noskaidro, kas ir plāns. Kopīgi veido plānu, pēc kura varētu stāstīt par pasaku: autors, nosaukums, par ko ir grāmata, kur un kad notiek darbība, kas ir galvenie varoņi. Vingrinās noteikt tekstā darbības vietu un laiku, pasvītrotot tekstā vārdus, kas nosauc darbību, vietu, laiku, un nosakot, uz kādiem jautājumiem tie atbild (<i>kur?, kad?</i>). • Uztver skolotāja stāstījumu par izlasīto grāmatu. Uzdod jautājumus. • Turpina dotos teikumus, rakstot par savu mīļāko pasaku. Pasakas nosaukumu raksta ar lielo sākumburtu, liek pēdiņās. Lieto punktu teikuma beigās. Pēc skolotāja norādījumiem labo un pilnveido uzrakstītos teikumus. Nosauc piemērus, kam vēl var būt nosaukumi (<i>veikalam, kafejnīcai, spēlei, tortei</i> u. c.). • Stāsta latviešu zīmju valodā par izlasīto pasaku vai tekstu pēc plāna, izmantojot uzrakstītos teikumus. 	<p>Rudens. Laiks rudenī. Laika apstākļi. Saule – saulains; vējš – vējains; lietus – lietains; mākoņi – mākoņains.</p> <p>Darbi dārzā. Novāc ražu, dārzenus, augļus.</p> <p>Augļu un dārzeņu nosaukumi.</p> <p>Lapas, krāsainas lapas, krāsu nosaukumi.</p> <p>Mežs, sēnes; lasa sēnes; baravika, beka, bērzlape, gailenes.</p> <p>Pasaka; autors, nosaukums.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Virsraksts, nosaukums, teikumu veidi (jautājuma, izsaukuma teikums), pieturzīmes teikuma beigās, vārdnīca, alfabēts, vēstule, domu karte.
Svešvaloda	Alfabēts.
Sociālās zinības	Brīvā laika pavadīšana, interešu izglītība, saskarsmes kultūra.
Dabaszinības	Laiks (nedēļas, dienas, pulksteņa laiks).
Dizains un tehnoloģijas	Darinājumi no dabas materiāliem.

Metodiskais komentārs

Apgūstot tematu, skolēni mācās atbildēt uz jautājumiem (*Ko patīk/nepatīk darīt brīvajā laikā? Kuros pulciņos darbojas? Ko dara pulciņos? Ko prot un neprot darīt? Kādi ir panākumi? Ar kādu sportu nodarbojas? Cikos sākas un beidzas nodarbības? Kurās dienās ir nodarbības?*).

“Panākumu sienu” skolēni var veidot no medaļām un diplomiem, kurus saņēmuši par kādiem sasniegumiem.

Temata apguves laikā skolēni mācās nosaukt darbības latviešu zīmju valodā, kuras veikusi, pildot uzdevumus (*Ko es darīju? Izlasīju, atradu, pasvītroju, atbildēju uz jautājumiem...*). Šim nolūkam tiek izmantoti sasniedzamie rezultāti, ar kuriem skolotājs iepazīstina skolēnus katras stundas sākumā, kā arī atgādnes. Skolēni mācās saprast, ko darīt, ja nezina kādu vārdu. Izmantojot dažādus vienkāršus pašvērtējuma veidus, arī “Eiropas valodu portfeli”, skolēni mācās novērtēt savas prasmes un zināšanas. Izmantojot balsta frāzes, mācās vērtēt, vai izpildīja visu uzdevumu, kāpēc kaut kas neveicās. Atbild uz noteiktiem jautājumiem (*Ko iemācījās stundā? Ko saprata? Kas sanāca labi? Kurš uzdevums bija grūts? Ko vajadzētu atkārtot?*).

Mācās uzmanīgi uztvert klasesbiedru runu (*Ko stāstīja tavs klasesbiedrs? Ko klasesbiedriem patīk un nepatīk darīt brīvajā laikā? Ko prot, grib tavi klasesbiedri?*). Lasot tekstus, dialogus, skolotājs aicina skolēnus nosaukt, kas runā, par ko runā. Pēc grupu darba skolēni stāsta, ko katrs darīja grupā, vai izpildīja uzdevumu, kāpēc. Skolēni tiek iepazīstināti ar papīra formāta un elektroniskajām vārdnīcām.

<p>2.1. Mēs skolā</p> <p>Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (<i>cikos?</i>)? Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās</p> <p>Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārt?</p>	<p>2.3. Mēs mājās</p> <p>Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā</p> <p>Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā</p> <p>Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē</p> <p>Pavasara darbi. Zoodārzs. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
--	--	---	---	---	---

2.2. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 17 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Apgūt prasmi nosaukt dabas un citus objektus tuvākajā apkārtnē, to raksturīgākās pazīmes, atrašanās vietu, lai stāstītu par savu ielu un tuvāko apkārtni, lai saprastu uzrakstus ielās. Iemācīties nosaukt un rakstīt adresi, lai atbildētu uz jautājumiem: *kur tu dzīvo?*, *kāda ir tava adrese?*.

- Iemācīties atbildēt uz jautājumiem par virzienu: *uz kuriem tu ej/brauc?*, *kur tu dodies?*. Apgūt preču un produktu nosaukumus, frāzes, lai veidotu prasmi sarunāties iepirkšanās situācijās veikalā un tirgū, lai prastu raksturot produktu kvalitāti un salīdzināt cenu, saprastu uzrakstus iepirkšanās vietās.
- Mācīties noteikt izlasītā literārā teksta tematu un vērtēt literārā tēla rīcību, balstoties uz tekstu.
- Mācīties rakstīt tekstu, lietojot lielos sākumburtus ielu un vietvārdu nosaukumos.
- Mācīties atpazīt tekstā saziņas dalībnieku emocijas, lai veicinātu izpratni par tekstu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Lai vērtētu tēla rīcību, ir jāsaprot, ko viņš darīja, jāpadomā, vai rīcība ir atbalstāma. (V.Li.2.) Attēli palīdz labāk saprast izlasītā teksta saturu. (V.Li.2.) Vietvārdi ir vārdi, kas apzīmē pilsētu, ciematu, māju nosaukumus. Šos vārdus raksta ar lielo sākumburtu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Nosauc dažādus objektus tuvākajā apkārtnē (<i>veikals, aptieka, kafejnīca, parks, pasts, laukums</i> u. c.), atbildot uz jautājumiem; stāsta par savu ielu, pagalmu, tuvāko apkārtni, nosaucot objektus, mācās raksturot to atrašanās vietu latviešu zīmju valodā, lietojot loģiskas teikumu konstrukcijas (<i>pie, tuvu, tālu, aiz, starp, blakus</i>). Atbild uz jautājumiem (<i>Kur tu dzīvo? Kāda ir tava adrese? Uz kurienu tu ej/brauc? Kurp tu dodies? Kur tas atrodas?</i>). Izmantojot atbalsta vārdus, jautājumus, stāsta par attēliem (veikalā), nosaucot personas, vietu, darbības, raksturīgākās īpašības, darbību secību. Lasa īsus tekstus, dialogus. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās izteikt savas domas par teksta tēlu, tā rīcību. Stāsta, par ko ir izlasītais teksts. Izmantojot atbalsta vārdu un sadarbojoties ar pieaugušajiem, raksta nelielu savas mājas vai pagalma aprakstu. Pēc parauga raksta adresi. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Lieto lielos sākumburtus vietvārdos un ielu nosaukumos. Pareizi raksta atsevišķus vārdus ar izrunas un rakstības atšķirībām (<i>ciemats, kafejnīca, pasts, miksts, ciets, svaigs</i> u. c.). Lieto prievārdu <i>uz</i> ar lietvārdu vienskaitļa akuzatīvā, norādot virzienu (<i>Es eju...</i> (uz kurienu?)). Mācās saprast prievārdu <i>pie, starp, aiz, pusprievārda blakus</i> nozīmi un mācās tos lietot. Mācās jautājuma akuzatīva <i>ko?</i> nozīmi.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Latviešu zīmju valodā uztver un saprot stāstītus neliela apjoma vienkāršas uzbūves tekstus par objektiem apkārtējā vidē. Īsumā atstāsta lasīto un redzēto informāciju. (VLM.3.1.1.2.) Atbild uz jautājumiem par savu ielu, pagalmu. (VLM.3.1.1.6.) Pamana tekstā tēlu vai saziņas dalībnieku emocijas un attēlo tās. (VLM.3.1.1.8.) Saskata tekstā vārdus, kas raksturo galvenos tēlus. (VLM.3.2.1.2.) Apgūst prasmi noteikt vienkāršas uzbūves informatīva teksta galveno domu. (VLM.3.2.1.4.) Veido īsu, vienkāršu rakstītu tekstu par savu pagalmu vai māju, izmantojot jautājumus. (VLM.3.2.1.6.) Pareizi noraksta drukātu tekstu, labo to pēc parauga. Lieto lielos sākumburtus zināmos vietvārdos. (VLM.3.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus. (Tikumi – atbildība, centība, gudrība; vērtība – darba tikums) Analizējot literāro tekstu varoņu īpašības un rīcību, attīsta ieradumu saskatīt citu cilvēku viedokli, uztvert viņu emocijas, lai labāk saprastu sevi un veidotu attiecības ar apkārtējiem. (Tikumi – tolerance, laipnība, līdzietība; vērtība – cilvēka cieņa)
Jēdzieni: adrese, vietvārds.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto uzrakstus veikalā, uz ielas, literāru tekstu, videoierakstu, prezentāciju; veido adreses pierakstu, aprakstu.	

Temata apguves norise

		Leksika un frāzes
<p>Manas mājas. Kur tu dzīvo? Adrese. Pilsētā</p> <p>Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mācās nosaukt apdzīvotas vietas, izmantojot attēlus (<i>pilsēta, ciemats, lauki, pagasts</i>), nosauc, kur dzīvo (<i>Kur tu dzīvo? Es dzīvoju pilsētā, laukos, ciematā.</i>). Veido jautājumus (<i>Kur dzīvo tava vecmāmiņa, krustmāte, tavs brālēns?</i>), lai noskaidrotu citu personu dzīvesvietu. Veido nelielus dialogus, izmantojot izveidotos jautājumus. Pēta aplokšnes ar adresēm, veido vārdnīcu, ierakstot vārdus <i>iela, mājas nosaukums, numurs, dzīvokļa numurs, ciems, pagasts, novads, pasta indekss</i>. Pēc adresēm nosaka, kur dzīvo adresāti (<i>Elīna dzīvo Liepājā.</i>). Pēc parauga mācās rakstīt savu un radnieku/draugu adresi, izmantojot atgādni par vārdu un uzvārdu formām (<i>kam?</i>). Izsaka domas par to, kāpēc cilvēkiem jāzina sava adrese. Pēta karti/shēmu un lasa ielu nosaukumus. Vērtē savas valodas prasmes pēc piedāvātajiem kritērijiem. 	<p>Māja, dzīvoklis. <i>Es dzīvoju...</i> Kur tu dzīvo? Adrese. Pilsēta, iela, mājas nosaukums, numurs, dzīvokļa numurs, ciems, pagasts, novads, pasta indekss. Karte.</p>
<p>Telpas mājās. Mēbeles un priekšmeti mājās</p> <p>Darbības vārds. Vārdi, kuri atbild uz jautājumu <i>kas?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Prot nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās dažādās telpās. Veido teikumus pēc shēmas – <i>kas?, ko dara?, kur?</i> (<i>Mamma klāj gultu guļamistabā. Anna ēd virtuvē. Es ēdu virtuvē.</i>). Izvēlas pareizu darbības vārda formu, stāstot par sevi un citiem cilvēkiem. Priekšstats par darbības vārda tagadnes un pagātnes formu. No piedāvātajiem vārdiem izvēlas atbilstošo un papildina teikumus (<i>Guļamistabā ir (kas?) gulta.</i>). Nostiprina apgūto vārdu krājumu, veidojot vārdnīcu ar attēliem. Iesaista apgūtos vārdus teikumos, veidojot aprakstu par savu māju vai istabu. Izmanto krāsu nosaukumus apraksta veidošanā. 	<p>Istaba, guļamistaba, viesistaba, virtuve, vannas istaba, tualete, koridors, bēniņi, pagrabs. Gulta, dīvāns, galds, krēsls, paklājs, pulkstenis, lampa, aizkari, skapis, plaukts, televizors, dators, durvis, logs, izlietne, plīts, ledusskapis. Ko dara? Guļ, ēd, mazgājas, atpūšas, skatās televizoru, mazgā traukus, slauka putekļus, grīdu.</p>

<p>Mūsu Latvija. Novadi. Kas ir mums apkārt? Upes, ezeri, pilsētas</p> <p>Kā nosaukt dabas un citus objektus tuvākajā apkārtnē? Kā raksturot objektu vai rīcību?</p> <p>Darbību secība.</p> <p>Īpašības vārds un lietvārds.</p> <p>Kur atrodas?</p> <p>Prievārdi <i>pie, starp, aiz, apstākļa</i> vārds <i>blakus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nosauc un parāda kartē Latvijas galvaspilsētu un citas lielākās Latvijas pilsētas, upes un ezerus. Nosauc novadus. Sakārto vārdus alfabēta kārtībā. • Iepazīstas ar skolotāja izdomāta personāža “atsūtīto” prezentāciju par savu tuvāko apkārtni. Izmantojot vizuālu informāciju, atkāрто/mācās nosaukt dažādus objektus tuvākajā apkārtnē (<i>veikals, aptieka, kafejnīca, parks, pasts, laukums, mežs, ezers, pļava, tilts</i> u. c.). Raksta vārdus <i>tilts, veikals, kafejnīca, pasts</i> u. c., tad salīdzina uzrakstīto ar paraugu. • Spriež, kuri vārdi atbild uz jautājumu <i>kas?</i>. Papildina sarakstu ar saviem piemēriem. • Spēlējot spēles, veidojot lomu dialogus, veidojot teikumus pēc attēliem, mācās atbildēt uz jautājumiem (<i>Uz kurienu tu ej/dodies? Uz kurienu viņš/viņa/viņi/ viņas iet/brauc/skrien/steidzas?</i>). Vingrinās lietot prievārdu <i>uz</i> ar lietvārdu vienskaitļa akuzatīvā, norādot virzienu (<i>Es eju uz...</i>). Izmantojot vārdus <i>netālu, tepat, blakus</i>, prievārdus <i>pie, starp, aiz</i>, pēc shēmas vai attēla mācās atbildēt uz jautājumiem (<i>kur te ir veikals/apteka/pietura?</i>). • Lai nostiprinātu zināšanas, veido vārdu kartes un spēlē vārdu spēles, piemēram, atlasot vārdus, kas nosauc objektus pie mājām, vai grupējot vārdus kategorijās – pilsētas, novadi, upes, ezeri –, pareizi uzrakstot objektu nosaukumus. • Uztver tekstu par dienas gaitām un atbild uz jautājumiem: <i>kas?, kur?, kad?, ko darīja?</i>, stāsta, kas bija <i>vispirms, tad, pēc tam</i> (<i>Roberts vispirms bija mājās, tad aizbrauca pie upes</i>). • Kopā ar pieaugušajiem dodas uz kādu objektu vai pēta to, fotografē, meklē informāciju un vēlāk fotogrāfijas un informāciju izmanto, lai mācītos aprakstīt ēkas ārējo un iekšējo izskatu, nosaucot namu raksturīgākās īpašības (<i>vecs, jauns, liels, mazs, skaists, sakopts</i> u. c.), veido priekšstatu par īpašības vārdu saskaņošanu skaitlī un dzimtē ar lietvārdiem. Veido vai izmanto atgādnēs par lietvārdu un īpašības vārdu saskaņošanu. Mācās stāstīt par redzēto. 	<p>Latvija.</p> <p>Lielākās pilsētas; galvaspilsēta Rīga; Ventspils, Tukums, Liepāja, Jūrmala, Daugavpils, Ludza, Alūksne u. c.</p> <p>Ezeri: Lubāns, Rāznas, Engures, Usmas u. c.</p> <p>Upes: Daugava, Venta, Lielupe, Gauja, Abava u. c.</p> <p>Veikals, aptieka, kafejnīca, parks, pasts, laukums, mežs, ezers, pļava, tilts u. c.</p> <p>Kāds? Vecs, jauns, liels, mazs, skaists, sakopts.</p> <p>Pie, starp, aiz, blakus.</p>
<p>Valsts svētki</p> <p>Tautasdziesma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gūst priekšstatu un piedalās Latvijas valsts svētku svinēšanā. Iepazīstas ar Latvijas valsts simboliem, to nozīmi. Raksta tautasdziesmu par Latviju. 	<p>Latvija, dzimtene, karogs, himna, ģerbonis, prezidents, tautasdziesma.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Adreses pieraksts, uzrakstu un izkārtnu informācija, balstvārds, literārais tēls.
Sociālās zinības	Adrese, jēdzieni <i>izdevīgi</i> , <i>atlaide</i> , <i>akcija</i> , vēsturiskās izmaiņas tuvākajā apkārtnē, kultūrvēsturiski objekti.
Dabaszinības	Apkārtne, karte, pārvietošanās un kustība, veselīga pārtika.
Matemātika	Cenas u. c. skaitļi iepirkšanās čekā, cenu salīdzināšana, naudas vienības, objektu skaits.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Projekta noformēšana un zīmējumi “Mana iela”/“Mans pagalms”, mākslas objekti tuvākajā apkārtnē, uzraksti un izkārtnes.

Metodiskais komentārs

Šajā tematā ir svarīgi pievērst skolēnu uzmanību tekstiem tuvākajā apkārtnē, atbalstot dabīgo interesi par tiem. Daudzu tekstu izpratne ir nepieciešama skolēnu ikdienas dzīvē, viņu drošībai, iepērkoties, pārvietojoties, apmeklējot sabiedriskās vietas un pasākumus. Šim nolūkam izmantojami uzraksti apkārtējā vidē (norādes, piemēram, *ieeja*, *izeja*, ielu nosaukumi, dažādu organizāciju, objektu nosaukumi), biežāk sastopamie uzraksti veikalos (*atlaide*, *akcija*, nodaļu nosaukumi), informācija uz precēm (derīguma termiņš, sastāvs, cena, svara mērvienības), informācija čecos (datums, summa, preces, skaitļa vārdi).

Veidojot prasmi, uzdot jautājumu *kas?*.

Projektu “Mana iela” vai “Mans pagalms” īsteno, sadarbojoties dažādu priekšmetu skolotājiem un, vēlams, iesaistot arī vecākus. Veido izstādi par godu Latvijas valsts svētkiem. Prezentē izstādi citu klašu skolēniem un skolotājiem.

Pašvadītas mācīšanās prasmju attīstīšanai skolēniem var piedāvāt atbildēt uz noteiktiem jautājumiem (*Kurš uzdevums tev sagādāja grūtības? Kādas grūtības tev bija? Kas tev var palīdzēt tikt galā ar šīm grūtībām?*). Skolēni mācās novērtēt savas prasmes un zināšanas pēc piedāvātajiem kritērijiem, izvirzīt sev uzdevumus valodas apgūvē (*ko tu atkārtosi?*).

Vērtējot skolēnu prasmes, jāpievērš uzmanība prasmei sarunāties (izteikt savu viedokli, uzklaut citu viedokli, uzdot jautājumus sarunbiedram), sadarboties (saglabāt labvēlīgu attieksmi pret citiem; kopīgi darbojoties, kontrolēt savas emocijas; uzņemties pienākumus un pildīt tos).

<p>2.1. Mēs skolā Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (<i>cikos?</i>)? Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārt?</p>	<p>2.3. Mēs mājās Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē Pavasara darbi. Zoodārzs. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
--	--	---	---	---	---

2.3. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 17 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Apgūt prasmi nosaukt ģimenes svētkus, dāvanas, galda klājuma un telpas noformējuma elementus, veicamās darbības, datumu, lai varētu pastāstīt par gatavošanos svētkiem, to norisi (Ziemassvētki un dzimšanas diena) un veidotu prasmi sarunāties svētkos.
- Mācīties izteikt ielūgumu ciemos, atteikties vai piekrist ielūgumam, uzrakstīt apsveikumu, izteikt novēlējumu, pateikties par dāvanām, izteikt izbrīnu.

- Turpināt vingrināties saskaņot vārdus teikumos.
- Pilnveidot prasmi raksturot vidi, personas, priekšmetus, saskatot tekstā atbilstošus vārdus (vārdus, kas atbild uz jautājumu *kāds?, kāda?*).
- Mācīties izvēlēties valodas līdzekļus un pieturzīmes atbilstoši saziņas veidam un adresātam (ielūgums, īsziņa).
- Attīstīt prasmi deklamēt iemācītu tekstu lomās latviešu zīmju valodā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Ielūdzot kādu uz svētkiem, mēs viņu uzrunājam. (V.Li.1.) • Ielūgumam un apsveikumam ir noteikta forma un saturs. (V.Li.2.) • Kad rakstos izsaka novēlējumu, aicinājumu, stipras jūtas, prieku vai uzrunā kādu, teikuma beigās lieto izsaukuma zīmi. (V.Li.3.) • Vārdam uz ir vairākas nozīmes: tas norāda novietojumu (<i>uz galda</i>) vai virzienu (<i>uz skolu</i>). (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot nosaukt svētkus, kurus svin ģimenē (<i>dzimšanas diena, vārdadiena, Ziemassvētki, Jaunais gads</i>), tradicionālos ēdienus, galda piederumus, dāvanas, interjera priekšmetus, svētku aksesuārus, datumu. • Veido īsus dialogus par dzimšanas dienas, Ziemassvētku svinēšanas tradīcijām, gatavošanos svētkiem, svinēšanu un dāvanām. • Prot uzaicināt uz dzimšanas dienu, piekrist vai atteikties ierasties ciemos, apsveikt svētkos, izteikt novēlējumu, pateikties par viesmīlību, par saņemtajām dāvanām, izteikt izbrīnu par dāvanu. • Darbojoties kopā ar klasesbiedriem, apspriež, ko darīt, atsakās, piekrīt, lūdz palīdzību, izsaka savas domas, vērtē. • Deklamē dzejoļus, iemācītu tekstu lomās. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasa tekstus par dzimšanas dienas un Ziemassvētku svinēšanu un atbild uz jautājumiem, saskata tekstos vārdus, kas raksturo priekšmetus, vidi. • Atstāsta tekstu. • Pēc parauga raksta apsveikumu Ziemassvētkos un dzimšanas dienā, vēstuli Ziemassvētku vecītim. • Īsi stāsta par mājas iekārtojumu, gatavošanos dzimšanas dienai, Ziemassvētkiem, svētku norisi. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās lietot izsaukuma zīmi rosinājuma teikuma, izsaukuma teikuma, vēlējuma teikuma un uzrunas konstrukcijas beigās. • Lieto lielo sākumburtu svētku nosaukumos (<i>Ziemassvētki</i>). • Lieto vārdus <i>dāvināt</i> un <i>uzdāvināt</i>. • Mācās pēc parauga lietot darbības vārdus vienkāršās pagātnes 1. personas formā (<i>es apsveicu, izcepu, uzklāju, izrotāju</i> u. c.). • Lieto prievārdu uz novietojuma nozīmē (<i>uz galda</i>). • Saprot ar kārtas skaitļa vārdiem (1.–31.) datumu savienojumā ar mēneša nosaukumu lokatīvā (<i>kad?, kurā datumā, mēnesī?</i>). • Pēc parauga lieto uzrunas konstrukcijas apsveikumos.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Veido vienkāršus monologus un dialogus latviešu zīmju valodā par gatavošanos svētkiem un to norisi pēc dotajiem vārdiem. (VLM.3.1.1.6.) • Lieto valodu savas attieksmes paušanai, vērtēšanai, savstarpējai komunikācijai. (VLM.3.1.1.9.) • Pēc parauga raksta apsveikumu dzimšanas dienā. (VLM.3.2.1.7.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu saziņas situācijās, ielūdzot uz svētkiem, apsveicot svētkos, stāstot par savu pieredzi dzimšanas dienas un Ziemassvētku svinēšanā. (VLM.3.3.1.2.) • Veido saprotamu, ar personisko pieredzi saistītu stāstu latviešu zīmju valodā par dzimšanas dienas un Ziemassvētku svinēšanu pēc dotajiem vārdiem. Atbild uz jautājumiem. (VLM.3.2.1.10.) • Teksta veidošanā izmanto vienkāršus teikumus. Mācās lietot izsaukuma zīmi rosinājuma teikuma, izsaukuma teikuma, vēlējuma teikuma un uzrunas konstrukcijas beigās. (VLM.3.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru: ievēro saziņas kultūru, veidojot rakstisku ielūgumu un apsveikumu. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa)
<p>Jēdzieni: ielūgums, apsveikums.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto ielūgumu uz dzimšanas dienu, īsziņu ar ielūgumu, kalendāru, dzejoli, literāru tekstu, lugu, tekstu apsveikuma kartītē, vēstuli; veido klases skolēnu dzimšanas dienas kalendāru, veicamo darbu sarakstu, gatavojoties dzimšanas dienai, ielūgumu uz dzimšanas dienu, ielūgumu īsziņā, apsveikuma kartīti Ziemassvētkos, dzimšanas dienas atstāstu, iejūtoties teksta varoņu lomās (jubilārs, ciemiņš, mamma), vēstījumu par dzimšanas dienas svinēšanu, raksta vēstuli Ziemassvētku vecītim.</p>	

Temata apguves norise

<p>Cilvēka izskats. Emocijas. Apģērbs un apavi</p> <p>Kas? Kāds? Kāda? Kādi? Kādas?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro attēlus “Cilvēka izskats”. Kopīgi secina, ka katrs cilvēks izskatās atšķirīgi – katram cilvēkam ir savs izskats. Vērojot attēlus, pievērš uzmanību cilvēka augumam, secina, kāds tas ir – garš, īss, tievs, dūšīgs. Vēro cilvēka seju, mācās nosaukt un aprakstīt cilvēku, izmantojot atbilstošus dotos īpašības vārdus un lietvārdus (<i>liels/mazs deguns, īsi/gari, sprogaini/taisni, tumši/gaiši mati</i>). Nosauc ķermeņa daļas. Prot salīdzināt savus draugus pēc izskata un rakstura. • Vērtējot cilvēku attēlos un videofragmentos, iepazīstas ar cilvēku emocijām un mācās tās nosaukt. • Stāsta par cilvēka apģērbu, papildina teikumus ar īpašības vārdiem (<i>Dzeltena, silta, mīksta, adīta šalle.</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Acis, mati, seja, deguns, lūpas, zods, piere, uzacis, vaigi.</p> <p>Kāds deguns? Liels, mazs. Kādas acis? Šauras, platas, lielas. Kādi mati? Gari, īsi, viļņaini, sprogaini.</p> <p>Emocijas. Prieks, bēdas, bailes, dusmas.</p> <p>Apģērba un apavu nosaukumi.</p> <p>Kāds? Kāda? Kādi? Kādas?</p>
<p>Svētki manā ģimenē. Dzimšanas diena. Kas ko dara?</p> <p>Kā uzrakstīt ielūgumu? Kā uzrakstīt apsveikuma kartīti? Kā pateikties par dāvanām? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu? Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kārtas skaitļa vārdi datumā. Prievārds uz novietojuma nozīmē</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apkopo savu pieredzi svētku svinēšanā, veido domu karti, nosaucot vārdus, kas asociējas ar svētkiem. Izvēloties no svētku saraksta, nosauc svētkus, kurus svin ģimenē, nosauc mīļākos svētkus, pamato ar piemēriem (<i>Man ļoti patīk Ziemassvētki. Man patīk saņemt dāvanas.</i>). • Atrod kalendārā savu dzimšanas dienu un vārdadienu, mācās nosaukt datumu, mēnesi. Salīdzina, kurš klasē ir visjaunākais, kurš visvecākais, veido klases skolēnu dzimšanas dienas kalendāru. Vingrinās nosaukt datumu. • Veido teikumus no atbalsta frāzēm un vārdiem pēc parauga. • Lasa tekstu par dzimšanas dienas svinēšanu, noskaidro vārdu nozīmi. • Lasa tekstu par dzimšanas dienas svinēšanu, mācās saprast teikumu nozīmi pēc attēliem, atrod tekstā vārdus, kas raksturo dažādus priekšmetus, vidi, vingrinās veidot teikumus ar īpašības vārdiem, stāstot par istabas iekārtojumu, galda klājumu, gatavošanos ciemiņu uzņemšanai. Stāsta par to, kas ir uz galda (<i>Uz galda ir...</i>). • Lasa dāvanu nosaukumus, stāsta, ko gribētu saņemt dāvanā. Mācās apsveikt un pateikties par saņemto dāvanu, pēc parauga raksta apsveikuma kartīti. • Lasa tekstu, atrod informāciju par to, ko darīja bērni dzimšanas dienā. Apkopo informāciju un kopā veido plānu stāstījumam par dzimšanas dienu. Raksta, vērtē un uzlabo savu tekstu. 	<p>Svētki. Dzimšanas diena. Ziemassvētki.</p> <p><i>Man patīk...</i> <i>Es gribētu...</i></p> <p>Dāvanas, gatavot dāvanas, dāvināt dāvanas. Egle, rotāt egli. Rūķis, Ziemassvētku vecītis. Svece, brīnumsvēcīte, salūts.</p> <p>Kārtas skaitļa vārdi.</p> <p>Apsveikums, dzejolis, dziesma.</p>

Ziema. Ziemassvētki

Kā pastāstīt par gatavošanos Ziemassvētkiem? Vēstule Ziemassvētku vecītim.

Vārdi dāvināt un uzdāvināt

- Skolēni mācās pēc attēla stāstīt par ziemu. Prot nosaukt ziemai raksturīgās pazīmes.
- Veido vārdu savienojumus: *kāds?, kas?/kāda?, kas?*. Prot grupēt jēdzienus pēc pazīmēm.
- Raksta teikumus, ievērojot lielo burtu rakstību un pieturzīmes teikuma beigās.
- Prot stāstīt par dzīvniekiem, putniem ziemā, bērnu ziemas priekiem, izmantojot atbalsta vārdus. Paplašina ar tematu saistīto vārdu krājumu. Izmantojot attēlus, vārdu kartītes, savu pieredzi, meklē atbildi uz jautājumiem (*Kas norāda uz to, ka tuvojas Ziemassvētki? Kas ir mainījies apkārtnē?*).
- Mācās nosaukt dažādus Ziemassvētku simbolus, veido vārdnīcu. Spēlē loto vai citas vārdu spēles, lai nostiprinātu tematā apgūto leksiku.
- Strādājot pāri vai mazā grupā, lasa vienkāršus, īsus tekstus par latviešu Ziemassvētku svinēšanas tradīcijām (egļītes rotāšana, mājas uzkopšana un izrotāšana, dāvanu dāvināšana, svētku mielasts, ciemošanās), noskaidro nezināmo vārdu nozīmi, teksta saturu. Izjautā cits citu, atrod atbildes uz jautājumiem (*Ar ko rotā egļīti? Cik ēdieniem ir jābūt uz Ziemassvētku galda?*) un pieraksta tās. Pēc darba izpildes pārbauda atbilžu pareizību un pareizrakstību pēc parauga. Latviešu zīmju valodā stāsta, kādas Ziemassvētku tradīcijas ir ģimenē.
- Pārrunā dāvināšanas tradīcijas. Apsomā atbildes uz jautājumiem (*Kādu dāvanu tu gribētu uzdāvināt? Kādu dāvanu saņemt? Ko var uzdāvināt, ja nav naudas?*) un izsaka savas idejas. Raksta uz lapiņām dāvanu nosaukumus un novēlējumus (*Priecīgus Ziemassvētkus!*) un liek lapiņas dāvanu kastē/burkā. Izvelk “dāvanas” no kastes/burkas un pateicas par tām.
- Grupā vingrinās lasīt/rakstīt tekstu pēc parauga, lietot apgūtās frāzes savstarpējai komunikācijai. Katra grupa saņem dāvanu kasti ar uzdevumu, piemēram, kasti ar apsveikuma kartītēm un uzdevumu izveidot savu apsveikuma kartīti, kasti ar vēstulēm Ziemassvētku vecītim un uzdevumu uzrakstīt savu vēstuli, kasti ar krustvārdu mīklu un uzdevumu izveidot savu mīklu, kasti ar nelielu tekstu vai attēlu par labajiem darbiem (palīdzība kādam) un uzdevumu izdomāt un pastāstīt, ko varētu darīt, lai palīdzētu vai sagādātu kādam prieku Ziemassvētku laikā.
- Lasa Ziemassvētku dzejoļus, atrod vārdus, kas raksturo šo laiku (*klusums, miers, prieks* u. c.), veido ilustrācijas dzejoļiem un stāsta par tām, mācās deklamēt dzejoli.

Ziema, ziemas mēneši.

Laiks ziemā. Sals, putenis, sniegs, ledus, sniegpārslīņas.

Ko dara ziemā?

Ziemas prieki ziemā.

Ceļ sniegavīru, brauc ar ragaviņām, pikojas, slīdo, slēpo.

Svētki. Ziemassvētki.

Ko dara svētkos?

Cep piparkūkas, gatavo dāvanas, nes egļīti, rotā egļīti, gatavo rotājumus, dāvina dāvanu, saņem dāvanu, ciemojas, mācās dzejoli.

Dzejolis. Vēstule, Ziemassvētku vecītis. Priecīgus Ziemassvētkus! Laimīgu Jauno gadu!

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Ielūgums, apsveikums, datuma pieraksts, uzruna, vārda nozīme, īsziņa, vēstule, saraksts, literārais varonis/tēls.
Sociālās zinības	Svētku izdevumu budžets, kultūru dažādība, labdarība, uzvedības etiķete.
Dabaszinības	Kalendārs, mēneši.
Matemātika	Priekšmetu nosaukšana pēc kārtas, svētku izdevumu aprēķināšana.
Vizuālā māksla	Ilustrācija dzejolim.
Mūzika/Ritmika	Svētku un apsveikumu dziesmas. Rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas	Klases dzimšanas dienas kalendārs, dāvanas noformēšana.

Metodiskais komentārs

Skolēni lasa tekstu un noskaidro vārdu nozīmi. Skolēni stāsta, kā ir noskaidrojuši vārda nozīmi (*pajautāju skolotājam/klasesbiedram; sameklēju vārdnīcā; lasīju teikumu un domāju, ko šis vārds varētu teikumā nozīmēt; sapratu vārdu skaidrojumu; skatījos zīmējumus*), izlasa teikumus ar šiem vārdiem.

Lai varētu stāstīt par dzimšanas dienu, skolēni veido domu karti. Skolotājs var iedot gatavus jautājumus, un skolēni veido stāstījuma plānu. Skolēns var stāstīt par savu dzimšanas dienu vai izlozēt/izdomāt sev lomu (trīsgadīgs bērns, 70 gadus vecs vectētiņš). Pirms stāstījuma ieteicams veidot dialogus.

Lai skolēni varētu atstāstīt izlasīto, iejūtoties kāda varoņa tēlā, skolotājs iepazīstina ar šī uzdevuma veikšanas stratēģiju. *Iedomājies, kurš no teksta varoņiem tu esi. Ko tu par viņu zini? Lasi tekstu un sameklē atbildes uz jautājumiem: kur notika darbība?, ko darīja varonis?, kas varonim patika?, kas varonim nepatika?. Uzraksti stāstījumu 1. personā (es, man), iedod to izlasīt skolotājam. Uzlabo savu tekstu. Iemācies atstāstīt uzrakstīto.*

Mācoties nosaukt datumu, skolēniem vajadzētu zināt katra mēneša kārtas numuru (*pirmais mēnesis – janvāris*), lai varētu saprast datuma pierakstu (*01.01.2022.*). Uzdevumu piemēri. *Roberts vārdadienu svin gada pirmajā mēnesī. Kā sauc šo mēnesi? Kurā nedēļas dienā šogad viņam būs vārdadiena?*

<p>2.1. Mēs skolā</p> <p>Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (cikos?) Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās</p> <p>Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārtnē?</p>	<p>2.3. Mēs mājās</p> <p>Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā</p> <p>Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā</p> <p>Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē</p> <p>Pavasara darbi. Zoodārzā. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
--	--	---	---	---	---

2.4. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 15 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Apgūt praktiskas iemaņas iesākt, uzturēt un pabeigt sarunu par savu veselības stāvokli un pašsajūtu.
- Vingrināties saskaņot vārdus teikumos, lai rakstos un mutvārdos veidotu jēgpilnus un precīzus izteikumus par savu veselību.

- Iemācīties izteikt bažas, ieteikt, ko darīt, kā rīkoties. Attīstīt prasmi pamatot savas domas. Veidot prasmi atpazīt tekstā vārdus, kas nosauc darbības, un noteikt, uz kādiem jautājumiem tie atbild.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Pamatot var savas domas, darbību vai tās rezultātu. Pamatojumu izsaka, atbildot uz jautājumu <i>kāpēc?</i>. Pamatojuma izteikšanai mācās lietot vārdus <i>jo, tāpēc ka</i>. (V.Li.1.) • Sarunai ir noteikta struktūra: sākums, turpinājums un beigas. Katrā sarunas posmā lieto noteiktas frāzes. (V.Li.1.) • Anketa ietver jautājumus, lai uzzinātu cilvēku viedokli vai iegūtu informāciju. (V.Li.2.) • Vārdi, kas nosauc dažādas darbības, atbild uz jautājumiem, piemēram, <i>ko darīt?, ko dara?, ko darīja?, ko darīs?</i>. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosauc, kas sāp, raksturo savu pašsajūtu (<i>slims, vesels, slikti jūtos, saaukstējos, sāp</i> u. c.), nosauc atsevišķus medicīnas speciālistus (ģimenes ārsts, acu ārsts, ķirurgs u. c.), zāļu formas (<i>tablete, kapsula, pulveris</i> u. c.). • Veido dialogus par savu veselības stāvokli, pašsajūtu un ārstēšanos. • Nosauc sāpju iemeslu, cēloņus (atbild uz jautājumu <i>kas notika?</i>), iesaka, ko darīt. • Veido tiešus jautājumus par izlasīto tekstu, tabulu, tekstā minētajām darbībām. • Izsaka bailes, bažas (<i>man bail; es baidos no zobārsta</i>). • Iesaistās sarunā par to, kas sāp, kā jūtas un kas notika, par ārstēšanos un nodarbēm mājās slimības laikā. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido teikumus par attēlā redzamo situāciju: <i>kas sāp?, kā jūtas?, kas notika?</i> • Raksta īsziņu par savu veselības stāvokli. • Mācās veidot un rakstīt teikumus ar saikļiem <i>jo, tāpēc ka</i>, raksturojot iemeslu. • Aizpilda anketu par sevi. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga lieto darbības vārdus (<i>es sasitu/klepoju/nokritu...</i>). • Mācās lietot pakārtojuma saikļus <i>jo, tāpēc ka</i> iemesla izteikšanai (<i>Man sāp pirksts, jo es to sagriezu.</i>). • Lieto darbības vārda <i>būt</i> vienkāršo laiku formas. • Vārdu nozīmes skaidrošanai izmanto vizualizēšanu. • Saskata tekstā vārdus, kas nosauc darbības. Kopīgi noskaidro, uz kādiem jautājumiem tie atbild.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Veido jautājumus par izlasīto un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.3.) • Lieto vienkāršas frāzes, lai iesāktu, uzturētu un pabeigtu īsu dialogu par savu veselību. (VLM.3.1.1.5.) • Veido vienkāršu tekstu, izmantojot zīmējumus, tematā apgūtās frāzes, vārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Pēc parauga raksta īsu ziņu par savu veselības stāvokli. Sniedz par sevi informāciju anketā. (VLM.3.2.1.7.) • Saskaņo vārdus vienkāršos teikumos, izmantojot tematā apgūtās gramatiskās konstrukcijas. (VLM.3.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu domāt un rakstīt radoši, uzdrīkstēties fantazēt. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra) • Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos, rūpīgi iepazīstoties ar izpildes noteikumiem. (Tikumi – centība, atbildība; vērtība – darba tikums) • Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus. (Tikumi – atbildība, centība, gudrība; vērtība – darba tikums)
Jēdziens: anketa.	
Teksti: lasa dzejoli, literāra teksta fragmentu, mīklu, aprakstu, pieteikumu; veido stāstījumu par attēlā redzamo situāciju, dialogu par attēlu, īsziņu draugam.	

Temata apguves norise

		Leksika un frāzes
<p>Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Kā sauc ķermeņa daļas?</p> <p>Pieturzīmes teikuma beigās.</p> <p>Dienu nosaukumi.</p> <p>Mēnešu nosaukumi.</p> <p>Gadalaiki.</p> <p>Kas? Ko dara? Ko? Kur?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Turpina veidot priekšstatu par gadu un četriem gadalaikiem. Darbojoties ar kalendāru, turpina nostiprināt zināšanas par mēnešu nosaukumiem, nedēļām, dienām. Uztver nedēļas dienu nosaukumus, nosaka to pareizrakstību. Pievērš uzmanību gadalaiku secībai un grupē atbilstoši tam mēnešu nosaukumus. Zina gadalaiku raksturīgās pazīmes. Raksturo gadalaikus, stāsta un jautā par savu mīļāko gadalaiku, laikapstākļiem, par to, ko redz dabā. Iegūst un sniedz vienkāršu informāciju par gadalaikiem, dabas parādībām, laikapstākļiem. Izprot, ka putni ziemā meklē papildu pārtiku pie cilvēkiem. Mācās putnu–nometnieku nosaukumus. Mācās raksturot dažādus dzīvniekus un to uzvedību ziemā. Uzzina, ka ir dzīvnieki, kas meklē barību un patvērumu pie cilvēku mājām. Vēro attēlus un veido teikumus par attēlu pēc shēmas: <i>kas?, ko dara?, ko?, kur?</i> (<i>Lācis ziemā guļ migā. Putni meklē barību barotavā.</i>). Atkārto dzīvnieku ķermeņa daļu nosaukumus. Lasa literāru tekstu, piemēram, V. Luksa dzejoli “Dziesma par slinko Jānīti”, savieno teikumus ar attēliem, papildina tekstu, izdomā tam nosaukumu un pamato savu izvēli, atbild uz jautājumiem par teksta saturu un galveno varoni. 	<p>Kalendārs; gads, mēneši, nedēļas, dienas; mēnešu un dienu nosaukumi.</p> <p>Daba ziemā.</p> <p>Dzīvnieki: lācis, vilks, lapsa, vāvere, stirna, briedis, alnis.</p> <p>Putni: silis, zīlīte, rubenis, krauklis, žagata, mednis, ūpis, vārna, sarkankrūtītis.</p> <p>Putnu barotava, barība, spēķis, graudi, maize.</p> <p>Mīga.</p>
<p>Ziemas prieki. Pasaka</p> <p>Darbojošās personas un darbības laiks</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc ziemas dabas parādības un laika apstākļus. Saruna par tematu un atbildes uz jautājumiem. Veido teikumus par ziemas priekiem, izmantojot atbalsta vārdus un jautājumu shēmas. Lasa tekstus par dažādu bērnu ziemas nodarbošanos. Nosauc tekstā darbojošās personas un darbības laiku. Skolēni grupās veido plakātu par savu mīļāko ziemas nodarbošanos, tajā rakstot dažādus vārdus un teikumus. Lasa pasaku. Mācās lasīt tekstu patstāvīgi, uz atsevišķas lapas pieraksta visus sev zināmos vārdus, cenšoties skaidrot, par ko ir pasaka. Kopīgi lasa atkārtoti (arī latviešu zīmju valodā) un noskaidro, par ko ir pasaka. Raksta atbildes uz jautājumiem par pasaku. Veic interaktīvus uzdevumus par pasaku (piemēram, ievieto atbilstošos vārdus tekstā). 	<p>Ko dara ziemā?</p> <p>Ziemas prieki ziemā.</p> <p>Ceļ sniegavīru, brauc ar ragaviņām, pikojas, slido, slēpo.</p> <p>Ziemas piederumi. Slēpes, slidas, ragaviņas.</p> <p>Pasaka. Par ko ir pasaka?</p>

<p>Veselība. Kā sarunāties par savu veselības stāvokli un pašsajūtu?</p> <p>Kā pastāstīt par savu slimošānu? Vārdi, kas nosauc darbību. Kā pamatot savas domas? Saikļi <i>jo, tāpēc ka</i>. Darbības vārds <i>būt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās veidot teikumus par tematu, izmantojot darbības vārdus tikai vienkāršās tagadnes vai tikai vienkāršās pagātnes formā (<i>mana diena: piecēlos, gāju, mācījos, piekusu, lasīju, atpūtos, paēdu, spēlējos, mācījos</i> utt.), pilda savietošanas uzdevumus (lietvārds un darbības vārds), papildina tekstu ar vārdiem, kas nosauc darbības u. c. Mācās frāzes, kuras izmanto, lai pastāstītu par veselības stāvokli (<i>sasītu celi, salauzu kāju, sagriezu pirkstu, man ir iesnas, klepus, slikta dūša, ir temperatūra, sāp galva, vēders</i> u. c.). • Lasa tekstu vai skatās attēlus, animācijas filmas fragmentu par Karlsona slimošānu, uzdod tiešus jautājumus, atbild uz jautājumiem par saturu. Atrod tekstā vārdus, kas raksturo darbības. • Salīdzinot divus attēlus vai pēc apraksta/attēla spriež, vai cilvēks ir vesels vai slimš (<i>zilums, iegipsēta roka, temperatūra, sarkani vaigi, bāls, rēta, nobrāzums, plākssteris uz pirksta, sāp zobs, šķauda</i> u. c.), pamato savas domas latviešu zīmju valodā. No saraksta izvēlas frāzes, kuras izmantos sarunā ar cilvēku, kam ir slimības pazīmes (<i>Kā klājas? Vai tev viss kārtībā? Kā tu jūties? Kas notika? Kas tev sāp? Vai tev stipri sāp? Uz veselību!</i>). • Iejūtas pacienta lomā un latviešu zīmju valodā stāsta par to, kas sāp, kā jūtas un kas notika (<i>Man sāp pirksts, jo es to apdedzināju</i>). • Izmantojot plānu vai jautājumus, veido teikumus par to, ko varētu stāstīt cilvēki attēlos redzamajās situācijās (<i>Kas notika? Kad? Kur? Es vakar braucu ar riteni un nokritu. Man sāp kāja</i>). • Veido loģiskus dialogus no gatavām frāzēm, ievērojot sarunas struktūru (sākums, turpinājums, beigas). • Lasa teikumus ar darbības vārda <i>būt</i> vienkāršo laiku formām, aizpilda tabulu, ierakstot personas formas (<i>es esmu, biju, būšu; tu esi, biji, būsi; viņš ir, bija, būs</i>). Ievieto tekstā atbilstošas darbības vārda formas, veido stāstījuma un jautājuma teikumus, izmantojot darbības vārda <i>būt</i> formas (<i>Viņš bija slimš. Es biju slimš. Es būšu vesels</i>). • Lasa tekstu par slimošānu mājās, atrod tekstā darbības vārdus, atbild uz jautājumiem par teksta varoņiem, darbības vietu, laiku, notikumiem, izdomā tekstam virsrakstu. • Lasa, pēta kavējuma pieteikumu e-klases žurnālā, raksta īsziņu draugam/skolotājam par savu saslimšanu. Salīdzina šos divus informācijas nodošanas veidus. • Izmantojot balsta frāzes un attēlus, stāsta par savu pieredzi, kas gūta, slimojot mājās (<i>dzeru zāles, tēju, skaloju kaklu</i> u. c.), veido dialogus. 	<p>Veselība. Ārsts, medmāsa, slimnīca, ātrā palīdzība, aptieka, veselības centrs.</p> <p>Zobārsts, acu ārsts, ģimenes ārsts u. c.</p> <p>Kā tu jūties?</p> <p>Slims, vesels.</p> <p>Iesnas, klepus, sāp kakls (vēders, galva, roka, kāja, zobs), temperatūra u. c.</p>
<p>Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kas? Ko dara? Kur? Ko?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veidot sakarības un izpratni par profesiju nepieciešamību. Mācās profesiju nosaukumus, tos savieno ar atbilstošajiem attēliem. Stāsta par savu ģimenes locekļu nodarbošanos. Meklē sakarības un saistības vārdos (<i>ko dara?, kas?</i>): <i>ārstē – ārsts, skolo – skolotāja, ceļ – celtnieks, uguns – ugunsdzēsējs, pārdod – pārdevējs, vāra – pavārs</i> u. c. • Pēc parauga raksta teikumus par profesijām (ar atbalsta vārdiem): <i>kas?, ko dara?, kur?, ko?</i> (<i>Skolotāja strādā skolā. Skolotāja māca skolēnus. Pavārs vāra zupu. Pavārs strādā ēdnīcā</i>). • Izsaka savas domas, par ko gribētu kļūt nākotnē, kāpēc. Lasa īsu tekstu par profesiju pārstāvja darbu, pēc teksta satura spēj nosaukt atbilstošo profesiju. 	<p>Profesijas; profesijas skolā: skolotāja, apkopēja, dežurants, bibliotekāre, pavārs; profesijas citur: policists, ugunsdzēsējs, dārznieks, celtnieks, pārdevējs, ārsts u. c.</p> <p>Ko dara?</p> <p>Māca, ceļ, glābj, vāra/ gatavo, mazgā utt.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Anketa, apraksts.
Sociālās zinības	Droša uzvedība uz ielas, pagalmā, skolā; vienotais ārkārtas palīdzības tālruņa numurs 112.
Sports un veselība	Saslimšana, traumas, pašsajūta, veselīgs dzīvesveids, drošības pasākumi, lietojot zāles.

<p>2.1. Mēs skolā Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (cikos?) Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārt?</p>	<p>2.3. Mēs mājās Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tīrģū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē Pavasara darbi. Zoodārzā. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
---	--	--	--	---	--

2.5. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 17 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Apgūt prasmi nosaukt transportlīdzekļus, to sastāvdaļas, atrašanās vietu, pārvietošanās veidu, lai veiksmīgi iesaistītos saziņā par transporta izmantošanu un pārvietošanos.
- Veidot prasmi stāstīt par transportlīdzekļiem un iesaistīties saziņā par savu pieredzi transportlīdzekļu izmantošanā.

- Lietot apgūto leksiku, stāstot par izdomātu transportlīdzekli. Iemācīties informatīvā tekstā atrast svarīgāko informāciju, izmantojot caurlūkošanas paņēmieni.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Informāciju tekstā vieglāk var atrast, izmantojot meklēšanas (caurlūkošanas) paņēmieni. (V.Li.1.) • Lai bagātinātu savu vārdu krājumu, ir daudz jālasa, uzmanīgi jāvēro uzraksti apkārtnē. (V.Li.2.) • Lai salīdzinātu dzīvas būtnes vai priekšmetus, var lietot vārdus ar pretēju nozīmi. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot nosaukt dažādus transportlīdzekļus, to raksturīgākās detaļas, pārvietošanās veidus un vietu. • Atbild uz jautājumiem par pieredzi transportlīdzekļu izmantošanā. • Veido dialogus par pārvietošanās līdzekļu lietojumu. • Grupē, salīdzina transportlīdzekļus. • Stāsta par savu ceļu uz skolu un dažādiem transportlīdzekļiem. • Uztver informāciju par transportlīdzekļiem un izsaka savu vērtējumu. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto caurlūkošanas (meklēšanas) paņēmieni informācijas atrašanai tekstā, stāsta, ko ir uzzinājis. • Raksta aprakstošus teikumus par transportlīdzekļiem un lasa citu teikumus. • Pēc plāna prezentē savu izdomāto nākotnes pārvietošanās līdzekli. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga lieto teikumus lietvārdus. • Lieto prievārdu <i>ar</i> saistījumā ar lietvārdu vienskaitļa akuzatīvā (<i>braukt, lidot, peldēt ar ko?</i>). • Mācās lietot un pareizi rakstīt darbības vārdus (<i>mašīna brauc, viņi peldēja; es braucu, lidoju; braukt, peldēt</i>). • Lieto skaitļa vārdus pulksteņa laika apzīmējumos.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasot vienkāršas uzbūves tekstus, atrod konkrētu informāciju, izmantojot caurlūkošanas paņēmieni. (VLM.3.1.1.4.) • Saprot un lieto valodu informācijas noskaidrošanai, apmaiņai, attieksmes, domu izteikšanai par transporta izmantošanu un pārvietošanos, izmantojot atbalsta materiālus. (VLM.3.1.1.9.) • Vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā atrod nozīmīgu informāciju, izmantojot caurlūkošanas paņēmieni. (VLM.3.2.1.4.) • Paplašina savu vārdu krājumu. (VLM.3.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos, rūpīgi iepazīstoties ar izpildes noteikumiem. (Tikumi – centība, atbildība; vērtība – darba tikums) • Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus. (Tikumi – atbildība, centība, gudrība; vērtība – darba tikums) • Veido ieradumu domāt un rakstīt radoši, uzdrīkstēties fantazēt. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra)
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto krustvārdu mīklu, aprakstošo mīklu, literāra teksta fragmentu, animācijas filmu, stāstījumu (prezentāciju), populārzinātnisku tekstu no interneta resursiem, sabiedriskā transporta kustības sarakstu; veido aprakstošu mīklu, grupas veikuma mutvārdu prezentāciju.</p>	

Temata apguves norise

<p>Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Darbības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mācās nosaukt transportlīdzekļus. Apskata attēlus un lasa teikumus par transportlīdzekļu pārvietošanās veidu un vietu (<i>mašīna brauc pa ceļu, gaisa balons lido gaisā, tramvajs brauc pa sliedēm</i> u. c.); veido un raksta attēliem atbilstošus teikumus. Attēlo transportlīdzekļu kustības. Izmantojot attēlu kartītes ar dažādām transportlīdzekļu detaļām (<i>stūre, riteņi, lukturi, buras, airi</i> u. c.), papildina teikumus, lietojot lietvārdus datīvā (<i>piemēram, vilcienam ir riteņi</i>). Apraksta transportlīdzekļus, nosaucot to izmēru, krāsu, detaļas u. c. Raksta teikumus par transportlīdzekļiem, izmantojot apgūtos lietvārdus, darbības vārdus, apstākļa vārdus, īpašības vārdus, vietniekvārdus <i>tas, tā, tie, tās</i>, min citu izdomātās mīklas. Raksta teikuma turpinājumu, lietojot transportlīdzekļu nosaukumus akuzatīvā (<i>Es esmu braucis ar... Es nekad neesmu lidojusi ar...</i>). Izjautā cits citu par pieredzi transportlīdzekļu izmantošanā, vingrinās lietot jautājumus, izvēloties tos no jautājumu saraksta (<i>Ar ko tu esi lidojis? Vai tu esi peldējis ar kuģi? Uz kuriem tu lidoji? Kad tu iemācījies braukt ar velosipēdu? u. c.</i>). Mācās nosaukt dažas emocijas un izjūtas, patīku un nepatīku, saistītu ar savu pieredzi dažādu transportlīdzekļu izmantošanā (<i>Man ir bail lidot. Man ir jūras slimība. Man paliek slikti mašīnā.</i>). Spriež, kas ir jūras slimība. Lasa tekstu par ceļojumu; atbildot uz jautājumiem, raksturo galveno varoni un viņa rīcību. Stāsta, kā nokļūst skolā (<i>Es braucu ar autobusu, eju kājām, braucu ar mašīnu.</i>), izmantojot paraugus. Apskata attēlus un lasa vienkāršas uzbūves informatīvu tekstu par transportlīdzekļiem agrākos laikos (<i>laiva, kuģis, kariete</i>); izmantojot caurlūkošanas stratēģiju, atrod nepieciešamo informāciju (<i>Ar ko cilvēki pārvietojās agrāk? Kad tas notika? Kur tas notika?</i>). Latviešu zīmju valodā spriež par to, vai šos transportlīdzekļus izmanto arī mūsdienās, kā tos izmanto. Stāsta par savu pieredzi (<i>Vai ir redzējuši īstu kuģi, karieti, pajūgu, laivu? Vai ir braukuši tajos? Kur un kad?</i>). Strādājot grupā, izdomā un zīmē nākotnes transportlīdzekli, izdomā tam nosaukumu, izmanto balsta frāzes darbību saskaņošanai. Prezentē savu veikumu, pastāstot dažus teikumus par savu transportlīdzekli un nosaucot, ko tas spēj (<i>var lidot, pacelties, braukt, peldēt</i>). Uztver skolotāja/skolēnu prezentāciju par nākotnes transportu, izsaka savu vērtējumu par to, kas visvairāk patika. Vērtē savas valodas prasmes pēc piedāvātajiem kritērijiem. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Transportlīdzekļi: mašīna, autobuss, trolejbuss, vilciens, lidmašīna, helikopters, tramvajs, kuģis, laiva.</p> <p>Transportlīdzekļu daļas: stūre, riteņi, lukturi, buras u. c.</p> <p>Darbības vārdi: brauc, lido, peld, iet.</p> <p>Ceļš, iela, pietura, ietve.</p>
<p>Kā jūs tur nokļūsi? Darbības vārdi. Skaitļa vārdi pulksteņa laika apzīmējumos</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mācās ieteikt, piekrist un nepiekrist piedāvājumam, strādājot grupā (<i>Es piedāvāju... Laba ideja! Varbūt... Es piekritu. Man patīk!</i>). Pēta sabiedriskā transporta kustības sarakstu, vingrinās nosaukt atiešanas un pienākšanas laiku. Veido dialogu informācijas birojā (<i>Cikos pienāk vilciens no Rīgas? Cikos atiet autobuss uz Jelgavu?</i>). Lasa tekstu, piemēram, pasaku "Zaķa kāposti", atbild uz jautājumiem par teksta saturu, saistot to ar apgūstamo tematu. Pilnveido prasmi lasīt un saprast tekstu, stāstīt latviešu zīmju valodā. 	<p>Pasaka, es lasu, tu lasi, es izlasīju, es lasīšu, tu izlasīji, tu lasīsi.</p>
<p>Es skolā Ko skolēni dara skolā? Kā tekstā atrast vajadzīgo informāciju? Darbības vārdu nenoteiksmē pareizrakstība</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nosauc mācību priekšmetu nosaukumus. Latviešu zīmju valodā stāsta par to, kas saistīts ar mācību procesu. Nosauc vārdus, kas saistīti ar tematu. Nosauc skolas telpas. Pēc pieredzes un attēliem nosauc darbojošās personas un darbības vietas (skolotāja māca skolēnus klasē, skolēni mācās, lasa, raksta, sporto, vingro). Veido stāstījumu par to, ko dara skolā. Veido teikuma konstrukcijas: <i>es (daru ko?) mācos, lasu, rakstu, zīmēju</i> u. c. Izsaka savas domas par to, vai skolēniem skolā ir pienākumi, kādi tie ir (<i>mācīties, lasīt, rakstīt, zīmēt, sportot, draudzēties, palīdzēt, sveicināt, atvadīties, pateikt paldies</i>). 	<p>Es mācos skolā. Skolotāja māca latviešu valodu. Skolēni mācās skolā.</p>

<p>Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro apkārtējo pasauli un stāsta par to, salīdzina dažādos attēlos redzēto un nosauc to. Iesaista vārdus teikumos, veidojot aprakstu par pavasara norisēm dabā. • Veido teikumus <i>Pavasārī laiks ir... silts, saulains.</i> • Atbild uz jautājumiem par attēliem (izmantojot atbalsta vārdus un vārdu savienojumus). • Vēro parkā kokus un krūmus un nosauc tos. • Atbild uz jautājumu “Kāds šodien laiks?”. 	<p>Pavasaris. Laiks kļūst siltāks. Dienas kļūst garākas. Kokiem drīz plauks lapas. Atlido gājputni; putni vij ligzdas. Upēs iet ledus; ledus kūst. Koku, krūmu nosaukumi. Saulains laiks, lietains laiks, vēss laiks, silts laiks.</p>
<p>Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni Lietvārds (<i>kas?</i>). Īpašības vārds (<i>kāds?</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skatās videoierakstu par gadatirgu, no vārdu saraksta atlasa vārdus, kas nosauc tirgū pārdodamās preces (saldumi, augļi, dārzeņi, maize, piens un gaļa u. c.). Stāsta, vai ir bijuši tirgū, <i>kur, kad, ar ko?</i> • Analizē teikumus, kuros lietotas dažādas vārda tirgus formas, veido atgādni. Nosauc līdzīgu vārdu piemērus (ledus, medus u. c.). Iesaista šos vārdus teikumos. • Izmantojot atbalsta vārdus vai jautājumus, raksta teikumus par attēlu (tirgus). • Uztver tekstu par tirgu un novērtē apkalpojumus (pareizi/nepareizi), stāsta, ko uzzināja par tirgu, rakstiski papildina teikumus. Stāsta, ko ģimene pērk tirgū. • Raksta teikumus, izmantojot vārdus <i>man garšo/negaršo</i>. Mācās nosaukt darbības, veidojot vārdu savienojumus (<i>ēdu..., dzeru... ko?</i>). 	<p>Pārtikas produktu nosaukumi. Ēdieni: zupa, kotletes, sautējums, ķīselis, mērce, sviestmaize, makaroni u. c. Dzērieni: sula, tēja, kakao, kafija, komposts. Man garšo, man negaršo. Ēd/ēdu, dzer/dzeru.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Transporta kustības saraksts, shēma, informācijas meklēšana un atlase.
Dabaszinības	Materiālu īpašības, kustība, ātrums, drošība, izmantojot transportlīdzekļus, enerģijas avoti.
Matemātika	Sakarības starp skaitļiem, lielumiem, lietojot atbilstošus jēdzienus (par tik lielāks/mazāks, vairāk/mazāk, tik reižu lielāks/mazāks, vairāk/mazāk u. tml.).
Vizuālā māksla	Nākotnes pārvietošanās līdzekļa zīmējums.

Metodiskais komentārs

Lai apgūtu transportlīdzekļu nosaukumus, skolēni sameklē klasē izvietotos dažādu transportlīdzekļu attēlus, veido galeriju un mācās nosaukt transportlīdzekļus, spēlējot spēles (loto, bingo), minot krustvārdu mīklas, veidojot vārdnīcu, uzdodot jautājumus cits citam (*Kādi transportlīdzekļi ir mūsu pilsētā/pagastā/ciemā? Kādi transportlīdzekļi tev patīk?*).

Lai salīdzinātu transportlīdzekļus, skolēni spriež, ko nozīmē salīdzināt – atrast, kas priekšmetiem ir kopīgs, kas atšķirīgs. Lai transportlīdzekļus varētu salīdzināt, tie vispirms ir jāraksturo (lielums, krāsa, detaļas, pārvietošanās veids u. c.). Tad nosaka divu transportlīdzekļu kopīgās un atšķirīgās īpašības, izmantojot, piemēram, Venna diagrammu. Lai attīstītu skolēnos domāšanas prasmes, skolotājs piedāvā grupēt transportlīdzekļus atbilstoši dotai pazīmei (sauszemes, gaisa, ūdens, sabiedriskais transports, pēc formas, krāsas, lieluma, ātruma, detaļām). Uzdevumu var sarežģīt, rosinot skolēnus pašiem noteikt, pēc kādām pazīmēm var sagrupēt attēlotos transportlīdzekļus (piemēram, lidmašīna, mašīna, velosipēds, skrituļslidas). Tos var grupēt pēc krāsas, lieluma, braucēju skaita utt.

<p>2.1. Mēs skolā Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (cikos?) Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārt?</p>	<p>2.3. Mēs mājās Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē Pavasara darbi. Zoodārzs. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
--	--	---	---	---	---

2.6. Mēs pasaulē

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 21 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Veidot prasmi dabiskā tempā latviešu zīmju valodā stāstītā tekstā uztvert konkrētu informāciju un atrast nepieciešamo informāciju tekstā, izmantojot detalizētas lasīšanas stratēģijas elementus.

- Apgūt leksiku, kas raksturo dzīvnieku izskatu, dzīvesvietu, barību, pārvietošanās veidu, lai lasītu mīklas par dzīvniekiem, lai saprastu informatīvus tekstus par dzīvniekiem.
- Mācīties izteikt šaubas, neziņu, pavēli, aizliegumu, brīdinājumu, lai veicinātu emociju un attieksmju izteikšanu.
- Rosināt radoši darboties ar skaņām un vārdiem, veidojot izpratni par valodu. Mācīties atpazīt tekstā vārdus, kas nosauc īpašības, pazīmes.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lai labi saprastu teksta saturu, tas ir jālasa rūpīgi, uzmanīgi, pievēršot uzmanību detaļām (vārdiem). (V.Li.2.) • Vārdi, kas nosauc priekšmeta vai dzīvas būtnes pazīmes vai īpašības, atbild uz jautājumiem: <i>kāds?, kāda?, kādi?, kādas?</i>. (V.Li.3.) • Pavēli izsaka ar noteiktu intonāciju (<i>Dari! Ko tu dari? Tu dari pareizi.</i>), pavēles teikuma beigās liek izsaukuma zīmi. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā uztver un saprot neliela apjoma tekstu par zoodārzu, pilda testu, izvēloties pareizos apgalvojumus. • Nosauc dzīvniekus, raksturo dzīvnieku izskatu, uzvedību, dzīvesvietu, barību. • Atbildot uz jautājumiem, mācās izteikt domas par tekstā ietverto informāciju. • Veido dialogus par veicamajiem darbiem pavasarī, zoodārza apmeklējumu, savvaļas dzīvniekiem. • Izsaka bailes, šaubas, pavēli, aizliegumu, brīdinājumu, ko nedrīkst darīt. • Atstāsta tekstu latviešu zīmju valodā, izmantojot atbalsta vārdus. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasa mīklas, tekstus, tautas pasaku, nosaka tekstā svarīgāko informāciju. • Veido loģiskus dialogus no piedāvātajām frāzēm. • Informatīvos tekstos (karte, cenrādis, uzraksti, uzvedības noteikumi) atrod sev noderīgu informāciju par biļešu cenām, adresi, darba laiku, uzvedības noteikumiem zoodārzā. • Raksta īsus teikumus par dzīvniekiem, veido dzīvnieka pasi. • Stāsta par savu mīļāko dzīvnieku. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darina darbības vārdus, nosaucot dzīvnieku radītās skaņas (<i>ņaud, rej, rūc</i> u. c.). • Lieto lietvārdus vienskaitļa datīvā, izsakot piederību (<i>nīlzirgam ir...</i>). • Mācās lietot izsaukuma zīmi pavēles teikuma beigās. • Pēc parauga darina un lieto darbības vārdu pavēles izteiksmes formas aizlieguma, brīdinājuma, pavēles izteikšanai. • Saskata tekstā vārdus, kas nosauc pazīmes, īpašības.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā uztver un kopumā saprot neliela apjoma tekstus par apkārtējo vidi un notikumiem. (VLM.3.1.1.2.) • Lasa tematam atbilstošus vienkāršas uzbūves tekstus. (VLM.3.1.1.3.) • Lasot ar tematu saistītus vienkāršas uzbūves tekstus, atrod nepieciešamo informāciju, izmantojot detalizētas lasīšanas elementus. (VLM.3.1.1.4.) • Dialogā izsaka savas domas latviešu zīmju valodā par zoodārza apmeklējumu, dabas aizsardzību. (VLM.3.1.1.6.) • Nosauc savas un tēlu emocijas (bailes, šaubas). (VLM.3.1.1.8.) • Informatīvos tekstos atrod sev noderīgu informāciju par zoodārzu. (VLM.3.2.1.4.) • Izmanto burtus un citas rakstzīmes sava teksta veidošanā un tā radošā noformēšanā, veidojot teikumus par dzīvniekiem, dzīvnieka pasi, dzīvnieka aprakstu. (VLM.3.2.1.8.) • Teksta veidošanā izmanto vienkāršus teikumus. Sāk teikumu ar lielo sākumburtu, lieto teikuma beigu pieturzīmes. (VLM.3.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu domāt un rakstīt radoši, uzdrīkstēties fantazēt. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra) • Veido ieradumu palūkoties uz sevi kā ieinteresētu lasītāju un izvēlēties grāmatas, kuru lasīšana aizrauj un sagādā prieku. Attīsta sapratni par aktīva lasītāja un prasmīga rakstītāja cēloņsakarību. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra)
<p>Jēdziens: mīkla.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto shēmu, uzvedības noteikumus, mājdzīvnieka pasi, testu, videoierakstu, pasaku, teiku, dzejoli, cenrādi, enciklopēdiju; veido mīklu, aprakstu, savvaļas dzīvnieka pasi.</p>	

Temata apguves norise

<p>Pavasara darbi</p> <p>Pavasaris. Daba. Darbi. Darbības vārdi pavēles izteiksmē. Vārdu dalīšana zilbēs. Vārdu pārņemšana jaunā rindā. Kā iegūst vārdus?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mācās ar tematu saistītos vārdu savienojumus un darbības vārdus. Parāda attēlā un nosauc. Veido nelielu stāstījumu. Skatās videosīžetus un lasa īsus informatīvus tekstus par dabas aizsardzību, tās kopšanu; mācās uztvert to saturu un atstāstīt, balstoties uz tekstu, nosaucot svarīgākos faktus. Mācās izteikt savas emocijas. Iesaistās sarunā par vasaras tuvošanos un to, kas jāzina par dabas aizsardzību. Zīmē zīmējumus par pavasara darbiem un raksta aizliegumu, brīdinājumu vai pavēli, izmantojot darbības vārdus pavēles izteiksmē. Veido klasē zīmējumu sienu, prezentē savus darbus. Nosauc pavasara darbus dārzā un pagalmā. Stāsta par attēlu pēc jautājumu plāna. Lieto darbības vārdus pirmajā un trešajā personā. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Pavasara darbi. Grābj lapas. Sēj puķes. Sēj tomātus. Stāda puķes. Rok bedri. Laista dobes. Ravē dobes. Nemēslo! Nemet atkritumus! Savāc! Pacel! Izmet!</p>
<p>Zoodārzā</p> <p>Dosimies uz zoodārzu! Kā izteikt pavēli, aizliegumu, brīdinājumu? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu (cik maksā biļete?, kāds ir darba laiks, adrese?) Kā pastāstīt par to, kas notiek zoodārzā? Kā uztvert konkrētu informāciju? Darbības vārdi pavēles izteiksmē</p>	<ul style="list-style-type: none"> Spriež, no kādiem vārdiem sastāv vārds <i>zoodārzs</i>, ko nozīmē <i>zoo</i>. Stāsta, kad un kur bija zoodārzā. Atbild uz jautājumiem (<i>Kur Latvijā ir zoodārzi? Kas ir minizoodārzs?</i>). Lasa uzvedības noteikumus zoodārzā, meklē un pasvīturo vārdus, kas izsaka pavēli, spriež, kas var dot pavēles. Salīdzina ar teikumiem, kuros šie vārdi ir lietoti īstenības izteiksmes vienkāršās tagadnes 2. personas formā (<i>nebaro! – Kāpēc tu nebaro kaķi?</i>), izdara secinājumus. Izmantojot internetu, noskaidro, cik maksā biļete uz zoodārzu. Pēta zoodārza karti un atbild uz jautājumiem (<i>Kāda ir zoodārza adrese? Kāds ir zoodārza darba laiks? Ko var apskatīt zoodārzā? Kā sauc dažādu dzīvnieku mājas? Kādi dzīvnieki ir zoodārzā? Kur atrodas lāča mājvieta?</i> u. c.). Skatās videoierakstu par zoodārzu un pilda testu (apvelk pareizās atbildes). Novērtē, kā izpildīja testu. Spriež, kā labāk veikt šādu uzdevumu. Veido dialogus ar klasesbiedriem, sakārto dotos teikumus loģiskā secībā. Piedalās virtuālā vai klātienē ekskursijā uz zoodārzu, dalās ar iespaidiem, veido teikumus (<i>es redzēju, man patika</i> u. c.). 	<p>Zoodārzs; adrese, darba laiks, biļete. Dzīvnieki zoodārzā: lauva, tīģeris, zilonis, mērkaķis, čūska, krokodils, papagailis, ķengurs u. c.</p>
<p>Dzīvnieki Latvijā. Kādus dzīvniekus tu pazīsti? Dzīvnieku mazuļi</p> <p>Vārdu dalīšana zilbēs. Vārdu pārņemšana jaunā rindā. Kā iegūst vārdus?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Izmantojot attēlus, vārdu spēles, savietošanas uzdevumus, krustvārdu mīklas, videoierakstus u. c., nosauc mājdzīvnieku un to mazuļu nosaukumus. Stāsta par savu mājdzīvnieku, veido jautājumus un atbild uz citu uzdotajiem jautājumiem par mājdzīvnieka izskatu, vecumu, vārdu, personisko attieksmi pret mājdzīvnieku. Pēta enciklopēdijas un veido Latvijas savvaļas dzīvnieku nosaukumu sarakstu. Pēc analogijas ar salikteni <i>mājdzīvnieki</i> (dzīvnieki, kas dzīvo mājās) spriež, kā veidots nosaukums <i>savvaļas dzīvnieki</i> (dzīvo savā vaļā). Lasa piedāvātos dzīvnieku nosaukumus, spriež, vai tie varētu dzīvot ezerā. Apgūst vārdu iegūšanas stratēģiju. Latviešu zīmju valodā stāsta, kādus dzīvniekus ir redzējuši savām acīm, kur un kad. Lasa latviešu tautas pasaku par dzīvniekiem. Mācās atstāstīt pasaku, izmantojot dotos atbalsta vārdus. 	<p>Dzīvnieki. Mājdzīvnieki un to mazuļi. Suns – kucēns; kaķis – kaķēns; govys – teļš; aita – jērs; kaza – kazlēns; vista – cālis u. c. Savvaļas dzīvnieki: lācis – lācēns; lapsa – lapsēns; vilks – vilcēns; zaķis – zaķēns u. c.</p>

<p>Dzīvnieki – kādi tie ir? Dzīvnieku ķermeņa daļas</p> <p>Vārdi, kas nosauc īpašības, pazīmes. Darbības vārdi. Lietvārdi. Kā saprast lasītu tekstu? Kā saprast mīklu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkārtoti un mācās dzīvnieku ķermeņa daļu nosaukumus (<i>zvēns, bruņas, ilknī, snuķis</i> u. c.). • Izmantojot attēlus, veido teikumus, nosaucot, kādiem dzīvniekiem ir noteiktas ķermeņa daļas (<i>snuķis ir zilonim; aste ir daudziem dzīvniekiem</i>). Grupē dzīvniekus pēc dažādām ārējām pazīmēm (krāsa, lielums, ķermeņa daļas), piedāvā savas idejas, kā varētu grupēt dzīvniekus. • Veido domu karti par to, ko varētu stāstīt par dzīvniekiem (izskats, barība, dzīvesvieta, uzvedība), veido jautājumus ar vārdiem <i>dzīvo, ēd, izskatās, dara</i>. • Pēta mājdzīvnieka pasi, sadarbojoties veido savvaļas dzīvnieka pasi. Lasa informatīvu tekstu par dzīvnieku, pasvītro ar krāsu zīmuliem noteiktu informāciju (ar dzeltenu – dzīvesvietu, ar sarkanu – izskatu, ar zaļu – barību, ar melnu – uzvedību, darbības u. c.). Aizpilda dzīvnieka pasi, izjautājot klasesbiedru, kuram ir teksts par šo dzīvnieku. Stāsta, ko jau zināja par šo dzīvnieku, ko jaunu uzzināja, ko vēl gribētu uzzināt. • Izmantojot tekstus, aizpilda tabulu ar īpašības vārdiem, kas raksturo dzīvnieku (<i>veikls, stiprs, indīgs, liels, smags</i> u. c.). Vingrinās raksturot dzīvniekus, saskaņojot lietvārdus un īpašības vārdus. • Lasa un min mīklas par dzīvniekiem. Spriež, kas ir mīkla. Stāsta, kurš dzīvnieks patīk, no kuriem dzīvniekiem baidās. • Apraksta un zīmē mīļāko dzīvnieku un veido izstādi. Vērtē darbus pēc kopīgi izstrādātiem kritērijiem. • Saskata tekstā vārdus, kas nosauc priekšmetus, dzīvas būtnes, objektus (lietvārdi), darbības (darbības vārdi), skaitļus (skaitļa vārdi), īpašības, pazīmes (īpašības vārdi). 	<p>Ķermeņa daļu nosaukumi: <i>zvēns, bruņas, ilknī, snuķis, ķepas, aste, spalva, spārni, spuras</i> u. c.</p> <p>Veikls, stiprs, indīgs, liels, smags, gudrs, mīļš u. c.</p>
<p>Pasaka</p> <p>Teksta saturs. Teksta pamatdoma. Teksta tēli, to raksturojums. Teksta izkārtojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa pasaku gan individuāli, gan grupā. Lasot grupā, izmanto latviešu zīmju valodu. Skaidro nezināmos vārdus. Saskata virsraksta un teksta satura saistību. Mācās uztvert literārā darba tematu, pamatdomu, darbības norises vietu, laiku, personas, tās raksturot atbilstoši nosacījumiem. Mācās paust savu attieksmi par pasakas tematu. • Raksta atbildes uz jautājumiem par pasaku. Skaidro pasakas <i>vērtību</i>, kas ir svarīgs un nozīmīgs pasakā, galveno domu. 	<p>Pasaka. Par ko ir pasaka? Pasaka ir par... Kas notika pasakā? Pasakas <i>vērtība</i>.</p>
<p>Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Vienskaitlis un daudzskaitlis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās sarunā par vasaru un vasaras brīvdienām. Veido teikumus par attēlu, izmanto atbalsta vārdus. Veido īsu stāstījumu par attēlu. Atbild uz jautājumiem par tematu. Iepazīstas ar uzdevumiem vasarai, spriež par to, kādas ir bērnu nodarbes vasarā. • Lasa tekstu par vasaru. Teksta saturu prot izteikt latviešu zīmju valodā. Izlasīto parāda attēlā. Sameklē attēlam atbilstošu teikumu tekstā. Atbild uz jautājumiem par tekstu. Īsi atstāsta, izmantojot atbalsta vārdus. • Iepazīstas ar jēdzienu <i>kukaiņi</i>. Stāsta par savu pieredzi, kādus kukaiņus zina, kādus ir redzējuši. Raksta teikumus par kukaiņiem, pievēršot uzmanību jēdzieniem <i>vienskaitlis</i> un <i>daudzskaitlis</i> (<i>Uz ceļa rāpo skudra. Uz ceļa rāpo skudras. Dārzā lido taurenis. Dārzā lido taureņi.</i>). 	<p>Tuvojas vasara. Vasarā es... Laiks vasarā ir... silts, saulains. Ko es darīšu vasarā? Atpūšas, rotaļājas, spēlējas, sauļojas, peldas, brauc ar divriteni, brauc ekskursijā. Kukaiņi: taurenis, muša, ods, sienāzis, bite, lapsene, skudra.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Enciklopēdija, mīkla, vides informācija, shēma, tīpašības vārds.
Sociālās zinības	Uzvedības noteikumi zoodārzā, brīdinājumi.
Dabaszinības	Dabas aizsardzība, dzīvnieku grupas, dzīvesveids, uzturs, pārvietošanās.
Matemātika	Dzīvnieka svars, pārvietošanās attālums.
Vizuālā māksla	Dzīvnieku attēlošana zīmējumos.
Mūzika/Ritmika	Dabas skaņas; rotaļas.
Dizains un tehnoloģijas	Informācijas izvietošums zoodārzā.

Metodiskais komentārs

Domu karti var veidot, izmantojot kustības. Viens skolēns stāv, bet pārējie pa vienam nāk klāt un pieskaroties veido “ideju zarus”. Katrs nākamais skolēns var veidot jaunus zarus vai atzarus.

Informāciju par zoodārzem Latvijā skolēni mācās sameklēt internetā. Virtuālo ekskursiju uz zoodārzu var organizēt, izmantojot interneta resursus vai kopīgi izveidojot zoodārzu kabinetā (dzīvnieku attēli, uzraksti u. c.).

3. klase

<p>3.1. Mēs mājās</p> <p>Skolas ikdiens. Ģimene un ģimenes locekļi. Manas ģimenes vasara. Intereses un vaļasprieks. Apsveicam vārda dienā! Krāsainais rudens</p> <p>Kāds ir tavs stundu saraksts? Kādi mācību piederumi ir nepieciešami skolā? Kā pastāstīt par ģimenes ikdienu, radīniekiem, dienas režīmu, svētkiem un mīļāko ģimenes ēdienu? Kā uzrakstīt īsziņu? Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku darbiem rudenī? Kā nosaukt un raksturot augļus un dārzeņus?</p>	<p>3.2. Mēs sabiedrībā</p> <p>Rudenīgs laiks. Pie galda. Ceļojums pa Latviju. Pilsētā. Profesijas. Ziema nāk! Apģērbsimies! Ziemassvētki</p> <p>Kā uzzināt un uzrakstīt informāciju par vietām Latvijā? Kā pastāstīt par dažādu profesiju pārstāvju pienākumiem? Kā sagatavoties intervijai un pastāstīt par iegūto informāciju (prezentēt)? Kas ir ēdnīcā, kafejnīcā? Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku apģērbu ziemā?</p>	<p>3.3. Mēs pasaulē</p> <p>Kalendārs. Laika apstākļi un daba ziemā. Ziemas priekī. Lai ziemā būtu droši. Emocijas. Ejam uz veikalu. Pasaka. Veselība. Dosimies ekskursijā!</p> <p>Ko dara bērni ziemā? Kā pastāstīt par ekskursijā redzēto un piedzīvoto? Kā saprast tekstu? Kā noteikt un nosaukt cilvēku emocijas? Kā lūgt un sniegt palīdzību nelaimes gadījumā?</p>	<p>3.4. Mēs skolā</p> <p>Grāmata un pasaka. Ejam uz... Daba mostas. Mani draugi. Rakstura īpašības. Svētki. Valsts svētki. Ģimenes svētki. Gadskārtu svētki. Ko es zinu? Ko es protu? Es lasu un rakstu. Vasara klāt!</p> <p>Kā pastāstīt par grāmatu, pasākumu? Kā uzrakstīt īsu grāmatas aprakstu? Kā noteikt grāmatas (pasakas, teksta) tematu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā par tām veidot un rakstīt teikumus? Kādas ir drauga rakstura īpašības?</p>
--	---	--	---

3.1. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 34 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasot apgūt nepieciešamo vārdu krājumu, lai iesaistītos sarunā, jautātu un atbildētu, kā arī stāstītu par ģimenes locekļiem, to ikdienu, pienākumiem, ēdienu gatavošanu, dienas režīmu, par svētku (Lieldienas, Mātes diena, Tēva diena) svinēšanu un citiem notikumiem ģimenē, izteiktu savu attieksmi un noskaidrotu klasesbiedru viedokli. Mācību un ikdienas saziņas

situācijās izmantot īpašas saziņas frāzes, lai paslavētu, pajautātu, ieteiktu, palūgtu atļauju, pieņemt/nepieņemt uzaicinājumu. Lasot vienkāršus vecumposmam atbilstošus tekstus, mācīties izmantot detalizēto lasīšanu un lasīt caurskatot, lai noteiktu ievadu, galveno daļu, nobeigumu, tematu, galveno domu, neparastus vārdus, uzdotu tiešus jautājumus par tekstu un atbildētu uz jautājumiem par sižetu un tēliem. Attīstīt prasmi prognozēt nepazīstamo vārdu nozīmi pēc konteksta, lai lasot uztvertu nepieciešamo informāciju. Mācīties izmantot domu karti informācijas apkopošanai un īsziņu – informācijas sniegšanai un iegūšanai.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Novērtēt klasesbiedra darbu var paslavējot vai pajautājot. Lai paslavētu, pajautātu un piedāvātu, izmanto noteiktas frāzes. (V.Li.1.) • Lai saprastu nepazīstamo vārdu nozīmi teikumā, var izmantot citus vārdus, kas ir lietoti tekstā. (V.Li.2.) • Domu karti izmanto, lai pierakstītu domas un idejas. Domu karte palīdz apkopot informāciju. (V.Li.2.) • Īsziņa dod iespēju iegūt un sniegt informāciju. Tai ir jābūt īsai un saprotamai. (V.Li.2.) • Pareiza lasīšana palīdz saprast teksta saturu. (V.Li.2.) • Atkarībā no mērķa tekstu var lasīt iedziļinoties vai caurskatot. (V.Li.2.) • Stāstā tiek aprakstīti notikumi (sižets) un darbojas literārie tēli. (V.Li.2.) • Tekstam ir ievads, galvenā daļa un nobeigums. (V.Li.2.) • Vārdu pareizrakstību var pārbaudīt vārdnīcā. (V.Li.3.) • Uzdodot jautājumu <i>cik ir pulkstenis?</i> un atbildot uz to, nosaucam laiku. Uzdodot jautājumu <i>cikos?</i> un atbildot uz to, informējam par norises laiku. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar skolotāja atbalstu vērtē savu un klasesbiedru stāstījumu, radošo darbu, apsveikumu. • Uztver un kopumā saprot vecumposmam atbilstošus tekstus par ģimenes locekļiem, viņu ikdienu, nodarbošanos, svētkiem. • Lasa vienkāršu daiļliteratūras tekstu; izmanto caurskatīšanu, lai atrastu tekstā galveno domu un konkrētu informāciju. • Mācās paslavēt, pajautāt, ieteikt, palūgt atļauju, pieņemt/nepieņemt uzaicinājumu, izmantojot īpašas saziņas frāzes. • Mācās izteikt savu attieksmi pret notikumiem, vērtējot klasesbiedra darbu. • Iesaistās sarunā – jautā un atbild par ģimenes locekļiem, to ikdienu, pienākumiem, ēdienu gatavošanu, dienas režīmu, svētku svinēšanu un citiem notikumiem ģimenē. • Stāstot par ģimenes locekļiem, notikumiem ģimenē un par dienas režīmu, mācās ievērot hronoloģisko secību. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka tekstam ir ievads, galvenā daļa, nobeigums, prot šīs daļas noteikt tekstā. • Mācās noteikt literārā darba tematu, galveno domu, tēlus, uzdot jautājumus par tekstu un atbild uz jautājumiem par stāsta sižetu un literārajiem tēliem, raksturo literāro tēlu, atstāsta sižetu. • Atrod nozīmīgu informāciju vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā. • Prot latviešu zīmju valodā atstāstīt un veido īsu stāstījumu par ģimenes locekļiem, viņu ikdienu, notikumiem ģimenē, izmantojot virsrakstu, attēlu un doto plānu. • Pēc īsziņas teksta mācās noteikt, kas to raksta, kam raksta un ko vēlas pateikt; mācās rakstīt īsu īsziņu, lai sniegtu informāciju par sevi ģimenes locekļiem. • Ar skolotāja palīdzību veido īsu anketu un sniedz anketā informāciju par saviem pienākumiem mājās. • Prot uzrakstīt zīmīti klasesbiedram. • Veido domu karti, lai apkopotu savas un klasesbiedru izteiktās idejas. • Mācās veidot ilustrācijas, kuras papildina tekstu, lai atspoguļotu svarīgāko notikumu un raksturotu tēlu. • Pēc parauga un skolotāja vai klasesbiedru ieteikumiem labo un pilnveido uzrakstīto tekstu. • Mācās prognozēt teksta turpinājumu pēc virsraksta un dotā plāna. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto apgūto vārdu krājumu, lai stāstītu par ģimeni, ģimenes ikdienu, ģimenes locekļu pienākumiem, ģimenē svinamajiem svētkiem. • Izmanto īpašības vārdus apraksta veidošanai par sevi un ģimenes locekļiem. • Izmanto kārtas skaitļa vārdus, stāstot par dienas režīmu un svinamo dienu datumiem. • Prot stāstījumā saskaņot lietvārdus ar prievārdiem <i>uz, zem, virs</i> un vārdu savienojumiem <i>pa labi, pa kreisi</i>. • Prot izmantot konstrukcijas <i>man patīk/patika tas, ka...</i> un <i>man patīk/nepatīk, tāpēc ka...</i>, izsakot attieksmi un pamatojot savu viedokli. • Prot izmantot apstākļa vārdus (piemēram, <i>vakarā, pēc tam, vispirms, blakus</i>), prievārdus un lietvārdus (piemēram, <i>no rīta, līdz vakaram</i>), stāstot par notikumu secību.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar skolotāja atbalstu plāno un vērtē uzrakstīto tekstu (apsveikumu, dzejoli). (VLM.3.1.1.1.) • Uztver un kopumā saprot animācijas filmas, attēlus, tekstus par ģimenes ikdienu un notikumiem ģimenē. Veido tiešus jautājumus un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.2., VLM.3.1.1.3.) • Vērojot un lasot vienkāršas uzbūves tekstus, nosaka to galveno domu, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. (VLM.3.1.1.4.) • Mācās lietot vienkāršas frāzes, lai paslavētu, pajautātu, ieteiktu, palūgtu atļauju, pieņemtu/nepieņemtu uzaicinājumu. Ievēro saziņas kultūru. (VLM.3.1.1.5.) • Dialogā izsaka savas domas un vēlmes latviešu zīmju valodā sadzīves un mācību situācijās pēc sagatavota plāna. Veido vienkāršu monoloģisko runu latviešu zīmju valodā, pastāstot par sevi un apkārtni. (VLM.3.1.1.6.) • Izsaka ikdienas situācijā savas emocijas – prieku, patiku, pārsteigumu. (VLM.3.1.1.8.) • Saprot un lieto valodu informācijas noskaidrošanai, attieksmes paušanai, savu domu un vēlmju izteikšanai. (VLM.3.1.1.9.) • Lasa savām interesēm un vecumposmam atbilstošus literāros darbus. (VLM.3.2.1.1.) • Nosaka literārā darba tematu, galvenos tēlus, īsi tos raksturo. (VLM.3.2.1.2.) • Atrod nozīmīgu informāciju vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā. (VLM.3.2.1.4.) • Veido īsu, vienkāršu tekstu, izmantojot vienkāršu plānu, zīmējumus, jautājumus un atslēgvārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Pēc parauga raksta īsu ziņu un apsveikumu. Sniedz par sevi informāciju anketā. (VLM.3.2.1.7.) • Izmanto burtus un citas rakstzīmes sava teksta veidošanā un tā radošā noformēšanā. (VLM.3.2.1.8.) • Saprot, ka tekstveide ir process, kura laikā tekstu vairākkārt var uzlabot. Pēc parauga un skolotāja ieteikumiem labo un pilnveido tekstu. (VLM.3.2.1.9.) • Mācās noteikt vārda nozīmi kontekstā. (VLM.3.3.1.1.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu vienkāršās sadzīves situācijās. (VLM.3.3.1.2.) • Saskaņo vārdus vienkāršos teikumos, izmantojot vienkāršās gramatiskās konstrukcijas. (VLM.3.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu palūkoties uz sevi kā ieinteresētu lasītāju un izvēlēties grāmatas, kuru lasīšana aizrauj un sagādā prieku. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra) • Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos, rūpīgi izlasot izpildes noteikumus; reflektēt par savu darbu vai paveikto uzdevumu, pārdomājot, kas darbā ir izdevies un kas jā dara, lai darbs būtu labāks. (Tikumi – centība, atbildība; vērtība – darba tikums)
<p>Jēdzieni: teksta sižets, teksta daļas (ievads, galvenā daļa un nobeigums), plāns, īsziņa, domu karte.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto stāstu, dzejoli, animācijas filmu, īsziņu, recepti, kalendāru, dienas režīmu; veido domu karti, sarakstu, veicamo darbu sarakstu, dzejoli, anketu, īsziņu, recepti, zīmīti.</p>	

Temata apguves norise

<p>Skolas ikdiens</p> <p>Lietvārda lokatīvs.</p> <p>Darbības vārdi tagadnes vienskaitļa 1. personā.</p> <p>Kā plānojam savu laiku?</p> <p>Kārtas skaitļa vārdi pulksteņa laika apzīmējumos.</p> <p>Stāstījums par savu ikdienu, ievērojot hronoloģisko secību. Īsa ziņa (arī elektroniska) ģimenes loceklim</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistās diskusijā par skolas ikdienu. Zina mācību priekšmetu nosaukumus un skolotāju vārdus un uzvārdus. Orientējas stundu sarakstā. Nosauc mācību priekšmetus, darbības un lietas, kas saistītas ar mācību procesu. Nosauc telpas skolā, stāsta, ko tur dara. • Lieto teikumus lielos sākumburtus un beigu pieturzīmes. Lieto lietvārdu lokatīvā. • Stāsta par stundu sarakstu, ko dara vizuālās mākslas stundās, ritmikā. • Raksturo priekšmetus skolā, lietojot krāsu nosaukumus. • Veido teikumus par skolas ikdienu, lieto darbības vārdus tagadnes vienskaitļa 1. personā: <i>vingroju, krāsoju, dejoju, spēlēju</i>. • Lieto laika apstākļa vārdus. Saskaņo īpašības vārdu un lietvārdu dzimtē, skaitlī, locījumā. • Iesaistās didaktiskajā spēlē, jautājot par pulksteņa laiku (<i>Cik ir pulkstenis? Kāds ir pareizs laiks?</i>) un atbildot uz jautājumiem latviešu zīmju valodā (<i>Pulkstenis ir divi, pustris... Tagad ir deviņi.</i>). Noskaidro, cikos kaut kas notiks (<i>Cikos sāksies... latviešu valoda?</i>). Informē par norises laiku. • Lasa dienas režīmu un pēc parauga raksta tabulā savu dienas plānojumu. Stāsta par dienas režīmu, ievērojot hronoloģisko secību, un par to, kā pavada brīvo laiku. Stāstījumā par savu ikdienu izmanto apstākļa vārdus, prievārdus un lietvārdus (<i>no rīta, vakarā, vispirms, pēc tam</i> u. c.). • Lasot īsziņas, nosaka, kas raksta, kam raksta un ko vēlas pateikt. Iegūst un sniedz informāciju ģimenes locekļiem īsā ziņā (<i>Cikos būsī mājās no darba? Es esmu ar draugiem sporta hallē.</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Skola; skolas telpas; stundu saraksts; dienas režīms.</p> <p>No rīta, vakarā, vispirms, pēc tam u. c.</p>
<p>Ģimene un ģimenes locekļi.</p> <p>Ar ko nodarbojas ģimenē? Kāda ir mājinieku ikdiens?</p> <p>Literārā teksta sižets un tēli. Viedokļa izteikšana un noskaidrošana.</p> <p>Stāstījuma veidošana pēc plāna (izmantojot prievārdus <i>uz, zem, virs</i>, kā arī apstākļa vārdu <i>blakus</i>).</p> <p>Īpašības vārdu izmantošana aprakstā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa tekstu par ģimenes ikdienu. Izdomā un pieraksta jautājumus par lasītā teksta sižetu un tēliem, uzdod tos klasesbiedram, pieraksta atbildes. Mācāt noteikt teksta galveno domu. • Lasa apgalvojumus par to, kas ir ģimene, papildina tos atbilstoši lasītajam tekstam un/vai savai pieredzei. Iepazīstina klasesbiedru ar savu viedokli un noskaidro klasesbiedra domas. Veido kopīgu skaidrojumu vārdam <i>ģimene</i>. • Nosauc radniekus (piemēram, <i>brālēns, māsiņa, tante, tēvocis, vecvecmamma, vecvectēvs</i>), veido īsu, vienkāršu stāstījumu par savu mājinieku ikdienu. Izmanto īpašības vārdus, lai raksturotu sevi un savus ģimenes locekļus. Raksta īsu cilvēka raksturojumu (aprakstu). • Pirms stāstījuma veidošanas pārrunā apraksta vērtēšanas kritērijus, piemēram, stāstījuma saturs, izmantotais vārdu krājums. 	<p>Ģimene; ģimenes locekļi; radnieki.</p>

<p>Manas ģimenes vasara. Notikumi ģimenē. Dzejoļi par ģimenes locekļiem</p> <p>Informācijas iegūšana tekstā. Attieksmes izteikšana un viedokļa pamatošana. Teksta sacerēšana un veidošana pēc parauga, prezentēšana un ilustrāciju veidošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stāsta par savas ģimenes vasaru. Izmanto dotos darbības vārdus pagātnē un veido teikumus (<i>bijām, braucām, redzējām, peldējām, pastaigājāmies, atpūtāmies u. c.</i>). • Uztver tekstu par notikumiem vienā ģimenē, sakārto teksta daļas pareizā secībā. Secina, ka tekstam ir ievads, galvenā daļa un nobeigums. Apstiprina vai noliedz dotos apgalvojumus par dzirdēto sižetu un tēliem. Nosaka teksta galveno domu. Saskata tekstā tēlainās izteiksmes līdzekļus (salīdzinājumus), neparastus vārdus, kas raksturo tēlus vai vidi. Izmanto konstrukciju <i>man patīk/patika tas, ka...</i> un <i>man patīk/nepatīk, tāpēc ka...</i>, lai izteiktu savu attieksmi pret notikumiem ģimenē un pamatotu savu viedokli. • Lasa dzejoļus vai tekstus, saskata tekstā ģimenes locekļu nosaukumus, pēc parauga veido mīļvārdiņus: <i>vectētiņš, vecmāmiņa, māmiņa, māsiņa, brālītis</i> utt. Iesaista izveidotos mīļvārdiņus teikumos. Ilustrē uzrakstīto tekstu un prezentē klasē. Apkopo tekstus kopīgā klases grāmatā, lasa tos un raksta klasesbiedriem zīmītes, paslavējot un/vai iesakot, ko varētu pilnveidot. 	<p>Mīļvārdiņi. Mamma – māmiņa, māsa – māsiņa, brālis – brālītis u. c. <i>Man patīk/patika tas, ka...</i> <i>Man patīk/nepatīk, tāpēc ka...</i></p>
<p>Lasīsim stāstu, iepazīsimies ar literāro tēlu un viņa ģimeni!</p> <p>Literārā teksta lasīšana detalizēti un caurskatot. Konteksta izmantošana vārda nozīmes noteikšanai. Rakstītajā tekstā izmantoto vārdu un teikumu pareizrakstības pārbaude. Domu un ideju apkopošana domu kartē. Īsa stāstījuma veidošana pēc virsraksta un dotā plāna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa tematam atbilstošu literāro tekstu. Lasot tekstu un meklējot atbildes uz jautājumiem par teksta tematu, sižetu un tēliem, mācās izmantot caurskatīšanas stratēģiju. Nepazīstamo vārdu nozīmes noteikšanai mācās izmantot kontekstu. • Veido domu karti un runā par to ar klasesbiedru, salīdzina domu kartes un atrod kopīgo informāciju. Izmantojot vārdnīcu, pārbauda rakstīto vārdu pareizrakstību. • Pēc virsraksta un dotā plāna veido stāstījumu un apraksta literārā tēla mājas apkārtni, ģimenes locekļu nodarbošanos, notikumus ģimenē. Teksta veidošanai izmanto doto atbalsta materiālu (atgādnēs). • Skatās animācijas filmu, piemēram, “Lote no izgudrotāju ciema” (<i>Eesti Joonisfilm</i>, filmu studija “Rija”, 2006). Strādājot grupā, veido un raksta tiešus jautājumus, uzdod tos un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. 	<p>Teksta temats, tēli, sižets.</p>
<p>Intereses un vaļasprieks. Ģimenes fotogrāfija. Katram savi pienākumi!</p> <p>Stāstījums par ģimeni, raksturojot kopīgās nodarbes, informējot par radniecību, cilvēku vecumu un ārējo izskatu. Ikdienā mājās veicamie pienākumi. Anketa klasesbiedru aptaujāšanai par viņu pienākumiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turpina lasīt fragmentus no literārā teksta (stāsta). Nosaka ievadu, galveno daļu, nobeigumu. Izmanto tekstu, lai pabeigtu iesāktos teikumus. Pēc dotajiem jautājumiem atstāsta klasesbiedram lasīto tekstu, uztver klasesbiedra stāstījumu un paslavē (<i>Paldies! Man patika! Bija interesanti.</i>), pajautā (<i>ko vēl...?, kāpēc...?, kad...?, kam...?</i>), piedāvā (<i>Stāsti drošāk! Pasaki, kāpēc tu tā domā!</i>). • Stāsta par ģimeni pēc fotogrāfijas vai zīmējuma. Stāstot raksturo ģimeni (<i>ģimene ir... (kāda?)</i>), kopīgās nodarbes un intereses brīvajā laikā (<i>ģimene kopā... (ko dara?)</i>), informē par radniecību, nosauc cilvēka vecumu, pastāsta par ārējo izskatu. • Stāsta par ikdienas pienākumiem mājās, izmantojot doto darbu sarakstu. • Ar skolotāja palīdzību sagatavo īsu anketu, lai noskaidrotu klasesbiedru pienākumus mājās. Aptaujā klasesbiedrus, apkopo rezultātus un secina, kādi ir bērnu pienākumi mājās. • Stāsta par savām interesēm un vaļaspriekiem, raksturojot ģimenes kopīgās nodarbes, raksta teikumus par tiem. 	<p>Intereses un vaļasprieki.</p>

<p>Apsveicam vārda dienā! Svētki, kurus svinam ģimenē: vārda diena, dzimšanas diena, Lieldienas, Tēva diena, Mātes diena u. c.</p> <p>Kārtas skaitļa vārdi svētku norises laika nosaukšanai. Stāstījums pēc pieredzes un sižetiskā attēla par gatavošanos svētkiem, svētku svinēšanu. Prieka, patikas, pārsteiguma izteikšana.</p> <p>Apsveikums, tā izvērtēšana pēc dotajiem kritērijiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa kalendārā, nosauc, kad katram ģimenes loceklim ir dzimšanas diena un vārda diena. Meklē savu vārdu kalendārā. Stāsta, kad Latvijā tiek svinētas Lieldienas, Tēva diena un Mātes diena. Svētku norises laika nosaukšanai lietvārdu ģenitīvā saista ar kārtas skaitļa vārdu un lietvārdu lokatīvā (<i>Maija otrajā svētdienā ir Mātes diena.</i>), kārtas skaitļa vārdu saista ar darbības vārdiem <i>svin, atzīmē</i> un lietvārdu akuzatīvā (<i>Maija otrajā svētdienā svin Mātes dienu. Septembra otrajā svētdienā atzīmē Tēva dienu.</i>). • Aptaujā klasesbiedrus, ģimenes locekļus, draugus par to, kā notiek gatavošanās un kā tiek svinētas vārda dienas, dzimšanas dienas, Lieldienas, Mātes diena un Tēva diena. • Grupā salīdzina svētku svinēšanas pieredzi, apkopo informāciju un latviešu zīmju valodā stāsta par svinēšanas tradīcijām Latvijā un ģimenē, par Mātes un Tēva dienas svinēšanu pilsētā vai novadā, skolā, ģimenē. Stāstot par gatavošanos svētkiem, lieto darbības vārdus saistījumā ar lietvārdu akuzatīvā (<i>es kārtāju savu istabu, mamma cep torti, brālis klāj galdu; es izgatavošu apsveikuma kartītes; mēs mammai pagatavosim brokastis</i>). • Runā par dāvanām, izmantojot darbības vārdus vēlējuma izteiksmē (<i>es varētu māmiņai uzdāvināt grāmatzīmi; es gribētu, lai brālis tētīm sagatavo apsveikumu</i>). Izsaka vēlēšanos (<i>Es gribētu, lai... Es vēlētos, lai...</i>). • Latviešu zīmju valodā stāsta par sižetisko attēlu, prieka, patikas, pārsteiguma izteikšanai izmantojot izsaukmes vārdus <i>ai, vai, cik</i> (<i>cik liela torte!, vai, cik garšīgas pankūkas!</i>). • Pēc parauga raksta apsveikumu vārda dienā. 	<p>Svētki. Apsveicam! Novēlējums, apsveikums.</p>
<p>Krāsainais rudens</p> <p>Dabas norises un cilvēku darbi rudenī. Augļi un dārzeņi. Sēnes. Salīdzinājums. Saikļi <i>jo; tāpēc ka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa tekstu un aplūko attēlus. Atbild uz jautājumiem par redzēto, lasīto. Raksturo rudens laika apstākļus. Prognozē teksta turpinājumu. Veido salīdzinājumus (<i>dzeltens kā saule</i>). • Lieto darbības vārdu <i>nav</i> konstrukcijās ar lietvārdu ģenitīvā. Lieto darbības vārdus <i>pūst, līt, snigt, spīdēt</i> tagadnē un nākotnē. Izsaka pamatojumu ar palīgteikumu, ko ievada saikļi <i>jo; tāpēc ka</i>. • Nosauc dažādus augļus un dārzeņus. Pastāsta, kas garšo vai negaršo. Lieto darbības vārdus <i>pirkt, nopirkt</i>. Saskaņo pamata skaitļa vārdu un lietvārdu dzimtē, skaitlī, locījumā: <i>divus kilogramus</i>. • Vēro dažādus attēlus un video par sēnēm. Noskaidro, ka visas sēnes var iedalīt trīs grupās: ēdamās, neēdamās un indīgās. Ēdamās sēnes ir garšīgas un nav kaitīgas cilvēka veselībai. Neēdamās sēnes nav garšīgas, bet nekaitē cilvēka veselībai. Tās var būt rūgtas, cietas vai citādi nepatīkamas. Indīgās sēnes ir ļoti bīstamas cilvēka veselībai un dzīvībai. Raksta teikumus un veido informatīvus plakātus. 	<p>Laika apstākļi rudenī, dabas norises rudenī; sēnes; ēdamās sēnes: baravika, bērzu beka, apšubeka, sviesta beka, bērzlape, gailenes u. c.; indīgās sēnes: zaļā mušmire, sarkanā mušmire, baltā mušmire u. c.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Lasīšana detalizēti un caurskatot, vārda nozīme, teksta sižets, literārais tēls, plāns, deminutīvs, apsveikums, īsziņa, teksta daļas (ievads, galvenā daļa, nobeigums), pareizrakstības vārdnīca.
Sociālās zinības	Ģimene, ģimenes locekļi, mājinieku ikdiena, pienākumi, dienas režīms, brīvais laiks, svētki un svinamās dienas.
Matemātika	Skaitļi pulksteņa laika apzīmējumos.
Dizains un tehnoloģijas	Virtuves piederumi un tehnika, ēdiena recepte, apsveikuma un elektroniskās īsziņas noformēšana.

Metodiskais komentārs

3. klasē skolēni turpina attīstīt lasīšanas prasmi, lasīt pareizi, ar izpratni. Lasītprasmes pilnveidei var izmantot programmas VIMALA (“Vienaudžu mācīšanās lasītprasmes attīstības veicināšanai”) elementus: lasīšana pārī, atstāstīšana, secināšana, prognožu izteikšana u. c. Skolēnus var rosināt pašiem sekot savai lasīšanas izaugsmei. Tā, piemēram, skolēni ar skolotāja palīdzību katrs sev sagatavo “Lasītprasmes izaugsmes lapu”.

“Lasītprasmes izaugsmes lapa” glabājas pie paša skolēna, un viņš tiek rosināts ar to iepazīstināt ģimenes locekļus un klasesbiedrus.

Līdzās detalizētai lasīšanai jeb lasīšanai iedziļinoties (atbilstoši lingvodidaktikas skaidrojošajai vārdnīcai – lasīšanas veids, ko izmanto, lai uztvertu visu tekstu, to saprastu un izprastu, ja nepieciešams, arī iegaumētu) skolēniem aktuāla kļūst caurskatīšana jeb caurlūkošana (atbilstoši lingvodidaktikas skaidrojošajai vārdnīcai – ātras lasīšanas paņēmiens, ko izmanto, lai lasīšanas gaitā, uztverot tekstu, iegūtu vispārīgu informāciju, atrastu atsevišķas valodas vienības (vārdu, frāzi, teikumu) vai teksta fragmentu). Teksta caurskatīšanas prasme jeb prasme sameklēt nepieciešamo informāciju skolēniem ir īpaši jā māca, piedāvājot daudzveidīgus uzdevumus daiļliteratūras un informatīvo tekstu lasīšanas laikā, piemēram, galvenās domas un atslēgvārdu noteikšana teksta rindkopās. Caurskatīšanas prasmes veicināšanai ir jāpaplašina skolēna redzeslauks, un tam tiek izmantoti tādi uzdevumi kā, piemēram, pēc skolotāja komandas skatiena atrašana no lasāmā teksta un aktuālā teksta atrašana pēc atkārtota signāla. Skolēnu redzeslauka paplašināšanai var izmantot uzdevumu atstāstīt teksta saturu, balstoties uz tekstā pasvītrotajiem atslēgvārdiem.

<p>3.1. Mēs mājās</p> <p>Skolas ikdiens. Ģimene un ģimenes locekļi. Manas ģimenes vasara. Intereses un vaļasprieks. Apsveicam vārda dienā! Krāsainais rudens</p> <p>Kāds ir tavs stundu saraksts? Kādi mācību piederumi ir nepieciešami skolā?</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes ikdienu, radiniekiem, dienas režīmu, svētkiem un mīļāko ģimenes ēdienu? Kā uzrakstīt īsziņu?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku darbiem rudenī?</p> <p>Kā nosaukt un raksturot augļus un dārzeņus?</p>	<p>3.2. Mēs sabiedrībā</p> <p>Rudenīgs laiks. Pie galda. Ceļojums pa Latviju. Pilsētā. Profesijas. Ziema nāk! Apģērbisimies! Ziemassvētki</p> <p>Kā uzzināt un uzrakstīt informāciju par vietām Latvijā?</p> <p>Kā pastāstīt par dažādu profesiju pārstāvju pienākumiem?</p> <p>Kā sagatavoties intervijai un pastāstīt par iegūto informāciju (prezentēt)?</p> <p>Kas ir ēdnīcā, kafejnīcā?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku apģērbu ziemā?</p>	<p>3.3. Mēs pasaulē</p> <p>Kalendārs. Laika apstākļi un daba ziemā. Ziemas prieki. Lai ziemā būtu droši. Emocijas. Ejam uz veikalu. Pasaka. Veselība. Dosimies ekskursijā!</p> <p>Ko dara bērni ziemā?</p> <p>Kā pastāstīt par ekskursijā redzēto un piedzīvoto?</p> <p>Kā saprast tekstu?</p> <p>Kā noteikt un nosaukt cilvēku emocijas?</p> <p>Kā lūgt un sniegt palīdzību nelaiemes gadījumā?</p>	<p>3.4. Mēs skolā</p> <p>Grāmata un pasaka. Ejam uz... Daba mostas. Mani draugi. Rakstura īpašības. Svētki. Valsts svētki. Ģimenes svētki. Gadskārtu svētki. Ko es zinu? Ko es protu? Es lasu un rakstu. Vasara klāt!</p> <p>Kā pastāstīt par grāmatu, pasākumu?</p> <p>Kā uzrakstīt īsu grāmatas aprakstu?</p> <p>Kā noteikt grāmatas (pasakas, teksta) tematu?</p> <p>Kādas ir pavasara norises dabā? Kā par tām veidot un rakstīt teikumus?</p> <p>Kādas ir drauga rakstura īpašības?</p>
--	---	--	--

3.2. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Lasot un veicot ar personisko pieredzi saistītus uzdevumus, apgūt vārdus un mācīties izmantot vārdformas un vārdu savienojumus, lai jautātu, atbildētu un stāstītu par dažādu profesiju pārstāvju darba pienākumiem, prasmēm, darbarīkiem un darbavietu.

- Iesaistoties situāciju izspēlē un izstrādājot projektu, mācīties ievērot saziņas kultūru, saprast un lietot valodu, lai noskaidrotu informāciju, izteiktu attieksmi, savas domas un vajadzības.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Informāciju par profesijām var atrast grāmatās, interneta resursos, var pajautāt skolotājam vai noskaidrot, intervējot profesijas pārstāvi. (V.Li.1.) • Intervijas sākumā jāsasveicinās, bet intervijas beigās jāpateicas un jāatvadās. (V.Li.1.) • Prezentācija ir vizuāls materiāls, ko izmanto runātājs, lai piesaistītu klausītāju uzmanību un palīdzētu viņiem saprast stāstīto. (V.Li.2.) • Prezentāciju var veidot, izmantojot datoru vai papīra formātā. (V.Li.2.) • Apgūtos vārdus var izmantot, lai stāstītu par dažādu profesiju pārstāvju darba pienākumiem, prasmēm, darbarīkiem un darbavietu. (V.Li.3.) • Profesijas nosaukumus var veidot sieviešu un vīriešu dzimtē. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jautā un atbild par dažādu profesiju pārstāvju darba pienākumiem, prasmēm, darbarīkiem un darbavietu, lai izzinātu savu nākotnes profesiju vai sāktu domāt par savas profesijas izvēli. • Lasa un kopumā saprot vecumposmam atbilstošus vienkāršus informatīvus tekstus par profesijām. • Lasot vienkāršas uzbūves tekstus par profesijām, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. • Pēc dotā plāna veido monologu latviešu zīmju valodā (prezentāciju) par profesiju. • Pēc attēla veido īsu stāstījumu par dārza darbiem rudenī. • Saprot, ka kafējnīcā var sarunāties par to, ko vēlas ēst, par ēdiena cenu un garšas īpašībām. • Veido dialogu ar klasesbiedru, grupā veicot mācību uzdevumus: sadalot darba pienākumus, vienojoties par veicamajām darbībām, izvērtējot veikumu u. tml. • Pamana saziņas situācijā kafējnīcā vai intervijā ar profesijas pārstāvi saziņas dalībnieku emocijas un izsaka savas emocijas. • Saprot un lieto latviešu zīmju valodu informācijas noskaidrošanai, attieksmes paušanai, savu domu un vēlmju izteikšanai. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās informatīvā tekstā, arī interneta resursos, atrast informāciju par profesijām. • Pēc dotā plāna prot veidot vienkāršu prezentāciju. • Pēc parauga prot izveidot savus intervijas jautājumus kādam profesijas pārstāvim. • Prot radoši noformēt savu tekstu (prezentāciju, ēdienkarti). • Saprot, ka intervijas un prezentācijas veidošanas procesā teksts vairākkārt ir jāpilnveido. Pilnveido tekstu, ņemot vērā klasesbiedra un skolotāja ieteikumus. • Prot saprotami pastāstīt (prezentēt) savu iegūto informāciju un atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto iegūto vārdu krājumu, lai runātu, lasītu, rakstītu par dažādām profesijām, darba pienākumiem, prasmēm, lai sazinātos kafējnīcā/ēdnīcā. • Izmanto lietvārdu lokatīvā, nosaucot profesijas pārstāvja darbavietu. • Lieto darbības vārdus vienkāršās tagadnes 1. un 3. personā, stāstot par dažādu profesiju pārstāvju darba pienākumiem. • Pēc parauga lieto darbības vārdus darāmo darbu nosaukšanai. • Veido un nosauc profesiju nosaukumus vīriešu un sieviešu dzimtē. • Prot nosaukt cenas, izmantojot nelokāmo lietvārdu <i>eiro</i> un lokāmo lietvārdu <i>cents</i> saistījumā ar skaitļa vārdu.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar skolotāja atbalstu plāno un vērtē interviju un prezentāciju. (VLM.3.1.1.1.) • Uztver un kopumā saprot informāciju par profesijām, profesijas pārstāvju darba pienākumiem, to veikšanai nepieciešamajām prasmēm, darbarīkiem. Veido jautājumus un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.2.) • Lasa vienkāršas uzbūves tekstus par sev interesējošām profesijām. Veido tiešus jautājumus par izlasīto un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.3.) • Vērojot un lasot vienkāršas uzbūves tekstus, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. (VLM.3.1.1.4.) • Pēc parauga lieto vienkāršas frāzes, lai uzrunātu pieaugušo cilvēku. Ievēro saziņas kultūru intervijas laikā un sarunājoties ēdnīcā, kafejnīcā. (VLM.3.1.1.5.) • Dialogā latviešu zīmju valodā izsaka savas domas un vēlmes ikdienas un mācību situācijās. Veido vienkāršu monolģisko runu latviešu zīmju valodā, prezentācijā pastāstot apkopoto informāciju par profesiju. (VLM.3.1.1.6.) • Pamana saziņas situācijā citu cilvēku emocijas un izsaka savas emocijas. (VLM.3.1.1.8.) • Saprot un lieto valodu informācijas noskaidrošanai, attieksmes paušanai, savu domu un vēlmju izteikšanai. (VLM.3.1.1.9.) • Vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā atrod nozīmīgu informāciju par profesijām. (VLM.3.2.1.4.) • Veido īsu, vienkāršu tekstu, izmantojot vienkāršu plānu, zīmējumus, jautājumus un atslēgvārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Pēc parauga veido vienkāršus intervijas jautājumus profesijas pārstāvim. (VLM.3.2.1.7.) • Izmanto burtus un citas rakstzīmes sava teksta (prezentācijas, ēdienkartes) veidošanā un tā radošā noformēšanā. (VLM.3.2.1.8.) • Saprot, ka tekstveide ir process, kura laikā tekstu vairākkārt var uzlabot. Pēc parauga, klasesbiedra un skolotāja ieteikumiem labo un pilnveido tekstu. (VLM.3.2.1.9.) • Veido saprotamu, ar personisko pieredzi saistītu mutvārdu runu; reaģē uz klausītāju jautājumiem par sagatavoto prezentāciju. (VLM.3.2.1.10.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu vienkāršās sadzīves situācijās, lai lasītu un rakstītu par profesijām. (VLM.3.3.1.2.) • Izmanto patstāvīgos vārdus un palīgvārdus, saskaņo tos, veidojot vienkāršus teikumus. (VLM.3.3.1.5.) • Paplašina savu vārdu krājumu, veidojot profesijas nosaukumus vīriešu un sieviešu dzimtē. (VLM.3.3.1.6.) • Saskaņo vārdus vienkāršos teikumos, izmantojot vienkāršas gramatiskās konstrukcijas. (VLM.3.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē (organizējot interviju) saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos, rūpīgi izlasot izpildes noteikumus. (Tikumi – centība, atbildība; vērtība – darba tikums) • Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus. (Tikumi – atbildība, centība, gudrība; vērtība – darba tikums)
<p>Jēdzieni: intervija, saruna.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto atgādni intervijas veidošanai un prezentēšanai, ēdienkarti, profesiju aprakstu, videosīzetu; veido aprakstu par profesiju, interviju, sarunu, prezentāciju, profesiju nosaukumu “banku”.</p>	

Temata apguves norise

<p>Rudenīgs laiks</p> <p>Darbības vārds <i>būt</i> tagadnē, pagātnē, nākotnē visās personās.</p> <p>Darbības vārdi <i>pūst, līt, krist</i> tagadnes, pagātnes, nākotnes visās personās.</p> <p>Lietvārdu un īpašības vārdu saskaņojums.</p> <p>Lietvārds ģenitīvā – <i>koka lapas, rudens lietus, vēja stiprums</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot ar tematu saistītus teikumus un vārdu savienojumus. Lasa tekstus par tematu. Prot atbildēt uz jautājumiem par tekstu. Mācās atbildēt īsi un konkrēti. • Raksta ar tematu saistītus vārdus, vārdu savienojumus un īsus teikumus. Pēc attēla raksta par rudens pazīmēm dabā, raksturo rudeni (<i>Rudenī ir lietus, pūš stiprs vējš. Kokiem krīt sarkanas, zaļas un dzeltenas lapas. Laiks ir auksts, vēss.</i>). • Izsaka savas izjūtas (<i>Man ir/nav auksti. Man patīk/nepatīk rudens. Cik skaisti!</i>). • Jautā un atbild par rudeni (<i>Vai tev patīk rudens? Vai tev ir auksti? Kādas kokiem ir lapas?</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Gadalaiku nosaukumi: vasara, ziema, pavasaris, rudens.</p> <p>Dabas parādību nosaukumi: lietus, vējš, saule, sniegš, salna, migla.</p> <p>Ir auksti, ir slapjš, ir silti, ir vēsi.</p> <p>Darbības vārdi: pūš, līt, spīd, krīt, virpuļo.</p> <p>Krāsu nosaukumi.</p> <p>Īpašības vārdi: auksts, drēgns, mitrs, vēss, lietains, saulains, tumšs, vējains.</p> <p>Apstākļi: šodien, vakar, aizvakar, rīt, parīt, no rīta, pusdienās, vakarā, naktī.</p> <p>Rudenī ir... Koku lapas ir... <i>Man patīk/nepatīk... Man ir/nav auksti.</i></p> <p>Laiks ir...</p>

<p>Rudens dārzā</p> <p>Darbi dārzā, to nosaukšana, izmantojot darbības vārdus.</p> <p>Augu nosaukumi, to raksturojums. Jautājumi un atbildes, vienkāršs stāstījums par dārzu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizē savu pieredzi, pārrunājot, ko zina par zemnieku un lauksaimnieku darbu, atbild uz jautājumiem (<i>Ko dara? Ar kādiem darbarīkiem strādā? Kur strādā? Kāds labums citiem cilvēkiem no viņu darba? Kādas rakstura īpašības vajadzīgas?</i>). Spriež, vai visus cilvēkus, kam ir dārzs, var saukt par zemniekiem. Nosauc augus, kas aug dārzā, raksturo tos (<i>rozēm ir ērkšķi; kļavām ir lielas lapas</i>). Stāstot par augiem, saskaņo īpašības vārdu ar lietvārdu visos locījumos (<i>vecas ābeles, saldi āboli, sarkanas tulpes</i>). Nosauc dārzā veicamos darbus un veicamos darbus rudenī, lietojot darbības vārdus (<i>jāgrābj lapas, jāvāc zari, jānovāc raža, jāstāda puķes, jāaudzē tomāti, jārok zeme</i>). Grupē nosauktos darbus, piemēram, pavasara un rudens darbi, smagi un viegli darbi, darbi, kurus prot/neprot, darbi, kas patīk/nepatīk. Izmantojot attēlus, stāsta par to, kas aug dārzā, par dārza iekārtojumu. Saņem attēlus ar 7–10 atšķirībām un pārī spēlē "Sameklē atšķirības attēlos". Uzdotot jautājumus, noskaidro, kas attēlos ir kopīgs un kas atšķiras. Jautājot un atbildot, izmanto piederības vietniekvārdu saistījumā ar lietvārdu lokatīvā (<i>Manā dārzā aug... Vai tavā dārzā...?</i>), personas vietniekvārdu saistījumā ar <i>ir, nav</i> (<i>Vai tev/jums dārzā ir plūmes? Nē, man/mums nav.</i>). Uztver stāstījumu latviešu zīmju valodā par augu izvietojumu dārzā. Izmantojot attēlus, iekārto dārzu, stāsta par izveidoto dārzu, lieto prievārdus <i>gar, pie, zem</i> dārza iekārtojuma aprakstīšanai (<i>gar žogu, pie mājas, zem ābeles</i>), pieraksta stāstījumu. Lasa tekstu, kurā aprakstīts dārza iekārtojums, papildina zīmējumu atbilstoši lasītajam tekstam. Ieraksta zīmējumā augu nosaukumus. 	<p>Dārzs, kartupeļu lauks, puķu dobes, tīrums, sakņu dārzs, augļu dārzs.</p> <p>Zemnieks, lauksaimnieks.</p> <p>Prievārdi <i>gar, pie, zem</i>.</p> <p>Darbi dārzā.</p>
<p>Pie galda</p> <p>Lietvārda nominatīvs</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aplūko dažādus attēlus, reklāmas bukletus. Nosauc veselīgus un neveselīgus pārtikas produktus. Mācās pamatot, kāpēc tie ir veselīgi vai neveselīgi. Lasa par eksotiskiem augļiem, stāsta, kuri augļi garšo vai negaršo. Nosauc galda piederumus. Lieto darbības vārdu vajadzības izteiksmē saistījumā ar lietvārdu nominatīvā (<i>jāliek šķīvīš</i>). Raksta aprakstu par attēlu, nosauc galda piederumus, pārtikas produktus un ēdienus. Lieto konstrukcijas ar <i>nedrīkst</i>. 	<p>Pārtikas produkti un ēdieni; dzērieni; veselīgs, neveselīgs.</p>
<p>Ceļojums pa Latviju.</p> <p>Pilsētā</p> <p>Dzejolis.</p> <p>Saskaņo īpašības vārdu un lietvārdu dzimtē, skaitlī, locījumā.</p> <p>Darbības vārds tagadnē un pagātnē</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stāsta par Latvijas valsti, tās simboliem un svētkiem. Lieto lietvārdu <i>valsts</i> atbilstošā skaitlī un locījumā. Stāsta par savām mājām, savu pilsētu, izsaka savu attieksmi. Nosauc citas Latvijas pilsētas un nozīmīgas vietas, upes, ezerus. Lasa dzejoli par Latviju un uztver dzejoļa galveno domu. Mācās strādāt ar karti, parādīt Latvijas kaimiņvalstis, robežas. Nosauc kaimiņvalstis un to galvaspilsētas. Lasa par kaimiņvalstīm. Lasa informāciju un salīdzina to. Veido stāstījumu par tematu. Lieto lietvārdu ģenitīvā saistījumā ar lietvārdu nominatīvā (<i>Baltijas jūra</i>). Saskaņo īpašības vārdu un lietvārdu dzimtē, skaitlī, locījumā (<i>jaukas mājas</i>). Lieto darbības vārdu <i>redzēt</i> tagadnē un pagātnē. Saskaņo piederības vietniekvārdu <i>mans</i> un lietvārdu dzimtē, laikā un locījumā. Lieto lielos sākumburtus īpašvārdos. Pasaka, kad ir Latvijas dzimšanas diena. 	<p>Latvija, Latvijas pilsētas, upes un ezeri; Baltijas jūra; Latvijas galvaspilsēta Rīga; kaimiņvalstis, galvaspilsētas.</p>

<p>Profesijas</p> <p>Ko dara dažādu profesiju pārstāvji?</p> <p>Profesiju nosaukumi, veicamie pienākumi, darbarīku, darbavietu nosaukumi. Informācijas meklēšana, apkopošana. Stāstījums par profesiju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro attēlus, nosauc profesijas un izmanto darbības vārdus, lai pastāstītu, ko dara attēlā redzamais profesijas pārstāvis (<i>pārdevēja apkalpo, pārdod, izdod...; skolotāji māca, labo, palīdz...; programmētājs izdomā, izveido...</i>). • Mācās veidot profesiju nosaukumus vīriešu un sieviešu dzimtē, lieto personu vietniekvārdus saistījumā ar darbības vārdu būt profesijas nosaukšanai (<i>viņš ir pārdevējs; viņa ir ārste</i>). • Izsaka viedokli par to, kāpēc ir svarīga katra profesija, latviešu zīmju valodā pamato, kāpēc tā vajadzīga. • Lasa profesijas aprakstu, savieno to ar atbilstošo profesijas nosaukumu un attēlu. Pēc parauga izveido divus savus piemērus – pieraksta profesijas nosaukumu un to, ko dara profesijas pārstāvis, uzzīmē profesijas pārstāvi. Pastāsta klasesbiedram par saviem piemēriem, uztver, ko ir uzrakstījis klasesbiedrs. Secina, vai ir rakstījuši par līdzīgām profesijām. Spriež, kāpēc rakstīja par līdzīgām vai dažādām profesijām. • Skatās videoieraksta fragmentus un pieraksta tajos redzēto profesiju nosaukumus. Salīdzina savu darbu ar klasesbiedra veikumu. • Strādājot pāri, lasa tabulā dotos profesiju nosaukumus un atzīmē nepazīstamos. Lai iegūtu informāciju par profesiju, jautā klasesbiedriem un skolotājam, izmanto grāmatas un interneta resursus. Stāstot par izpētīto profesiju, lieto piedāvātos darbības vārdus. • Uz lapiņām pierakstot profesiju nosaukumus, veido profesiju “banku”. Viens skolēns nosauc, ko dara šīs profesijas pārstāvis, pārējie min profesijas nosaukumu, nosauc un/vai pieraksta vietu, kur strādā profesijas pārstāvis. • Raksta to profesiju nosaukumus, kuru pārstāvji strādā skolā. Grupā izvēlas vienu skolas darbinieku, pie kura ies, lai uzdotu jautājumus, fotografētu vai filmētu un veidotu par viņu prezentāciju. 	<p>Profesijas: pārdevēja, skolotāja, apkopēja, fotogrāfs, operators, programmētājs, ārsts, medmāsa, mehāniķis u. c.</p>
<p>Uzdodam jautājumus profesijas pārstāvjiem.</p> <p>Prezentējam iegūto informāciju</p> <p>Jautājumu sagatavošana profesijas pārstāvīm, to pilnveidošana pēc klasesbiedra ieteikuma.</p> <p>Intervijas veikšana. Informācijas apkopošana. Prezentācijas veidošana un pašvērtēšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spriež par to, kas ir prezentācija. Secina, ka tas ir vizuāls materiāls, ko izmanto runātājs, lai piesaistītu klausītāju uzmanību un palīdzētu viņiem saprast stāstīto. Lasa ieteikumus (atbalsta materiālu) prezentācijas veidošanai. Vienojas par prezentācijas veidošanas veidu – uz papīra vai datorā. Lasa vērtēšanas kritērijus uz papīra veidotai prezentācijai (saturs, noformējums, uzstāšanās). Izsaka priekšlikumus to pilnveidošanai un ar skolotāja palīdzību vienojas par kritērijiem sava darba vērtēšanai. Sekojot aprakstītajiem darbību soļiem, sagatavo jautājumus, veido prezentāciju un iepazīstina klasesbiedrus ar iegūto informāciju. • Uzsākot darbu grupā, sadala pienākumus (grupas vadītājs – darba organizētājs un runātājs; noformētājs; zīmētājs; rakstītājs; fotogrāfs vai filmētājs; intervētājs), izveido un tabulā ieraksta jautājumus. • Intervē skolas darbinieku. • Apkopo iegūto informāciju: uzraksta profesijas nosaukumu, pievieno fotogrāfiju vai attēlu, uzraksta prezentācijas autoru vārdus, uzraksta, kas jādara šīs profesijas pārstāvjiem, kas jāprot, raksta, kādi instrumenti jāizmanto, ieraksta mācību priekšmetus, kas palīdzēs apgūt šo profesiju, uzraksta, kāpēc šo profesiju vajadzētu vai nevajadzētu apgūt, pievieno pēc vēlēšanās savu informāciju, pasaka klausītājiem paldies par uzmanību. • Prezentē savu darbu un vērtē, ko ir iemācīties, kā to var izmantot dzīvē, ko nākamreiz darītu citādi. 	<p>Intervija – jautājumi.</p>

<p>Ēdnīcā. Kafejnīcā Ēdienkarte. Saziņa kafejnīcā, ēdnīcā</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizē savu pieredzi, pārrunājot, ko zina par oficianta darbu. Secina, kādas prasmes ir nepieciešamas šīs profesijas pārstāvim, un pieraksta tās. Gatavojoties izspēlēt sižeta lomu rotaļu "Ēdnīcā. Kafejnīcā", izpēta dažādas ēdienkartes, secina, kāda informācija un kā tajās tiek rakstīta. Pārī izveido un radoši noformē savu ēdienkarti, pierakstot tajā ēdienu nosaukumus un cenas. Ēdienu nosaukumu un to pareizrakstības noskaidrošanai izmanto interneta resursus, jautā klasesbiedriem un skolotājam. Lasa, jautā un atbild par produktu cenu (<i>cik maksā...?</i>), pasūta/pērk ēdienu (<i>Dodiet man, lūdzu, ceptus kartupeļus un salātus! Es ēdīšu cepelīnus.</i>), novērtē ēdiena garšu un izsaka pamatotu apmierinātību vai neapmierinātību ar to (<i>sāļš, trūkst sāls, salds, pārāk salds, ass, pārāk ass, rūgts, skābs, ciets</i> u. tml.). Nosauc ēdiena cenas (<i>Pica maksā 1 eiro. Sula maksā 45 centus.</i>). 	<p>Ēdnīcā, kafejnīcā; pārdevēja, pavārs, apmeklētāji; ēdienkarte, ēdieni, to cena.</p>
<p>Ziema nāk! Apģērbsimies! Ziemassvētki Pieturzīmes datumu pareizrakstībā. 2. personas vietniekvārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lasa un saprot ar tematu saistītus vārdu savienojumus un teikumus. Apraksta ziemas norises dabā, teikumos izmanto īpašības vārdus. Zina ziemas apģērbu un apavu nosaukumus. Iesaista tos teikumos, raksturojot apģērbu ziemā (<i>silts un biezs mētelis; biezas zoles; vilnas cimdi; pūkaina un silta šalle</i>). Izlozē dažādas apģērbu attēlu kartītes, uz lapas raksta aprakstošus teikumus par apģērbu. Pēc tam sajauc kartītes un aprakstus, meklējot saderīgo pāri. Atbild uz jautājumiem par svētku gaidīšanu un gatavošanos tiem. Nosauc ar tematu saistītus vārdus pēc attēla. Stāsta par dāvanu gatavošanu. Lasa tekstu, saprot tā saturu un galveno domu. Izsaka novēlējumu un vēlēšanos. Raksta Ziemassvētku apsveikumu ar novēlējumu. Raksta apsveikumu savam draugam/savai draudzenei. Lieto 2. personas vietniekvārdu privātajā sarakstē, apsveikumos un ielūgumos. Lieto pareizas pieturzīmes datumu rakstībā. Lasa pasaku lomās, nosaka pasakas tēlus, darbības vietu un galveno domu. Izsaka pamatojumu, izmantojot saikli <i>tāpēc, ka</i>. 	<p>Ziemas norises dabā, laika apstākļi; apģērbs un apavi ziemā; Ziemassvētku laikā, Ziemassvētki; apsveikums un novēlējums.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā "Mācību literatūra").

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Intervija, ēdienkarte, prezentācija.
Sociālās zinības	Profesijas, intervija.
Dabaszinības	Augi, to raksturojums, darbi dārzā.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Videosižets, fotografēšana un filmēšana.

Metodiskais komentārs

Ja ir iespēja, apgūstot šo tematu, uz skolu var uzaicināt kādu no bērnu vecākiem, kas pastāsta par savu profesiju, vai apmeklēt vecāku darbavietas. To vislabāk darīt tad, kad bērni ir intervējuši skolas darbinieku, veidojuši prezentāciju, prezentējuši savu darbu, jo tas iedrošinās viņus uzdot jautājumus vecākiem vai citu profesiju pārstāvjiem, lai uzzinātu nepieciešamo informāciju.

<p>3.1. Mēs mājās</p> <p>Skolas ikdiens. Ģimene un ģimenes locekļi. Manas ģimenes vasara. Intereses un vaļasprieks. Apsveicam vārda dienā! Krāsainais rudens</p> <p>Kāds ir tavs stundu saraksts? Kādi mācību piederumi ir nepieciešami skolā?</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes ikdienu, radiniekiem, dienas režīmu, svētkiem un mīļāko ģimenes ēdienu? Kā uzrakstīt īsiņu?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku darbiem rudenī?</p> <p>Kā nosaukt un raksturot augļus un dārzeņus?</p>	<p>3.2. Mēs sabiedrībā</p> <p>Rudenīgs laiks. Pie galda. Ceļojums pa Latviju. Pilsētā. Profesijas. Ziema nāk! Apģērbiesimies! Ziemassvētki</p> <p>Kā uzzināt un uzrakstīt informāciju par vietām Latvijā?</p> <p>Kā pastāstīt par dažādu profesiju pārstāvju pienākumiem?</p> <p>Kā sagatavoties intervijai un pastāstīt par iegūto informāciju (prezentēt)?</p> <p>Kas ir ēdnicā, kafejnīcā?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku apģērbu ziemā?</p>	<p>3.3. Mēs pasaulē</p> <p>Kalendārs. Laika apstākļi un daba ziemā. Ziemas prieki. Lai ziemā būtu droši. Emocijas. Ejam uz veikalu. Pasaka. Veselība. Dosimies ekskursijā!</p> <p>Ko dara bērni ziemā?</p> <p>Kā pastāstīt par ekskursijā redzēto un piedzīvoto?</p> <p>Kā saprast tekstu?</p> <p>Kā noteikt un nosaukt cilvēku emocijas?</p> <p>Kā lūgt un sniegt palīdzību nelaimes gadījumā?</p>	<p>3.4. Mēs skolā</p> <p>Grāmata un pasaka. Ejam uz... Daba mostas. Mani draugi. Rakstura īpašības. Svētki. Valsts svētki. Ģimenes svētki. Gadskārtu svētki. Ko es zinu? Ko es protu? Es lasu un rakstu. Vasara klāt!</p> <p>Kā pastāstīt par grāmatu, pasākumu?</p> <p>Kā uzrakstīt īsu grāmatas aprakstu?</p> <p>Kā noteikt grāmatas (pasakas, teksta) tematu?</p> <p>Kādas ir pavasara norises dabā? Kā par tām veidot un rakstīt teikumus?</p> <p>Kādas ir drauga rakstura īpašības?</p>
---	--	---	--

3.3. Mēs pasaulē

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Lasīt un uztvert personiskajām interesēm un vēlmēm atbilstošus tekstus, lai jautātu, atbildētu un stāstītu par ekskursijā redzēto, dzirdēto, piedzīvoto, par ekskursijas maršrutu, apskates objektiem, attīstot prasmi veidot plānu un izmantot to par atbalstu sava stāstījuma

veidošanai, kā arī pilnveidojot prasmi stāstījumā ievērot teksta struktūru (ievads, galvenā daļa un nobeigums) un lietot noteiktas vārdformas un vārdu savienojumus. Attīstīt prasmi noteikt atslēgvārdus un galveno domu ar personisko pieredzi saistītā lasītā daiļliteratūras un informatīvā tekstā, lai secinātu par teksta mērķi un sagatavotos par to pastāstīt citiem. Pilnveidot prasmi vienkāršās saziņas situācijās ievērot runātāju žestus un mīmiku, lai spriestu par saziņas dalībnieku emocijām; mācīties izmantot žestus un mīmiku savas attieksmes paušanai par pazīstamiem tematiem veidotos dialogos un monologā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Apgūtos vārdus var izmantot, lai pastāstītu par ekskursijā redzēto, piedzīvoto, lai jautātu, stāstītu un atbildētu par tūrisma apskates objektiem un to atrašanās vietu. (V.Li.1.) • Par saziņas dalībnieku emocijām var spriest pēc viņu žestiem un mīmikas. (V.Li.1.) • Atslēgvārdi ir vārdi, kas pasaka svarīgāko informāciju tekstā. (V.Li.2.) • Lai izveidotu teksta plānu, teksts jāsadala daļās, jānosaka katras daļas temats un saskaņā ar to jāizdomā daļas virsraksts. (V.Li.2.) • Tekstu autors raksta, lai kaut ko pavēstītu lasītājam. Galvenā doma ir svarīgākā atziņa tekstā, kas lasītājam jāsaprot. (V.Li.2.) • Saskaņojot vārdus un noteiktā veidā tos sakārtojot, var izveidot satura ziņā dažādus teikumus. (V.Li.3.) • Lai pastāstītu par to, kur esi bijis, vietu apzīmējumi jāpārveido tā, lai tie atbildētu uz jautājumu <i>kur?</i>. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uztver un kopumā saprot neliela apjoma vienkāršas uzbūves tekstus par laika apstākļiem un norisēm ziemā, tūrisma objektiem. • Lasa un saprot vienkāršus ar ekskursijas plānošanu saistītus informatīva satura tekstus, veido un raksta jautājumus par izlasīto, atbild uz klasesbiedru uzdotajiem jautājumiem. • Mācās atrast nepieciešamo informāciju par apskates objektiem, to atrašanās vietu. • Iesaistās dialogā, informējot par nelaimes gadījumu, lūdzot un sniedzot palīdzību, jautājot un atbildot par pašsajūtu un veselības stāvokli, veido īsu monologu par ekskursijas maršrutu un apskates objektiem. • Strādājot pāri, noskaidrojot un pastāstot par objektu atrašanās vietu pilsētā/novadā, izsaka savas domas un vēlmes. Veido vienkāršu monolģisko runu latviešu zīmju valodā, pastāstot par apkārtni. • Zina, ka ar žestiem un mīmiku var izteikt emocijas. Prot nosaukt savas un saziņas dalībnieku emocijas. • Strādājot grupā, lieto rakstu valodu informācijas apmaiņai, domu un vēlmju izteikšanai. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prognozē teksta nobeigumu. • Zina, kas ir teksta galvenā doma, mācās to noteikt vienkāršā tekstā. • Lasot tekstu, pamana vārdus, kas ir svarīgi satura izpratnei. Izmanto šos vārdus, jautājot, atbildot un stāstot par tekstu. • Prot veidot plānu – sadalīt tekstu daļās, noteikt katras daļas tematu un atbilstoši tam nosaukt plāna punktu. • Veido stāstījumu par klases ekskursijā redzēto, piedzīvoto, ievērojot loģisko secību. • Izmanto attēlus sava teksta veidošanā par apkārtnē pazīstamu tūrisma apskates objektu un tā radošā noformēšanā. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lieto lielos sākumburtus zināmajos vietvārdos. • Izmanto apgūto vārdu krājumu, lai pastāstītu par piedzīvoto, redzēto ekskursijā, lai pajautātu, atbildētu un pastāstītu par zināmiem tūrisma apskates objektiem un to atrašanās vietu. • Lasot informatīvus tekstus, nepazīstamo vārdu nozīmi mācās noteikt pēc konteksta. • Saprot prievārdu <i>gar, pie, aiz, līdz</i> nozīmi, izmanto tos teikumos. • Izmanto apstākļa vārdus <i>pa labi, pa kreisi</i> vietas raksturošanai. • Izsaka patiku/nepatiku par redzēto un pamatotu savu viedokli.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar skolotāja atbalstu plāno un vērtē uzrakstīto tekstu (piemēram, apskates objektu aprakstu). (VLM.3.1.1.1.) • Uztver un kopumā saprot vienkāršus tekstus par tūrisma objektiem. (VLM.3.1.1.2.) • Pamana un nosauc saziņas dalībnieku un savas emocijas ikdienas situācijās. (VLM.3.1.1.8.) • Mācās ar izpratni lasīt mācībām un savām interesēm atbilstošus vienkāršas uzbūves tekstus par ekskursiju un tūrisma apskates objektiem. Veido tiešus jautājumus par izlasīto un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.3.) • Vērojot un lasot vienkāršas uzbūves tekstus, nosaka to galveno domu, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. (VLM.3.1.1.4.) • Lieto vienkāršas frāzes, lai paslavētu, pajautātu, piedāvātu, ieteiktu, kā rīkoties, palūgtu palīdzību un pateiktos par palīdzību; ievēro saziņas kultūru. (VLM.3.1.1.5.) • Dialogā izsaka savas domas un vēlmes sadzīves un mācību situācijās. Veido vienkāršu monolģisko runu latviešu zīmju valodā, pastāstot par sevi un apkārtni. (VLM.3.1.1.6.) • Saprot un lieto valodu informācijas noskaidrošanai, attieksmes paušanai, savu domu un vēlmju izteikšanai. (VLM.3.1.1.9.) • Nosaka teksta galvenās daļas. (VLM.3.2.1.1.) • Vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā atrod nozīmīgu informāciju, nosakot teksta galveno domu, personas un darbības norises vietu. (VLM.3.2.1.4.) • Saskata vienkārša teksta virsraksta saistību ar saturu. Pamana tekstā galvenos vārdus, kas ir svarīgi teksta satura sapratnei. (VLM.3.2.1.5.) • Veido īsu, vienkāršu tekstu, izmantojot vienkāršu plānu, zīmējumus, jautājumus un atslēgvārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Izmanto burtus un citas rakstzīmes sava teksta veidošanā un tā radošā noformēšanā. (VLM.3.2.1.8.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu vienkāršās sadzīves situācijās. (VLM.3.3.1.2.) • Lieto lielos sākumburtus zināmos vietvārdos. (VLM.3.3.1.4.) • Izmanto patstāvīgos vārdus un palīgvārdus, saskaņo tos, veidojot vienkāršus teikumus. (VLM.3.3.1.5.) • Saskaņo vārdus teikumos, izmantojot vienkāršas gramatiskās konstrukcijas. (VLM.3.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav sapratis. (Tikumi – gudrība, atbildība; vērtība – latviešu valoda)
<p>Jēdzieni: teksta galvenā doma/atziņa, emociju izteikšana un atpazīšana saziņas situācijā.</p>	
<p>Teksti: lasa daiļliteratūras tekstu (stāstu), ekskursijas aprakstu skolas tīmekļvietnē, ekskursijas plānošanas piezīmes, Latvijas karti, domu karti, pilsētas logo, informatīvo tekstu par apskates objektiem, izceļšanās teiku, audiovizuālu kādas vietas, objekta, notikuma prezentāciju; veido plānu, stāstījumu par ekskursijā redzēto, dzirdēto, piedzīvoto, aprakstu par apskates objektu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Kalendārs. Laika apstākļi un daba ziemā Kārtas skaitļa vārdi mēnešu nosaukumos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot jautājumus par kalendāru un atbild uz tiem, orientējas kalendārā. Nosauc un raksta mēnešus, izmantojot kārtas skaitļa vārdus (<i>janvāris ir pirmais mēnesis...</i>). • Nosauc mēnešus katrā gadalaikā (<i>decembris, janvāris, februāris ir ziemas mēneši...</i>). • Stāsta un raksta par laiku un dabas norisēm – pavasarī, ziemā, vasarā, rudenī, janvārī, aprīlī. • Stāsta, kurā gadalaikā/mēnesī ir dzimšanas diena un vārdadiena. • Atbild uz jautājumu <i>kad?</i>. • Uzdod jautājumus: <i>kad tev ir dzimšanas diena?, kad tev ir vārdadiena?</i>. • Lasa tekstu par tematu, atbild uz jautājumiem par tekstu. • Pēc parauga, jautājumu plāna raksta savu tekstu par ziemu. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Mēnešu nosaukumi: janvāris, februāris, marts, aprīlis, maijs, jūnijs, jūlijs, augusts, septembris, oktobris, novembris, decembris.</p> <p>Gadalaiku nosaukumi: ziema, vasara, pavasaris, rudens.</p> <p>Diena, nedēļa, mēnesis, gads.</p> <p>Nāk, atnāk, aiziet.</p> <p>Šodien, vakar, aizvakar, rīt, parīt.</p>
<p>Ziemas prieki. Bērnu nodarbes ziemā Lietvārdi, īpašības vārdi un darbības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skolēni dalās ar savu pieredzi par ziemas sporta veidiem un bērnu nodarbēm ziemā. Stāsta, kas viņiem vislabāk patīk, kāpēc. Raksta teikumus par bērnu nodarbēm ziemā. Izmanto pēc parauga ar sportu un fiziskajām aktivitātēm saistītus lietvārdus, īpašības vārdus un darbības vārdus. Lasa klasesbiedriem izveidotos teikumus, salīdzina un labo kļūdas. • Lieto apstākļa vārdus <i>augstu, tālu, ātri, lēni, priekšā, aizmugurē</i>. • Nosauc ziemas sporta veidus. Atbild uz jautājumiem par bērnu nodarbēm ziemā. Uzdod jautājumus un atbild uz jautājumiem (<i>Ko tev patīk darīt ziemā? Vai tu slēpo? Vai tu slido? Vai tu spēlē hokeju? Vai tu brauc ar ragaviņām? Vai tu sporto ziemā? Kādus ziemas sporta veidus tu zini? Kuri ziemas sporta veidi tev patīk?</i>). • Atklāj emocionālo attieksmi: izsaka prieku, attieksmi, pamudinājumu, aicinājumu. Interesējas par kādas citas personas fiziskajām aktivitātēm. 	<p>Ziemas sporta veidi; bērnu nodarbes ziemā.</p>

<p>Lai ziemā būtu droši. Kā rīkoties nelaimes gadījumā? Emocijas</p> <p>Kā pastāstīt par rīcību nelaimes gadījumā, kā izteikt norādījumus, brīdinājumu, paskaidrot, ko drīkst/nedrīkst darīt? Kā nelaimes gadījumā palūgt palīdzību, apvaicāties un pastāstīt par pašsajūtu, veselību? Kā izteikt nožēlu?</p> <p>Emociju atpazīšana un izteikšana saziņas situācijā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aplūko piktogrammas un uzrakstus, kas informē par to, kā drīkst/nedrīkst rīkoties sabiedriskās vietās, kā jāuzvedas aktīvā atpūtā, piemēram, piedaloties ziemas aktivitātēs. • Spriež par to, kādi drošības noteikumi jāievēro un kādas sekas var būt, ja drošības noteikumi netiek ievēroti. • Pēc sižetisku attēlu kartītēm latviešu zīmju valodā stāsta par situācijām, kas var rasties laikā. Stāstot pareizi lieto ķermeņa daļu, ziemas sporta piederumu nosaukumus, iesaka, kā rīkoties konkrētajā situācijā (<i>jānotīra brūce, jāapsien pirksts</i>). Paskaidro, kāpēc drīkst/nedrīkst ko darīt (<i>nedrīkst kāpt uz ledus, jo... , nedrīkst peldēt aiz bojas, jo...</i>). • Izspēlē sižeta lomu rotaļu: lūdz palīdzību (<i>palīdzi/palīdziet man, lūdzu...; padod/padodiet, pasniedz/pasniedziet, parādi/parādiet man, lūdzu...</i>), apvaicājas par pašsajūtu, veselību (<i>Kā tu jūties? Kas tev kaiš? Vai tu jūties labāk?</i>), atbild par pašsajūtu vai notikušo (<i>Es jūtos slikti. Es sasitu roku.</i>), izsaka nožēlu (<i>Man (loti) žēl!</i>). 	<p>Brīdinājuma zīmes.</p> <p>Nekāpt! Nedrīkst! Bīstami! Uzmanību!</p>
<p>Ejam uz veikalu. Pasaka</p> <p>Lietvārds ģenitīvā un lietvārds nominatīvā.</p> <p>Darbības vārdu <i>pirkt, nopirkt, pārdot, maksāt, samaksāt</i> konjugēšana visos laikos un personās</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nosauc dažādus veikalus un lietas, kas tajos ir nopērkamas. Lieto lietvārdu ģenitīvā + lietvārds nominatīvā veikalu nosaukumos (<i>piena veikals, ziedu veikals</i> u. tml.). Nosauc pārtikas produktus un preces, kuras vēlas pirkt. Nosauc preču mērvienības (grami, kilogrami, paka, pudele). • Iegūst, lasa informāciju par preci (masa, apjoms, svars, realizācijas termiņš, cena u. tml.), par veikalu darba laikiem. • Lasa dialogus saziņas situācijās ar pārdevēju/kasieri. • Nosauc naudas vienības un noskaidro, cik maksā prece. Darbības vārdu <i>pirkt, nopirkt, pārdot, maksāt, samaksāt</i> konjugēšana visos laikos un personās. Raksta teikumus un sakārto dialogu loģiskā secībā. • Pastāsta, ko nopircis, un sniedz informāciju par preci, raksturo to, izmantojot īpašības vārdus <i>garšīgs, liels, salds, rūgts, skaists</i> u. c. • Lasa pasaku, nosaka pasakas galveno domu, daļas un tēlus; raksturo tos. 	<p>Veikali – pārtikas veikals, mēbeļu veikals, rotaļlietu veikals, apģērbu veikals u. c.</p> <p>Pārtikas produkti un preces veikalā.</p> <p>Preču mērvienības – grami, kilogrami, paka, pudele u. c.</p>
<p>Veselība</p> <p>Darbības vārda <i>sāpēt, slimot</i> locīšana visos laikos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Temata sākumā skolēni vienkāršā zīmējumā uzraksta un nosauc cilvēka ķermeņa daļas. Pēc pieredzes pastāsta par to, kas sāp, kas kaiš. Nosauc 2–3 ārstu specialitātes, stāsta, pie kādiem ārstiem ir bijuši, kāpēc. • Raksta teikumus par attēliem, izmantojot ar slimošanu saistītus vārdus, piemēram, <i>slimība, slimot, sāpes, sāpēt, pārsējs, zāles</i>. • Lieto darbības vārdu <i>sāpēt</i> vajadzīgajā laikā un personā. Loka darbības vārdus <i>slimot, veseloties</i> visos laikos un personās. • Rakstot teikumus (par attēliem) vai vārdu savienojumus, lieto ar ārstniecības iestādēm saistītus vārdus, piemēram, <i>aptieka, poliklīnika, veselības centrs, slimnīca, nodaļa, medmāsa, ārsts, ārstēt, izmeklēt, apsmērēt, uzlikt pārsēju, iepilināt</i>. • Vēro ārsta pieņemšanas laikus un turpina dialogus (<i>No cikiem līdz cikiem pieņem...? Kad pieņem...? Man sāp...</i>). • Jēdzieni <i>veselīgs dzīvesveids</i> un <i>neveselīgs dzīvesveids</i>. Skaidro, kā tie ietekmē cilvēka veselību. 	<p>Ārstu nosaukumi (zobārsts, ķirurgs, acu ārsts u. c.).</p> <p>Aptieka, poliklīnika, veselības centrs, slimnīca, nodaļa, medmāsa, ārsts, ārstēt, izmeklēt, apsmērēt, uzlikt pārsēju, iepilināt u. c.</p>

<p>Dosimies ekskursijā! Kur esam bijuši, ko esam redzējuši, piedzīvojuši?</p> <p>Vietvārdi. Klases ekskursijas apraksts. Plāna veidošana. Stāstījums pēc izveidotā plāna par klases ekskursijā redzēto, piedzīvoto.</p> <p>Jautājumi un atbildes par ekskursiju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pētot Latvijas karti un nosaucot vietas, kuras ir apmeklējis kopā ar ģimeni vai klasi, vingrinās lietot vietvārdus – kur? (<i>Es biju Valmierā, Jūrmalā, Daugavpilī; Kārlis bija Bauskā.</i>). • Lasa klases ekskursiju aprakstus, sadala tekstu daļās, nosaka katras teksta daļas tematu un saskaņā ar to izdomā virsrakstu. Ieraksta virsrakstus domu kartē, apkopojot idejas stāstījumam par klases ekskursiju. Izdomā, ko vēlas pastāstīt pats, un pieraksta savu plānu. Pēc plāna un lasīto tekstu parauga, ievērojot loģisko secību, stāsta par klases ekskursijā redzēto un piedzīvoto. • Stāstījumā, lai raksturotu maršrutu vai apskates objektu vietu, izmanto apstākļa vārdus <i>pa labi, pa kreisi</i>, prievārdus <i>pie (pie ezera), aiz (aiz pils), gar (gar upi), līdz (parkam)</i> saistījumā ar lietvārdu vienskaitli un daudzskaitli. Izsaka patīku/nepatīku par redzēto un pamato savu viedokli, izmantojot saistītātvārdus <i>tādēļ ka (Man ļoti patika Cesvaines pils, tādēļ ka tā ir liela. Man nepatika osta, tādēļ ka tur bija netīrs ūdens.)</i>. • Atbild uz jautājumiem par ekskursijā redzēto un notikušo (<i>Tur es redzēju... Mēs bijām/apskatījām/apmeklējām...</i>). 	<p>Ekskursija; apskates vietas un objekti.</p>
<p>Kur gribam aizbraukt? Ko gribam redzēt? Ko gribam uzzināt?</p> <p>Emociju atpazīšana un izteikšana saziņas situācijā. Teksta prognozēšana. Vārdu saskaņošana teikumā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasītajā teksta (stāsta) fragmentā atrod teikumu, kurā atklājas saziņas dalībnieku emocijas, nosauc tās, salīdzina ar savām emocijām, stāstot par ekskursiju. Spriež, kā var noteikt cilvēku emocijas. • Atkārtoto doto teikumu (piemēram, <i>kurmītis ekskursijā sastrīdējās ar saviem draugiem</i>), izmantojot dažādus žestus un mīmiku (saraucot uzacis, sakrustojot rokas, sasitot plaukstas, pamājojot ar galvu u. tml.). Pārī izdomā savu teikumu vai izvēlas teikumu no lasītā teksta un aicina klasesbiedrus atkārtot to priecīgi, bēdīgi, skumīgi, domīgi, pārsteigti, viltīgi. • Secina, kuras teksta daļas trūkst (ievada, galvenās daļas, nobeiguma), prognozē šīs daļas notikumus. • Raksta, kur grib aizbraukt un ko vēlas apskatīt kopā ar klasesbiedriem. Veidojot teikumus, izmanto lietvārdu akuzatīvā (<i>Es gribu aizbraukt uz Rīgu, Liepāju, muzeju, teātri. Es gribu redzēt, apskatīt mežu, pļavu, dzīvniekus.</i>). • Lasa tabulā dotos vārdus, kas atbild uz jautājumiem <i>kas? un ko darīt?</i>. Pārveido vārdus tā, lai tie atbildētu uz jautājumiem: <i>kas?, ko dara?, ar ko?, uz kurieni?, kur?</i>, veido un pareizi pieraksta teikumu, saskaņojot vārdus (piemēram, <i>draugi apmeklēja izstādi muzejā</i>). Salīdzina uzrakstītos teikumus un secina, kāda ir galotnes nozīme vārdu saistījumā teikumā. 	<p>Jautājumi: <i>kas?, ko dara?, ar ko?, uz kurieni?, kur?</i>.</p>
<p>“Ekskursijas maršruts”</p> <p>Informācijas meklēšana informatīvā tekstā.</p> <p>Atslēgvārdu noteikšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa par ekskursiju (<i>ekskursijas maršruta plānošanas piezīmes, pienākumu sadalījums grupā, informācija par ekskursijas objektu – teritorijas karte, domu karte, pilsētas logo, dziesma, apskates vietas, izcelšanās teika</i> u. tml.). Izmanto caurskatīšanas stratēģiju un nosaka atslēgvārdus tekstā, lai jautātu, atbildētu un stāstītu par skolēnu darbu projektā, par projektā aprakstītajiem apskates objektiem, par to, kur tie atrodas, kā līdz tiem var nokļūt u. tml. • Strādā grupā – sadala pienākumus, plāno ekskursiju un īsi pieraksta, kādus priekšlikumus grupas dalībnieki izteica, kādu ekskursijas maršrutu grupa izvēlējās un kāpēc. 	<p>Ekskursija, ekskursijas plānošana, ekskursijas maršruts, apskates objekti.</p>

Ko var apskatīt ekskursanti mūsu tuvākajā apkārtnē?

Galvenā doma. Apraksta veidošana pēc plāna

- Lasa tekstu, sadala daļās, nosaka katrā daļā atslēgvārdus, atbild uz jautājumu, kāpēc autors ir uzrakstījis tekstu, ko viņš ir gribējis pateikt. Noskaidro, ka tā ir teksta galvenā doma.
- Lasa par dažādiem apskates objektiem, kurus ieteiktu apskatīt ekskursantiem savā pilsētā, novadā u. tml. Lieto lielos sākumburtus.
- Strādājot pāri, meklē informāciju par kādu no uzrakstītajiem objektiem un sagatavo aprakstu (nosaukums, objekts; attēls, fotogrāfija vai zīmējums; kur atrodas; ko citiem par to var pastāstīt, kāpēc iesaka apskatīt). Iepazīstina klasesbiedrus ar aprakstu. Stāsta un jautā par notikumiem, vietām, objektiem, cilvēkiem (*kad uzcēla šo pili?, kam...?, kurš...?, cik ilgi...?, cik augsta ir...?, kurā gadā...?, kas atklāja...?, kurš izgudroja...?*). Aizpilda valodas prasmju pašvērtējuma lapu.

Teksta galvenā doma, apraksts.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Emociju paušana saziņā ar neverbālajiem izteiksmes līdzekļiem (žestiem, intonāciju, mīmiku), teksta galvenā doma, plāns.
Sociālās zinības	Pienākumu sadalīšana grupā, drošības noteikumi, to ievērošana ekskursijas laikā.
Dabaszinības	Apskates objekti pilsētā un dabā, vietas Latvijas kartē, orientēšanās apvidū.
Matemātika	Ekskursijas maršruta plānošana (attālums, laiks).
Vizuālā māksla	Pilsētas logo.
Sports un veselība	Rīcība nelaiemes gadījuma laikā.

Metodiskais komentārs

Temata ietvaros skolēni mācās noteikt teksta galveno domu, aktualizējot jēdzienus *teksta temats, virsraksts, atslēgvārdi*. Pamatprasmes teksta temata, virsraksta, galvenās domas un atslēgvārdu noteikšanā tiek nostiprinātas un pilnveidotas. Jānostiprina arī nepazīstamo vārdu nozīmju noskaidrošanas stratēģijas.

Daži metodiskie paņēmieni, kas izmantojami, attīstot skolēnu prasmes noteikt teksta tematu, galveno domu un atslēgvārdus:

- prognozēt teksta tematu un notikumus pēc virsraksta;
- prognozēt tekstu pēc dotajiem atslēgvārdiem;
- noteikt izlasītajā tekstā ievadu, nobeigumu, galveno daļu, izdomāt nosaukumu katrai teksta daļai;
- sakārtot teksta daļas pareizā secībā;
- lasīt tekstu pa daļām, nosakot, par ko ir rakstīts katrā daļā, meklēt tekstā vārdus un vārdu savienojumus, kas apstiprina un precizē izteikto viedokli, pasvītrot atrastos vārdus, salīdzināt ar klasesbiedra pasvītrotajiem vārdiem;
- no dotajiem sakāmvārdiem izvēlēties to, kas visvairāk atbilst lasītajam tekstam, pamatot savu viedokli;
- izvēlēties tekstam vienu no vairākiem dotajiem virsrakstiem, pastāstīt par savu izvēli klasesbiedram;
- izdomāt tekstam virsrakstu, pamatot viedokli;
- noteikt, kurš no dotajiem piemēriem ir lasītā teksta temats un kurš ir virsraksts;
- izdomāt tekstam nobeigumu (2–3 teikumi);
- izvēlēties dotajai teksta daļai atbilstošu ilustrāciju, pamatot savu izvēli;
- atbildēt uz jautājumu, kāpēc autors ir uzrakstījis šo tekstu, ko viņš ir gribējis pateikt, ko var mācīties no teksta.

<p>3.1. Mēs mājās Skolas ikdiens. Ģimene un ģimenes locekļi. Manas ģimenes vasara. Intereses un vaļasprieks. Apsveicam vārda dienā! Krāsainais rudens</p> <p>Kāds ir tavs stundu saraksts? Kādi mācību piederumi ir nepieciešami skolā?</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes ikdienu, radiniekiem, dienas režīmu, svētkiem un mīļāko ģimenes ēdienu? Kā uzrakstīt īsziņu?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku darbiem rudenī?</p> <p>Kā nosaukt un raksturot augļus un dārzeņus?</p>	<p>3.2. Mēs sabiedrībā Rudenīgs laiks. Pie galda. Ceļojums pa Latviju. Pilsētā. Profesijas. Ziema nāk! Apģērbiesimies! Ziemassvētki</p> <p>Kā uzzināt un uzrakstīt informāciju par vietām Latvijā?</p> <p>Kā pastāstīt par dažādu profesiju pārstāvju pienākumiem?</p> <p>Kā sagatavoties intervijai un pastāstīt par iegūto informāciju (prezentēt)?</p> <p>Kas ir ēdnicā, kafejnīcā?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku apģērbu ziemā?</p>	<p>3.3. Mēs pasaulē Kalendārs. Laika apstākļi un daba ziemā. Ziemas prieki. Lai ziemā būtu droši. Emocijas. Ejam uz veikalu. Pasaka. Veselība. Dosimies ekskursijā!</p> <p>Ko dara bērni ziemā?</p> <p>Kā pastāstīt par ekskursijā redzēto un piedzīvoto?</p> <p>Kā saprast tekstu?</p> <p>Kā noteikt un nosaukt cilvēku emocijas?</p> <p>Kā lūgt un sniegt palīdzību nelaiemes gadījumā?</p>	<p>3.4. Mēs skolā Grāmata un pasaka. Ejam uz... Daba mostas. Mani draugi. Rakstura īpašības. Svētki. Valsts svētki. Ģimenes svētki. Gadskārtu svētki. Ko es zinu? Ko es protu? Es lasu un rakstu. Vasara klāt!</p> <p>Kā pastāstīt par grāmatu, pasākumu?</p> <p>Kā uzrakstīt īsu grāmatas aprakstu? Kā noteikt grāmatas (pasakas, teksta) tematu?</p> <p>Kādas ir pavasara norises dabā? Kā par tām veidot un rakstīt teikumus?</p> <p>Kādas ir drauga rakstura īpašības?</p>
--	--	--	--

3.4. Mēs skolā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 28 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot prasmi uztvert, skatīties, meklēt un lasīt vecumposmam un personiskajām vēlmēm atbilstošu informāciju par grāmatām, pasākumiem, lai uzdotu precizējošus jautājumus un atbildētu uz citu uzdotajiem jautājumiem, atrastu un pierakstītu konkrētu informāciju.
- Attīstīt prasmi skatīties, lasīt grāmatas, lai pastāstītu par lasīto un redzēto, atstāstītu notikumus, raksturotu grāmatā darbojošos tēlus, izteiktu viedokli par viņu rīcību, pamatotu savu attieksmi. Veidot prasmi atrast informāciju par grāmatas autoru, nosaukumu,

saturu, ilustratoru, izdevniecību, izdošanas gadu, lappušu skaitu, galveno varoni/galvenajiem varoņiem, saskatīt atslēgvārdus, lai prognozētu tematu, iespējamus notikumus un izmantotu iegūto informāciju, izvēloties grāmatu sev lasīšanai.

- Attīstīt prasmi pēc parauga veidot izlasītās grāmatas aprakstu, ievērojot pareizrakstības normas (piemēram, lielā sākumburta izmantošana grāmatas autora vārda un uzvārda rakstībā, grāmatas nosaukuma pirmā vārda rakstībā, pēdiņu izmantošana grāmatas nosaukuma rakstībā), lietojot atbilstošas vārdformas un saskaņojot vārdus vārdu savienojumos; izmantot izveidoto aprakstu, lai iepazīstinātu klasesbiedrus ar grāmatas saturu un ieinteresētu lasīt.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Grāmatas lasīšanas plāns motivē lasīt un padara lasīšanu par jēgpilnu nodarbi. (V.Li.1.) Teksti var būt dažādi – mīklas, pasakas, tautasdziesmas, dzejoļi, lugas, teikas –, un tos var atšķirt pēc noteiktām pazīmēm. (V.Li.2.) Katrai grāmatai ir autors un nosaukums. Arī grāmatai, kura ir uzrakstīta citā valodā, nosaukumu var izteikt un autora vārdu pierakstīt latviski. (V.Li.2.) Izvēloties grāmatu, jāpievērš uzmanība autoram, grāmatas nosaukumam, saturam, noformējumam, atslēgvārdiem. Grāmatas nosaukums, ilustrācijas un atslēgvārdi var palīdzēt prognozēt, par ko būs grāmata. (V.Li.2) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Ar skolotāja palīdzību plāno grāmatas vai pasakas lasīšanu, veidojot savu individuālu lasīšanas plānu. Skatās, jautā un atbild par pasakām, grāmatām, pasākumiem. Prot uzdot precizējošus jautājumus. Lasa un mācās saprast vecumposmam un personiskajām vēlmēm atbilstošu informāciju par pasakām, grāmatām, pasākumiem. Jautā un atbild par lasīto informāciju. Vērojot un lasot vienkāršas uzbūves tekstus par grāmatām, pasākumiem, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. Sadarbojoties ar klasesbiedriem, plāno pasākumu, jautā cita viedokli. Prot pastāstīt, ko un par ko lasa/nelasa, skatās/neskatās pats, ģimenes locekļi un draugi, par apmeklētajiem pasākumiem (<i>kāpēc patīk vai nepatīk?</i>). Stāsta, par ko ir grāmata. Iesaka izlasīt kādu grāmatu. Prot izteikt nodomu, priekšlikumu, pajautāt, lai noskaidrotu informāciju. Skatās spēlfilmu, lasa grāmatu/tekstu un atstāsta lasītos un redzētos notikumus (sižetu), raksturo filmā un grāmatā darbojošos tēlus, latviešu zīmju valodā izsaka viedokli par viņu rīcību. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Zina, ka katrai grāmatai, pasakai ir autors, nosaukums, temats. Prot pierakstīt grāmatas autoru un nosaukumu, nosaukt tematu lasītajām grāmatām. Prot grāmatā atrast informāciju par autoru, nosaukumu, saturu, ilustratoru, izdevniecību, izdošanas gadu, lappušu skaitu, galveno varoni/galvenajiem varoņiem un notikumiem. Prot meklēt informāciju bibliotēkā un atlasīt sev svarīgāko un interesantāko. Pēc grāmatas nosaukuma, anotācijas, ilustrācijām un atslēgvārdiem prognozē grāmatas tematu un iespējamus notikumus. Raksta īsu aprakstu par grāmatu vai pasaku. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Izmanto apgūto vārdu krājumu, lai jautātu, atbildētu, lasītu un stāstītu par grāmatām, pasākumiem. Grāmatas autora vārdu un uzvārdu raksta ar lielo sākumburtu. Ar lielo sākumburtu raksta grāmatas nosaukuma pirmo vārdu. Zina, ka grāmatas nosaukums rakstot jāliek pēdiņās. Izmanto īpašības vārda vispārāko pakāpi, lai raksturotu pasākumu, grāmatu. Izmanto darbības vārdus pagātnē, lai pastāstītu par pasākumiem, kurus ir apmeklējis. Izmanto apstākļa vārdus <i>daudz</i>, <i>maz</i> saistījumā.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar skolotāja atbalstu plāno un vērtē savu latviešu valodas apguvi. (VLM.3.1.1.1.) • Uztver un kopumā saprot neliela apjoma tekstus latviešu zīmju valodā par notikumiem, vienaudžiem, apkārtējo vidi. Veido tiešus jautājumus un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.2.) • Ar izpratni lasa mācībām un savām interesēm atbilstošus vienkāršas uzbūves tekstus. Veido tiešus jautājumus par izlasīto un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. (VLM.3.1.1.3.) • Vērojot un lasot vienkāršas uzbūves tekstus, nosaka to galveno domu, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. (VLM.3.1.1.4.) • Dialogā izsaka savas domas un vēlmes sadzīves un mācību situācijās. Veido vienkāršu monoloģisko runu latviešu zīmju valodā, pastāstot par sevi un apkārtni. (VLM.3.1.1.6.) • Saprot un lieto valodu informācijas noskaidrošanai, apmaiņai, attieksmes paušanai, darbības saskaņošanai, savu domu un vēlmju izteikšanai. (VLM.3.1.1.9.) • Lasa savām interesēm, vecumposmam un mācībām atbilstošus latviešu folkloras un literāros darbus. (VLM.3.2.1.1.) • Nosaka literārā darba tematu, galvenos tēlus, darbības norises vietu un laiku; īsi raksturo galvenos tēlus. (VLM.3.2.1.2.) • Vienkāršas uzbūves informatīvā tekstā atrod nozīmīgu informāciju, nosakot teksta galveno domu, personas un darbības norises vietu. (VLM.3.2.1.4.) • Saskata vienkārša teksta virsraksta saistību ar saturu. (VLM.3.2.1.5.) • Veido īsu, vienkāršu tekstu, izmantojot plānu, zīmējumus, jautājumus un atslēgvārdus. (VLM.3.2.1.6.) • Izmanto burtus un citas rakstzīmes sava teksta veidošanā un tā radošā noformēšanā. (VLM.3.2.1.8.) • Izmanto apgūto vārdu krājumu vienkāršās sadzīves un mācību situācijās. (VLM.3.3.1.2.) • Lieto lielos sākumburtus, rakstot grāmatas autora vārdu un uzvārdu, grāmatas nosaukumu. (VLM.3.3.1.4.) • Izmanto patstāvīgos vārdus un palīgvārdus, saskaņo tos, veidojot vienkāršus teikumus. (VLM.3.3.1.5.) • Raksta teikumus, izmantojot vienkāršas gramatiskās konstrukcijas. (VLM.3.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru. (Tikumi – godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu palūkoties uz sevi kā ieinteresētu lasītāju un izvēlēties grāmatas, kuru lasīšana aizrauj un sagādā prieku. Attīsta sapratni par aktīva lasītāja un prasmīga rakstītāja cēloņsakarību. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra) • Veido ieradumu grāmatas lasīšanas laikā izmantot atbalsta paņēmienus, kas motivē lasīt un palīdz saprast izlasīto, piemēram, lasīšanu kopā ar ģimeni, lasīšanu priekšā mājdzīvniekiem, lasīšanu noteiktā dienā, laikā un vietā. (Tikums – gudrība; vērtība – kultūra)
<p>Jēdzieni: virsraksts, grāmatas autors, grāmatas nosaukums.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto grāmatas titullapu, anotāciju, bibliotēkas tīmekļvietni, dzejoli, stāstu, pasaku, tautasdziesmu, mīklu, lugu, teiku, domu karti, pasākuma afišu; veido tabulu par lasīto grāmatu, grāmatas aprakstu, stāstījumu par lasīto grāmatu, apmeklēto pasākumu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Grāmata un pasaka. Ko lasu es un mani draugi?</p> <p>Kā var atpazīt dzejoļi, stāstu, pasaku, tautasdziesmu, mīklu, teiku? Kādas grāmatas mēs lasām? Grāmatas autors un nosaukums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aplūko žanru tabulu (dzejoļi, stāsti, pasakas, tautasdziesmas, mīklas, teikas, lugas), kopā ar skolotāju noskaidro, vai zina, kas ir dzejolis, tautasdziesma, mīkla u. tml. Spriež, kā tos var atpazīt. Lasa tekstu fragmentus un savieno tos ar atbilstošā žanra nosaukumu. • Pamato, kāpēc biežāk lasa papīra vai elektroniskās grāmatas/pasakas. • Stāsta skolasbiedram par to, ko lasa/nelasa pats, ģimenes locekļi un draugi (<i>Es lasu/nelasu pasakas. Brālis lasa/nelasa dzejoļus.</i>), uztver skolasbiedra stāstījumu, uzdod precizējošus jautājumus (<i>Tu lasi/nelasi tautasdziesmas? Tava māsa lasa/nelasa elektroniskās grāmatas?</i>). • Lasa domu kartē, par ko var būt grāmatas, un papildina doto sarakstu. • Raksta teikumus par to, ko patīk lasīt (<i>Man patīk lasīt par piedzīvojumiem.</i>). Jautā un uzraksta, par ko patīk lasīt draugiem un ģimenes locekļiem. Izsaka un noskaidro noteiktas attieksmes iemeslus. • Veido savu mīļāko pasaku vai grāmatu izstādi, ar skolotāja palīdzību pierakstot grāmatas autora vārdu un uzvārdu, grāmatas nosaukumu (<i>Astrida Lindgrēne "Grāmata par Pepiju Garzeķi", lasītājs – Zuze Pienenīte.</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Grāmata; žanrs – dzejolis, pasaka, tautasdziesma, mīkla, pasaka; autors, grāmatas/pasakas nosaukums.</p>
<p>Dosimies ekskursijā uz bibliotēku!</p> <p>Kā atrast informāciju par bibliotēku un to apkopot? Jautājumu veidošana un uzdošana bibliotekārei ekskursijas laikā. Kā izvēlēties grāmatu bibliotēkā?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Papildina teikumu <i>Bibliotēka ir...</i>; noskaidro un nosauc, kādas bibliotēkas ir tuvākajā apkārtnē, stāsta, kur tās atrodas. • Strādājot pāri, mērķtiecīgi apkopo zināmo informāciju par bibliotēku (var izmantot bibliotēkas tīmekļvietni). • Izmanto atgādni ar lietvārda <i>grāmata</i> locījumiem vienskaitlī un daudzskaitlī, lai pabeigtu iesāktos teikumus. • Izmanto atgādni ar darbības vārda <i>lasīt</i> tagadnes, pagātnes un nākotnes formām, lai atbildētu uz dotajiem jautājumiem. Lieto atbilstošās darbības vārda <i>lasīt</i> formas, veidojot savus jautājumus. • Izpēta darba lapu, kurā apkopoti uzdevumi, kas ir jāveic bibliotēkas apmeklējuma laikā (piemēram, <i>izvēlēties trīs grāmatas latviešu valodā, kuras vēlas izlasīt, un paņemt vienu grāmatu lasīšanai, nosaukt divus faktus, ko uzzināja par bibliotēku, uzrakstīt jautājumus, kurus uzdeva bibliotekārei</i>), papildina darba lapu ar savu uzdevumu. Pēc bibliotēkas apmeklējuma aizpilda darba lapu. Salīdzina, kas kopīgs un atšķirīgs ir paša un solabiedra atbildēs. • Parāda klasesbiedriem grāmatu, kuru ir izvēlējis bibliotēkā un vēlas izlasīt. Nosauc grāmatas autoru un nosaukumu, pamato tās izvēli. • Sadarbībā ar skolotāju plāno grāmatas vai pasakas lasīšanu, atbildot uz jautājumiem (<i>Cik ilgi lasīs grāmatu? Cik lappuses nedēļā izlasīs? Ko darīs, lai noskaidrotu nepazīstamos vārdus? Kam palasīs grāmatu skaļi vienreiz nedēļā? Kam vienreiz nedēļā pastāstīs par izlasīto? Kad klasē pārrunās par grāmatas lasīšanas plāna izpildi? Kā noslēgumā klasesbiedriem pastāstīs par izlasīto grāmatu? Kā vērtēs stāstījumu?</i>). 	<p>Bibliotēka, bibliotekāre.</p>

<p>Grāmatas un filmas</p> <p>Grāmatas titullapa, anotācija, saturs, ilustrācijas, informācija par ilustratoru, izdevniecību, izdošanas gadu, lappušu skaitu, galvenajiem varoņiem un notikumiem.</p> <p>Tēlainās izteiksmes līdzekļi literārā tekstā.</p> <p>Grāmatas apraksta veidošana. Stāstījums par lasīto pasaku, grāmatu, redzēto spēlfilmu, varoņu raksturojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot uz grāmatas vāka un anotācijā pieejamo informāciju par grāmatu, pabeidz iesāktos teikumus. Secina, kādu informāciju parasti izvieto uz grāmatas vāka un par ko raksta anotācijā. • Prognozē pēc nosaukuma, satura, anotācijas un ilustrācijas uz vāka, par ko varētu būt grāmata. • Lasa skolēnu rakstītos grāmatu aprakstus, saskata tajos informāciju par grāmatas autoru, grāmatas nosaukumu, grāmatas ilustratoru, izdevniecību, izdošanas gadu, lappušu skaitu, galveno varoni/galvenajiem varoņiem, galvenajiem notikumiem. Izvēlas vienu aprakstu un aizpilda par to tabulu, ieraksta savu ieteikumu grāmatas lasītājiem. • Lasa literāro darbu fragmentus, izsaka patīku/nepatīku par izlasīto (<i>man patika tas, ka rūķīši...</i>). • Mācās pamanīt tēlainās izteiksmes līdzekļus – salīdzinājumus, neparastus vārdus, kas raksturo tēlu vai vidi. • Lasa savu izvēlēto grāmatu vai pasaku un raksta tās aprakstu. Latviešu zīmju valodā stāsta par izlasīto grāmatu: par galvenajiem notikumiem, tēliem. Lasa uzrakstīto aprakstu, atbild uz klasesbiedru jautājumiem. Uzdod jautājumus klasesbiedriem. • Aptaujā draugus, ģimenes locekļus, lai apkopotu informāciju par filmām, kuras varētu noskatīties. Izvēlas filmas, kuras noskatīties klasē kopīgi, un filmas, kuras noskatīties kopā ar ģimenes locekļiem. Skatās un latviešu zīmju valodā atstāsta filmā redzētos notikumus. • Stāsta par filmu un grāmatu (<i>Filmā ir stāstīts par... Grāmatas galvenais varonis ir...</i>), par grāmatu un spēlfilmu literāro tēlu. • Latviešu zīmju valodā izsaka viedokli par filmas varoņu rīcību. Prognozē filmas varoņu rīcību (<i>Es domāju, ka Vinnijs Pūks...</i>). 	<p>Grāmata un filma; grāmatas autors, nosaukums, ilustrators, izdevniecība, izdošanas gads, lappušu skaits, galvenie varoņi/tēli; grāmatas apraksts.</p>
<p>Pasākumi, kurus es apmeklēju</p> <p>Informācija par pasākumiem afišā.</p> <p>Darbības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa skolas, pilsētas, novada kultūras pasākumu afišas. • Stāsta par pasākumiem, kurus ir apmeklējis, izmantojot darbības vārdu pagātnē (<i>Mēs apmeklējām... Vakar es biju... Klases vakarā mēs... Pasākumu organizēja... Es redzēju filmu par...</i>). Uzdod jautājumus un atbild par pasākumu apmeklējumu (<i>Uz kādu leļļu teātra izrādi tu biji? Es apmeklēju izrādi "Trīs sivēntiņi"</i>). • Izsaka nodomu apmeklēt kādu pasākumu, izmanto vienskaitļa 1. personas vietniekvārdu saistījumā ar darbības vārda <i>gribēt</i> 1. personas formu un darbības vārdu nenoteiksmē (<i>es gribu iet uz kino; es gribu spēlēt boulingu.</i>). • Sadarbojoties plāno pasākumu, jautā cita viedokli (<i>Ko tu domā par...? Kā jums liekas/šķiet, vai...? Ko tu piedāvā? Ko jūs gribētu? Ko jūs ieteiktu? Kas varētu...? Kurš gribētu...?</i>). Izsaka priekšlikumu piedalīties pasākumā un uzstāties tajā, izmanto personas vietniekvārdu saistījumā ar darbības vārdiem <i>prast, varēt</i> un darbības vārdu nenoteiksmē (<i>es protu labi dejot; es varu iemācīt interesantu spēli</i>). Stāsta klasesbiedriem par saplānotā pasākuma programmu. 	<p>Pasākums; afiša; pasākumi skolā, pilsētā, Latvijā; pasākuma organizators.</p>
<p>Daba mostas. Ejam uz...</p> <p>Īpašības vārda un lietvārda saskaņojums.</p> <p>Jautājumu veidošana: <i>kas...?, kur...?, kāds...?, kad...?, ko...?, kam...?, par ko...?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido vārdu savienojumus: <i>saule silda, vējš pūš, upe plūst</i> u. tml. Veido teikumus par attēliem (<i>Saule silda zemi. Laiks kļūst silts, un atlido gājputni.</i>). • Raksta teikumus, saskaņojot īpašības vārdu un lietvārdu: <i>silta saule, silts vējš.</i> • Jautā un atbild uz jautājumiem. Raksturo kādu putnu vai dabas parādību pēc izvēles. Stāsta par pavasari. • Lasa tekstus par tematu un atbild uz jautājumiem. Jautājumu veidošana: <i>kas?, kur?, kāds?, kad?, ko?, kam?, par ko?</i> • Raksta diktātu (apmēram 50 vārdus). • Lasa un stāsta par kādu braucienu (ekskursiju, pārgājienu). Stāsta par kādu dabas objektu. Iesaistās lomā spēlēs par ceļošanu un raksta teikumus (<i>Es gribu aizbraukt uz... Es gribu redzēt... (ko?)</i>). 	<p>Pavasara norises dabā.</p> <p>Dzīvnieku un putnu dzīve pavasarī.</p>

<p>Mani draugi. Rakstura īpašības</p> <p>Attieksmes izteikšana un pamatošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivizē vārdu krājumu par ārējo izskatu un raksturu, ar tiem saistītos lietvārdus un īpašības vārdus. Lieto jautājamus vārdus: <i>vai, kā, kāds ir/kāda ir, kur, cik, par ko, kas, kad.</i> • Nosauc tuvāko draugu vārdus un raksturo viņus pēc izskata un rakstura. Latviešu zīmju valodā stāsta par draugu interesēm un vaļaspriekiem. Jautā un sniedz informāciju par saviem draugiem. Izsaka savas domas par tuvākajiem draugiem. Izsaka un pamato savu viedokli (<i>tas ir labs draugs, jo vienmēr man palīdz; man patīk/nepatīk, ka mans draugs ir gudrs</i>). Stāsta, kuras rakstura īpašības ir pozitīvas, kuras negatīvas. Grupē tās. Latviešu zīmju valodā pamato savu viedokli. • Raksta un stāsta par savām rakstura īpašībām. Spriež, kuras rakstura īpašības vajadzētu sevī mainīt, kāpēc. 	<p>Draugs, draudzene.</p> <p>Intereses un vaļasprieki.</p> <p>Rakstura īpašības.</p>
<p>Svētki. Valsts svētki. Ģimenes svētki. Gadskārtu svētki</p> <p>Kārtas skaitļa vārdi 1–31.</p> <p>Laika norāde lokatīvā – <i>mijā.</i></p> <p>Darbības vārda tagadnes 1. personas forma.</p> <p>1. un 2. deklinācijas lietvārdu locīšana.</p> <p>Lietvārda <i>svētki</i> locīšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nosauc ar tematu saistītus vārdus un vārdu savienojumus. Veido teikumus ar mācītajiem vārdiem. Atbild uz jautājumiem (<i>Kad tev ir dzimšanas diena? Cik tev ir gadu? Kādus svētku svin tavā ģimenē? Kā tu svini svētkus? Kā svin svētkus tavā ģimenē?</i>). • Stāsta, kā ģimene svin svētkus, izmantojot darbības vārda tagadnes daudzskaitļa 1. personas formu. • Apsveic citu cilvēku dzimšanas dienā un pateicas par dāvanu. Pasaka savu dzimšanas gadu un datumu. • Zīmē, raksta ielūgumu un apsveikumu, gatavo galda kartes. • Pasaka, kad ir Latvijas dzimšanas diena. 	<p>Svētki.</p> <p>Ģimenes svētki: vārda diena, dzimšanas diena, Mātes diena, Tēva diena.</p> <p>Gadskārtu svētki: Ziemassvētki, Lieldienas, Līgo diena, Mārtiņi.</p> <p>Valsts svētki: Latvijas dzimšanas diena, Latvijas neatkarības atjaunošanas diena.</p>

<p>Ko es zinu? Ko es protu? Es lasu un rakstu. Vasara klāt!</p> <p>Lietvārdu atvasināšana no darbības vārdiem.</p> <p>Apstākļa vārdi <i>blakus, vidū, malā, pa labi, pa kreisi, taisni, uz priekšu, atpakaļ, tepat, netālu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Novērtē savus mācīšanās sasniegumus. Lieto un pārbauda apgūtajos tematos izmantoto vārdu krājumu (<i>Es mācījos/ iemācījos... Es apguvu ... Es protu/neprotu... Es labi zinu... Es tik labi nezinu... Es sapratu/nesapratu... Man bija viegli... Man bija grūti...</i>). Izsaka vērtējumu par saviem rezultātiem. • Nosauc un raksturo mācību gadā apgūtos tematus. Jautā un atbild apgūto tematu ietvaros. Stāsta par apgūtajiem tematiem un paša pieredzēto, izjusto vismaz 7–10 teikumos. • Komunikācijā prot izmantot dažādus jautājumus: <i>kas ir?, kāds ir?, cik?, kam?, ar ko?, cikos?, no cikiem līdz cikiem?, no kurienes līdz kurienei?, kāpēc?, kā?</i> u. c. • Prot lasīt un uztvert informāciju, skaitļus un faktus tajā. Prot uztvert un sniegt informāciju par dažādu veidu tekstiem atbilstoši apgūtajiem tematiem. Prot pareizi rakstīt apgūtos vārdus. Mācās sacerēt un uzrakstīt tekstu, radošu darbu, vēstījumu (50–80 vārdu). • Stāsta, ko var darīt vasarā (<i>Vasarā var...</i>). Stāsta, ko patīk darīt vasarā (<i>Man vasarā patīk...</i>). Jautā un atbild uz jautājumiem (<i>Ko tev patīk darīt vasarā? Vai tu peldi? Vai tu brauc ekskursijā? Vai tu ej uz mežu? Vai tu lasi ogas?</i>). Stāsta par savu ikdienu vasarā, izmantojot darbības vārdus. Lasa tekstus par laiku un bērnu nodarbēm vasarā. Atbild uz jautājumiem par tekstu. • Mācās sacerēt tekstu pēc attēla atbilstoši tematam. • Lietvārdu atvasināšana no darbības vārdiem: peldēt – peldēšana, ogot – ogošana, spēlēt – spēlēšana. • Raksta aprakstu attēlam, izmanto apstākļa vārdus <i>blakus, vidū, malā, pa labi, pa kreisi, taisni, uz priekšu, atpakaļ, tepat, netālu</i>. 	<p>Apgūtajos tematos izmantotais vārdu krājums.</p> <p><i>Es mācījos/ iemācījos...</i></p> <p><i>Es apguvu...</i></p> <p><i>Es protu/neprotu...</i></p> <p><i>Es labi zinu...</i></p> <p><i>Es tik labi nezinu...</i></p> <p><i>Es sapratu/ nesapratu...</i></p> <p><i>Man bija viegli...</i></p> <p><i>Man bija grūti...</i></p> <p>Laiks un daba vasarā.</p> <p>Bērnu nodarbes vasarā.</p>
---	---	--

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Žanri – pasaka, stāsts, dzejolis, mīkla, tautasdziesma, luga, teika; grāmatas apraksts, sižets, tēlainās izteiksmes līdzekļi, lielle sākumburti grāmatas titullapā.
Vizuālā māksla	Ilustrācija, afīša, grāmatu grafika.

Metodiskais komentārs

Temata ietvaros skolēni iepazīstas ar grāmatām, kuras var lasīt latviešu valodā. Izlasa grāmatu, iesaka to izlasīt pārējiem klasesbiedriem, pastāstot galveno, kas ir šajā grāmatā, paužot savu attieksmi pret izlasīto.

Skolēnus var rosināt piedalīties lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu žūrija”, piesaoties tuvākajā bibliotēkā, pēc grāmatu izlasīšanas vērtējot grāmatas, izsakot savas domas par jaunākajām grāmatām.

Izstrādājot grāmatas lasīšanas plānu, svarīgi ir paredzēt pietiekami daudz laika (vismaz vienu mēnesi) grāmatas lasīšanai un tam, lai sagatavotos prezentēt savu darbu. Skolēnu uzstāšanos var organizēt kā TV raidījumu: studijā ir uzaicināts lasītājs, kas ieinteresē citus, stāstot par savu izlasīto grāmatu. Uzstāšanās var notikt pie apaļā galda, kad visi runā pēc kārtas, stāsta par izlasīto. Klasē var veidot grāmatu reitingu, sākotnēji kopīgi izveidojot kritērijus, piemēram, trīs zvaigznes – grāmata, kas ieinteresēja un par ko gribas runāt; to noteikti vajadzētu izlasīt draugiem; divas zvaigznes – grāmata patika, interesanti notikumi, viegli lasīt, iesaku izlasīt; viena zvaigzne – grāmata man nepatika, neiesaku citiem to lasīt.

4. klase

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu? Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu? Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme? Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvija. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku? Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu? Kā uzrakstīt par vietām Latvijā? Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu? Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu? Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nesaslimtu! Apgērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku? Kā saprast laika ziņas? Kā nosaukt dabas stihijas? Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā? Kā izteikt savas emocijas un attieksmi? Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasarū gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt? Kā aprakstīt piedzīvojumu? Kā plānot pasākumu? Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	---	---	---	---	---

4.1. Mēs skolā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Apgūt leksiskās un gramatiskās konstrukcijas, lai sarunātos par skolu vēsturi, stāstītu par savu ceļu uz skolu, veidotu aptaujas anketas un savas sapņu skolas aprakstu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Anketa un intervija ir pamats dialogam, un tās palīdz izzināt un saprast saziņas biedru, noskaidrot viņa uzskatus, intereses un vajadzības. (V.Li.1.) Teksti, attēli, e-vide palīdz izprast jēdzienus <i>agrāk, tagad, kopīgs, atšķirīgs</i>. (V.Li.1.) Mācās nosaukt priekšmeta, objekta, cilvēka vai dzīvas būtnes īpašības, pazīmes (<i>kāds?</i>), darbības (<i>ko dara?</i>), procesus (<i>kas notiek?</i>). (V.Li.2.) Darbības vārdi ir vārdi, kas nosauc darbību, procesu vai stāvokli. Darbības vārdu forma var palīdzēt saprast, kad notiek darbība – tagadnē, pagātnē vai nākotnē. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Pēc plāna latviešu zīmju valodā stāsta par savu skolu, minot dažādus faktus. Lasa dialogu par ceļu uz skolu. Lasa un saprot vienkāršus tekstus par skolu, atbild uz jautājumiem, izvērtē iegūto informāciju, mācās izteikt latviešu zīmju valodā savu viedokli, attieksmi pret tekstā lasīto. Turpina apgūt prasmi strukturēt informāciju tekstā, izmantojot norādes (pasvītrot, iekrāsot, atzīmēt). Salīdzina un raksturo, kāda skola bija agrāk un kāda ir tagad, izmantojot pretstatījuma saikli <i>bet</i>. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Veido jautājumus par tekstu, atklājot teksta galveno domu, raksturojot tēlus, norises vietu un laiku. Veido un aizpilda anketu par savām skolas gaitām. Pēc plāna veido ideālas skolas aprakstu. Mācās sniegt atgriezenisko saikni par uzrakstītā teksta saturu, izmantojot vienkāršus vērtēšanas kritērijus. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Lieto skaitļa vārdus (<i>kad?</i>). Turpina mācīties noteikt tekstā lietoto darbības vārdu laiku (tagadne, pagātne, nākotne) un nenoteiksmes formu. Veido saliktus teikumus, izmantojot saikli <i>bet</i>. Mācās atšķirt vietniekvārdus <i>kas, kurš, kāds</i> un apstākļa vārdu <i>kāpēc</i> un <i>kādēļ</i> nozīmi. Veido jautājumus ar šiem vārdiem.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Veido jautājumus par teksta saturu. (VLM.6.1.1.3.) Lasot iegūst un sistematizē informāciju, pasvītrot tekstā nepieciešamo. (VLM.6.1.1.4.) Dialogā un monologā latviešu zīmju valodā izsaka savu viedokli, vērtējumu par mūsdienu skolu. (VLM.6.1.1.6.) Atbilstoši adresātam un saziņas mērķim raksta un pēc parauga noformē lietīšķo tekstu (anketu). (VLM.6.2.1.7.) Prot strādāt individuāli un sadarboties teksta pilnveides laikā. (VLM.6.2.1.9.) Mācās izmantot darbības vārdus un saikļus, izvēloties precīzākos no tiem sava teksta radīšanā un teikumu savstarpējā sasaistē. (VLM.6.3.1.5.) Teksta veidošanai izmanto vienkāršus un saliktus teikumus ar apgūtajiem saistītātvārdiem. (VLM.6.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība)
Jēdzieni: apraksts, darbības vārds pagātnes, tagadnes, nākotnes formā.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto literāru un informatīvu tekstu, dialoga piemēru, aprakstu, videostāstu (virtuāla ekskursija); veido anketu, aprakstu.	

Temata apguves norise

<p>Viss par mani. Kas ir skola? Skolā Vārda nozīme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido domu karti, pierakstot asociācijas ar vārdu <i>skola</i>. Pamato klasesbiedriem, kāpēc minēja tieši šos vārdus, uztver klasesbiedru pierakstītos vārdus, veido “vārdu banku”, noskaidro nezināmo vārdu nozīmes. • Raksta nelielu radošu rakstu par savu skolu, izmantojot “vārdu bankā” iekļautos vārdus. • Stāsta par sevi. Atbild uz jautājumiem par sevi. Stāsta par sevi latviešu zīmju valodā. • Atkārto mācību stundu nosaukumus. Veido “vārdu banku”. • Raksta atbildes uz jautājumiem. Uzdod jautājumus klasesbiedriem. • Atkārto teikuma pareizrakstības noteikumus. Raksta par sevi, savu raksturu, par savām interesēm, draugiem, par skolas ikdienu. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Skola; telpas un priekšmeti skolā, to raksturojums.</p>
<p>Skola agrāk un tagad Kā saprast, kad notiek teksta darbība? Darbības vārdi. Saiklis <i>bet</i>. Skaitļa vārdi gadsimtu apzīmēšanai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa tekstu par skolu agrākos laikos, ar krāsu zīmuļiem pasvītro informāciju par skolas piederumiem, skolotāju, skolas izskatu, klases iekārtojumu un salīdzina ar mūsdienu skolu, izsaka savu vērtējumu un attieksmi latviešu zīmju valodā. Veido “vārdu banku”. Nosaka, uz kādu jautājumu atbild tekstā pasvītrotie darbības vārdi. Secina, par kādu darbības laiku ir formulēti jautājumi. • Sagrupē tekstā pasvītrotos darbības vārdus pēc darbības laika: tagadnē, pagātnē vai nākotnē. Izmantojot atgādnēs, vingrinās lietot darbības vārdus tagadnē un pagātnē, rakstot, ko skolā dara šodien un ko darīja vakar. • Izmantojot dažādu tekstu fragmentus, vingrinās noteikt tekstā minētās darbības laiku (tagadne, pagātne vai nākotne). Saprot, ka darbības vārdu forma var palīdzēt saprast, kad notiek tekstā aprakstītā darbība. • Analizējot piemērus, secina, kā tekstā atpazīt darbības vārdu nenoteiksmes formu (jautājums <i>ko darīt?</i>, galotne <i>-t, -ties</i>). • Salīdzina attēlus, kuros redzama mūsdienu skola un skola pagātnē, nosauc, kas tajos ir kopīgs un kas atšķirīgs, secina, kas ir mainījies skolas ēkā un iekārtojumā. Veido teikumus ar saikli <i>bet</i>, izmantojot “vārdu banku”. • Salīdzinot skolotāja un savu skolas gaitu uzsākšanas gadu, spriež, cik sen tas bija. Piedāvātos gadus un gadsimtus atzīmē uz laika joslas. Vingrinās lietot skaitļa vārdus gadsimtu apzīmēšanai (<i>kad?</i>). • Skatās virtuālo ekskursiju uz Rīgas Skolu muzeju, atzīmē divus faktus par skolu vēsturi, lietojot gadskaitļus. 	<p>Skolas vēsture; skolas ēka un iekārtojums.</p>
<p>Ceļš uz skolu Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa piemērus skolēnu sarunai par skolas sākumu, raksta savu stāstījumu. Papildina tekstu par ceļu uz skolu ar piedāvātajiem vārdu savienojumiem, savstarpēji pārbauda veikumu. • Lasa ceļa aprakstu un veido shematisku ceļa zīmējumu. 	<p>Transportlīdzekļu nosaukumi; ceļa apraksts.</p>
<p>Kā veidot anketu? Vietniekvārdi <i>kas, kurš, kāds</i> un apstākļa vārds <i>kāpēc</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spriež un izsaka savas domas latviešu zīmju valodā par to, kas ir anketa, kāpēc veido anketas, stāsta par savu pieredzi anketu aizpildīšanā un veidošanā. Aizpilda anketu “Mana skola” un vērtē, kā ir veicies, kas radīja grūtības. • Darbojas nelielā grupā un atbild uz piedāvātajiem jautājumiem par skolu, izvēloties tos ar metamā kauliņa palīdzību. • Lasot un analizējot piemērus, noskaidro vietniekvārdu <i>kas, kurš, kāds</i> un apstākļa vārda <i>kāpēc</i> nozīmi. Veido uzdevumus prasmju nostiprināšanai un pilda citu izveidotos uzdevumus. • Nofotografē/uzzīmē mīļāko vietu savā skolā un raksta par to, atbildot uz jautājumiem: <i>kur?, kas?, kurš?, kāds?, kāpēc?</i>. • Iepazīstas ar anketas veidošanas nosacījumiem un veido savu anketu, lai noskaidrotu pieaugušo (vecāku, kaimiņu vai skolotāju) domas par savām skolas gaitām un mūsdienu skolu. Vērtē savu un citu veikumu pēc kritērijiem. Analizē anketās iegūtos rezultātus. 	<p>Anketa.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Apraksts, anketa, plāns, skaitļa vārds – gadsimta apzīmējums, vārda nozīme, spēles noteikumi.
Sociālās zinības	Darbs grupā – darba pienākumu sadalīšana.
Matemātika	Skaitļa vārdi gadu un gadsimtu apzīmēšanai.
Vizuālā māksla	Ilustrāciju veidošana skolas aprakstam.

Metodiskais komentārs

“Vārdu banka” ir kāda temata leksikas krājums, atgādne, kas laika gaitā tiek papildināta. Tajā raksta svarīgākos vārdus, izteicienus, teikumu sākumus u. c. “Vārdu bankas” var veidot par apgūstamajiem sarunu tematiem, gramatiku (īpašības vārdi, darbības vārdi, apstākļa vārdi u. c.), jautājumiem utt. Tāpat “vārdu banku” var papildināt ar attēliem, fotogrāfijām, definīcijām. To var organizēt strukturāli dažādi: tabulas veidā, izmantojot grafiskos organizatorus. “Vārdu banku” var veidot uz sienas, mācību gaitā to papildinot. Jāatzīmē, ka “vārdu banka” ir atbalsts skolēniem rakstot un runājot. To var izmantot radošajos uzdevumos, piedāvājot, piemēram, uzrakstīt stāstiņu ar nejauši izvēlētiem vārdiem vai uzrakstīt aprakstu, izmantojot īpašības vārdus. Tāpat arī “vārdu banku” var izmantot dažādās valodas spēlēs.

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu? Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu? Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme? Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvija. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku? Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu? Kā uzrakstīt par vietām Latvijā? Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu? Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu? Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nesaslimtu! Apgērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku? Kā saprast laika ziņas? Kā nosaukt dabas stihijas? Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā? Kā izteikt savas emocijas un attieksmi? Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasarū gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt? Kā aprakstīt piedzīvojumu? Kā plānot pasākumu? Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	---	---	---	---	---

4.2. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 9 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Apgūt prasmi stāstīt un rakstīt par saviem vaļaspriekiem, rakstīt komentārus par šiem tekstiem. Lasot dienasgrāmatu, veidot priekšstatu par šo literatūras žanru, analizējot tam raksturīgos valodas līdzekļus un saturu. Mācīties saskatīt daiļliteratūras tekstā un nosaukt literārā tēla emocijas un paust savas emocijas.

- Mācīties stāstīt par redzētajām filmām, izlasītajām grāmatām, nosaucot nosaukumu, autoru, galvenos tēlus/varoņus, tematiku, atstāstot svarīgākos sižeta notikumus, izmantojot darbības vārdus vienkāršās pagātnes formās. Veidot izpratni par jēdzienu *sižets*.
- Mācīties detalizēti raksturot kolekcijas priekšmetus, nosaucot apjomu, izmēru, detaļas, formu, krāsu, vērtību, izcelsmi, lietojot vietniekvārdus *šis, šī*, izmantojot sintaktiskās konstrukcijas ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, skaitļa vārdus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Dienasgrāmatas var būt dažādas. Ir dienasgrāmatas, kurās katru dienu raksta par padarīto, saviem pārdzīvojumiem, pārdomām. Šādas dienasgrāmatas nedrīkst lasīt bez autora piekrišanas. Šādām dienasgrāmatām ir noteikta struktūra, forma, un tajās tiek lietoti noteikti valodas līdzekļi (dienu nosaukumi, sarunvalodas vārdi, vārdi, kas nosauc emocijas, pārdzīvojumus, darbības). (V.Li.2.) Sižets ir notikumi, fakti, kuri attēloti mākslas darbā (filmā, grāmatā, stāstā). (V.Li.2.) Lai nevajadzētu atkārtot un ikreiz nosaukt visus priekšmetus, personas, dzīvas būtnes, parādības, lieto vārdus, kas tos aizvieto. Vārdus, ar kuriem aizvieto priekšmetu, personu, dzīvu būtni, parādību nosaukumus, sauc par vietniekvārdiem. Vietniekvārdi šīs, šī norāda uz konkrētiem priekšmetiem, dzīvām būtnēm, kas atrodas tuvumā, tepat. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Saprot klasesbiedru stāstījumu latviešu zīmju valodā par vaļaspriekiem, precizē informāciju. Lasa daiļliteratūras tekstus, sameklē nepieciešamo informāciju un strukturē to shēmās pēc parauga. Nosauc literārā varoņa emocijas (prieks, satraukums, interese, izbrīns, bailes, dusmas, riebums, nicinājums, bēdas, kauns u. c.). Informē par ekskursijas norises laiku un redzētajiem objektiem. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> Spriež par dienasgrāmatas saturu un tās veidošanu. Stāsta par redzētajām filmām, izlasītajām grāmatām, pasakām, nosaucot nosaukumu, autoru, galvenos tēlus/varoņus, tematiku, atstāstot svarīgākos sižeta notikumus, izmantojot darbības vārdus. Raksturo priekšmetu, nosaucot krāsu, formu, detaļas, izmēru, izcelsmi, vērtību, materiālu. Atstāsta filmas, grāmatas, pasakas sižetu, nosaucot dažus notikumus, ievērojot norises secību un izmantojot vārdus <i>sākumā, vispirms, pēc tam, tad, beigās</i>. Izsaka savas domas par filmas vai grāmatas, pasakas nosaukuma sasaisti ar sižetu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Lieto vietniekvārdus <i>šīs, šī</i> dažādās formās, saskaņojot dzimtē un skaitlī ar lietvārdu. Teksta veidošanā izmanto vienlīdzīgus teikuma locekļus, atdala tos ar komatu. Lieto īpašības vārdus. Veido un lieto lietvārdus ar izskaņu <i>-šana (kolekcionēšana)</i>.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Uztver un saprot tekstus par interesēm, vaļaspriekiem. (VLM.6.1.1.2.) Vērojot un lasot iegūst un sistematizē informāciju, izmantojot shēmu. (VLM.6.1.1.4.) Pamana un nosauc literārā tēlu emocijas, pamatojot ar piemēriem no teksta. (VLM.6.1.1.8.) Lieto valodu neformālās saziņas situācijās, rakstot komentārus, apmainoties ar informāciju. (VLM.6.1.1.9.) Raksturo dienasgrāmatas veidošanu. (VLM.6.2.1.1.) Rakstot tekstu, mācās ievērot pareizrakstību apgūtajās gramatiskajās konstrukcijās. (VLM.6.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu uzmanīgi uzklaut saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu paust pieklājīgu attieksmi un lietot korektu valodu elektroniskajos saziņas līdzekļos (īpaši – sociālajos medijos). (Tikumi – atbildība, laipnība, savaldība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: dienasgrāmata, komentārs, vienlīdzīgi teikuma locekļi, vietniekvārds.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto filmu, dienasgrāmatas fragmentu, filmas aprakstu, kino biļetes tekstu, komentāru; veido komentāru, sižeta aprakstu attēlu sērijām, priekšmeta aprakstu, ierakstu dienasgrāmatā.	

Temata apguves norise

<p>Manas intereses. Mans vaļasprieks</p> <p>Sporta veidu nosaukumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizē ar interesēm saistītus vārdus un vārdu savienojumus, kā arī leksiku latviešu zīmju valodā, izmantojot puzles metodi un veidojot interešu sienu. • Lasa komentāru paraugus un skaidro, ko nozīmē <i>komentēt</i>. Izmantojot atbalsta vārdus, spriež par komentāra funkciju. Raksta savus komentārus uz interešu sienas, analizē un uzlabo tos. • Pēta piemērus vārdu darināšanai ar izskaņu <i>-šana</i> (<i>mans vaļasprieks ir dejošana</i>). Vingrinās veidot un iesaistīt tekstā lietvārdus ar izskaņu <i>-šana</i>. • Pēta sporta veidu nosaukumus un spriež, kā tie veidoti. • Vingrinās veidot lietvārdus ar izskaņu <i>-šana</i>, nosaucot sporta veidus (daiļslidošana, peldēšana) un citu jomu vārdus. Iesaista izveidotos vārdus sava mīļākā sporta veida aprakstā. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Sporta veidu nosaukumi; komentārs.</p>
<p>Braucam ekskursijā! Uz kino!</p> <p>Lielo sākuma burtu lietošana ģeogrāfiskos nosaukumos. Prievārds <i>uz</i>. Lietvārds <i>nomīnatīvā</i> un <i>lokatīvā</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raksta teikumus, izmanto konstrukciju ar <i>jo</i>. Prot izmantot atgādnēs. Veido vārdu savienojumus. Turpina apgūt lietvārda pamazināmo formu. Lieto lietvārdus lokatīvā vietas apzīmēšanai. • Lieto prievārdu <i>uz</i> ar lietvārdu vietas apzīmēšanai. Pareizi raksta ģeogrāfiskos nosaukumus. Atbild uz jautājumu <i>uz kuriem?</i> un lieto lietvārdus lokatīvā vietas apzīmēšanai. • Lieto lielo sākuma burtu ģeogrāfiskos nosaukumos. • Ievēro pareizrakstību apgūtajās gramatiskajās konstrukcijās, rakstot diktātu. • Kopā ar klasesbiedru nolasa un uztver kino biļetē esošo informāciju. Lasa tekstu par kino, raksta atbildes uz jautājumiem par tekstu. 	<p>Ekskursija; ekskursijas vieta, vietas apraksts; kino; kino biļete, vieta.</p>
<p>Kas ir sižets?</p> <p>Darbības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izdomā sižetus attēlu sērijām, izmantojot nejausi izvēlētus attēlus; izdomā nosaukumu sižetam. Lasa sižetu tekstu un sakārto attēlus atbilstoši notikumu gaitai. • Salīdzina tekstā attēlotos notikumus ar attēlos redzamajiem. • Filmas afišā vai kino biļetē sameklē konkrētu informāciju (filmas nosaukums, režisors, galvenie varoņi, temats, sižets, filmas veids (šausmu filma, piedzīvojumu filma, detektīvs), filmas seansa sākums, biļetes cena u. c.). • Skatās filmu; darbojoties grupā vai pāri, mēģina raksturot redzēto. Atstāsta filmas sižetu, ievērojot norises secību, un par izlasītu pasaku raksta teikumus, izmantojot vārdus <i>sāpumā, vispirms, pēc tam, tad, beigās</i>. Izsaka domas par nosaukumu (<i>kāpēc ir tāds nosaukums?</i>), prezentē savu darbu, vērtē pēc kopīgi izstrādātajiem kritērijiem, uzlabo aprakstu. 	<p>Afiša; informācija afišā; filmas afiša; filmas veidi.</p>

<p>Kādas var būt dienasgrāmatas? Ko tajās raksta?</p> <p>Īpašības vārdi. Kā nosaukt dažādas emocijas?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa dienasgrāmatas fragmentu, atrod tajā konkrētu informāciju par autoru un viņa iecienītākajām nodarbēm, interesēm (<i>vārds, mīļākā grāmata, filma, spēle, krāsa, mīļākais mājdzīvnieks, ēdiens</i> u. c.) un ieraksta piedāvātajā shēmā/tabulā. Veido savu shēmu un raksta informāciju par sevi, prezentē to latviešu zīmju valodā. • Izmantojot citu skolēnu veidotās shēmas, stāsta par savu klasesbiedru vaļaspriekiem, interesēm. • Iepazīstas ar dažādu veidu dienasgrāmatām. Izmantojot balstvārdus, spriež, kādi valodas līdzekļi raksturīgi dienasgrāmatas žanram (<i>datums, dienas nosaukums, aprakstītās darbības, notikumi, emocijas, attieksme, pārdomas, sarunvalodas vārdi, emocijzīmes</i>). • Pēta dienasgrāmatas fragmentu un raksta dubulto dienasgrāmatu: vienā ailē raksta literārā varoņa emocijas, otrā – vārdus, kas to pamato. Saista emociju izpausmes ar savu pieredzi, mācību situācijām, turpinot teikumus (<i>Es priecājos, ka es... Es dusmojos, kad... Man ir kauns, ka es... Man ir bēdīgi, ka es...</i>). • Latviešu zīmju valodā izsaka domas par to, kas raksta dienasgrāmatas, kādi ir dienasgrāmatu veidi, vai personisko dienasgrāmatu var lasīt bez autora atļaujas; pamato savu viedokli. • Raksta vienu savas dienasgrāmatas lappusi, ievērojot šī žanra tekstu veidošanas īpatnības. 	<p>Dienasgrāmata; autors; nodarbes un intereses.</p>
<p>Mana dzimtā zeme – Latvija</p> <p>Dzejolis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā stāsta par Latviju. Nosauc Latvijas simbolus un stāsta par to nozīmi. • Uzstājas – runā dzejoli par Latviju (latviešu zīmju valodā). Rakstot īpašvārdus, lieto lielo sākuma burtu. Noskaidro nezināmo vārdu nozīmi, lieto zīmju valodas vārdnīcu, interneta resursus. Stāstot latviešu zīmju valodā, lieto gramatiski pareizas teikumu konstrukcijas. • Patstāvīgi meklē un atrod vārda nozīmes skaidrojumu. Stāsta un raksta par Latviju pēc plāna. 	<p>Latvija; Latvijas simboli; objekti un vietas Latvijā.</p>
<p>Es un mana ģimene</p> <p>Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nostiprina un paplašina vārdu krājumu par tematu. Atbild uz jautājumiem par ģimeni. Stāsta, kā pavada brīvo laiku kopā ar ģimeni. • Jautā klasesbiedram par ģimenes locekļiem un rakstura īpašībām. • Nosauc un raksturo ģimenes locekļus. Nosauc ģimenes locekļus un radniecības pakāpi. Nosauc savas un ģimenes locekļu rakstura īpašības. Prot salīdzināt savus ģimenes locekļus pēc izskata un rakstura. Stāsta par ģimenes locekļu nodarbošanos – profesiju un hobiju. 	<p>Ģimenes locekļi; profesijas. Ārējais izskats; rakstura īpašības.</p>
<p>Kā aprakstīt objektus un priekšmetus?</p> <p>Vietniekvārdu <i>šis, šī</i> formas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa kāda priekšmeta vai cilvēka aprakstu; izmantojot atbalsta vārdus, grupā spriež par izvēlētajiem valodas līdzekļiem (vārdi, kas nosauc daudzumu, gadu, vecumu; vārdi, kas nosauc ārējo izskatu, formu, detaļas, krāsu, materiālu; darbības vārdi). • Pēta tekstā vietniekvārdu <i>šis, šī</i> formas, veido atgādni. Spriež, kāda ir šo vietniekvārdu funkcija. Atkārto vietniekvārdus <i>tas, tā</i>. Vingrinās lietot vietniekvārdus <i>šis, šī</i>, ievietojot tos teikumā; veido savus piemērus. • Pēta aprakstā lietotās pieturzīmes (komatus), spriež, ko atdala ar komatu (vārdus, kuri paskaidro vienu un to pašu vārdu un atbild uz vienu un to pašu jautājumu), noskaidro, uz kādu jautājumu atbild ar komatu atdalītie vārdi, nosaka vārdu, kuru tie paskaidro. Veido teikumus ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, lietojot vārdus, kas nosauc apjomu, izmēru, detaļas, formu, krāsu, vērtību, un ievērojot interpunkciju; vērtē un labo uzrakstīto. • Vingrinās sīki aprakstīt vienu no priekšmetiem, pievēršot uzmanību vārdu saskaņošanai teikumā, lietojot vietniekvārdus <i>šis, šī</i>, pieturzīmes starp vienlīdzīgiem teikuma locekļiem. 	<p>Priekšmeta vai cilvēka apraksts. Vārdi, kas nosauc daudzumu, gadu, vecumu; vārdi, kas nosauc ārējo izskatu, formu, detaļas, krāsu, materiālu; darbības vārdi.</p>
<p>Ko tu lasi?</p> <p>Stāstījums par izlasīto grāmatu. Komentāri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu zīmju valodā stāsta par izlasīto pasaku, grāmatu, žurnālu, nosaucot autoru, nosaukumu, varoņus, tematiku, atstāstot svarīgākos sižeta notikumus, darbības vietu un laiku. Veido dialogus par izlasītajām grāmatām un pasakām, iesaka tās izlasīt un pamato ieteikumu pēc parauga. • Lasa nelielus fragmentus no savas vai citu ieteiktās grāmatas, raksta komentārus. 	<p>Grāmata; pasaka; autors, nosaukums, varoņi, temats; komentārs.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Dienasgrāmata, sižets, komentārs, vienlīdzīgi teikuma locekļi.
Sociālās zinības	Brīvā laika lietderīga pavadīšana.
Matemātika	Objekta apjoms, izmērs, vērtība.
Dizains un tehnoloģijas vai vizuālā māksla	Objekta forma, krāsa, ekslibris, puzzles.
Sports un veselība	Sporta veidi.

Metodiskais komentārs

Puzles metode: katram skolēnam tiek piedāvāta lapa ar puzles zīmējumu; katrā tās gabaliņā skolēns ieraksta savas intereses vai nodarbošanos brīvajā laikā. Var piedāvāt izgrieztas puzles sastāvdaļas, uz kurām skolēns raksta savas intereses un izveido savu puzli, savienojot tās sastāvdaļas (skolēni kopīgi var veidot klases puzli).

Lai veidotu klasē interešu sienu, skolēni no papīra izplēš vai izgriež kādu priekšmetu, kas raksturo, simbolizē viņu intereses, mīļāko nodarbošanos (bumba, ģitāra, spēļu konsole, grāmata, mikrofons u. c.). Skolēni stāsta, kā šis priekšmets saistīts ar viņiem un viņu interesēm. Lai skolēniem veidotos priekšstats par dienasgrāmatu, jādod iespēja aplūkot dažādu veidu dienasgrāmatas (piezīmju klade ikdienas ierakstiem, lasītāja dienasgrāmata, ceļojumu dienasgrāmata, literārā tēla dienasgrāmata).

Informāciju par dienasgrāmatas autoru un viņa mīļākajām nodarbēm, interesēm, kā arī par sevi skolēni var apkopot un kārtot dažādās shēmās un tabulās.

Skolēni tiek rosināti rakstīt savu dienasgrāmatu, taču lasīt citu dienasgrāmatas nav vēlams. Tāpēc var ierosināt rakstīt klases dienasgrāmatu, kurā katrs skolēns apraksta vienu dienu klasē. Šādu aprakstu var izlasīt stundā (vai tas ir pieejams skolēniem brīvai lasīšanai), taču tam noteikti ir jābūt novērtētam.

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu? Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu? Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme? Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvija. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku? Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu? Kā uzrakstīt par vietām Latvijā? Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu? Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu? Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nenaslimtu! Apģērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku? Kā saprast laika ziņas? Kā nosaukt dabas stihijas? Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā? Kā izteikt savas emocijas un attieksmi? Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasarū gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt? Kā aprakstīt piedzīvojumu? Kā plānot pasākumu? Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	---	---	---	---	---

4.3. Mēs mājās

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 28 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties nosaukt lietu un produktu daudzumu, aprakstīt dažādas darbības, gatavojot ēdienus, nosaukt dažādus apskates objektus un to raksturojošas pazīmes, spēles, ģimenes locekļu intereses, lai veidotu dialogus, ar izpratni lasītu tekstus, veidotu tekstus un stāstījumus latviešu zīmju valodā par ģimenes atpūtu, ceļojumu, ēdienu gatavošanu.

- Iemācīties saskatīt tekstā kompozīcijas elementus (sākums, turpinājums, beigas), lai attīstītu prasmi veidot loģisku tekstu.
- Pilnveidot prasmi veidot īsu prezentāciju par ceļojumu, uzstāties ar prezentāciju.
- Apģūt uzrunas konstrukcijas, lai izmantotu tos savā tekstveides praksē.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Vēstījums ir stāsts par notikumiem. Notikumus tekstā apraksta noteiktā loģiskā secībā. Tā veidojas teksta kompozīcija: sākums, turpinājums, nobeigums. (V.Li.2.) • Uzrunu lieto, lai uzrunātu dzīvu būtni vai priekšmetu. Uzruna var sastāvēt no viena vai vairākiem vārdiem. Personvārdiem uzrunas formas veido atšķirīgi. Uzruna var atrasties teikuma sākumā, vidū vai beigās. (V.Li.3.) • Vārdus, kas nosauc priekšmetu vai dzīvu būtni īpašības un pazīmes, sauc par īpašības vārdiem. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uztver un saprot vienkāršas uzbūves tekstus par ceļojumu un brīvā laika pavadīšanu ģimenes lokā. • Teksta izpratnei turpina apgūt detalizētas lasīšanas stratēģiju. • Veido dialogus par ģimenes locekļu interesēm un kopīgo darbošanos, ēdienu gatavošanu, ceļojumu, pikniku. • Precizē, ko pasniegt, kur nolikt, aicina pie galda, novēl labu ēstgribu, lūdz paskaidrot nesaprotamo. • Lasa receptes. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saskata tekstā notikuma sākumu, attīstību un mācās prognozēt sižeta tālāko gaitu. • Mācās saskatīt tekstā epitetus, skaidro to nozīmi un izmanto sava teksta veidošanā. • Pēc parauga veido īsu prezentāciju par ceļojumu un uzstājas ar to. Pēc noteiktiem kritērijiem mācās vērtēt savu un klasesbiedru uzstāšanās saturu un sniegumu. • Veido loģisku stāstījumu par savas ģimenes atpūtu, kopīgām interesēm, izvēloties izklāsta veidu (videostāsts, fotostāsts, stāstījums latviešu zīmju valodā). • Raksta īsziņu draugam par tematu. • Raksta vēstījumu par ekskursiju. Lai saistītu stāstījuma daļas, izmanto vārdus <i>sākumā, vispirms, pēc tam, tad, beigās</i>. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga lieto skaitļa vārdus saistījumā ar lietvārdiem ģenitīvā (<i>cik?, kā? – sešas karotes cukura</i>). • Darina īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes, ievēro pareizrakstību (piedēklis –<i>āk</i>-). Lieto salīdzinājuma konstrukcijas ar vārdu <i>nekā (lielāks nekā)</i>. • Pēc parauga mācās lietot darbības vārdus pavēles izteiksmē (<i>iedod, padod, noliec</i> u. c.). • Mācās pierakstīt uzrunas konstrukcijas. • Turpina mācīties veidot salikteņus (vietniekvārds + lietvārds (<i>šovasar, šoruden</i>)).

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Uztver un saprot tekstus par ceļošanu, brīvā laika pavadīšanu ģimenes lokā, ēdienu gatavošanu. (VLM.6.1.1.2.) • Mācās ar izpratni lasīt tematam atbilstošus neliela apjoma, vienkāršus tekstus, izmantojot detalizētas lasīšanas stratēģiju, precīzē informāciju, paskaidro to. (VLM.6.1.1.3.) • Lieto valodu formālās un neformālās rakstu saziņas situācijās informācijas apmaiņai, daloties ar iespaidiem, uzstājoties ar savu prezentāciju. (VLM.6.1.1.9.) • Mācās raksturot literāro darbu kompozīcijas elementus, saskatot tekstā notikuma sākumu, attīstību. (VLM.6.2.1.1.) • Pēc plāna veido tekstu par pieredzēto (stāstījumu par savas ģimenes atpūtu, kopīgām interesēm, vēstījumu par ekskursiju), ievērojot notikumu secību un teksta uzbūves principus. (VLM.6.2.1.6.) • Pēc plāna veido īsu prezentāciju par ekskursiju/ceļojumu un uzstājas. (VLM.6.2.1.10.) • Teksta veidošanā izmanto vienkāršas uzrunas konstrukcijas. (VLM.6.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība) • Veido ieradumu iepriekš rūpīgi pārdomāt publisku izteikumu saturu un snieguma formu. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtība – kultūra)
<p>Jēdzieni: salīdzināmās pakāpes, teksta kompozīcija, uzruna.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto spēles noteikumus, ēdiena gatavošanas recepti, literāru tekstu, Latvijas karti ar pilsētu nosaukumiem, informāciju par dažādiem apskates objektiem Latvijā; veido recepti, produktu sarakstu, komentāru, prezentāciju, stāstu, īsziņu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Ģimenes atpūta un kopīgas intereses</p> <p>Ko brīvajā laikā dara ģimenes locekļi? Ko jūs darāt kopā? Darbības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stāsta par savas ģimenes kopīgām interesēm un atpūtu. Lasa tekstu par ģimeni un meklē tekstā nepieciešamo informāciju – kur un kā pavadā laiku ģimene, kādas ir ģimenes kopīgās intereses. • Skaidro un iesaista tekstā vārdu <i>kopā</i>, atklājot dažādas šī vārda nozīmes. • No saraksta atlasa vārdus, kas nosauc katra ģimenes locekļa intereses, mīļākās nodarbes, vaļaspriekus. Secina, kādas intereses un nodarbes patīk visiem ģimenes locekļiem, ko ģimene dara kopā (<i>mēs visi kopā...</i>), pievēršot uzmanību darbības vārdu personas formu lietojumam tagadnē. Salīdzina intereses dažādās ģimenēs, veidojot kolāžu, fotoizstādi u. c. • Sadarbojoties veido jautājumus dialogiem par ģimenes locekļu interesēm un kopīgo darbošanos (<i>Ko patīk darīt mammai? Ko brīvajā laikā dara tētis?</i>) un izmanto tos dialogos. • Veido stāstu (videostāsts, fotostāsts, stāstījums latviešu zīmju valodā) par ģimenes locekļu interesēm, hobijiem. • Nosauc spēles, kuras spēlē ģimenē, stāsta citiem spēles noteikumus. Spēlē klasē vārdu spēles, lai nostiprinātu apgūto leksiku. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Intereses un nodarbes; veido un atbild uz jautājumiem.</p>
<p>Piederumi, ēdieni, pārtikas produkti</p> <p>Ēdiena gatavošana. Darbošanās virtuvē, ēdienu receptes, pikniks. Darbības vārdi. Uzrunas konstrukcijas teikumā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkārto darbības virtuvē, priekšmetu, trauku nosaukumus. Nosauc produktus daudzskaitlī un vienskaitlī. • Pēta ar priedēkļiem darinātus darbības vārdus, piemēklē tiem atbilstošus attēlus, spriež, kā priedēklis maina vārda nozīmi (<i>nogriezt, sagriezt, pārgriezt, izgriezt</i>). Darina darbības vārdus ar dažādiem priedēkļiem, iesaista tos teikumos. Veido individuālas atgādnas par priedēkļu nozīmi. • Lasa ēdienu receptes un atstāsta tās latviešu zīmju valodā (sastāvs, pagatavošana). • Lasa tekstu par piknika organizēšanu. • Grupā (pēc teksta) izveido produktu sarakstu, kas nepieciešams piknikam. Plāno un veic īsus pierakstus, cik daudz produktu iegādājās, cik personām pikniks plānots, kā to organizēja un ko šajā pasākumā darīja. • Lasa dialogu paraugus, kuros tiek lietotas uzrunas konstrukcijas. Analizē tekstu, pievēršot uzmanību uzrunas formām, to saturam un atrašanās vietai teikumā. Izmantojot uzrunas no teksta, veido atgādni par uzrunas formu veidošanu un lietošanu. Veido teikumus ar uzrunu, lietojot to teikuma sākumā, vidū, beigās. • No dialogiem izraksta frāzes, kurās tiek precizēts, ko pasniegt (<i>iedod</i>), kur nolikt (<i>noliec tur</i>), piknika dalībnieki tiek aicināti pie galda, tiek novēlēta laba ēstgriba. Vingrinās izmantot apgūtās frāzes, uzrunu, pavēles izteiksmi, veidojot dialogus (<i>Robert, padod, lūdzu, sieru! Noliec tur!</i> u. c.). Izvēlas frāzes un papildina tekstu atbilstoši runas situācijai. • Izmanto apgūtās frāzes un gramatiskās konstrukcijas klasē inscenētajā vai dabā organizētajā piknikā. Raksta savus iespaidus par pikniku, komentē cits cita uzrakstīto uz “sarunu sienas”. 	<p>Virtuves un galda piederumi; ēdieni, dzērieni, pārtikas produkti; pikniks; recepte.</p>

<p>Runāsim par ceļošanu!</p> <p>Teksta kompozīcija. Vēstījums. Īpašības vārdi. Lietvārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa literāru tekstu par ceļojumu, atbild uz daudzveidīgiem jautājumiem: <i>kādas izjūtas bija?, kāpēc?</i> u. c. Raksturo teksta galveno varoni, sameklējot atbilstošus vārdus tekstā. Spriež, ko nosauc šie vārdi (rakstura īpašības, uzvedību, attieksmi). • Sameklē tekstā aprakstītā notikuma sākumu, turpinājumu, beigas, latviešu zīmju valodā prognozē, kas varētu notikt tālāk, pamato savas domas, izmantojot tekstā minētos faktus. Saista teksta saturu ar personisko pieredzi, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem (<i>Vai tu esi braucis ar kuģi? Kā tu juties uz kuģa? Kādas ekskursijas tev nepatīk/patīk? Kā tu uzvedies, kad tev kaut kas nepatīk?</i>). • Veido vēstījumu, izmantojot sižetiskus attēlus un ievērojot kompozīciju: sākums, turpinājums, beigas. Mēģina veidot nelielu tekstu, kurā būtu sākums, turpinājums un beigas, lietojot vārdus <i>sākumā, vispirms, pēc tam, tad, beigās, visbeidzot</i>. • Skatās un lasa informāciju par dažādiem apskates objektiem Latvijā, veido vārdnīcu, turpina teikumus, izmantojot iegūto informāciju (<i>Es redzēju (ko?). Mēs apskatījām (ko?). Mēs izstaigājām (ko?). Mēs apmeklējām (ko?).</i>). Veido savus teikumus, izmantojot attēlus. • Veido salikteņus (<i>šajā vasarā – šovasar</i>), lai turpinātu teikumu (<i>mēs bijām ekskursijā (kad?)</i>). • Lasa tekstu par ceļošanu, atbild uz daudzveidīgiem jautājumiem, skaidro vārdu nozīmes, saista ar personīgo pieredzi, meklē tekstā gramatiskas konstrukcijas, izmantotos valodas līdzekļus (dialogus, vienlīdzīgus teikuma locekļus u. c.). • Vingrinās raksturot attēlos redzamos apskates objektus, izmantojot balstvārdus, saskaņojot īpašības vārdus ar lietvārdiem skaitlī un dzimtē, lietojot vietniekvārdus <i>šis, šī, šie, šās</i> un prievārdus <i>aiz, virs, zem</i> u. c. Atrod informāciju par šiem objektiem internetā un pastāsta citiem skolēniem, ko interesantu uzzināja. • Lasa objektu aprakstus, pēta vispārākajā pakāpē lietotos īpašības vārdus (piemēram, <i>visvecākā pils, vislielākais akmens</i>), atkārto, kā tie ir darināti. Vingrinās darināt īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes. Vingrinās lietot salīdzinājuma konstrukciju ar vārdu <i>nekā</i>. • Raksta vēstījumu par ekskursiju/ceļojumu, izmantojot apgūto leksiku, gramatiskās konstrukcijas. Savstarpēji sadarbojoties, uzlabo savu tekstu. 	<p>Ceļojums; ceļošana; objekti un apraksti.</p>
<p>Laika apstākļi un dabas parādības ziemā.</p> <p>Ziemassvētki</p> <p>Apsveikums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skolēni skaidro, ka dabā un laika apstākļos pastāvīgi notiek izmaiņas – dabas parādības (piemēram, <i>tagad snieg, tad līst, tad cep saule, tad ir mākoņi</i>). Saprot, ka dabas parādības ir saistītas ar gadalaiku (gadalaiku maiņu). Apraksta katru gadalaiku – pavasari, vasaru, rudeni, ziemu – un raksturo tos ar atbilstošām dabas parādībām (<i>Ziemā snieg sniegs, pūš auksts vējš. Vasarā spīd saule un laiks ir silts.</i>). Raksturo dzīvnieku un putnu dzīvi ziemā. Veido domu kartes, salīdzina tās. • Izmantojot apgūtos īpašības vārdus, pēc parauga raksta kādam no klasesbiedriem īsiņu par saviem laika apstākļu novērojumiem. • Gatavojoties Ziemassvētkiem, atkārto ar tematu saistītu vārdu krājumu. Raksta un veido teikumus par Ziemassvētku gaidīšanu un svinēšanu. Atpazīst un nosauc Ziemassvētku simbolus. • Lasa tekstu un atbild uz jautājumiem par tekstu. Raksta apsveikumu Ziemassvētkos. 	<p>Laika apstākļi; dabas parādības; Ziemassvētki; gatavošanās svētkiem un to svinēšana.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Vēstījums, saliktenis, vienskaitlinieks, daudzskaitlinieks, teksta kompozīcija.
Sociālās zinības	Pozitīva attieksme pret Latviju, tās dabu un kultūras vērtībām.
Matemātika	Lietu daudzums.
Vizuālā māksla	Mākslas un kultūras objekti.
Dizains un tehnoloģijas	Receptes un ēdiena pagatavošana.

Metodiskais komentārs

Apgūstot daudznozīmīgus vārdus, ieteicams iepazīstināt skolēnus ar vairākām vārda nozīmēm, piedāvājot tekstus, kuros atklājas šīs dažādās vārda nozīmes.

Šajā tematā liela uzmanība jāpievērš valodas līdzekļiem tekstā, to atpazīšanai, pētišanai un atklāšanai.

Lai iemācītos nosaukt darbības virtuvē, priekšmetus, traukus, tiek izmantoti attēli. Jāpievērš uzmanība vārdu ar līdzskaņu dubultojumu (*panna, dilles, eļļa, manna*) pareizrakstībai.

Stāstot par savu pieredzi pikniku organizēšanā, skolēni atbild uz noteiktiem jautājumiem (*Vai kāds piedalījās piknikā? Ko dara piknikā? Ar ko atšķiras pikniks no pusdienām? Kādi ēdieni ir piknikā?*).

Analizējot tekstu ar uzrunas piemēriem, skolēni atbild uz jautājumiem (*Ko nozīmē vārdi “Andri! Karīna! Dēliņ! Saulīt!”? Ar kādu intonāciju tos lasa? Kad tos lieto? Vai uzrunu veido tikai personvārdi vai arī citi vārdi? Kas tā ir par gramatisku parādību? Kā to sauc? Kā uzrunu veido? Kur teikumā var atrasties uzruna?*).

“Sarunu siena” ir klasē uz sienas piestiprināta liela lapa, uz kuras uzrakstīts kāds apgalvojums vai jautājums. Skolēni raksta uz tās savus komentārus, domas par šo apgalvojumu, komentē atbildes, iebilst, papildina. Skolēni var rakstīt tieši uz lielās lapas vai uz līmlapiņām, kuras pēc tam pielīmē pie “Sarunu sienas”.

Veidojot dialogus par notikušu vai iedomātu ekskursiju, izmanto noteiktus pamatjautājumus (*Kad tu biji ekskursijā? Kur tu biji ekskursijā? Ar ko kopā tu biji ekskursijā? Ar kādu transportu jūs braucāt? Ko jūs apskatījāt ekskursijā? Ko tu redzēji ekskursijā? Kas tev patika visvairāk? Kādi iespaidi tev palika no ekskursijas?*).

Ekskursijā redzēto objektu raksturošanai izmantojamie īpašības vārdi: *brīnišķīgs, burvīgs, savdabīgs, grezns, vecs, sens, unikāls, jauks, kluss, vienīgais, izcils, īpatnējs, rets, skaists, ievērojams, nozīmīgs* u. c.

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu? Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu? Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme? Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvija. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku? Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu? Kā uzrakstīt par vietām Latvijā? Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu? Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu? Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nesaslimtu! Apģērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku? Kā saprast laika ziņas? Kā nosaukt dabas stihijas? Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā? Kā izteikt savas emocijas un attieksmi? Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasaru gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt? Kā aprakstīt piedzīvojumu? Kā plānot pasākumu? Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	---	---	--	---	--

4.4. Mēs pasaulē

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 17 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Mācīties saprast laika ziņas, stāstīt par laikapstākļiem, Metenjiem, raksturot dabas parādības; veidot prasmi izmantot salīdzinājumus, lai raksturotu priekšmetus un dzīvas būtnes,

dabas parādības, dabas elementus, lai radītu literāru tēlu; mācīties pamatot savu viedokli, pierādīt, izmantojot faktus no teksta; mācīties raksturot tēlus, izmantojot detalizētas lasīšanas stratēģiju; veidot izpratni par literārās pasakas kompozīciju, attīstīt prasmi veidot tekstu, ievērojot kompozīcijas elementus; turpināt apgūt prasmes labot un pilnveidot savu tekstu, sniedzot un iegūstot atgriezenisko saiti par teksta saturu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Pierādīt nozīmē pamatot ar faktiem. (V.Li.1.) • Literārajai pasakai ir zināms autors. (V.Li.2.) • Tēls ir priekšstats, kas rodas lasītāja iztēlē, lasot literāru darbu. Tēls var būt gan kā dzīva būtne, gan priekšmets vai parādība, kas darbojas, kustas, rada skaņas, dzīvo savu dzīvi, iedarbojas uz kādu citu. (V.Li.2.) • Lai izdomātu salīdzinājumu, jāvēro un jāmeklē kāds objekts, kam ir līdzīga forma, krāsa, materiāls, īpašība, raksturs vai cita pazīme. Salīdzinājumu izsaka ar partikulu <i>kā</i>. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saprot lasīto laika prognozi un stāsta par laikapstākļiem. • Lasa neliela apjoma, vienkāršus daiļliteratūras tekstus un informatīvus tekstus. Veido jautājumus par teksta saturu, galvenajiem varoņiem, notikumiem, darbības vietu, laiku, uzvedību un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. • Vērtē izlasītās informācijas atbilstību redzētajam. • Iegūst konkrētu informāciju no lasītā teksta un ziņām, salīdzina dažādos avotos iegūto informāciju, sistematizē to grafiskā organizatorā. • Veido dialogus, izsakot savu attieksmi pret dabas parādībām un to vērtējumu. • Nosauc dabas parādības, dabas stihijas, tradīcijas, veido dialogus, izmantojot savu pieredzi. • Raksturo savas emocijas, stāsta par savu pieredzi saistībā ar dabas katastrofām. • Raksturo laikapstākļus, dabas parādības, dabas elementus (zemi, ūdeni, gaisu, uguni), priekšmetus un dzīvas būtnes, izmantojot īpašības vārdus, salīdzinājumus, darbības vārdus, mērvienības. • Pierāda apgalvojumu, izmantojot faktus no teksta. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pievērš vērību apraksta veidošanai, izmantojot valodas līdzekļus. • Mācās raksturot literārus tēlus, izmantojot detalizētas lasīšanas stratēģiju. • Veido izpratni par literāras pasakas kompozīciju (sākums, problēma, atrisinājums, beigas). • Mācās sacerēt literāru pasaku, kurā galvenais tēls ir kāda dabas parādība, dzejoli un mīklu par kādu dabas stihiju, noformē datorrakstā. • Mācās izmantot elektroniskos uzzīņas avotus. • Labo un pilnveido savu tekstu, ievērojot saņemto atgriezenisko saikni. • Prezentē sagatavoto informāciju par vienu no dabas elementiem, izvēloties prezentācijas veidu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretē izteicienu nozīmi kontekstā. Atklāj vārdu <i>zeme, ūdens, uguns, gaiss</i> daudzveidīgās nozīmes. • Darina vārdus ar izskaņu <i>-ains, -aina</i>. • Veido salīdzinājuma konstrukcijas ar salīdzinājuma partikulu <i>kā</i>. • Lieto skaitļa vārdus, izsakot mērus (<i>cik liels, smags, garš, augsts, dziļš?</i>).

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Uztver un saprot lasīto laika prognozi. (VLM.6.1.1.2.) • Uztverot un lasot iegūst informāciju par gaidāmo laiku, dabas stihijām, sistematizē informāciju piedāvātajos grafiskajos organizatoros, salīdzina un vērtē dažādos avotos iegūto informāciju. (VLM.6.1.1.4.) • Latviešu zīmju valodas dialogā izsaka savus pārdzīvojumus, emocijas saistībā ar dabas parādībām, dabas katastrofām. (VLM.6.1.1.6.) • Teikumu veidošanai lieto salīdzinājuma konstrukcijas. (VLM.6.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu precīzi un adresātam saprotami lietot rakstzīmes, simbolus un saīsinājumus elektroniskajos saziņas līdzekļos. (Tikumi – atbildība, laipnība, savaldība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai. (Tikumi – atbildība, gudrība, centība; vērtība – darba tikums)
<p>Jēdzieni: tēls, salīdzinājums, literārā pasaka, definīcija.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto kalendāru, laika ziņas, literāro pasaku, mīklu, infografiku, ticējumus, dzejoļi, tekstu, enciklopēdiju, ziņu informāciju; veido literāru pasaku, dzejoļi, mīklu, definīciju, faktu tabulu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Daba ziemā. Laikapstākļi un norises dabā. Laika prognoze Vārdu darināšana ar izskaņu <i>-ains</i>. Tēls. Literārā pasaka. Salīdzinājuma konstrukcijas ar salīdzinājuma partikulu <i>kā</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot kalendāru, atkārtο mēnešu un gadalaiku nosaukumus. • Vingrinās nosaukt dažādas dabas parādības: lasa tekstus un pasvītro vārdus, kas nosauc dabas parādības; lasa dabas parādību nosaukumus un savieno tos ar gadalaikiem, veido teikumus ar dotajiem vārdiem (<i>Putenis ir ziemā.</i>). • Veido jaunus vārdus ar izskaņu <i>-ains</i> (<i>vējš – vējains</i>), raksturo laiku šodien un vakar. Veido dialogus latviešu zīmju valodā pēc lasīta teksta, izsakot savu attieksmi pret dabas parādībām, to vērtējumu. • Mācās saprast laika prognozi un stāstīt par to: lasa laika prognozi un nosaka, kuram gadalaikam tā atbilst. Sameklē laika prognozēs darbības vārdus, veido tabulu. Izmantojot laika skalu (<i>rīt, parīt, tuvākajā laikā</i>) veido teikumus par laika prognozi. Lasa laikapstākļu aprakstu, vērtē, vai informācija atbilst attēlam, precīzē informāciju. Aplūko infografiku, attēlus un stāsta, kāds laiks būs tuvākajās dienās. Sameklē laika prognozi internetā un stāsta par iegūto informāciju, salīdzina dažādos avotos iegūto informāciju. Uztver laika ziņas un izpilda testu. Veic uzdevumus tiešsaistē, izmantojot interneta resursus. • Izdomā salīdzinājumus dabas parādībām (<i>saule ir kā pankūka; es esmu kā saulīte, es esmu mīļa, smaidīga, laipna</i>), spriež, kā izdomāt salīdzinājumus. • Mācās radīt literāru tēlu. Lasa dzejoļus, kuros galvenais tēls ir kāda dabas parādība. Atbildot uz jautājumiem: <i>kā tas uzvedas?, ko dara?, kā izskatās?, kur mitinās?, kādas skaņas rada?</i>, iztēlojas dabas parādību kā dzīvu būtni, zīmē to. Salīdzina zīmējumus un secina – katram cilvēkam ir atšķirīga uztvere. Izdomā savu tēlu, raksturo to, zīmē. • Lasa literāru pasaku; atbildot uz jautājumiem, veido izpratni par pasakas kompozīciju (sākums, problēma, atrisinājums, beigas), tēliem, vidi. Veido pasakas plānu. Spriež, kas ir literārā pasaka, ar ko tā atšķiras no tautas pasakas. Raksta savu literāro pasaku, kurā galvenais tēls ir kāda dabas parādība. 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Daba ziemā; laika prognoze; pasakas tēli.</p>
<p>Lai nenaslimtu! Apgērbs ziemā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nostiprina un paplašina vārdu krājumu par tematu: dabas parādības un laika apstākļi ziemā, apgērbs ziemā. Aplūko attēlus ar dažādiem laika apstākļiem, salīdzina tos un veido atbilstoša apgērba aprakstu. Lieto atbilstošos lietvārdus, īpašības vārdus un darbības vārdus. 	<p>Apgērbs un apavi ziemā.</p>

<p>Runāsim par Meteņiem! Īpašības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skatoties videoierakstu un lasot tekstus, izmantojot caurskatīšanas lasīšanas stratēģijas, uzzina par Meteņu dienas nosaukumiem, svinēšanas tradīcijām, ēdieniem, maskām, budēļiem. Veido vārdu sarakstus. • Piedāvā idejas, kā sagatavoties un svinēt Meteņus skolā, klasē vai klašu grupā. Veido pasākuma plānu. 	<p>Meteņu tradīcijas.</p>
<p>Dabas stihijas un katastrofa Skaitļa vārds. Definīcija. Pierādījums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa fragmentus no Ginesa pasaules rekordu grāmatas, vingrinoties pareizi nosaukt skaitļa vārdus, izsakot mērus (4 kg <i>smags</i>), mācās pareizi lietot vārdus <i>auksts</i> un <i>augsts</i>. • Lasa vienkāršu populārzinātnisku tekstu par Zemi. • Lasa literāru tekstu par uguni, piemēram, I. Ziedonis "Sarkanā pasaka", atbild uz jautājumiem; pildot dažādus uzdevumus, nonāk pie izpratnes par galvenā tēla raksturu, valodas līdzekļiem, kurus izmanto autors, piemēram, attēlojot uguns izplatīšanos. Mācās raksturot uguni, izmantojot vārdus no teksta. • Lasa informatīvu tekstu un grafiskā organizatorā izraksta informāciju par to, kur dabā ir ūdens, kādā veidā tas ir. Darbojoties grupā, sameklē interneta resursos vai enciklopēdijās interesantus faktus par ūdeni, prezentē saviem klasesbiedriem, izvēloties prezentācijas veidu. Min mīklas par ūdeni, izdomā savu mīklu. • Skatās videosižetu par dabas katastrofām; izmantojot balstvārdus, mācās raksturot savas emocijas, stāsta par savu pieredzi saistībā ar dabas katastrofām (<i>es redzēju, es biju, man stāstīja</i>). Veido vārdnīcu, apgūstot dažādu dabas parādību nosaukumus (<i>zemestrīce, viesuļvētra, vulkāna izvirdums, plūdi</i>). • Lasa sabiedrisko mediju ziņas par dabas katastrofām un veido stāstījumu pēc plāna: <i>kad?, kur?, kas notika?, cik daudz cietušo?, kādi postījumi?</i>. • Izvērtē savas prasmes un zināšanas sasniedzamo rezultātu aprakstā un izvērza sev divus mācīšanās uzdevumus (iemācīties, atkārtot). 	<p>Dabas stihijas; katastrofa; zemestrīce, vulkāns, viesuļvētra, plūdi u. c.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā "Mācību literatūra").

Starppriekšmetu saikne

<p>Dabaszinības</p>	<p>Dabas parādības, laikapstākļi, gadalaiki.</p>
<p>Vizuālā māksla</p>	<p>Dabas tēli mākslā.</p>
<p>Sports un veselība</p>	<p>Kustības dažādos laikapstākļos.</p>

Metodiskais komentārs

Apgūstot tematu, ieteicams veidot "vārdu banku" ar vārdiem, kas raksturo dažādas dabas parādības (kādas tās ir, ko dara, frazeoloģismi, salīdzinājumi). "Vārdu banku" papildina,

lasot tekstus, pildot uzdevumus. Apkopotos vārdus skolēni var izmantot, rakstot pasaku, dzejoli, mīklas par dabas parādībām.

Dabas parādības, par kurām iespējams runāt: lietus, varavīksne, migla, putenis, zibens, rasa, ledus, sals, sniegs, vējš, sarma, krusa, mākoņi, pērkons; dabas stihijas: zemestrīce, viesuļvētra, plūdi, vulkāna izvirdums, cunami.

Lai rosinātu skolēnus izteikt savu attieksmi pret dabas parādībām, to vērtējumu, ieteicams izmantot attēlus ar šīm dabas parādībām. Var piedāvāt skolēniem gatavas frāzes, kuras viņi var arī pārveidot, papildināt (*Man nepatīk vējains laiks. Man patīk ziema, kad ir sals, sniegs un spīd saule. Ir skaisti, kad debesīs redzama varavīksne. Man patīk vērot mākoņus. Sarma ir tik brīnišķīga! Migla ir tik neparasta, noslēpumaina. Es nedaudz baidos, kad ir pērkons un zibens.*). Lai veidotu izpratni par pasakas kompozīciju (sākums, problēma, atrisinājums, beigas), tēliem, vidi, izmantotajiem valodas līdzekļiem, skolēni lasa pasakas un meklē tajās atbildes uz noteiktiem jautājumiem (pasvītro, izraksta, sistematizē) (*Ar kādiem vārdiem sākas pasaka? Kāda problēma bija galvenajam varonim? Kas palīdzēja atrisināt problēmu? Kā atrisināja problēmu? Kāds ir galvenais varonis? Kur notiek darbība? Ar kādiem vārdiem beidzās pasaka?*). Skolēni var lasīt katrs savu pasaku un apkopot atbildes, apgūstot plašāku valodas līdzekļu klāstu.

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu? Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu? Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme? Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvija. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku? Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu? Kā uzrakstīt par vietām Latvijā? Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu? Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu? Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nenaslimtu! Apgērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku? Kā saprast laika ziņas? Kā nosaukt dabas stihijas? Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā? Kā izteikt savas emocijas un attieksmi? Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasaru gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt? Kā aprakstīt piedzīvojumu? Kā plānot pasākumu? Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	---	---	---	---	---

4.5. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 9 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

Apgūt prasmi sarunāties un paust savu attieksmi un emocijas par piedalīšanos Lielajā talkā, stāstīt par notiekošo talkā, nosaucot dalībniekus, viņu veiktās darbības, izmantotos darbarīkus. Sagatavojot avīzei vai tīmekļvietnei vēstījumu par piedalīšanos Lielajā talkā, attīstīt teksta plānošanas, radošās rakstīšanas un pareizrakstības prasmes.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Attieksme ir vērtējums, nostāja, izturēšanās pret kaut ko. To var izteikt ar vārdiem <i>protams, noteikti, es domāju, es piekrītu/nepiekrītu, atbalstu/neatbalstu, man patīk/nepatīk</i> u. c. (V.Li.1.) • Rakstot vēstījumu par notikušu pasākumu, nosauc tā norises laiku, notikuma vietu, dalībniekus un pastāsta par pašu notikumu. (V.Li.2.) • Lietvārdi ir vārdi, kas nosauc priekšmetus, dzīvas būtnes, dabas parādības, vielas, norises, abstraktus jēdzienus. Pamatformā tie atbild uz jautājumu <i>kas?</i>. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosauc pavasarī veicamos darbus (<i>stāda kokus, sakopj teritoriju, iztīra mežu, savāc netīrumus, izveido celiņu</i> u. c.), darbarīkus (<i>grābeklis, lāpsta, maiss, slota, cirvis, lupata</i> u. c.), norises vietu (<i>parks, avots, atpūtas vieta, mežs, upes krasts, ceļa mala, ieleja, dārzs, jūra</i>). • Izsaka savu attieksmi pret pavasara darbiem, talku, pauž emocijas par piedalīšanos tajā, izmantojot balsta frāzes (<i>protams, noteikti, es uzskatu, es atbalstu/neatbalstu, man patīk/nepatīk</i> u. c.). • Skaidro pavasara darbu iemeslus, lietojot frāzes <i>lai būtu sakopta, tīra, kārtīga, skaista, ērta</i>. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido teikumus par fotogrāfijām, nosaucot veicamās darbības, darbarīkus, dalībniekus, vietu, raksturojot procesu (<i>kas?, ko dara?, ar ko?, kur?</i>). • Lasa īsus rakstus par ģimeni, profesijām, pavasari, iegūst konkrētu informāciju, izmantojot caurskatīšanas stratēģiju. Analizē izmantotos valodas līdzekļus, lai skaidrāk izprastu, kā tiek aprakstīts notikums. • Sadarbojoties veido īsu vēstījumu avīzei/tīmekļvietnei. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidro vārda <i>attieksme</i> nozīmi kontekstā. • Nosauc datumu un gadu lokatīvā (<i>kad?</i>). • Lieto darbības vārdus (<i>viņš/viņi grābj, mēs grābām, es grābu</i>). • Saskata tekstā lietvārdus. Noskaidro, uz kādiem jautājumiem tie atbild. • Saskata tekstā īpašības vārdus un darbības vārdus ar pretēju nozīmi (<i>tīrs – netīrs, iestādīt – izrakt, izmētāt – savākt</i>). • Veido saliktus teikumus, izmantojot saikli <i>lai</i>.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Dialogā un monologā izsaka savu pieredzi latviešu zīmju valodā, attieksmi un pauž emocijas par ģimeni, profesijām, pavasari. (VLM.6.1.1.6.) • Ar atbalstu plāno un veido īsu vēstījumu skolas avīzei/tīmekļvietnei. (VLM.6.2.1.6.) • Teikumu veidošanai lieto apgūtās gramatiskās konstrukcijas (datumu un gadu lokatīvā, tematam atbilstošus darbības vārdus vienkāršās pagātnes formās, īpašības vārdus). (VLM.6.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība)
Jēdzieni: vēstījums.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto videosīzētu par Lielo talku; veido publicistisku rakstu.	

Temata apguves norise

<p>Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta</p> <p>Lietvārda dzimte, skaitlis, locījums.</p> <p>Darbības vārda pagātnes 1. persona</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nostiprina un paplašina vārdu krājumu par tematiem: pilsēta, veikals, veselība. Skatās videosīzetu un latviešu zīmju valodā nosauc dalībniekus, viņu atrašanās vietu, darbības (<i>ko dara cilvēki?, kur viņi atrodas?</i>). Izmantojot balsta frāzes, stāsta par savu pieredzi. Nezināmos vārdus pieraksta uz tāfeles. Izveidotajā vārdu sarakstā atzīmē vārdus, kas nosauc dažādus priekšmetus un personas. Secina, ka tie ir lietvārdi. Spriež, uz kādiem jautājumiem atbild lietvārdi teikumā. Nosaka, kas dažādiem lietvārdiem ir kopīgs, kas atšķirīgs (dzimte, skaitlis, locījums). Grupē lietvārdus pa kategorijām, atrod tekstā lietvārdus un noskaidro, uz kādiem jautājumiem tie atbild. Lasa tematam atbilstošus tekstus. Atbild uz jautājumiem par tekstu. Mācās uzdot jautājumus par tekstu. Stāsta, kur ir bijis, ko ir darījis, dalās ar iespaidiem. Atbalstam izmanto teikumu sākuma kartītes. Lieto atgādni par darbības vārdu pagātnes 1. personas formām (<i>ko es darīju?</i>). Veido teikumus, nosaucot veicamās darbības, dalībniekus, vietu (<i>kas?, ko dara?, ar ko?, kur?</i>). 	<p>Leksika un frāzes</p> <p>Pilsēta; iela, ceļš, parks, veikals u. c.; veselība.</p>
<p>Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi</p> <p>Darbības vārda atvasināšana ar priedēkli (<i>aiz-, ap-, at-, ie-, iz-, ne-, no-, pa-, pār-, pie-, sa-, uz-</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nostiprina un paplašina vārdu krājumu par tematiem: profesijas, hobiji, nodarbošanās, ēdienu gatavošana. No saraksta atlasa vārdus, kas nosauc katra ģimenes locekļa intereses, nodarbes, vaļaspriekus. Secina, kādas nodarbes patīk ģimenes locekļiem, ko ģimene dara kopā (<i>mēs visi kopā...</i>), pievēršot uzmanību darbības vārdu personas formu lietojumam tagadnē. Jautā par ģimenes locekļu interesēm un kopīgo darbošanos (<i>Ko patīk darīt mammai? Ko brīvajā laikā dara tētis?</i>). Veido stāstījumu par ģimenes locekļu interesēm, hobijiem. Atkārto darbības virtuvē, priekšmetu, trauku nosaukumus. Nosauc produktus daudzskaitlī un vienskaitlī. Pēta, kā priedēklis maina vārda nozīmi (<i>nogriezt, sagriezt, pārgriezt, izgriezt</i>). Darina darbības vārdus ar dažādiem priedēkļiem, iesaista tos teikumos. Pēc kritērijiem vērtē savu un klasesbiedru sniegumu. 	<p>Ģimene un ģimenes locekļi; ģimenes locekļu pienākumi.</p>
<p>Profesijas. Kas es būšu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jautā un atbild par dažādu profesiju pārstāvju darba pienākumiem, prasmēm, darbarīkiem un darbavietu, lai izzinātu savu nākotnes profesiju vai sāktu domāt par savas profesijas izvēli. Lasa vienkāršus informatīvus tekstus par profesijām. Lasot vienkāršas uzbūves tekstus par profesijām, atrod un pieraksta konkrētu informāciju. 	<p>Profesiju nosaukumi.</p>

<p>Pavasaris. Daba mostas. Lielā talka Lietvārdi. Skaitļa vārds datumos un gadu nosaukumos. Salikts teikums ar saikli <i>lai</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nostiprina un paplašina vārdu krājumu par tematiem: laika apstākļi un dabas parādības, augi pavasarī, norises dabā, cilvēku aktivitātes pavasarī. Stāsta, kas ir attēlots zīmējumā. Uztver klasesbiedru stāstījumus, veido “vārdu banku” par pavasari. Lasa nodarbju sarakstu, analizē informāciju un atzīmē to, ko var darīt tikai pavasarī. Piekrīt vai nepiekrīt klasesbiedru domām, latviešu zīmju valodā pamatojot savu viedokli ar piemēriem no savas pieredzes. Veido stāstījumu par norisēm dabā pavasarī. Veido tabulu, salīdzina laika apstākļus ziemā, pavasarī un vasarā. • Lasa par Lieldienu tradīcijām, ilustrē un mācās tautasdziesmas par Lieldienām. Raksta attēla aprakstu. Veido teikumus, izmantojot piemērotus īpašības vārdus. Papildina teikumus, lieto lietvārdus pamazināmajā formā ar izskaņām <i>-iņš, -iņa, -tiņš, -tiņa, -ītis, -īte</i>. • Skatās videosīžetu par talku un latviešu zīmju valodā nosauc dalībniekus, viņu atrašanās vietu, darbības, izmantotos darbarīkus (<i>Ko dara cilvēki? Kur viņi atrodas? Kas viņiem ir rokās?</i>). Kopīgi noskaidro, kā sauc pasākumu, kurā sakopj kādu teritoriju. Izmantojot balsta frāzes (<i>es piedalījos talkā</i>), stāsta, vai ir piedalījušies talkā, kad, kur, ko darījuši. Nezināmos vārdus pieraksta uz tāfeles. • Izveidotajā vārdu sarakstā atzīmē vārdus, kas nosauc dažādus priekšmetus un personas. Secina, ka tie ir lietvārdi. Spriež, uz kādiem jautājumiem atbild lietvārdi teikumā. Nosaka, kas dažādiem lietvārdiem ir kopīgs, kas atšķirīgs (dzimte, skaitlis, locījums). • Spēlē valodas spēles, piemēram, grupējot lietvārdus pa kategorijām (darbarīki, personas, vietas u. c.), atrod tekstā lietvārdus un noskaidro, uz kādiem jautājumiem tie atbild. Izmantojot tekstus, pēta, ar kādiem vārdiem lietvārdi ir saistīti, nosaka lietvārdu dzimti un skaitli. • Noskaidro internetā, kurā datumā Lielā talka būs šogad. Vingrinās saprast un nosaukt skaitļa vārdus datumos un gadu nosaukumos. • Izmantojot piedāvātās frāzes vai vārdus (<i>protams, noteikti, es uzskatu, es atbalstu/neatbalstu, man patīk/nepatīk</i> u. c.) vai gatavus apgalvojumus, kuriem piekrīt vai nepiekrīt, pauž savu attieksmi pret Lielo talku. • Nosauc iemeslus, kādēļ ir vajadzīga Lielā talka, izvēloties no piedāvātajiem vārdiem (<i>teritorija, upe, Latvija, ceļš, apkārtnē, atpūtas vieta, sakopta, tīra, kārtīga, skaista, ērta, droša, interesanta</i> u. c.) atbilstošus un ievietojot teikumā <i>Lielā talka ir vajadzīga, lai (kas?) būtu (kāds/kāda?)</i>. 	<p>Laika apstākļi un dabas parādības, augi pavasarī, norises dabā, cilvēku aktivitātes pavasarī.</p>
<p>Stāstīsim citiem par pavasara darbiem! Vēstījums par notikumu skolas avīzei, tīmekļvietnei. Darbības vārdi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa nelielus, adaptētus rakstus par pavasara darbiem (<i>Ko mēs darījām?</i>), minēti dalībnieki, datums, vieta, analizē saturu (<i>Kas ir minēts rakstā? Ar ko sākas raksts? Ar ko tas beidzas?</i>). • Pēta tekstā darbības vārdus (<i>Kādā laikā tiek lietoti darbības vārdi? Uz kādiem jautājumiem tie atbild? Kādas galotnes ir darbības vārdiem?</i>). Veido atgādnēs, vingrinās lietot darbības vārdu formas. • Darbojoties nelielā grupā, raksta vēstījumu. Savstarpēji sadarbojoties, sadala pienākumus (raksta, pārbauda, drukā, sagatavo fotogrāfijas), sniedz atgriezenisko saikni citiem, uzlabo savus tekstus. Izvērtē izveidotos rakstus un vienojas par vienu, kuru ievieto skolas tīmekļvietnē. 	<p>Pavasara darbi, darbarīki.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā “Mācību literatūra”).

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības	Iesaiste sabiedriskos pasākumos, brīvprātīgā darba nozīmes izpratne.
Vizuālā māksla	Fotogrāfija rakstītā teksta satura ilustrēšanai, avīzes dizaina veidošana.

Metodiskais komentārs

Lai vingrinātos saprast un nosaukt skaitļa vārdus datumos un gadu nosaukumos, var izmantot šādus uzdevumus: skolēni uztver informāciju un papildina tekstu, sameklē tekstā datumu, lasa savām interesēm atbilstošus tekstus ar datumiem, pieraksta dzirdētos datumus, saista gadskaitļus ar savu pieredzi (*2016. gadā es sāku iet skolā.*). Pievērs uzmanību tam, ka latviešu valodā aiz kārtas skaitļa vārdiem, tātad arī datuma pierakstā, liek punktu.

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu? Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu? Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme? Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvija. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku? Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu? Kā uzrakstīt par vietām Latvijā? Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu? Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu? Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nenaslimtu! Apģērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku? Kā saprast laika ziņas? Kā nosaukt dabas stihijas? Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā? Kā izteikt savas emocijas un attieksmi? Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasaru gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt? Kā aprakstīt piedzīvojumu? Kā plānot pasākumu? Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	---	---	---	---	---

4.6. Mēs sabiedrībā

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 23 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Apgūt prasmi sazināties par laika pavadīšanu vasaras brīvdienās, par Līgo svētku svinēšanu, lai izteiktu savus pārdzīvojumus, emocijas un attieksmi, apmainītos ar informāciju latviešu zīmju valodā, stāstot par notikumiem.
- Mācīties diskutēt par labāko brīvdienu pavadīšanas veidu, pamatojot savu viedokli ar konkrētiem piemēriem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Sarunas sākumā un beigās lieto noteiktas pieklājības frāzes. (V.Li.1.) • Piedzīvojumu stāstam ir aizraujošs, spilgts, satraucošs, neaizmirstams, ar starpgadījumiem bagāts sižets. (V.Li.2.) • Stāstu var pastāstīt ar zīmējumiem. Komikss ir zīmējumu sērija, kurā attēlots stāsta saturs un pievienotas sarunas vai paskaidrojumi. (V.Li.2.) • Kopsavilkumā atspoguļo galveno, svarīgāko informāciju, kas ietverta tekstā. (V.Li.2.) • Programma ir pasākumu plāns, ko iecerēts īstenot kādā noteiktā laikā. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piekrīt vai nepiekrīt apgalvojumam. • Veido sarunu latviešu zīmju valodā, izmantojot atbalsta vārdus, atbilstošus valodas līdzekļus un ievērojot saziņas etiketi. • Mācās apspriest/pārlicināt par labāko brīvdienu pavadīšanas veidu, pamatojot savu viedokli latviešu zīmju valodā ar piemēriem no savas pieredzes. • Veido dialogu latviešu zīmju valodā par tekstu, Latviju un vasaras brīvdienām. • Noskaidro, kā pavada vasaras brīvdienas klasesbiedri. • Uzdod jautājumus teksta varoņiem, lai precizētu informāciju. • Tautasdziesmās mācās saskatīt Līgo svētku tradīcijas. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās komiksu veidošanai izmantot noteiktus valodas līdzekļus. • Papildina komiksus ar saturam atbilstošām frāzēm. • Raksta teksta kopsavilkumu vienā teikumā, nosaka teksta tematu. • Apraksta savu vasaras piedzīvojumu. • Izveido piedzīvojumu nometnes programmu. • Raksta domrakstu (vēstījumu) par vasaras sapņu brīvdienām. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pēc parauga lieto darbības. • Pārbauda vārdu pareizrakstību.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasa tematam atbilstošus informatīvus un daiļliteratūras tekstus, veido jautājumus, lai precizētu informāciju. (VLM.6.1.1.3.) • Izmanto atbilstošas frāzes, lai iesāktu, uzturētu un pabeigtu vienkāršu sarunu, ievērojot saziņas kultūru. (VLM.6.1.1.5.) • Dialogā un monologā izsaka viedokli latviešu zīmju valodā par labāko brīvdienu pavadīšanas veidu, savus pārdzīvojumus, emocijas saistībā ar vasaras brīvdienām. (VLM.6.1.1.6.) • Raksturo komiksu, pasākumu programmas. (VLM.6.2.1.1.) • Plāno un veido tekstu (vēstījumu, aprakstu) par pieredzēto, ievērojot notikumu secību un teksta uzbūves principus. (VLM.6.2.1.6.) • Raksta tekstu. (VLM.6.3.1.4.) • Mācās izmantot izsaukšanas vārdus sava teksta radīšanā. (VLM.6.3.1.5.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība) • Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai. (Tikumi – atbildība, gudrība, centība; vērtība – darba tikums)
Jēdzieni: izsaukšanas vārds, kopsavilkums, pasākumu programma, komikss.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto nodarbību sarakstu, nometnes pasākumu programmu, vēstuli, pasaku, piedzīvojumu literatūru, tautasdziesmu; veido komiksu, pasākumu programmu, vēstījumu par piedzīvojumu, aprakstu.	

Temata apguves norise

Iepazīstu Latviju!	<ul style="list-style-type: none"> Nostiprina un paplašina vārdu krājumu par tematiem: Latvija, pilsētas, upes un ezeri, ievērojamākās vietas Latvijā. Iesaista dotos vārdus teikumos. Pēc izvēles apraksta vietu vai objektu Latvijā. Veido plakātu un iepazīstina ar to klasesbiedrus. Lasa tekstu par vietām un objektiem Latvijā. Atbild uz jautājumiem par tekstu. Atbild uz apgalvojumiem par tekstu: P – piekrītu, N – nepiekrītu. Pēc shēmas raksta par tekstu kopsavilkumu vienā teikumā (<i>kas?, kad?, kur bija?</i>). 	Leksika un frāzes Latvija, pilsētas, upes, ezeri; Baltijas jūra.
Ko var darīt vasarā? Darbības vārds	<ul style="list-style-type: none"> Spēlē teātri latviešu zīmju valodā, iestudējot nelielu lugu par vasaras nodarbēm, piemēram, “Brīvdienas”. Atkārtō leksiku, kas saistīta ar vasaru, zīmē vasaru, stāsta, kas ir attēlots zīmējumā. Uztver klasesbiedru stāstījumus, veido “vārdu banku” par vasaru. Lasa nodarbju sarakstu, analizē informāciju un atzīmē to, ko var darīt tikai vasarā (piemēram, <i>skatīties zvaigznēs</i>). Piekrīt vai nepiekrīt klasesbiedru domām, latviešu zīmju valodā pamatojot savu viedokli ar piemēriem no savas pieredzes (<i>Es tev nepiekrītu. Skatīties zvaigznēs var arī ziemā.</i>). Sagrupē nosauktās nodarbes – ko var darīt vasarā laukos, no metnē, pilsētā –, papildina sarakstus ar saviem piemēriem. Veido savu vasaras nodarbju sarakstu. Stāsta, ko visbiežāk darīja vasarā, atbild uz uzdotajiem jautājumiem. Lasa dažādu bērnu vēstījumus (piemēram, vēstules formā) par to, kā viņi ir pavadījuši vasaru. Raksta jautājumus teksta varoņiem, lai precizētu informāciju, izmanto uzrunu. Pēc shēmas raksta par katru tekstu kopsavilkumu vienā teikumā (<i>kas?, kad?, kur bija?</i>). Lejūtas vēstulju autoru lomā un veido dialogus latviešu zīmju valodā, izmantojot tekstu saturu. Noraksta piedzīvojumu nometnes programmu. Grupā veido savu piedzīvojumu nometnes programmu un, izmantojot piedāvātās frāzes, reklamē to. Vērtē, kura programma patīk vairāk, kuru izvēlētos, pamato, kāpēc. 	Vasaras brīvdienas, nodarbes vasaras brīvdienās, laika apstākļi vasarā, daba vasarā.
Piedzīvojumi kopā ar draugiem Komikss. Izsaukšanas vārdi	<ul style="list-style-type: none"> Vēro attēlu un iedomājas, par ko varētu sarunāties attēlā redzami cilvēki. Dalās pieredzē, kādus komiksus ir lasījis, kādī patīk. Darbojas grupā un izdomā komiksam turpinājumu, zīmējot un rakstot frāzes, izmantojot piedāvātos izsaukšanas vārdus. Lasa izveidotos komiksus, vērtē, kurš ir visinteresantākais, vissmieklīgākais, visnegaidītākais, visaizraujošākais. Veido komiksu pēc pasakas sižeta. Lasa fragmentus no bērnu piedzīvojumu literatūras darbiem, atbild uz daudzveidīgiem jautājumiem par tēliem, sižetu, darbības laiku un vietu. Mēģina nosaukt vienā vārdā, kas ir aprakstīts tekstos (<i>piedzīvojumi</i>). Izvēloties vārdus no dažādām vārdu grupām (<i>kad?, kur?, kas notika?</i>), latviešu zīmju valodā veido teikumus par kādu piedzīvojumu. Apraksta kādu savu vasaras piedzīvojumu, izvēloties teksta formu (komikss, stāsts). Savstarpēji sadarbojoties, uzlabo savu aprakstu. Sarīko piedzīvojumu stāstīšanas stundu un vērtē klasesbiedru piedzīvojumus, piešķirot tiem nominācijas (piemēram, <i>visslapjākais piedzīvojums</i>). 	Piedzīvojums, komikss, sižets.

Saruna	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa sarunas paraugu, pēta, ar kādām frāzēm sākas saruna, ar kādām beidzas, kādus jautājumus uzdod sarunas dalībnieki, kas ir raksturīgs atbildēm (tās ir īsas, nav pilnas atbildes). • Katrs izvēlas sev attēlu un pēc parauga raksta sarunu, izdomājot sarunas dalībnieku vārdus, kur un ar ko kopā tie atrodas, kāds ir noskaņojums vai kā jūtas. Vērtē klasesbiedru veidotās sarunas pēc noteiktiem kritērijiem, kurus iepriekš kopīgi izdomā, mēģina uztvert pieļautās kļūdas, mācās taktiski norādīt uz tām. 	
Vasarū gaidot. Mana sapņu vasara Līgo svētki. Darbības vārdi	<ul style="list-style-type: none"> • Iedomājas vienu dienu, kurā var nedarīt to, ko negrib. Raksta teikumus, pēc parauga veidojot darbības vārdus vajadzības izteiksmē (<i>Visi ceļas agri. Man nav jāceļas.</i>). Spriež, ko izsaka šie vārdi. Pievērš uzmanību priedēkļu <i>jā-</i> un <i>ne-</i> pareizrakstībai darbības vārdos. • Lasa tautasdziesmas (tekstus) par Jāņu un Līgo dienu. Atstāsta tautasdziesmas sižetu, nosaka, par ko ir tautasdziesma, kādas asociācijas rodas. Izmantojot attēlus, videoierakstu, balstvērdus, veido dialogus par Līgo svētku svinēšanu ģimenē. • Atjauno rindkopās sagrieztu literāru tekstu par Līgo nakti, ievērojot loģisku sižeta attīstību, pamato savu izvēli ar piemēriem no teksta. • Pēc plāna gatavojas un raksta savas sapņu vasaras aprakstu. Pirms rakstīšanas iepazīstas ar vērtēšanas kritērijiem, noskaidro nesaprotamos kritērijus. Rakstot vēstījumu, praktizējas izmantot vārdnīcu, "vārdu banku", atgādnēs. 	<p>Vasaras brīvdienas, nodarbes vasaras brīvdienās, laika apstākļi vasarā, daba vasarā, Līgo svētki un tradīcijas.</p>

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

VISC apstiprinātā mācību literatūra (publicēta VISC tīmekļvietnes sadaļā "Mācību literatūra").

Starppriekšmetu saikne

Zīmju valoda	Komikss, piedzīvojumu apraksts, tautasdziesmas, ticējumi.
Dabaszinības	Jāņu zāles, jāņtārpiņi.
Vizuālā māksla	Sižeta attēlošana zīmējumā, komikss, latviešu raksti.
Teātra māksla	Etdes dažādu emociju nošķiršanai, pantomīmas, lugas iestudēšana par vasaras brīvdienām.
Dizains un tehnoloģijas	Līgo vainags, kā izgatavot slietni, dekorēt māju Līgo svētkiem.

Metodiskais komentārs

Grafiti metode leksikas aktualizēšanai par tematu: skolēni sasēžas aplī, sadalās pāros, katram pārim ir viena lapa un kādas noteiktas krāsas zīmulis. Pārī vienu minūti zīmē, piemēram, vasaru, pieraksta attēlotajam nosaukumus, padod lapu pārim pa kreisi, papildina saņemto zīmējumu, nodod to citam pārim. Papildina visus zīmējumus, līdz saņem savu zīmējumu. Katrs pāris novērtē citu skolēnu aktivitāti un zināšanas.

Lai skolēniem veidotos izpratne par to, kā aprakstīt savu piedzīvojumu, ieteicams analizēt tekstu, kurā vēstīts par kādu piedzīvojumu, veidot tekstā izmantoto vārdu un frāžu sarakstus, piemēram, piedzīvojumi/darbības (*iekārtot štābiņu, ierīkot slēpni, doties ekspedīcijā, izglābt putnu mazuli* u. c.), darbības vieta (*pagrabs, tuvējais mežiņš, bēniņi, šķūnis, dārzs, dīķis* u. c.), darbības laiks (*dienā, pēcpusdienā, vakarā, naktī* u. c.), apstākļi (*nejauši, pēkšņi, negaidīti, satraucoši, nelāgi, ātri* u. c.), personas/dalībnieki (*kaimiņi, draudzene, tante, vectēvs* u. c.), sekas (*saruna ar vecākiem, brāziens, laimīgas beigas* u. c.).

Lai sagatavotos sarunai, skolēniem piedāvā aizpildīt tabulu, kuras vienā ailē ieraksta, kādi ir plusi šādai laika pavadīšanai (*kas patīk?, ko var darīt?, kas nav jādara?, kas tur ir?*), otrā ailē ieraksta mīnusos (*kas nepatīk?, ko nevar darīt?, kas ir jādara?, kā tur nav?*). Atbalstam skolēni izmanto nometņu programmas, izveidotos nodarbju sarakstus (*sauloties, peldēties, ēst zemenes, skraidīt pa zāli, spēlēties ar zāles laistītāju, lēkāt uz batuta, ķert tauriņus* u. c.).

5. klase

5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?	5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?	5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?	5.4. Manas ielas/pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?	5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?	5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?
--	--	--	---	--	--

5.1. Valodu brīnumainā pasaule. Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 12 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties izpratni par valodas uzdevumiem jeb funkcijām, lai veiksmīgi sazinātos atbilstoši komunikatīvajai situācijai.
- Mācīties izpratni par jēdzienu *šķirkļis*; izmantot skaidrojošās vārdnīcas (arī elektroniskās), lai noskaidrotu un precizētu vārda nozīmi un saziņā izteiktos skaidri un nepārprotami.
- Mācīties prasmi izvērtēt digitālo informāciju, pievēršot uzmanību autoram un avotam, lai veicinātu kritiskās domāšanas attīstību.

- Mācīties izpratni par lokāmajām vārdšķirām, to mērķtiecīgu izvēli sava teksta veidošanā. Salīdzinot faktus par valodām, apgūt salīdzināmās pakāpes un salīdzināšanai izmantotās valodas konstrukcijas, lai saprastu valodas līdzekļus, ar kuriem latviešu valodā tiek izteikta intensitātes pakāpe – pārākā un vispārākā.
- Turpināt apgūt vienlīdzīgu teikuma locekļu sintaktisko noformējumu konstrukcijās ar vairāk nekā diviem vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, rosinot skolēnus veidot izvērstākus teikumus ar precīzāku faktu vai notikumu aprakstu un lietot atbilstošas pieturzīmes vienlīdzīgu teikuma locekļu atdalīšanā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Dzimtā valoda ir unikāls kods, kas vieno cilvēkus, un pamats tautas kultūrai. (V.Li.1.) • Valodai ir daudzveidīgas funkcijas jeb uzdevumi. To apzinoties un izprotot, var sazināties mērķtiecīgāk un kvalitatīvāk. (V.Li.1.) • Vienu un to pašu domu var izteikt vienkārši vai paplašināti; formulēt savu domu izvērstāk, lai adresāts to uztvertu precīzāk. (V.Li.1.) • Mums ir jāatrod sev un saziņas situācijai piemērotākais izteikšanās veids. (V.Li.1.) • Ja vārda nozīme nav zināma, mēs to ātri varam noskaidrot vai pārbaudīt skaidrojošajā interneta vārdnīcā. (V.Li.3) • Latviešu valodā īpašības vārdam ir salīdzināmās pakāpes, lai izteiktu īpašības vai pazīmes intensitātes pakāpi. (V.Li.3) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās saziņā izmantot dažādas valodas komunikatīvās funkcijas, meklējot atbilstošus valodas līdzekļus. • Mācās vērtēt digitālās informācijas ticamību, pievēršot uzmanību avotam, autoram, tīmekļvietnei. • Izmanto skaidrojošo vārdnīcu, lai noskaidrotu vai precizētu vārda nozīmi. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piedaloties sarunā, rakstiski formulē viedokli un pamato to, mērķtiecīgi un apzināti izmantojot konkrētu vārdšķiru vārdus, sintaktiskas konstrukcijas un liekot nepieciešamās pieturzīmes. • Mācās diskutēt par mācību tematu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās mērķtiecīgi izmantot sava teksta veidošanā vienlīdzīgus teikuma locekļus bezsaikļa saistījumā, ar saikli <i>un, vai, bet</i>, kā arī atkārtotu saikli <i>un, vai</i>; lieto atbilstošas pieturzīmes. • Mācās izmantot salīdzināšanai salīdzināmo pakāpju formas un sintaktiskās konstrukcijas ar palīgvārdiem <i>kā, nekā, par</i>.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Mācās pamatot latviešu valodas nozīmi Latvijas sabiedrībā un savā dzīvē, kā arī dzimtās valodas nozīmi citu valodu apgūvē. (VL.6.1.1.1.) • Ierosina un uztur dialogu, paužot savu viedokli un uz klausot citus. Piedaloties diskusijā, pamana viedokļu atšķirības, ir tolerantants pret citu viedokli. (VL.6.1.1.5.) • Vērtē informācijas ticamību. (VL.6.1.1.9.) • Mācās veidot un pilnveidot savu tekstu, sniegt un iegūt atgriezenisko saiti par teksta kvalitāti, mācās strādāt individuāli un sadarboties teksta rediģēšanas laikā. Mācās reflektēt par šo procesu, lai uzlabotu savu tekstu. (VL.6.2.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusiju laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai. (Tikumi – atbildība, gudrība, centība; vērtība – darba tikums)
<p>Jēdzieni: valodas funkcijas (nosaukšanas funkcija, informācijas sniegšanas un apmaiņas funkcija, instruēšanas funkcija, emociju izteikšanas funkcija), vārdu salīdzināmās pakāpes, salīdzinājuma sintaktiskās konstrukcijas, bezsaikļa saistījums, vienlīdzīgi teikuma locekļi.</p>	
<p>Tekstu veidi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto informatīvu tekstu, vārdnīcu, domu karti, atgādni; • veido plakātu, informācijas lapu. 	

Temata apguves norise

<p>Kāpēc vajadzīga valoda? Valodas funkcijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa vienkāršu informāciju par verbālo un neverbālo saziņu, lai pilnveidotu izpratni par jēdzieniem <i>verbāls</i> un <i>neverbāls</i>. • Atbild uz jautājumiem par tekstu, ar palīdzību meklē/pieraksta atslēgvārdus, atzīmē, kas jau ir zināms un kas ir jauns. • Piedalās lomā spēlē “Bez valodas”: skolēni izdomā situācijas, kurās nav iespējams lietot valodu, nodod cits citam informāciju neverbāli un pēc tam izstāsta, ko sapratuši; salīdzina sniegto un uztverto informāciju. • Vēro saziņas situāciju piemērus, kuros tiek īstenotas dažādas valodas funkcijas; mācās raksturot šīs funkcijas. • Ar palīdzību izdomā un pieraksta dažādus saziņas situācijai atbilstošus dialogus, kuros valodai ir atšķirīgas funkcijas, nostiprinot prasmi lietot tiešo runu bez piebildes un ar piebildi tiešās runas priekšā. • Piedalās diskusijā, kāpēc ir vajadzīga valoda, kā ir vieglāk nodot informāciju – ar vārdiem vai bez tiem. • Mācās, ar kādiem valodas līdzekļiem var pamatot savu viedokli.
<p>Kura valodas izcelšanās hipotēze ir visticamākā/visneticamākā? Valodas izcelšanās</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa vienkāršus tekstus par valodas izcelšanās teorijām. • Ar palīdzību veido vienas valodas izcelšanās teorijas īsu raksturojumu, kurā iekļauj vismaz divus pozitīvus vai noliedzošus argumentus. • Mācās iekļaut tekstā teikumus ar pamatojuma saikli <i>jo</i> un vārdu konstrukciju <i>tāpēc, ka</i>. • Mācās pārbaudīt teksta pareizrakstību. • Mācās to, kā pārliecinoši prezentēt savus argumentus.
<p>Kādas valodas ir pasaulē? Valodu daudzveidība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību meklē informāciju par valodām interneta resursos; mācās precīzi formulēt meklējamo informāciju ar jautājumu, ar dažādiem atslēgvārdiem; izraksta valodu nosaukumus un informācijas avotu. • Stāsta par uzzināto. • Mācās novērtēt/pierakstīt informāciju, izmantojot vārdus un frāzes <i>manuprāt, pēc manām domām, piemēram</i>. • Pārī mācās sagatavot izvērstu rakstisku atbildi uz apakštemata jautājumu “Kādas valodas ir pasaulē?”.
<p>Kā salīdzināt valodas? Īpašības vārdu salīdzināmo pakāpju formas sintaktiskajās konstrukcijās ar palīgvārdiem <i>kā, nekā, par</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vērojot, kā tekstā tiek salīdzinātas valodas, mācās par salīdzināmām pakāpēm, to veidošanas paņēmieniem, nešķirot īpašības vārdus, apstākļa vārdus vai divdabjus. • Pēc parauga meklē piemērus vienkāršos tekstos. • Mācās salīdzināt zināmās valodas (angļu un latviešu; angļu, krievu un latviešu u. c.), izmantojot vārdu pārākās un vispārākās pakāpes formas, sintaktiskās konstrukcijas ar palīgvārdiem <i>kā, nekā, par</i>. • Mācās pārākās un vispārākās pakāpes formu pareizrakstības nosacījumus.
<p>Kāpēc jā mācās dzimtā valoda? Vienlīdzīgi teikuma locekļi un to atdalīšana ar pieturzīmēm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācību grupā piedalās diskusijā par tematu, kā citu tautu skolēnus varētu iepazīstināt ar latviešu valodu. • Ar palīdzību/patstāvīgi veido savu informācijas lapu par tematu “Kāpēc jā mācās latviešu valoda?”. • Ar palīdzību/patstāvīgi veido atgādni par vienlīdzīgiem teikuma locekļiem. • Papildina tekstu savā informācijas lapā ar vienlīdzīgu teikuma locekļu modeļiem. • Skolēni veido prezentāciju par latviešu zīmju valodu.

Kas ir noslēpts vārdnīcās?

Vārdnīcas

- Ar palīdzību/patstāvīgi caurlūko, salīdzina un grupē skolas vai novada bibliotēkā esošās vārdnīcas un elektroniskās vārdnīcas.
- Mācās/vienojas, kā vārdnīcas iespējams grupēt, ar palīdzību noskaidro, ar ko tās atšķiras, kas tajās ir kopīgs, veidojot izpratni par vārdnīcu veidiem.
- Ar palīdzību pēta skaidrojošo vārdnīcu šķirklus, lai saprastu, kādu informāciju sniedz skaidrojošā vārdnīca.
- Pārī vai mācību grupā pārrunā, ko varētu rakstīt par tematu “Vārdu brīnumainā pasaule”, “Vārda pasaulē” vai “Cik daudz vārdu!”, mācās ieteikt klasesbiedriem, pieņemt klasesbiedru ieteikumus.
- Ar palīdzību raksta pārdomas par izvēlēto tematu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības un vēsture	Valodu (sabiedrības) izcelšanās.
Vizuālā māksla	Idejas vizualizēšana, uzsverot galveno domu.
Svešvaloda	Vārdnīcu izmantojums valodas apgūvē.

Metodiskais komentārs

2.–4. klasē jau ir apgūti temati “Manas ģimenes, pilsētas, novada valodas pasaulē”, “Māju valoda”, kuros ir runāts par valodas funkcijām, nozīmi, lietojumu, tieši nenorādot uz jēdzienu *valodas funkcijas* jeb *uzdevumi*. Tāpēc šajā tematā īpaši svarīgi rosināt skolēnus domāt, kāpēc mums ir vajadzīga valoda, kāda būtu dzīve, ja valodas nebūtu u. tml. Līdz ar to skolēni tiks virzīti uz valodas funkciju izpratni un pārdomām par valodu kā savas dzīves neatņemamu sastāvdaļu. Tāpat skolēni 1.–4. klasē ir iepazinuši jēdzienus *valsts valoda*, *dzimtā valoda*. Tāpēc īpaši svarīgi ir apzināt, kādus tekstus skolēni ir lasījuši, kādu informāciju jau ieguvuši, par ko runājuši. 5. klasē uzmanība jāpievērš valodas funkcijām un to atpazīšanai konkrētās saziņas situācijās, kā arī jāattīsta prasme diskutēt par valodas jautājumiem.

Skolēni iepazīstas ar šādām valodas funkcijām (var būt arī cits dalījums):

- nosaukšanas funkciju;
- informācijas sniegšanas un apmaiņas funkciju;
- instruēšanas funkciju;
- emociju izteikšanas funkciju.

Skolotājs var piedāvāt vienkāršus saziņas situāciju piemērus. Skolēni izmanto tos un paši veido piemērus. Mērķis nav apgūt funkciju nosaukumus, bet sarunāties par to, ko valodā var izteikt, izvirzīt hipotēzes, iepazīties ar daudzveidīgām saziņas situācijām.

Var skolēniem piedāvāt mikrofunkciju sarakstu. Skolēni izvēlas divas vai trīs funkcijas, veido un izspēlē dialogus, piemēram:

- atteikties, minot iemeslu;
- atvadīties;
- iepazīties un iepazīstināt ar kādu;
- iesaistīties sarunā un paust savu attieksmi;
- ieteikt kaut ko darīt;
- izrādīt interesi;
- izteikt lūgumu;
- izteikt nodomu;
- izteikt vēlēšanos;
- jautāt, lai iegūtu informāciju;
- lūgt atļauju;
- lūgt palīdzību dažādās situācijās;
- lūgt paskaidrot;
- pateikties;
- piekrist kaut ko darīt;
- pievērst uzmanību;
- precizēt;
- sasveicināties.

Klasē var arī organizēt diskusiju “Vai var visu izteikt ar valodu?”. Skolēni:

- raksta teikumus apgalvojumu formā par valodu, izmantojot konstruktus *var/nevar..., jo...;*
- sagrupē teikumus;
- iepazīstas ar visām izteiktajām domām un nobalso par diviem vai trim apgalvojumiem;
- ar skolotāja palīdzību izstrādā kritērijus, pēc kuriem tiks izteikts vērtējums par diskusiju;
- diskutē, izsakot savu viedokli, kam viņi piekrīt vai nepiekrīt;
- izsaka vērtējumu par diskusiju pēc iepriekš izvirzītiem kritērijiem;
- reflektē par diskusijas soļiem;
- raksta pārdomu darbu “Vai var visu izteikt ar valodu?”.

Lai pilnveidotu prasmes izvērtēt savu mācību darbību, saprast tās ietekmējošos faktorus, pēc temata apguves skolēns apkopo visus rakstu darbus (informatīvu izvērstu atbildi “Cik pasaulē ir valodu?”; pārdomu darbu “Vārdu brīnumainā pasaule”, “Vārda pasaulē” vai “Cik daudz vārdu!”; plakātu par kādu valodas izcelšanās teoriju; dialogu piemērus saziņas situācijai). Skolēni izvērtē savus darbus: ar ko ir apmierināti, kas ir izdevies, ko būtu gribējies citādi, kāpēc nav izdevies u. tml. Pārī skolēni viens otram iesaka, kurus vārdus varēja izvēlēties, kādus teikumus rakstīt u. tml., labo kļūdas un pārrunā, ko šāda veida darbības ir iemācījušas.

5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?	5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?	5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?	5.4. Manas ielas/pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?	5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?	5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?
--	--	--	---	--	--

5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve. Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 12 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot izpratni par saziņas situācijām un valodas komunikatīvajām funkcijām. Pilnveidot prasmes atšķirt neformālu saziņu no formālas saziņas, noteikt saziņas nolūku, vietu, laiku, iesaistītās personas un atbilstoši veidot saziņu.

- Mācīties saziņā izmantot noteiktus valodas līdzekļus, formulēt argumentus un izmantot tos sarunā atbilstoši saziņas nolūkam.
- Iegūt, apkopot un atlasīt informāciju; plānot tekstu, reflektēt par plānošanu un pārrunāt ieceres ar citiem.
- Pilnveidot izpratni par tiešo runu un uzrunu, veidojot un pierakstot dialogu, mainot piebildes novietojumu attiecībā pret tiešo runu, liekot atbilstošas pieturzīmes un piebildē aizstājot darbības vārdus *teikt, sacīt* ar konkrētai saziņas situācijai precīzākiem darbības vārdiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Katra saziņas situācija ir formāla vai neformāla, tai vienmēr ir konteksts, kas nosaka valodas līdzekļu izvēli, tāpēc ir nepieciešams saprast, kāds sarunā ir cilvēku saziņas nolūks. (V.Li.1.) • Lai sasniegtu savu saziņas nolūku, ir jāizvēlas atbilstoši valodas līdzekļi, jāprot formulēt argumentus un izmantot tos atbilstoši saziņas situācijai. (V.Li.1.) • Teksti palīdz izziņāt un saprast sevi un apkārtējos, tāpēc ir jāpaplašina valodas līdzekļu izvēle un jāizvēlas precīzākie no tiem. (V.Li.2.) • Zināšanas par tiešo runu, uzrunu un interpunkcijas nosacījumiem teikumos palīdz veidot un pierakstīt dialogus savos literārajos darbos. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās raksturot saziņas situāciju, nosakot saziņas vietu, laiku, tematu, dalībniekus. • Mācās iesaistīties saziņā, ievērojot saziņas tematu, dalībniekus, vietu, laiku un nolūku. • Mācās noteikt konkrētai saziņai piemērotus verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus. • Sarunājas par lasīto/redzēto, mācās formulēt savus argumentus, izvēloties atbilstošus valodas līdzekļus. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzklauša klasesbiedru ieteikumus, mācās sniegt savus ieteikumus klasesbiedriem teksta pilnveidē. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās veidot savus tekstus, izmantojot tiešās runas teikumus ar piebildi, tajā aizstājot darbības vārdus <i>teikt, sacīt</i> ar konkrētai saziņas situācijai precīzākiem darbības vārdiem.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistās saziņā, ņemot vērā saziņas tematu, dalībniekus, vietu, laiku un nolūku. (VL.6.1.1.4.) • Pirms teksta veidošanas veic piezīmes un mācās plānot savu tekstu; mācās reflektēt par šo posmu un izvērtēt to. Mācās pārrunāt savas ieceres ar citiem. (VL.6.2.1.3.) • Mācās izmantot sava teksta veidošanā tiešās runas teikumus. (VL.6.3.1.7.) • Lietot atbilstošas pieturzīmes teikumus. (VL.6.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusiju laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu precīzi un adresātam saprotami lietot rakstzīmes, simbolus un saīsinājumus elektroniskajos saziņas līdzekļos. (Tikumi – atbildība, laipnība, savaldība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: saziņas nolūks, formālā saziņa, neformālā saziņa, tiešā runa, piebilde.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto dialogus literārā tekstā, domu karti; • veido dialogu atbilstoši nosacījumam (piemēram, filmas fragmentam). 	

Temata apguves norise

<p>Kā veidot sarunu, lai panāktu to, ko vēlos?</p> <p>Saziņas nolūks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību nosauc un uzraksta, kādas filmas un seriālus skatās; veido domu karti, atspoguļojot to, kāpēc tieši šie seriāli un filmas ir populāri. • Atkārtoti pēdīgu lietojumu filmu nosaukumos. • Salīdzina seriālus un filmas; mācās izmantot sintaktiskos modeļus <i>ir... nekā, nav... kā</i> un patstāvīgo vārdu salīdzināmo pakāpju formas. • Vienojušas par klases trim populārākajiem seriāliem/filmām. • Ar palīdzību izpēta kāda seriāla vienas sērijas (vai sērijas daļas) dialogus, izmantojot konkrētus jautājumus par saziņas situāciju un dialogu veidošanu (<i>Kas sarunājas? Kur un kad notiek saruna? Kāds ir sarunas temats? Kā sarunas dalībnieki sasveicinās? Kāpēc sarunājas, informē par kaut ko, aicina uz kaut kurieni, grib kaut ko panākt u. c.? Kā atšķiras dažādu saziņas dalībnieku sarunas par vienu tematu?</i>). • Detalizēti lasa vienkāršus dialogus un atbild uz jautājumiem par saziņas dalībniekiem, sarunas tematu, nolūku, saziņas dalībnieku izmantotajiem verbālajiem un neverbālajiem līdzekļiem. • Ar palīdzību atrod vārdus, kuri norāda, kādus līdzekļus saziņas dalībnieki izmanto, lai īstenotu savu nolūku, kā sarunas laikā saziņas dalībniekiem mainās emocijas. • Pārrunā, kāds ir saziņas dalībnieku nolūks; kādi ir dialogos izmantotie līdzekļi un argumenti; kā un kāpēc atšķiras sarunu rezultāts. • Lasa dialogos tiešās runas teikumus bez piebīdēm un izteiksmīgi attēlo sarunas dalībnieku emocijas.
<p>Kā pārliecināt sarunas partneri?</p> <p>Argumentācija dialogā atbilstoši saziņas situācijai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību analizē divas piedāvātās saziņas situācijas un nosaka atšķirības mērķi, nolūkā; raksturo saziņas dalībniekus un valodu. • Mācās noteikt formālās un neformālās saziņas atšķirības. • Mācību grupā ar palīdzību gatavojas veidot dialogu lomu spēlei, iepriekš vienojoties, kas ir saziņas dalībnieki (piemēram, bērns un vecāks); kāds ir saziņas nolūks (piemēram, bērns vēlas pierunāt vecākus nopirkt suni, jaunu telefonu vai velosipēdu); izdomā, kurā brīdī uzsāks sarunu (piemēram, kāds no vecākiem tikko ir atgriezies no saviesīga pasākuma); kādus argumentus izmantos un kādā secībā tos sakārtos. • Mācās piedalīties dialogā, ievērojot nosacījumu, ka jāreaģē uz sarunas partnera teikto un jāturpina saruna atbilstoši teiktajam, izmantojot argumentus. • Mācību grupā veido un izspēlē dialogus; novērtē, kas izdevās un kas neizdevās, pamatojot viedokli; izsaka minējumus, ko vajadzēja darīt citādi, lai īstenotu saziņas nolūku.

Kā pierakstīt dialogu?**Uzruna. Tiešā runa**

- Ar palīdzību atkārto, ko zina par tiešo runu, piebildi, uzrunu un to pareizrakstību.
- Izmanto kādu no iepriekš analizētajiem teksta fragmentiem, kurā nosaka tiešās runas teikumus, piebildes un uzrunas.
- Mācās to, kas tiek iekļauts piebildēs; iekrāso vārdus, kuri izmantoti, lai norādītu saziņas dalībnieku emocijas, attieksmi, neverbālos līdzekļus, un mācās uztvert/skaidrot tos (piemēram, ko nozīmē *sarauca pieri*); mācās atrast darbības vārdus, kuri piebildēs aizstāj vārdus *sacīt, teikt*.
- Ar palīdzību veido vārdu/vārdu savienojumu sarakstu, kuru izmantot piebildēs, lai tās dažādotu, veidojot dialogus.
- Mācās, kuras pieturzīmes tiek izmantotas, lai atdalītu tiešo runu no piebildes, kas atrodas tās priekšā; kuras pieturzīmes izmanto teikumu beigās.
- Ar palīdzību izveido savu vizuālo atgādni (shēmu, zīmējumu, piemēru kopu v. tml.) par pieturzīmju lietojumu teikumos ar tiešo runu un piebildi.
- Mācās rakstīt dialogus piedāvātam literārā darba vai filmas fragmentam: ar palīdzību izdomā, kādi personāži darbosies, kādi būs galvenie notikumi; iepazīstas ar kritērijiem, kuri jāievēro (piemēram, jābūt minētām sarunas dalībnieku emocijām; pareizi jāatdala piebilde un tiešā runa; piebildēs darbības vārdi *teikt, sacīt* nedrīkst būt minēti vairāk kā divas reizes; teikuma beigās jābūt atbilstoši pieturzīmei utt.).
- Mācās dialogos izmantot uzrunu; pievērs uzmanību pieturzīmēm ar tiešo runu, uzrunu un teikuma beigu pieturzīmēm.
- Mācās pārbaudīt dialogus, izmantojot vērtēšanas kritērijus.
- Pārī mācās samainīties ar dialogiem, izlasīt klasesbiedra darbu, pārbaudīt un sniegt argumentētus ieteikumus, ko uzlabot, mainīt, papildināt; ar palīdzību uzlabo veidotos dialogus.
- Pārraksta izveidotos dialogus datorrakstā, mācoties ievērot pareizu atstarpju lietojumu aiz kola, komata, punkta, jautājuma zīmes, izsaukuma zīmes, noslēdzošām pēdiņām.
- Mācās ievadīt datorrakstā personāža tiešo runu jaunā rindā, izmantojot taustiņu *Enter*.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Teātra māksla; dizains un tehnoloģijas	Izdomāto dialogu iestudēšana un filmēšana.
Literatūra	Dialogi literārā tekstā.
Datorika	Teksta ievadišana.

Metodiskais komentārs

Pirmā apakštemata apgūvē kāda seriāla vienas sērijas (vai sērijas daļas/fragmenta) dialogu izpētē ieteicams izmantot konkrētus jautājumus par saziņas situāciju un dialogu veidošanu.

Piemēri.

- Kas sarunājas?
- Kur un kad notiek saruna?
- Kāds ir sarunas temats?

- Kā sarunas dalībnieki sasveicinās?
- Kāpēc sarunājas (informē par kaut ko, aicina uz kaut kurieni, grib kaut ko panākt utt.)?
- Kā atšķiras dažādu saziņas dalībnieku sarunas par vienu tematu?

Otrā apakštemata apgūvē, mācību grupā plānojot lomu spēles dialogu, skolēni vienojas, kas būs saziņas dalībnieki un kāds būs katra dalībnieka nolūks, piemēram, ja dialoga dalībnieki spēlē ir bērns un viens no vecākiem, saziņas dalībnieka bērna nolūks varētu būt, piemēram, vēlēšanās pierunāt vecākus nopirkt suni, jaunu telefonu vai velosipēdu. Skolēniem jāizdomā, kurā brīdī sarunu uzsākt, kādus argumentus izmantot, kādā secībā tos izvirzīt. Skolēni sagatavo dialogu, ievērojot nosacījumu reaģēt uz sarunas partnera teikto, un saruna jāturpina atbilstoši teiktajam, izmantojot argumentus.

Dialogus skolēni veido un izspēlē grupās, pēc tam novērtē, kas izdevies, ko un kāpēc vajadzēja darīt citādi, lai saziņas nolūks būtu īstenots pilnībā.

Trešā apakštemata apgūvē skolēni izvēlas vienkāršu literāru darbu (vai tā fragmentu), kuru izmantot animācijas filmas dialogu izveidē. Klasē skolēni vienojas par filmas personāžiem un dialogu veidošanas kritērijiem, kuri jāievēro, piemēram, jābūt minētām sarunas dalībnieku emocijām. No valodas viedokļa pareizi jāatdala piebilde un tiešā runa, piebildēs darbības vārdi *teikt, sacīt* nedrīkst atkārtoties biežāk kā divas reizes, teikumu beigās jābūt atbilstoši pieturzīmei utt.

5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?	5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?	5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?	5.4. Manas ielas/ pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?	5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?	5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?
--	--	--	--	--	--

5.3. Vārdi manā ģimenē. No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 22 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Nostiprināt izpratni par neformālās un formālās saziņas vietu un funkcijām, kā arī izvēlēties neformālajai un formālajai saziņai atbilstošus valodas līdzekļus, lietojot piemērotu leksiku, lai sasniegtu savu komunikatīvo nolūku īsziņās, ielūgumos, dialogos un diskusijā.

- Mācīties novērtēt savu runātāja un rakstītāja kultūru neformālās saziņas situācijās. Mācīties/attīstīt izpratni par vārda sastāvu un vārddarināšanas iespējām latviešu valodā, lai bagātinātu savu leksiku un meklētu iespējas darināt jaunus vārdus, veidojot tekstu.
- Mācīties/attīstīt prasmi veidot literāra tēla vai konkrētas personas raksturojumu, iepriekš meklējot un apkopojot raksturojumam nepieciešamos īpašības vārdus.
- Nostiprināt izpratni par vārdšķirām.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Mēs apzināties, ka ikviena saziņas situācija ir formāla vai neformāla. Šī konteksta apzināšanās un valodas līdzekļu precīza izvēle veido mūsu saziņas kultūru. (V.Li.1.) Dzimtā valoda ir citu valodu apguves pamats, un, ja mēs saprotam dzimtās valodas sistēmu, mums ir vieglāk iemācīties citu valodu un izprast citas valodas sistēmu. (V.Li.1.) Veidojot aprakstu vai raksturojumu, ir nepieciešams izteikties precīzi, uzskatāmi un detalizēti, lai adresāts varētu labāk iztēloties un uztvert stāstīto vai lasīto. (V.Li.2.) Mēs varam darināt jaunus vārdus apzināti, izmantojot zināšanas par vārda sastāvu. (L.Vi.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās sarunāties latviešu zīmju valodā neformālās saziņas situācijās; mācās novērtēt savu runātāja un rakstītāja kultūru neformālās saziņas situācijās. Mācās diskutēt, izvirzot pozitīvus un noliedzošus argumentus un pamatojot tos. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās rakstīt patstāvīgi ielūgumu un adresi, pareizi lietojot lietvārdu locījumu formas. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās noteikt sakni, galotni, priedēkli; mācās darināt jaunus vārdus. Mācās izmantot piemērotas lietvārda locījuma formas sava teksta radīšanā. Mācās lietot atbilstošas pieturzīmes, atdalot teikumā uzrunu, uzrunas grupu, tiešo runu, vienlīdzīgus teikuma locekļus, izsaukmes vārdus, partikulas <i>jā, nē</i>. Mācās izmantot īpašības vārdus apraksta un raksturojuma veidošanā. Mācās paplašināt vārdu krājumu ar īpašības vārdiem un uzlabot aprakstu un raksturojumu, iesaistot īpašības vārdus.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Mācās rakstīt aprakstu. (VL.6.2.1.3.) Mācās rakstīt ielūgumu un apsveikumu. (VL.6.2.1.5.) Veido un pilnveido savu tekstu. (VL.6.2.1.7.) Ar skolotāja atbalstu darina jaunus vārdus. (VL.6.3.1.5.) Ar skolotāja atbalstu nosaka patstāvīgo vārdu piederību vārdšķirai. Izvēlas precīzākos no tiem sava teksta radīšanā un teikumu savstarpējā sasaistē. (VL.6.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Attīsta ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusiju laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība)
<p>Jēdzieni: runātāja kultūra, rakstītāja kultūra, sarunvaloda, sarunvalodas vārds, vienkāršrunas vārds, partikula, izsaukmes vārds.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> lasa, vēro, izmanto formālu un neformālu ielūgumu, vienkāršu literāro, publicistikas un mācību tekstu, svešvārdu, skaidrojošo un terminu vārdnīcu; veido literāra tēla vai konkrētas personas raksturojumu, neformālu izziņu, formālu ielūgumu. 	

Temata apguves norise

<p>Uzvārdu stāsti</p> <p>Vārda sastāvdaļas. Vārddarināšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību veido sava uzvārda stāstu; dalās ar savu pieredzi klasē, ko mājās ir dzirdējis par sava uzvārda nozīmi, rašanos u. tml. • Ar palīdzību meklē tekstos (arī paša radītajos) pazīstamo vārdšķiru vārdus; mācās noteikt vārda sastāvu (sakni, piedēkli, galotni), zināmās gramatiskās kategorijas. • Mācās to, kas ir piedēklis un kur ir tā vieta vārdā. • Mācās to, ka, veidojot, piemēram, deminutīvus, tas ir veikts ar piedēkli (izskaņu). • Ar palīdzību/patstāvīgi veido/saskata vārdu saimes. • Atkārto zināmo par lietvārda kategorijām (dzimte, skaitlis, locījums). • Mācās uztvert, kuri lietvārdi ir lokāmi, kuri – nelokāmi. • Mācās analizēt vārdus morfoloģiski, nosakot vārda sastāvu, piederību pie vārdšķiras, zināmās gramatiskās kategorijas. • Ar palīdzību/patstāvīgi salīdzina savas klases skolēnu uzvārdus, grupē tos pēc vienskaitļa nominatīva galotnēm.
<p>Manas ģimenes/dzimtas pasākums</p> <p>Uzruna, uzrunas grupa. Ielūgums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pēta oficiālus un neoficiālus ielūgumus un mācās uztvert, kā tie atšķiras. • Ar palīdzību izdomā pasākumu un tā nosaukumu un mācās veidot ielūgumu, īpaši pievēršot uzmanību tam, vai ielūgums būs formāls/neformāls, uzrunai ielūgumā (<i>l. cien., A. god.</i>), vārda un uzvārda saskaņojumam vokatīvā un datīvā, adresei. • Izdomā, kā varētu sūtīt ielūgumu (aploksnē, e-pastā). • Mācās rakstīt ielūguma tekstu – raksta melnrakstu, pārbauda, vai ir norādīts adresāts, laiks, vieta, sūtītājs. • Ar palīdzību raksta ielūguma tīrrakstu (ieteicams – datorrakstā), noformē to. • Raksta adresi uz aploksnes vai e-pastā.
<p>Sarunas mājās un uz ielas</p> <p>Literārā valoda un sarunvaloda.</p> <p>Lietvārdu, īpašības vārdu, darbības vārdu sinonīmi (literārs vārds – sarunvalodas vārds).</p> <p>Izsaukšanas vārdu, partikulu <i>jā, nē</i> atdalīšana tekstā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izsaka pieņēmumus par to, kas ir sarunvaloda, kas ir sarunvalodas vārds, kā tas tiek apzīmēts vārdnīcās. • Mācās pētīt savu leksiku: kādas uzrunas un kurus sarunvalodas vārdus izmanto sarunās ar draugiem un mājās; kurās situācijās sarunvalodas vārdi ir/nav pieņemami un ar kuriem literārās valodas vārdiem tos aizstāt. • Ar palīdzību veido dialogus, uzraksta tos un analizē no leksikas aspekta. • Ar palīdzību pēta sinonīmus <i>literārs vārds – sarunvalodas vārds</i>. • Ar skolotāja palīdzību raksta īsziņu, iesaistot tekstā gan literārās valodas vārdus, gan sarunvalodas vārdus; analizē sarunvalodas vārdus; mācās pamatot to lietošanu.
<p>Īsziņas starp ģimenes locekļiem</p> <p>Neformālās saziņas kultūra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās diskusijā “Vai man ziņa vecākiem (draugiem) jāraksta literārajā valodā, ievērojot pareizrakstības normas?”; mācās izteikt apstiprinošus un noliedzošus argumentus, uzklausa citu viedokļus. • Pārrunā, kādi secinājumi viņiem radušies par diskusiju; mācās rakstīt secinājumus par diskusijas tematu, izmantojot teikumus ar pamatojuma saikli <i>jo</i> un vārdu konstrukciju <i>tāpēc, ka</i>. • Mācās analizēt un labot savu īsziņu pareizrakstību.

<p>Vai vārdi var izteikt emocijas?</p> <p>Deminutīvu lietošana un stilistiskās funkcijas literāros darbos un sarunvalodā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācību grupā pārrunā, kādi deminutīvi tiek izmantoti sirsnības radīšanai sarunās ar draugiem, mājiniekiem. • Ar palīdzību grupē vārdus pēc piedāvātiem/izvirzītiem kritērijiem (dzimte, vārdu garums, nozīme u. c.); mācās pamatot kritēriju izvēli. • Ar palīdzību pēta, ko dažādos literārajos darbos izsaka deminutīvi (pozitīvas vai negatīvas emocijas, humoru, nievas u. tml.). • Mācās noteikt deminutīvu vārdšķiru un grupēt tos atbilstoši vārdšķirai (lietvārdi, īpašības vārdi). • Ar palīdzību noskaidro vārda <i>deminutīvs</i> nozīmes skaidrojumu vārdnīcā.
<p>Fotoizstāde ar stāstu “Mans varonis”</p> <p>Īpašības vārdu lietojums aprakstā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās veidot digitālu mācību materiālu “Mana īpašības vārdu sinonīmu vārdnīca”, lai apkopotu daudzveidīgu leksiku, kuru izmantot, veidojot literāra tēla vai reālas personas raksturojumu. • Ar palīdzību/patstāvīgi kārtu vārdus alfabēta secībā; papildina sarakstu, piemēram, lasot literāros darbus. • Ar palīdzību/patstāvīgi raksta reālas/iedomātas personas vai literāra tēla raksturojumu, mērķtiecīgi izmantojot īpašības vārdus. • Mācās kopīgi veidot fotoizstādi ar šo personu/tēlu (iespējamām) fotogrāfijām un izveidoto raksturojumu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Teātra māksla	Izveidoto dialogu izspēlēšana.
Vizuālā māksla	Idejas vizualizēšana.

5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?	5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?	5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?	5.4. Manas ielas/pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?	5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?	5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?
--	--	--	---	--	--

5.4. Manas ielas/pagasta vēstījums. Kāda ir valoda apkārtējā vidē?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Veidot izpratni par to, cik daudzveidīgi valoda tiek izmantota apkārtnē un kāda ir sabiedrības attieksme pret valodu, vērojot, pētot un analizējot piedāvātos valodas piemērus.
- Mācīties saskatīt valodas kļūdas, attīstīt pareizrakstības prasmes: nosaukumos pareizi lietot lielos un mazos burtus, rakstīt saīsinājumus un izmantot tos savos pierakstos.

- Mācīties/attīstīt prasmi iegūt informāciju un sistematizēt to pēc paša saskatītām, t. sk. valodnieciskām, pazīmēm.
- Izmantot valodniecisku uzziņu literatūru pareizrakstības pārbaudei.
- Rakstīt reklāmas plakātus un paša izdomātu stāstījumu par kādu vides objektu, ievērojot uzbūvi un atbilstmi teksta žanram.
- Mācīties par vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, apgūstot sintaktisko konstrukciju ar vispārinošo vārdu un vienlīdzīgiem teikuma locekļiem teikuma beigās, lai spētu izmantot daudzveidīgas sintaktiskās konstrukcijas apkopojuma un secinājumu veidošanā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lai nošķirtu nepieciešamo un svarīgo informāciju no liekās un mazsvarīgās, ērti ir izmantot dažādus grafiskos informācijas organizēšanas veidus. (V.Li.1.) • Rakstot tekstu, ir jāievēro teksta uzbūve un atbilstme konkrētam teksta žanram. (V.Li.2.) • Ja nav pārliecības par vārdu pareizrakstību, pārbaudei jāizmanto uzziņu literatūra vai pareizrakstības vārdnīca. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās mērķtiecīgi atlasīt uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju apkārtējā vidē. • Mācās grupēt informāciju pēc pašu noteiktiem kritērijiem, salīdzināt un saskatīt kopīgo un atšķirīgo. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās pēc parauga rakstīt reklāmas tekstu un stāstījumu, ievērojot teksta uzbūvi un atbilstmi žanram. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās lietot lielos un mazos burtus nosaukumos. • Mācās biežāk lietojamo saīsinājumu veidošanas principus; prot saīsināt vārdus un lietot atbilstošu pieturzīmi aiz saīsinājuma. • Mācās pārbaudīt uzrakstīto, izmantojot pareizrakstības vārdnīcas un rokasgrāmatas.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Mācās apkopot informāciju atbilstoši mērķim, nošķirt nepieciešamo no liekā, svarīgo no mazsvarīgā. Mācās sakārtot informāciju noteiktā veidā. (VL.6.1.1.9.) Raksta pēc parauga un patstāvīgi ar fantāziju saistītus tekstus. (VL.6.2.1.4.) Pareizi raksta īpašvārdus, attīstot ieradumu izmantot drukātos un digitālos palīgīdzekļus vārdu pareizrakstības pārbaudei. (VL.6.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai. (Tikumi – atbildība, gudrība, centība; vērtība – darba tikums)
Jēdzieni: lielle un mazie burti nosaukumos, pēdiņas, saīsinājums, abreviatūra, vispārīgā vārds, atstāstījuma izteiksme.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> lasa, vēro, izmanto vides reklāmu, plakātu, ziņojumu; veido stāstījumu par kādu vides objektu. 	

Temata apguves norise

Raksti un zīmes manā ielā/pagastā Zīmes un uzraksti apkārtējā vidē. Informācijas iegūšana, apkopošana; secinājumu veidošana	<ul style="list-style-type: none"> Izsaka viedokli par ikdienā redzamo un dzirdamo informāciju. Fotogrāfē apkārtējā vidē esošu verbālu un vizuālu informāciju (afišas, plakātus, reklāmas, dažādus paziņojumus u. tml.). Mācās apkopot vizuālo un verbālo informāciju. Ar skolotāja atbalstu vai pēc parauga mācās veidot secinājumus par iegūto informāciju, izmantojot mācītās sintaktiskās konstrukcijas. Mācās pievērst uzmanību vispārīnošajam vārdam ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem teikuma beigās un pieturzīmēm šādos teikumos.
Kā veidoti uzraksti? Lielie un mazie burti nosaukumos	<ul style="list-style-type: none"> Mācās analizēt lielo un mazo burtu lietojumu apkārtnes uzņēmumu nosaukumos, izmantojot iegūto un apkopoto informāciju par valodu tuvākajā apkārtnē. Pārbauda nosaukumu pareizrakstību, izmantojot pareizrakstības vārdnīcu un uzziņu literatūru. Ar palīdzību veido atgādni par lielo un mazo burtu lietošanu nosaukumos.
Par ko informē vides teksti? Saīsinājumi – burti, zīmes, simboli. Vārdu saīsinājumu pareizrakstība	<ul style="list-style-type: none"> Ar palīdzību salīdzina un turpina darbu ar apkārtnē iegūto informāciju: fotografētajos attēlos atrod saīsinājumus (dienu nosaukumi darba laikos, abreviatūras u. tml.), grupē (piemēram, saīsinājumi ar punktu vai bez tā, abreviatūras). Mācās par vārdu saīsināšanas principiem. Pēta vārdu saīsinājumus mācību grāmatās un dalās pieredzē; pēta, kādus saīsinājumus vienaudži lieto savos pierakstos.
Pieturzīmes un teksts izkārtnēs	<ul style="list-style-type: none"> Mācās analizēt teikumus apkopotajā informācijā par valodas lietojumu tuvākajā apkārtnē (īsi, informatīvi vai gari, plaši; vai saskatāms teikuma gramatiskais centrs) un pieturzīmes šajos teikumos. Ar palīdzību veido kāda uzņēmuma, pasākuma reklāmu. Pārrunā ar klasesbiedriem savu iecerī, kādu informāciju vēlējies iekļaut, kā tas ir izdevies. Ar palīdzību labo pareizrakstības kļūdas.

<p>Ko es varu uzzināt no vietu nosaukumiem?</p> <p>Vārda sastāva un nozīmes saistība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fotografē dažādu tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietu nosaukumus. • Veido kolāžu; pēc uzņēmumu nosaukumiem cenšas noteikt, kāds ir to profils, kādus pakalpojumus tajos sniedz. • Piedalās diskusijā, kādiem jābūt tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietu nosaukumiem. • Ar palīdzību un pēc skolotāja ieteikuma analizē apkārtnes nosaukumus vārddarināšanas un vārdšķiru aspektā.
<p>Teikas un nostāsti par manu apkārtni</p> <p>Teksta daļas: ievads, galvenā daļa, nobeigums. Kopīgais un atšķirīgais pasākās un teikās</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās analizēt teikas: kāpēc teksts ir teika, ar ko tā atšķiras no pasakas. • Nosaka teikas ievadu (ja tāds ir, jo teikas bieži uzreiz sākas ar objekta aprakstu), galveno daļu, nobeigumu; salīdzina vairāku teiku ievada frāzes (ja tādas ir) un nobeiguma teikumus; cik daudz notikumu ir teikā, vai tie ir parasti vai brīnumaini. • Atrod teikās vai nostāstos darbības vārdus (atstāstījuma izteiksmē), kuri norāda uz to, ka teika tiek atstāstīta un stāstītājs nav pārliecināts par notikumu patiesumu. • Mācās par darbības vārda atstāstījuma izteiksmi. • Lasa un atstāsta teikas vai nostāstus, pievēršot uzmanību valodas līdzekļiem, kas izsaka iespējamību. • Ar palīdzību raksta stāstījumu – mūsdienu “teiku” par kādu vides objektu savā apkārtnē.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības un vēsture	Nosaukumi tuvākajā apkārtnē, to rašanās; apkārtnes uzņēmumi.
Literatūra	Teikas, pasakas.

Metodiskais komentārs

Skolēni tiek rosināti pievērst uzmanību latviešu valodai (arī citām valodām) tuvākajā apkārtnē, pētīt, kādi iestāžu, uzņēmumu, veikalu, salonu u. tml. nosaukumi ir lietoti, vai ir saprotama to nozīme, kā ir veidotas un noformētas afišas, paziņojumi, reklāmas. Visos

tekstu žanos skolēni mācās vērot arī valodas lietojumu: vai lietotie vārdi ir atbilstoši/saprotami/pareizi uzrakstīti, vai teksta saturs rada interesi, vai lietotas pareizas pieturzīmes, saīsinājumi, vai teksta izkārtojums palīdz uztvert domu utt.

Strādājot ar teikām vai nostāstiem, ir jāpievērš uzmanība tekstu kompozīcijai, īpaši – beigās lietotajām frāzēm, notikumu noslēguma aprakstam. Īpaša uzmanība šajā apakšmatā veltāma darbības vārdu formu izpētei, jo teikās darbības vārdi tiek lietoti gan vienkāršos laikos (tagadnē un pagātnē), gan arī saliktos laikos. Bieži teikās stāstījums notiek nevis īstenības izteiksmē, bet atstāstījuma izteiksmē. Šajās stundās uzmanība ir veltāma atstāstījuma izteiksmes lietojumam vienkāršos laikos, lai skolēni saprastu šīs darbības vārda izteiksmes lietojuma nozīmi – teicēja vēlmi atspoguļot notikumus, vienlaikus neesot pārliecināts par to patiesumu. Līdz ar to šis gramatikas temats ir sasaistāms arī ar teikas žanra pazīmēm (reāli notikumi apvienoti ar fantāziju), kā arī ar iespaidumiem, kuri norāda uz teicēja šaubām par vēstīto notikumu patiesumu.

5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?	5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?	5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?	5.4. Manas ielas/pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?	5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?	5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?
--	--	--	---	--	--

5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt. Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties/attīstīt izpratni par rakstveida tekstu atšķirībām, lai tos veidotu precīzāk un mērķtiecīgāk.

- Lasot un vērojot salīdzināt tos, lai izprastu, kādam vizuāli jābūt rakstītajam tekstam, lai lasītājs to labāk uztvertu.
- Rakstīt un noformēt savus tekstus (literāro pasaku, dzejoli, PPT) atbilstoši izveidotajiem labas uztveramības kritērijiem, lai būtu saprotama galvenā doma.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Ir rakstveida teksti. To izveidē un uztverē ir atšķirības, kuras zinot varam veidot tekstus mērķtiecīgāk. (V.Li.2.) Lai lasītājs labāk uztvertu domu, rakstītajam ir jāpievērš uzmanība gan veidojamā teksta saturam, gan formai. (V.Li.2.) Domājot par teksta saturu, jāapzinās, kāpēc rakstām, kam rakstām, ko vēlamies pateikt. (V.Li.2.) Rakstītā teksta labāku uztveramību var panākt, radoši eksperimentējot ar valodas līdzekļiem un teksta vizuālo noformējumu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Raksta dažādus tekstus, mācās apzināti pievērst uzmanību teksta uzbūvei un vizuālajam noformējumam, atbilstoši saziņas adresātam, nolūkam, teksta žanram. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> Salīdzinot dažādus rakstveida tekstus, mācās noteikt šo tekstu pazīmes un atšķirības, veidot kritērijus savam rakstveida tekstam. Mācās informatīvā, mācību tekstā un prezentācijā atrast atslēgvārdus, lai tos izmantotu teksta labākai izpratnei un sava teksta veidošanai. Mācās pārbaudīt uzrakstīto tekstu pirms publiskošanas vai izdrukāšanas. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās radoši izmantot vārddarināšanas iespējas sava teksta veidošanā. Mācās savā tekstā atdalīt teikuma daļas ar komatu saikļu <i>bet, tomēr, taču, ka, jo</i> priekšā. Pareizi raksta vārdus ar piedēkli (priedēkļa un saknes sadurā), kopā un šķirti rakstāmus vārdus; atdala izsauksmes vārdus, kuri atdarina skaņas.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Lasot ar mācībām vai interesēm saistītus tekstus un skatoties videosīžetus vai filmas, saprot un atlasa nepieciešamo informāciju. (VL.6.1.1.2., VL.6.1.1.3.) Mācās rakstīt pēc parauga un patstāvīgi ar fantāziju saistītus tekstus, ievērojot to uzbūvi, atbilstmi teksta žanram. (VL.6.2.1.4.) Lieto atbilstošas pieturzīmes vienkāršos un saliktos teikumos. (VL.6.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība)
<p>Jēdzieni: rakstveida teksts, mutvārdu teksts.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> lasa, izmanto vienkāršu populārzinātnisku un daiļliteratūras tekstu, publiskās runas teksta paraugu; veido literāro pasaku, skaitāmpantu. 	

Temata apguves norise

<p>Kādu tekstu ir vieglāk uztvert?</p> <p>Teksta uztveramības kritēriji</p>	<ul style="list-style-type: none"> Salīdzina divus vai trīs skolotāja piedāvātus tekstus, kuros atšķiras to noformējums (ir/nav izcēlumi, attēli, skaidras rindkopas u. tml.). Mācās izvirzīt pieņēmumus, kuras pazīmes ir svarīgas rakstveida tekstu veidošanā; mācās formulēt un pierakstīt šīs pazīmes. Pārrunā klasē iemeslus, kuros gadījumos teksts var būt nesaprotams. Mācību grupā veido PPT par tematu “Kuros gadījumos es saprotu tekstu, kuros – nesaprotu”. Mācās uzstāties publiski. Mācās novērtēt PPT un uzstāšanos pēc noteiktiem kritērijiem, ietverot arī kritēriju formas izvērtēšanai (virsraksti, fonts, izcēlumi u. tml.). Mācās izvērtēt, kādam vizuāli jābūt tekstam, lai lasītājs to labāk uztvertu, un kādam jābūt tekstam, lai to labāk uztvertu un paturētu atmiņā svarīgāko.
<p>Kā spēlēt ar skaņām un vārdiem?</p> <p>Latviešu valodas skaņu un vārdu radoša izmantošana tekstveidē</p>	<ul style="list-style-type: none"> Apskata tekstu paraugus, kuros nozīme ir valodas skaņu atkārtojumam vai kuru saturu palīdz izprast mērķtiecīga valodas skaņu izvēle. Pievērš uzmanību izsaukmes vārdiem, kuri atdarina dabā dzirdamās skaņas. Ar palīdzību sacer skaitāmpantu/dzejoli, kurā vai nu visi vārdi sākas ar vienu valodas skaņu, vai arī dominē viena vai vairākas valodas skaņas. Ar palīdzību veido atgādni par nozīmīgākajiem pareizrūnas nosacījumiem. Mācās “spēlēt ar radniecīgiem vārdiem, saskata piedāvātās radniecīgu vārdu saimes. Mācās darināt jaunus vārdus un iesaista tos teikumos. Lasa vienkāršas literārās pasakas, kurās radoši izmantotas vārddarināšanas iespējas. Izstrādā pasakas vizuālā noformējuma vērtēšanas kritērijus. Mācās rakstīt literāru pasaku, kurā izmanto iepriekš darinātos vārdus, un mācās noformēt to. Lasa/stāsta savu pasaku publiski. Savstarpēji vērtē pasakas, kā pasaku saturs saistās ar to vizuālo noformējumu, izmantojot iepriekš izstrādātos kritērijus.

Ko izcēl tekstā?

Atslēgvārdu iespējas tekstveidē

- Mācās noteikt atslēgvārdus vienkāršā literārā tekstā.
- Ar palīdzību analizējot atslēgvārdus, nosaka teksta galveno domu.
- Mācās noteikt atslēgvārdus populārzinātniskā tekstā, kuru lasa citu jomu stundās.
- Ar palīdzību sagatavo populārzinātnisku stāstījumu par kādu mācību tematu, ar ko uzstājas publiski, uzsverot atslēgvārdus.
- Pārrunā klasē, kas palīdzēja saprast stāstījumu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Datorika	Datorraksts.
Vizuālā māksla	Darba noformējums.
Literatūra	Dzejolis, skaitāmpants; literārā pasaka.

<p>5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?</p>	<p>5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?</p>	<p>5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>5.4. Manas ielas/pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?</p>	<p>5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?</p>	<p>5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?</p>
--	--	--	---	--	--

5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Veidot izpratni par saliktu teikumu, salīdzinot to ar vienkāršu teikumu un nosakot tiem kopīgo un atšķirīgo.
- Attīstīt prasmi lietot saliktus teikumus savos tekstos.
- Mācīties/attīstīt prasmi apzināti izmantot dažādas lasīšanas stratēģijas, lai uztvertu teksta galveno domu, idejas un interpretētu to.
- Mācīties/attīstīt prasmi izvēlēties plānošanas stratēģijas, pamatot to izvēli un plānošanas procesā sadarboties ar klasesbiedriem.

- Mācīties/attīstīt prasmi veidot tekstu, mērķtiecīgi savienojot apraksta un raksturojuma elementus, izvēloties vārdus un dažādas uzbūves teikumus, ievērojot apgūtos interpunkcijas nosacījumus un ortogrāfiju.
- Mācīties/attīstīt prasmi sniegt klasesbiedriem atgriezenisko saiti un ieklausīties klasesbiedru teiktajā, lai uzlabotu savu tekstu un pilnveidotu sadarbības prasmes.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Lasīšanai ir dažādi mērķi un uzdevumi, tāpēc mēs apzināti izmantojam dažādas lasīšanas izpratnes stratēģijas, lai šos mērķus sasniegtu. (V.Li.1.) Veidojot tekstus, mēs bieži izmantojam gan vēstījuma, gan apraksta elementus, lai sasniegtu savu nolūku un lai lasītājs labāk uztvertu mūsu domu. (V.Li.2.) Lai uzrakstītu radošu un interesantu tekstu, uzmanība jāpievērš detaļām un – no valodas viedokļa – vārdam un teikumam. (V.Li.2.) Atgriezeniskā saite ir iespēja paskatīties uz tekstu no cita skatpunkta un ieraudzīt nepilnības, kuras var izlabot. (V.Li.2.) Saliktā teikumā izteikties var plašāk un precīzāk nekā vienkāršā teikumā. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasot tekstu un strādājot ar to, mācās izmantot dažādas lasīšanas stratēģijas atbilstoši izvirzītajam uzdevumam, lai izprastu teksta galveno domu un idejas un interpretētu tekstu, salīdzinātu ar citu viedokli un veidotu secinājumus. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās plānot teksta izveidi; prot sadarboties teksta plānošanas laikā. Veido tekstu, savienojot tajā apraksta un raksturojuma elementus. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Izmanto vārddarināšanas iespējas sava teksta veidošanā. Mācās noteikt teikuma gramatisko centru un paplašina teikumus ar citiem teikuma locekļiem un vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, atdalot tos ar atbilstošām pieturzīmēm. Mācās atšķirt vienkāršus teikumus no saliktiem teikumiem. Mācās paplašināt teikumā izteikto domu, veidojot saliktus teikumus. Mācās atdalīt teikuma daļas ar komatu. Izmanto vienkāršu un saliktu teikumu, dažādus teikumus pēc attieksmes pret īstenību sava teksta veidošanā.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Raksta pēc parauga ar fantāziju saistītus tekstus, ievērojot to uzbūvi un atbilstmi teksta žanram. (VL.6.2.1.4.) Mācās veidot un pilnveidot savu tekstu. Mācās sniegt un iegūst atgriezenisko saiti par teksta kvalitāti, mācās strādāt individuāli un sadarboties teksta rediģēšanas laikā. Mācās reflektēt par šo procesu, lai uzlabotu savu tekstu. (VL.6.2.1.7.) Mācās izmantot sava teksta veidošanā vienkāršus un saliktus teikumus, tiešās runas teikumus, uzrunu, vienlīdzīgus teikuma locekļus. (VL.6.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> Veido ieradumu iepriekš rūpīgi pārdomāt savu publisko izteikumu saturu un snieguma formu. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtība – kultūra)
Jēdzieni: vienkāršs teikums, salikts teikums, anotācija, teksta interpretācija.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> lasa, vēro, izmanto domu karti, vienkāršo plānu, anotāciju; veido anotāciju, vārdnīcu, fantāzijas darbu ar apraksta un raksturojuma elementiem. 	

Temata apguves norise

<p>Vārdi fantāzijas pasaulē</p> <p>Vārdu izvēle. Vārddarināšanas iespējas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa un pārrunā klasē fantāzijas žanra grāmatas/grāmatu fragmentus. • Izveido fantāzijas žanra grāmatu izstādi klasē. • Lasa grāmatu anotācijas un vēro, kas tajās ir atspoguļots. • Ar palīdzību veido atgādni par anotāciju. • Mācās veidot grāmatas anotāciju, izmantojot frāzes <i>ir stāstīts, ir izveidojis/izveidojusi, ir attēlojis/attēlojusi, darbība notiek, ir izdota, ir sarakstījis/ir sarakstījusi</i>; pievērš uzmanību vietu nosaukumiem un personāžu vārdiem. • Mācās pierakstīt grāmatas nosaukumu, autoru, izdošanas gadu un vietu. • Izvēlas klasē vai mācību grupā fantāzijas žanra daiļliteratūras grāmatu. • Mācās to, kas raksturo fantāzijas žanra pazīmes vārda aspektā (neparasti personu un vietu nosaukumi, īpatnēji darināti vārdi). • Meklē fantāzijas žanra daiļliteratūras grāmatās neparastus vietu nosaukumus (piemēram, <i>Aizspogulija, Nekurnekadzeme, Cūkkārpa, Zemzeme</i>). • Izdomā interesantus vārdus (personvārdus, vietvārdus), kurus varētu izmantot savā fantāzijas stāstā. • Ar palīdzību veido izdomāto vārdu vārdnīcu; pievērš uzmanību šo vārdu pareizrakstībai.
<p>Teikumi fantāzijas pasaulē</p> <p>Vienkāršs teikums un salikts teikums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību salīdzina teikumu uzbūvi un pieturzīmes teksta fragmentā. • Attīsta prasmi noteikt teikumu gramatisko centru; mācās noteikt izteicējus, kuri atbild uz jautājumiem <i>ko dara?, kas ir?, kāds ir?</i> dažādos darbības vārda laikos. • Vingrinās paplašināt vienkāršu nepaplašinātu teikumu ar citiem teikuma locekļiem, lai precīzāk izteiktu domu. • Ar palīdzību salīdzina vienkāršus un saliktus teikumus. • Atkārto gramatiskā centra nozīmi teikuma daļu noteikšanā. • Mācās paplašināt teikumus ar teikuma daļām, kuras ievada attieksmes vietniekvārdi <i>kas, kurš</i> (dažādos locījumos); apstākļa vārdi <i>kur, kad, kāpēc</i>; saikļi <i>ka, jo</i> u. c. • Ar palīdzību/patstāvīgi veido tekstu no vienkāršiem teikumiem. • Mācās mērķtiecīgi pilnveidot tekstu, pārveidojot teikumus par saliktiem teikumiem, ja tas ir nepieciešams.
<p>Iztēlei nav robežu</p> <p>Teksta izpratne un interpretācija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aplūko fantāzijas grāmatu vākus, lasa anotācijas un prognozē, kāds ir grāmatu saturs. • Lasa vienkāršu tekstu fragmentus. • Noskaidro tekstā nesaprotamos vārdus, frāzes, nezināmo informāciju. • Fragmentu analīzei mācās izmantot dažādas lasīšanas izpratnes stratēģijas, lai labāk izprastu teksta galveno domu, idejas un attīstītu savu iztēli. • Ar palīdzību formulē jautājumus par izlasīto tekstu; jautā sev un citiem. • Nosaka tekstā galveno notikumu/konfliktu/pārpratumu u. tml. • Atrod tekstā atslēgvārdus, lai var atstāstīt notikumus vai aprakstus. • Secina, kāda ir teksta galvenā doma, kādas interesantas vai svarīgas idejas ir tekstā; iztēlojas, kā izskatās aprakstītās vietas un cilvēki, kā risinās notikumi. • Sasaista jauno informāciju ar savu pieredzi.

Fantazējam un rakstām!

Vēstījums ar apraksta elementiem par fantāzijas tēmu

- Izvēlas kādu no piedāvātajiem fantāzijas tematiem vai paši nosaka tematu; ar palīdzību konkretizē virsrakstu.
- Izstrādā vērtēšanas kritērijus.
- Ar palīdzību pārī apspriežas un plāno notikumus, izmantojot “ideju zirneklī”, domu karti, skices vai vienkāršo plānu; mācās izdomāt, kā savienot notikumus, lai veidotos sakarīgs teksts (izmanto vārdus *tad, pēc tam* u. c., saikļus *un, bet* u. c.).
- Ar palīdzību raksta par izvēlēto/piedāvāto tēmu.
- Lasa, ar palīdzību labo un papildina tekstu; mācās ievērot vērtēšanas kritērijus.
- Ar palīdzību pārbauda sava teksta vārdu pareizrakstību, interpunkciju un mācās rediģēt tekstu.
- Mācās veidot sava radošā darba anotāciju.
- Publisko darbu (piemēram, “5. klases fantāzijas stāstu grāmatā”) vai prezentē.
- Savstarpēji vērtē pasakas, izmantojot iepriekš izstrādātos kritērijus.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Fantāzijas literatūra. Stāsts; tēlu raksturojums.
------------	---

Metodiskais komentārs

Tematus, par kuriem rakstīt fantāzijas žanra darbu, skolēni kopīgā prātavētrā var radīt paši. Vispirms katrs skolēns raksta piecus virsrakstus, pēc tam pārī izvēlas septiņus virsrakstus. Mācību grupā (četri skolēni) izvēlas piecus virsrakstus un tos uzraksta uz tāfeles vai uz lapiņām un piestiprina pie tāfeles. Skolēns izvēlas rakstīšanai kādu no tematiem vai arī raksta par savējo.

6. klase

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana</p> <p>Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstīgu vizuālajai informācijai?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē</p> <p>Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam?</p> <p>Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule</p> <p>Kā piedalīties diskusijā?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģiskiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt</p> <p>Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts</p> <p>Kādas ir teksta pazīmes?</p> <p>Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā</p> <p>Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu?</p> <p>Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
---	--	--	--	--	---

6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana. Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstīgu vizuālajai informācijai? Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Iegūt nepieciešamo informāciju par vienu tematu dažādos uzziņu avotos, noteikt informācijas lietderīgumu un ticamību.
- Izmantot informatīva teksta virsrakstu, svarīgākos teikumus, frāzes, vārdus, lai noteiktu teksta tematu, galveno domu un nolūku.

- Mērķtiecīgi plānot un veidot saturīgu, loģisku rakstu darbu, ievērojot tā uzbūvi un atbilstīgu vizuālajai informācijai.
- Noskaidrot vietniekvārdu funkcijas teikumā, pievēršot uzmanību attieksmes vietniekvārdiem, kuri ievada palīgteikumus.
- Izvēlēties precīzākos vietniekvārdus, veidojot savu tekstu, un lietot tos, ievērojot pareizrakstību.
- Pilnveidot vietniekvārdu, pamata un kārtas skaitļa vārdu, īpašvārdu, saliktu nosaukumu, saīsinājumu ortogrāfijas un saliktu teikumu interpunkcijas prasmes.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Mēs dzīvojam informācijas pārbagātības laikmetā, un, izvēloties sev vajadzīgo informāciju, ir jāprot nošķirt nepieciešamais no liekā, svarīgais no mazsvarīgā. Ir svarīgi zināt, kā izvēlēties objektīvu un sev nozīmīgu informāciju. (V.Li.1.) Pirms publiskas runas veidošanas ir jāsaprot, ko cilvēks citiem grib pateikt un kā to vislabāk izdarīt, tāpēc runa ir jāizplāno un/vai jāuzraksta. (V.Li.1.) Par cilvēku spriež pēc viņa valodas: izglītotam cilvēkam ir plašs vārdu krājums un piemīt prasme vārdus iekļaut saistītā tekstā un pareizi uzrakstīt. (V.Li.2.) Vietniekvārdus valodā izmanto, lai aizstātu lietvārdus, īpašības vārdus, skaitļa vārdus, kā arī lai ievadītu palīgteikumus. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasa vienkāršu informatīvu tekstu un mācās novērtēt tā ticamību. Mācās atrast informatīvā tekstā vārdus un frāzes; nosaka teksta galveno domu un tajā paustās idejas. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās pielāgot teksta saturu, uzbūvi un apjomu atkarībā no saziņas veida; mācās lietot tam piemērotus vizuālos līdzekļus. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās izvēlēties piemērotākos vietniekvārdus, kuri ievada palīgteikumus, un mācās to pareizrakstību. Mācās izmantot vietniekvārdus, precizējot domu un aizstājot lietvārdus, lai tekstā tie neatkārtotos. Mācās pareizi rakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus ar arābu cipariem, īpašvārdus, saliktus nosaukumus, saīsinājumus. Mācās prasmi pareizi lietot pieturzīmes saliktā teikumā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Mācās apkopot informāciju no tematiski saistītiem avotiem atbilstoši mērķim. Mācās nošķirt nepieciešamo no liekā, svarīgo no mazsvarīgā; mācās vērtēt informācijas ticamību. Mācās sakārtot to noteiktā secībā vai veidā. (VL.6.1.1.9.) Izmanto teksta virsrakstu, svarīgākos teikumus un atslēgvārdus, nosaka teksta tematu, galveno domu. (VL.6.2.1.1.) Pamana runas atšķirības formālās un neformālās runas situācijās. Mācās mērķtiecīgi plānot un veidot saturīgu, loģisku runu. Iesaistās dialogā ar klausītājiem. (VL.6.2.1.8.) Nosaka visu patstāvīgo vārdu piederību vārdšķirai. Izvēlas precīzākos no tiem sava teksta radīšanā un teikumu savstarpējā sasaistē. (VL.6.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai. (Tikumi – atbildība, gudrība, centība; vērtība – darba tikums) Attīsta ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība) Attīsta ieradumu iepriekš rūpīgi pārdomāt savu publisko izteikumu saturu un snieguma formu. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtība – kultūra)
<p>Jēdzieni: teksta virsraksts, galvenā doma, attieksmes vietniekvārds, dezinformācija.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> lasa, vēro, izmanto ziņas internetā, uzziņu literatūru, vārdnīcu; veido sarakstu, atgādni, kritērijus, runu. 	

Temata apguves norise

<p>Informācija visapkārt</p> <p>Informācijas ieguve. Dezinformācija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā klasē, kāda var būt informācija, kāpēc mūsdienās tiek lietots vārds <i>dezinformācija</i> un ko tas nozīmē. • Izmantojot antonīmus, ar palīdzību apraksta, kāda var būt informācija (<i>interesanta/garlaicīga, noderīga/nederīga, vajadzīga/lieka, jauna/novecojusi, patiesa/melīga</i> utt.). • Mācās pētīt vienkāršu informatīvu tekstu, kurš nešķiet ticams; ar palīdzību meklē īpašo/nepiemēroto leksiku un frāzes (piemēram, <i>ārprāts, neticēsiet, šausmīgs negadījums, trakas lietas, uzcēla kājās visu internetu, visi kļuva mēmi, tev tas jāredz</i>), vēro izsaukuma zīmju un daudzpunkšu pārbagāto lietojumu. • Ar palīdzību/patstāvīgi meklē tekstos vietniekvārdu, pamata un kārtas skaitļa vārdu, īpašvārdu, saliktu nosaukumu, vārdu saīsinājumu lietojumu.
<p>Kas man ir svarīgs no plašā informācijas klāsta par vietniekvārdiem?</p> <p>Informācijas apstrāde un iegaumēšana. Vietniekvārdu lietojums tekstā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās prātavētrā, atbildot uz jautājumu “Kur meklēt informāciju par valodas jautājumiem, ja kaut kas nav skaidrs?”. • Ar palīdzību veido sarakstu, kur meklēt informāciju. • Mācās meklēt izvēlētajos/ieteiktajos avotos informāciju par vietniekvārdiem. • Mācās par attieksmes vietniekvārdiem, kuri ievada palīgteikumus. • Pēta kāda mācību priekšmeta tekstu, nosakot tajos vietniekvārdus, kuri ievada palīgteikumus. • Ar palīdzību izveido atgādni par kopā un šķirti rakstāmiem vietniekvārdiem un citiem vietniekvārdiem, kuru pareizrakstība jāatceras. • Ar palīdzību izpēta, kuri vietniekvārdi pieder pie vairākām vietniekvārdu grupām (attieksmes, jautājamie, nenoteiktie); nosaka tos dažādos tekstos.
<p>Kas mani interesē?</p> <p>Informācijas novērtēšana un tālāk nodošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izvēlas tematu, kurš interesē kādā no mācību priekšmetu jomām; ja izvēlas nevis valodas, bet dabaszinību, mākslu vai citu jomu tematu, ieteicams sadarboties ar šo mācību priekšmetu skolotājiem un lūgt viņiem vērtējumu par darba saturu. • Kopīgi izveido/iepazīstas ar informācijas ieguves, apstrādes, vizualizācijas un teksta veidošanas kritērijiem. • Mācās plānot rakstu darba tekstu. • Prezentē savu darbu. • Savstarpēji novērtē teksta uzbūvi un loģisku notikumu secību, raksta ieteikumus.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības un vēsture	Dezinformējošas ziņas, atbildība par to pārpublicēšanu.
Datorika	Informācija internetā; datora programmu izmantošana informācijas vizualizēšanai.

Metodiskais komentārs

Apgūstot šo tematu, būtiski pievērst uzmanību vietniekvārdu daudzveidīgajam izmantojumam. Svarīgi akcentēt tos vietniekvārdus, kuri pieder vairākām vietniekvārdu grupām (attieksmes, jautājamie, nenoteiktie), un izprast to uzdevumus tekstā.

Skolēni veido atgādni par vietniekvārdu pareizrakstību (kopā, šķirti rakstāmi). Svarīgi, lai skolēni veidotu tādu materiālu, kurš tieši viņam palīdz labāk saprast un atcerēties noteiktu jautājumu, turklāt tas būs izmantojams arī apstākļa vārdu pareizrakstības izpratnei.

Tāpat temata apgūvē tiek attīstīta arī skolēnu medijpratība, pievēršot uzmanību un analizējot viltus ziņas un valodas līdzekļus (šokējošs virsraksts, ekspressīva leksika, pieturzīmju lietojums), pēc kuriem informācijas ticamību var atšķirt. Tiek veicināta skolēnu atbildība izmantot un tālāk nodot šādu informāciju.

Skolēni raksta par kādu jautājumu, kas viņus interesē. Skolēniem jāapzinās, ka informācija, ko izmantos, jāizvēlas atbildīgi. Tādēļ skolēni kopā ar skolotāju veido informācijas ieguves, apstrādes, vizualizācijas un teksta kritērijus. Darbu klasē iespējams organizēt, sadarbojoties mācību grupās, katra grupa veido kritērijus vienam no nosacījumiem, tie tiek apspriesti un, ja nepieciešams, papildināti. Šos izstrādātos kritērijus ieteicams izmantot, apgūstot citus tematus un arī citos mācību priekšmetos.

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana</p> <p>Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstīgu vizuālajai informācijai?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē</p> <p>Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam?</p> <p>Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule</p> <p>Kā piedalīties diskusijā?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt</p> <p>Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts</p> <p>Kādas ir teksta pazīmes?</p> <p>Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā</p> <p>Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu?</p> <p>Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
---	--	--	--	--	---

6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē. Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam? Kā darina jaunus vārdus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Izmantot tekstus par darbu un cilvēku nodarbošanos pagātnē, tagadnē un nākotnē, lai atrastu nepieciešamo informāciju, saistītu to ar pieredzi un izteiktu savu viedokli mutvārdu saziņā un rakstveidā. Mācīties izmantot latviešu valodas vārdnīcas, folkloras materiālus, daļlīderdarbus kulturoloģiskas informācijas iegūšanai.

- Attīstīt prasmi izvēlēties savam tekstam virsrakstu, kurš piesaista uzmanību, izcelt svarīgāko informāciju, ievērot teksta uzbūvi, atbilstīgu saziņas adresātam, nolūkam un teksta žanram.
- Attīstīt prasmi izmantot vārddarināšanas līdzekļus latviešu valodā un likt iedarīgus pieturzīmes teikumus ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Viedoklis, ko izsaka, ir jāpamato ar faktiem. (V.Li.1.) • Seni vārdi atspoguļo arī tautas vēsturi un kultūru, tie ietver mūsu kopīgo pagātnes pieredzi. (V.Li.3.) • Valoda mainās – vieni vārdi zūd, citi rodas, un ir dažādi paņēmieni un valodas līdzekļi, kā atbilstoši jaunām dzīves reālijām veidot arī jaunus vārdus, lai valoda attīstītos. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasot vienkāršus tekstus, skatoties videosižetus, mācās atrast nepieciešamo informāciju. • Mācās izmantot dažādas vārdnīcas, lai precizētu nepieciešamo informāciju. • Mācās meklēt nepieciešamo kulturoloģisko informāciju vārdnīcās, folkloras materiālos un daiļliteratūras darbos. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sasaista iegūto informāciju ar savu pieredzi un mācās izteikt viedokli latviešu zīmju valodā un rakstveidā. • Mācās izvēlēties savam tekstam virsrakstu un norādīt izmantotos avotus. • Mācās mērķtiecīgi izmantot savā tekstā vienlīdzīgus teikuma locekļus. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīsta prasmi skaidrot vārdu nozīmes. • Lieto pieturzīmes teikumos ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ierosina un uztur dialogu, paužot savu viedokli un uz klausot citus. Piedaloties diskusijā, mācās pamanīt viedokļu atšķirības, ir tolerantants pret citu viedokli. (VL.6.1.1.5.) • Pielāgo raksta darba saturu atkarībā no saziņas veida rakstu formā, arī e-saziņā. (VL.6.1.1.6.) • Pareizi raksta atvasinātus vārdus, salikteņus un īpašvārdus, attīstot ieradumu izmantot drukātos un digitālos palīg līdzekļus vārdu pareizrakstības pārbaudei. (VL.6.3.1.4.) • Izmanto sava teksta veidošanā vienkāršus un saliktus teikumus, tiešās runas teikumus, uzrunu, vienlīdzīgus teikuma locekļus. (VL.6.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusiju laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai. (Tikumi – atbildība, gudrība, centība; vērtība – darba tikums)
<p>Jēdzieni: etimoloģija, vārddarināšanas paņēmieni, vārda nozīme, izskaņa, atvasināšana, atvasināts vārds, saliktenis, internacionālisms.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto vārdnīcu, elektronisko vārdnīcu, folkloras tekstu, literārā darba fragmentu, videosižetu; • veido rakstu, ziņu videosižetu. 	

Temata apguves norise

<p>Darbs – latviešu kultūras zīme</p> <p>Informācijas ieguve un izmantošana.</p> <p>Vārda nozīmes izpratne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās apspriežamos jautājumus (<i>Vai darbs ir latviešu kultūras zīme? Kas par to liecina? Vai mēs varam to pierādīt?</i>). • Mācās iegūt kulturoloģisku informāciju no elektroniskās latviešu valodas vārdnīcas <i>E-pupa</i>, sasaistīt to ar savu pieredzi un izmantot savos darbos. • Lasa tēlojumu; ar palīdzību novērtē/saskata, kuri vārdi izmantoti, raksturojot maizes cepšanu, kuri no tiem ir zināmi, kuri nav zināmi. • Lasa tēlojumu; ar palīdzību novērtē/saskata, kuri vārdi izmantoti, lai raksturotu labības sēšanu. • Ar palīdzību meklē vārdnīcās skaidrojumu nezināmajiem vārdiem. • Vēro videosīžetus, kuros attiecīgie darba veidi attēloti mūsdienās, mācās novērtēt/saskatīt, kāda leksika izmantota darbību aprakstos.
<p>Mūsdienu profesijas</p> <p>Vārddarināšana.</p> <p>Vārda etimoloģija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izvēlas 5–10 profesiju nosaukumus un ar skolotāja atbalstu grupē tos, izmantojot zināšanas par vārddarināšanu (pirmatnīgs/atvasināts; atvasināts ar piedēkli/ar piedēkli/ar priedēkli un piedēkli; atvasināts no lietvārda/no darbības vārda). • Ar palīdzību salīdzina izvēlētos profesiju nosaukumus ar profesiju nosaukumiem citās zināmajās valodās; mēģina noteikt, kuri nosaukumi ir ienākuši latviešu valodā no citām valodām. • Nosaka profesiju nosaukumu piederību profesionālismiem, izmantojot “Svešvārdu vārdnīcu”. • Izvirza pieņēmumus, cik senī latviešu valodā varētu būt vārdi <i>skolotājs, skolēns</i>, kuros avotos par tiem varētu atrast informāciju. • Ar palīdzību iepazīstas ar jēdzienu <i>etimoloģija</i>. • Mācās atrast nepieciešamo informāciju par vārdu izcelsmi (piemēram, <i>dzejnieks, rakstnieks, valodnieks, skolotājs, zemnieks</i>), izmantojot interneta resursus par A. Kronvaldu, “Latviešu etimoloģijas vārdnīcu” un elektronisko vārdnīcu <i>E-pupa</i>. • Noskaidro sev interesējošo profesiju nosaukumu izcelsmi.
<p>Modernās mūsdienu un vēl nezināmās nākotnes profesijas</p> <p>Vārddarināšana. Vārda nozīme.</p> <p>Apraksts</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā, kādas jaunas profesijas varētu būt nākotnē, kad skolēni beigs skolu. • Izmantojot prātavētru, izsaka visdažādākās reālas un izfantazētas idejas. • Individuāli vai pāri izdomā, kā varētu saukt nākotnes profesijas. • Ar palīdzību uzraksta aprakstu par vienu iedomātu profesiju.
<p>Kuru profesiju cilvēki strādā, lai visi uzzinātu jaunumus?</p> <p>Vienlīdzīgi teikuma locekļi.</p> <p>Tekstveide.</p> <p>Projekta darbs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistās interešu grupā un ar palīdzību izvēlas projekta darbu: veidot papīra formāta izdevumu, ziņas interneta tīmekļvietnē (piemēram, skolas vai novada) vai filmēt TV ziņas ar subtitriem, kuru runātie teksti latviešu zīmju valodā rakstveidā iepriekš jāiesniedz skolotājam. • Ar palīdzību atbilstoši izvēlei/ieteikumam atlasa profesijas un, izmantojot profesiju datubāzēs iekļauto informāciju, izveido pienākumu sarakstu žurnālistam, redaktoram, korektoram, multimediju dizaina speciālistam u. c. • Izvēlas tematu, kurš interesē, un projekta darba mērķi (piemēram, raksts iespiestā vai elektroniskā formātā, ziņu sižets par kādu profesiju, tās pārstāvi). • Mācās tekstā mērķtiecīgi iesaistīt vienlīdzīgus teikuma locekļus. • Mācās projekta plānošanas soļus, vēlāk – projekta vērtēšanas kritērijus, iekļaujot šādas prasības: izvēlētais temats un mērķauditorijas intereses; rakstu autori un avoti, no kuriem gūta informācija; virsraksti rakstiem, kuri ieinteresē; svarīgākās informācijas izcēlums; teksta uzbūves principu (ievads, galvenā daļa, nobeigums) ievērošana. • Mācās sadalīt pienākumus projekta darbā un noteikt termiņus katra uzdevuma izpildei. • Ar palīdzību meklē informāciju, veido rakstus atbilstoši izvēlētajam tematam, noformē tos atbilstoši izvēlētajam formātam. • Prezentē projekta darbu klasē, vērtē pēc iepriekš izveidotajiem kritērijiem.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Darbs un darba tikums latviešu folklorā.
Sociālās zinības un vēsture	Profesijas, nodarbošanās.
Datorika	Avīzes maketēšana, vietnes veidošana, videosīzeta filmēšana.

Metodiskais komentārs

Apgūstot šo tematu, valodas sistēmas izpratnē svarīgi saprast vārddarināšanas principus latviešu valodā un apzināties, ka jaunu reāliju, notikumu ienākšana mūsu dzīvē nosaka jaunu vārdu rašanos, un tas savukārt liecina par valodas attīstību. Profesiju nosaukumi – tā ir iespēja pievērst uzmanību vārdiem, kuri radušies latviešu valodā kā aizguvumi (internacionālismi).

Pirmais apakštemats dod iespējas daudzveidīgi darboties ar kulturoloģisku informāciju – tie ir nodarbošanās veidi senāk un tagad, leksika, kuru izmanto, runājot par noteiktiem darbu veidiem. Skolēni var izmantot folkloras tekstus, folkloras vārdnīcu, elektronisko vārdnīcu *E-pupa*, videosīžetus par kādu nodarbošanos pagātnē un mūsdienās. Var veidot vārdnīcu, kurā apkopota leksika par kādu nodarbošanās veidu, īpaši izceļot atvasinātus vārdus un novērtējot, kādi vārddarināšanas principi izmantoti; vārdnīcu iespējams papildināt ar fotogrāfijām un ilustrācijām.

Veidojot projektu, tiek veicināta skolēnu jaunrade un sadarbības prasmes.

Projektā par kādu profesiju vispirms jāizstrādā projekta vērtēšanas kritēriji, kuros akcentē tematu, mērķauditoriju, avotus, no kuriem gūta informācija, interesantu virsrakstu, informācijas svarīgumu, teksta uzbūvi.

Tekstveidē tiek akcentēta arī vienlīdzīgu teikuma locekļu izmantošana, izvēloties dažādus to saistīšanas paņēmienus, lai skolēni precīzāk un izvērstāk veidotu savus tekstus. Uzmanība pievēršama jēdzieniem *teksta mērķis*, *teksta adresāts*.

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana</p> <p>Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstmi vizuālajai informācijai?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē</p> <p>Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam?</p> <p>Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule</p> <p>Kā piedalīties diskusijā?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt</p> <p>Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts</p> <p>Kādas ir teksta pazīmes?</p> <p>Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā</p> <p>Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu?</p> <p>Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
--	--	--	--	--	---

6.3. Modes daudzveidīgā pasaule. Kā piedalīties diskusijā? Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties atrast nepieciešamo informāciju, saistīt to ar pieredzi un izteikt savu pamatotu viedokli publiskā mutvārdu saziņā jeb diskusijā, lasot un vērojot materiālus par modi dažādos laikos.

- Veidot izpratni par īpašības vārdu noteikto un nenoteikto galotni, lai savā rakstveida saziņā precīzi izmantotu īpašības vārdus noteiktu parādību vai personu raksturošanai.
- Veidot izpratni par īpašības vārdiem, frazeoloģismiem un to lietošanas nepieciešamību tekstos, lai bagātinātu savu valodu.
- Mācīties/attīstīt prasmi lietot pieturzīmes teikumos ar tiešo runu un vienlīdzīgiem teikuma locekļiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Saziņā katram var būt savs viedoklis, tāpēc ir jāieklausās sarunas partnera teiktajā un pēc nepieciešamības jāuzdod skaidri saprotami jautājumi, lai precizētu iegūto informāciju. (V.Li.1.) • Prasme diskutēt atbilstoši saziņas nolūkam, izmantojot atbilstošus valodas un neverbālos saziņas līdzekļus, nodrošina veiksmīgu saziņu. (V.Li.2.) • Jo plašāks ir cilvēka vārdu krājums, jo viņam ir vieglāk precīzāk izteikt savu domu. Valodas krājumu jāpapildina, mērķtiecīgi iekļaujot tajā jaunus vārdus. (V.Li.3.) • Latviešu valodā īpašības vārdiem ir arī noteiktā galotne, lai izteiktu īpašības vai pazīmes noteiktību konkrētā situācijā. (V.Li.3.) • Valoda ir cieši saistīta ar tautas kultūru, jo valodā atspoguļojas pagātnes priekšstati par dažādiem priekšmetiem, parādībām un procesiem, kas nozīmīgi kultūrā. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasot tekstu, nosaka galveno domu, mācās saskatīt saturiski nozīmīgus faktus, detaļas un izmantot tos, izsakot savu viedokli. • Iesaistās saziņā, ievērojot saziņas tematu, paužot savu viedokli un uz klausot citus. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido dialogu atbilstoši saziņas situācijai, izmantojot piemērotus verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus. • Mācās iesaistīties diskusijā, paužot savu viedokli un pamatojot to ar piemēriem, faktiem. • Mācās diskusijā uz klausīt citus viedokļus. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās uztvert frazeoloģismu nozīmi kontekstā. • Attīsta prasmi papildināt savu tekstu ar īpašības vārdiem, mācās pareizi lietot īpašības vārdus ar nenoteikto un noteikto galotni visos locījumos. • Mācās lietot atbilstošas pieturzīmes teikumos ar tiešo runu. • Mācās papildināt teikumus ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem un lietot iederīgas pieturzīmes.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasot ar mācībām vai interesēm saistītus tekstus un skatoties videosižetus vai filmas, saprot informāciju, nosaka teksta galveno informāciju un domu. Iesaistās saziņā par lasīto/redzēto, izmantojot konkrētus faktus, piemērus, saturiski nozīmīgas detaļas. (VL.6.1.1.2.) • Ierosina un veido dialogu, paužot savu viedokli un uz klausot citus. Piedaloties diskusijā, mācās pamanīt viedokļu atšķirības, ir tolerants pret citu viedokli. (VL.6.1.1.5.) • Nosaka visu patstāvīgo vārdu piederību vārdšķirai. Izvēlas precīzākos no tiem sava teksta radīšanā un teikumu savstarpējā sasaistē. (VL.6.3.1.6.) • Izmanto sava teksta veidošanā vienkāršus un saliktus teikumus, tiešās runas teikumus, uzrunu, vienlīdzīgus teikuma locekļus. (VL.6.3.1.7.) • Lieto atbilstošas pieturzīmes vienkāršos un saliktos teikumos. (VL.6.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku. (Tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusiju laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa)
Jēdzieni: slengs (žargons), literārā valoda, neliterārā leksika, īpašības vārda nenoteiktā galotne, īpašības vārda noteiktā galotne, diskusija.	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto daļliteratūras tekstu, videodiskusijas fragmentu latviešu zīmju valodā, frazeoloģismu vārdnīcu, uzziņu literatūru; • veido dialogu, secinājumus par diskusiju, slenga vārdnīcu, atgādāni par īpašības vārda nenoteikto un noteikto galotni, aprakstu. 	

Temata apguves norise

<p>Vai ķeizaram tiešām ir jaunas drēbes?</p> <p>Frazeoloģismi, to nozīme un lietojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās sarunā par to, kas ir ķeizars, kā saprot frazeoloģismu <i>pats sev kungs un ķeizars</i>, ar ko atšķiras vārdi <i>kungs</i> un <i>ķeizars</i>. • Mērķtiecīgi lasa H. K. Andersena pasakas “Ķeizara jaunais tērps” fragmentu, mācās uztvert tekstā lietotos frazeoloģismus un izprast, kāpēc tie izmantoti. • Ar palīdzību atrod frazeoloģismu skaidrojumus un piemērus vārdnīcās. • Lasa frazeoloģismus, kuros ir apģērba vai tā detaļu nosaukumi (piemēram, <i>cepure – dzīvo, cepuri kuldams/neskati vīru no cepures</i>), un noskaidro to nozīmi. • Ar palīdzību izdomā saziņas situācijas, kurās var lietot kādu no frazeoloģismiem.
<p>Kas šobrīd ir modē?</p> <p>Dialogs starp diviem saziņas dalībniekiem. Publiska diskusija.</p> <p>Kopsavilkums par runā apspriestajiem jautājumiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Noskatās videosīzētu ar surdotulkojumu par diskusiju “Vai viegli būt jaunam?” • Piedalās pārrunās, par ko bija diskusija videosīzetā, vai tā bija interesanta, pamatojot savu viedokli. • Ar palīdzību formulē jautājumus, par ko gribētu diskutēt ar klasesbiedriem, par ko – ar vecākiem, skolotājiem vai citiem cilvēkiem, un vienojas par sev svarīgu diskusijas tematu. • Mācās izveidot tabulu: kas kopīgs un atšķirīgs dialogam un diskusijai. • Ar palīdzību sagatavojas diskusijai, meklējot informāciju, apkopojot piemērus un faktus, kurus izmantot diskusijā. • Mācās diskutēt par izvēlēto tematu. • Mācās veidot diskusijas apkopojumu – kopsavilkumu (kādas ir būtiskākās atziņas pēc diskusijas, ko jaunu uzzināja u. tml.). • Mācās uzrakstīt secinājumus par diskusijas procesu kopumā.
<p>Vai valodā arī mainās mode?</p> <p>Skolēnu slengs.</p> <p>Literārās valodas un slenga lietojuma situācijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa vienkāršus tekstus, kuri tapuši dažādos laikos un kuros izmantots skolēnu slengs. • Ar palīdzību uzraksta saziņas slenga vārdu/izteicienu sarakstu un skaidrojumu literārajā valodā, veidojot nelielu slenga vārdnīcu. • Piedalās diskusijā par to, vai skolēniem savstarpējā saziņā ir jālieto literārā valoda, kurus vārdus/izteicienus nevajadzētu lietot skolā/klasē. • Ar palīdzību kopīgi veido secinājumus par diskusiju.
<p>Vai apģērbs ir kultūras vērtība?</p> <p>Īpašības vārdu lietojums tekstos.</p> <p>Īpašības vārdu nenoteiktā un noteiktā galotne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkārto, ko zina par īpašības vārdiem. • Mācās/noskaidro, kuriem īpašības vārdiem nevar veidot salīdzināmās pakāpes (piemēram, <i>stripains, rūtains</i>). • Mācās/salīdzina, kā atšķiras īpašības vārdi ar nenoteikto un noteikto galotni un kurās situācijās tos izmanto. • Mācās locīt īpašības vārdus vīriešu un sieviešu dzimtē ar noteikto galotni. • Mācās/spriež, kuriem locījumiem īpaši jāpievērš uzmanība, un pamato savu viedokli par to, kuri jautājumi varētu būt nozīmīgi saistībā ar īpašības vārdu pareizrakstību (piemēram, garumzīmes lietojums, paplašinātās galotnes). • Ar palīdzību veido sev atgādni par īpašības vārdu pareizrakstību. • Izmanto sinonīmu vārdnīcu, lai paplašinātu īpašības vārdu daudzveidību savā leksikā. • Mācās raksturot tautastērpus, izmantojot īpašības vārdus. • Ar palīdzību pēta kāda novada tautastērpu un tā aprakstus. • Ar palīdzību veido savu īsu aprakstu par kādu no tautastērpiem. • Mācās mērķtiecīgi papildināt aprakstu ar precīziem īpašības vārdiem (arī ar noteikto galotni), pievēršot uzmanību pieturzīmēm, kas atdala vienlīdzīgus teikuma locekļus. • Veido sarunu par Latvijas kultūras kanonā iekļautajām vērtībām, izmantojot www.kulturaskanon.lv informāciju par arhitektūru un dizainu, tautas tradīcijām (piemēram, mopēds <i>Rīga-12</i>, fotoaparāts <i>Minox</i>, Latgales podniecība, rudzu maize, Lielvārdes josta). • Mācās veidot nelielu stāstījumu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Daiļliteratūra, folklorā (pasakas). Latvijas kultūras kanons.
Dizains un tehnoloģijas	Lietu un apģērba mode, dizains.

Metodiskais komentārs

Apgūstot 3. tematu, būtiski ir jaunie jēdzieni *slengs, žargons, literārā valoda, neliterārā leksika*. No starppriekšmetu jautājumiem svarīgi akcentēt diskusiju kultūru. Skolēniem jāapzinās divas pretējas tendences – visos laikos jauniešu valodā ir bijusi neliterāra leksika, slengs, taču mērķtiecīgā, jēgpilnā diskusijā, runājot par jauniešiem nozīmīgiem jautājumiem, izmantojama literārā valoda un atbilstoši argumentācijas paņēmieni.

Skolēni savā valodā jau izmanto īpašības vārdus gan ar nenoteikto, gan noteikto galotni, bet, apgūstot šo tematu, jāstrukturē iepriekš zināmais un pieredze, lai apzinātos, kādas

iespējas latviešu valodā piedāvā īpašības vārda nenoteiktības gramatiskā kategorija. Īpaša uzmanība jāpievērš īpašības vārda locījumiem, kuros ir paplašinātā galotne, un īpašības vārdiem, kuriem nav iespējams veidot salīdzināmās pakāpes. Par šiem jautājumiem jāveido atgādne, kuru skolēnam turpmāk izmantot. Turklāt, ja skolotājs strādā lingvistiski neviendabīgā vidē, jāapzinās, ka jautājums par īpašības vārdu nenoteikto un noteikto galotni ir viens no sarežģītākajiem, tāpēc atgādnē jāiekļauj arī vārdi, pēc kuriem attiecīgi ir nenoteiktā vai noteiktā galotne. Jāpievērš uzmanība garo patskaņu lietojumam īpašības vārdu ortogrāfijā. Tematiskais ietvars piedāvā iespēju veidot tekstus, diskutēt par noteiktiem kultūras fenomeniem – tautastērpu, kultūras kanona vērtībām. Ja klasē ir dažādu tautību skolēni, viņus var aicināt veidot aprakstu par savas tautas etnogrāfisko tērpu. Savukārt skolēniem, kuriem latviešu valoda ir dzimtā, ir iespējams pievērsties savas pilsētas, novada tautastērpa izpētei.

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana</p> <p>Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstmi vizuālajai informācijai?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē</p> <p>Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam?</p> <p>Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule</p> <p>Kā piedalīties diskusijā?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt</p> <p>Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts</p> <p>Kādas ir teksta pazīmes?</p> <p>Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā</p> <p>Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu?</p> <p>Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
--	--	--	--	--	---

6.4. Zvaigznes visapkārt. Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Iesaistīties saziņā, ievērojot saziņas tematu, dalībniekus, vietu, laiku, nolūku, izmantojot piemērotus verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus un ievērojot runātāja un rakstītāja kultūru.

- Mācīties analizēt rakstveida tekstu (apraksta, biogrāfijas un intervijas) nolūku, uzbūvi un galvenos valodas līdzekļus, lai plānotu, vadītu un publicētu paša sagatavotu interviju.
- Mācīties noteikt teikumu gramatisko centru un lietot saliktā teikumā pieturzīmes, kuras atdala teikuma daļas.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Izprotot saziņas situācijas tematu, dalībniekus, vietu, laiku, nolūku, var izvēlēties piemērotus verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus, lai sasniegtu saziņas mērķi. (V.Li.1.) Lai izveidotu savu tekstu, ir rūpīgi jāiepazīst un jāanalizē dažādi līdzīga žanra teksti. (V.Li.2.) Par cilvēka kultūru liecina viņa prasme izteikties un rakstīt literārā valodā. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās noteikt informācijas (raksta, videosīzeta) tematu, adresātu, nolūku, galvenos verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus, kas izmantoti teksta veidošanā un papildināšanā. Iesaistās saziņā par lasīto vai novēroto, sasaistot tematu ar personīgo pieredzi. Mācās izteikt savu viedokli, ievērojot runātāja (latviešu zīmju valodā) un rakstītāja kultūru. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās rakstīt aprakstu. Mācās plānot un veidot publisku runu latviešu zīmju valodā. Mācās plānot, vadīt un publicēt interviju par noteiktu tēmu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Mācās noteikt teikumu gramatisko centru. Mācās lietot saliktā teikumā pieturzīmes, kuras atdala teikuma daļas.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Saziņā pamana citu un ievēro savu rakstītāja kultūru formālās un neformālās saziņas situācijās. Mācās sazināties ar dažādu kultūru cilvēkiem. (VL.6.1.1.8.) Raksta pēc parauga un patstāvīgi ar personisko pieredzi un fantāziju saistītus tekstus, ievērojot to uzbūvi, atbilstmi saziņas adresātam, nolūkam un teksta žanram. (VL.6.2.1.4.) Lieto atbilstošas pieturzīmes vienkāršos un saliktos teikumos. (VL.6.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> Attīsta ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusiju laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem. (Tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa) Attīsta ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība)
<p>Jēdzieni: intervija, intervijas laiks un vieta, intervijas mērķis, valodas līdzekļi intervijā, biogrāfija.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> lasa, vēro, izmanto publicistisku rakstu, biogrāfiju, interviju; veido sarakstu, interviju, ziņojumu, domrakstu. 	

Temata apguves norise

Vai jūs zināt šo cilvēku? Saraksta veidošana	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā klasē, ko nozīmē vārds <i>zvaigzne</i>, kā saprot frazeoloģismus <i>piezīmēt zem laimīgas zvaigznes</i>, <i>zvaigžņu stunda</i>, <i>zvaigžņu slimība</i> u. tml. • Ar palīdzību pēta vārdnīcā vārda <i>zvaigzne</i> nozīmes. • Nosauc tās personības – zvaigznes –, kuras skolēniem ir svarīgas; sagrupē personības pēc pašu saskatītiem kritērijiem (mūzikas, spēļu, sporta u. c.).
Latvijas personības pasaulē Informācijas ieguve un atlase. Mutvārdu runa. Pieturzīmes vienkāršā un saliktā teikumā	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību pārskata vienkāršos tekstos informāciju par Latvijas personībām pasaulē. • Mācās noteikt, kas ir teksta adresāts, kāds ir teksta nolūks, kā tas veidots (intrigējošs teikums, attēls, īsa informācija, kas piesaista uzmanību), ko zināja/nezināja no piedāvātās informācijas. • Iepazīstas ar kāda slavena cilvēka biogrāfiju; pēta šāda teksta uzbūvi. • Kopā ar skolotāju precīzē jēdzienu <i>biogrāfija</i>, nosaka tā etimoloģiju (cilmi). • Pārrunā klasē pasaulē slavenu Latvijas personību saraksta izveides kritērijus. • Ar palīdzību izveido 4–6 pasaulē slavenu Latvijas personību sarakstu, izmantojot bibliotēkas resursus, informāciju tīmeklī. • Mācās sagatavot īsu runu par slavenu personību, iesaistot ziņas par to, kur meklēja informāciju un kam tā paredzēta; iepazīstina ar runu klasesbiedrus.
Intervijas ar populārām personībām Interviju analīze un novērtējums	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību iepazīst intervijas preses izdevumos un vēro videointervijas ar Latvijā populārām personībām; mācās noteikt, kas ir teksta adresāts, kāds ir teksta nolūks, kā tas veidots (intrigējošs teikums, attēls, īsa, piesaistoša informācija), ko skolēni zināja/nezināja no iegūtās informācijas. • Mācās pievērst uzmanību tam, cik dažādas var būt intervijas ar vienu un to pašu cilvēku atkarībā no tā, kurā izdevumā intervija publicēta, kas ir intervētājs, saistībā ar kādu notikumu intervija tapusi. • Ar palīdzību pēta un vērtē intervijās izmantotos jautājumus (arī papildjautājumus, precizējošos jautājumus), kā tie veidoti. • Mācās/spriež par to, kā intervijas salīdzināt, novērtēt, veidot. • Ar palīdzību veido koncentrētu apkopojumu – kopsavilkumu par izlasītajām intervijām (arī salīdzinot, kas kopīgs, kas atšķirīgs intervijai preses izdevumā un videointervijai). • Ar palīdzību veido būtiskākos secinājumus par tematu “Kas ir laba intervija?”.
Intervijas veidošana Intervijas sagatavošana, novadīšana, uzrakstīšana, publicēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību plāno, kuru cilvēku intervēs, kāpēc to darīs, kur notiks intervija un kurā izdevumā to publicēs. • Kopīgi vienojas par intervijas vērtēšanas kritērijiem. • Mācās pirms intervijas iepazīt cilvēka biogrāfijas datus, sagatavot jautājumus atbilstoši intervijas nolūkam (ieteicams iekļaut jautājumus par popularitāti, kā tā iegūta, kāds darbs ieguldīts talanta attīstībā u. c.). • Piedalās pārrunās ar klasesbiedriem par intervijas sagatavošanās posmu. • Ar palīdzību uzraksta intervijas jautājumus datorrakstā, pareizi formatējot tekstu, ievērojot pareizrakstības un interpunkcijas noteikumus. • Mācās intervēt izvēlēto cilvēku, ierakstot video vai audioierīcē. • Mācās noformēt interviju atbilstoši rakstu valodas normām; izdomā uzmanību piesaistošu virsrakstu. • Ar palīdzību uzraksta īsu, brīvu ziņojumu par intervijas laikā gūtajiem iespaidiem, emocijām.

15 minūtes katrs var būt slavens – vai tu tam piekrīti?

Raksts skolas tīmekļvietnē vai klases avīzē

- Izsaka viedokli par to, kas ir popularitāte (*Kurš mūsdienās atceras, kas bija Latvijas princese 2009. gadā? Vai visi zina visus populāros cilvēkus novadā, pilsētā? Cik ilga mūsdienās ir personības popularitāte? Vai būt slavenam ir nozīmīgs dzīves mērķis?*).
- Ar palīdzību gatavojas domrakstam – rakstam skolas tīmekļvietnē vai klases avīzē par tematu “15 minūtes katrs var būt slavens – vai tu tam piekrīti?”: mācās atrast un atlasīt nepieciešamos faktus; apkopo iepriekšējās stundās iegūto informāciju, zināšanas; plāno; izdomā virsrakstu; raksta melnrakstu.
- Mācās pārlasīt savu tekstu, pievēršot uzmanību saturam, teikumu veidiem un pieturzīmēm, pārrunāt domrakstu un labot to.
- Ar palīdzību raksta datorrakstā tīrrakstu, noformē tekstu un publicē izvēlētajā izdevumā.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Rakstnieka biogrāfija.
Sociālās zinības	Personības novadā, pilsētā, Latvijā.

Metodiskais komentārs

Apgūstot tematu, tiek veidota skolēnu kritiskā domāšana – analizēt intervijā pausto informāciju atkarībā no intervijas mērķa, salīdzināt dažādās intervijās pausto informāciju, izvērtēt un atlasīt būtisko. Tāpat arī kritiski jānovērtē jēdzieni *popularitāte*, *zvaigzne*.

Jaunie jēdzieni, kuru izpratnei veltāma uzmanība, ir *intervijas nolūks*, *intervijas laiks*, *intervijas vieta*, *valodas līdzekļi intervijā*, *neverbālās izteiksmes līdzekļi*. Tāpat būtiski pievērst uzmanību valodas un izteiksmes līdzekļu izvēlei, intervijas formai, attēliem, fotogrāfijām, autoritātesbāmi to izmantošanā. Gan analizējot, gan veidojot interviju, jāpievēršas visiem šiem aspektiem. Ieteicams veidot nosacījumus, kā salīdzināt dažādas intervijas ar vienu cilvēku, un vēlamā izvērtēt vismaz trīs šādas intervijas. Jāizstrādā kritēriji, kā savukārt vērtēt skolēnu veidotās intervijas.

Temata apguves noslēgumā skolēni raksta domrakstu. Tam jāizveido kritēriji, ietverot ne tikai satura, plānojuma, stila, bagāta vārdu krājuma (tostarp frazeoloģismu), ortogrāfijas un interpunkcijas vērtēšanas aspektus, bet arī domraksta izveides posmus: plānošanu, melnrakstu, teksta uzlabošanu, tīrrakstu, noformējumu. Rakstot domrakstu, skolēni izmanto iepriekš veidotās atgādnēs par pieturzīmju lietojumu vienkāršā un saliktā teikumā.

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana</p> <p>Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstīgu vizuālajai informācijai?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē</p> <p>Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam?</p> <p>Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule</p> <p>Kā piedalīties diskusijā?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt</p> <p>Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts</p> <p>Kādas ir teksta pazīmes?</p> <p>Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā</p> <p>Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu?</p> <p>Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
---	--	--	--	--	---

6.5. Labs stāsts. Kādas ir teksta pazīmes? Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Nostiprināt prasmi ar izpratni lasīt tekstu, atrast tajā galvenos vārdus un frāzes, atbildēt uz jautājumiem un uzdot jautājumus par tekstu, noteikt teksta galveno domu un tajā paustās idejas.
- Raksturot un salīdzināt lasīta teksta notikumus, personas un emocijas, veidot secinājumus un sasaitīt stāstījumu ar personisko pieredzi, noteikt valodas īpatnības.

- Pilnveidot prasmi rakstīt vēstījumu.
- Apkopot zināšanas par pamata un kārtas skaitļa vārdiem, to lietošanu un pareizrakstību.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lai dziļāk saprastu teksta saturu un tajā ietvertās idejas, ir jāuzdod daudzveidīgi jautājumi. (V.Li.2.) • Viens un tas pats teksts var atstāt dažādu iespaidu uz cilvēku atkarībā no tā, vai tas tiek lasīts, dzirdēts vai vērots. (V.Li.2.) • Labs stāsts atstāj dziļāku iespaidu, ja tas iedarbojas uz cilvēka emocijām. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās pamanīt kulturoloģisku informāciju informatīvā, enciklopēdiskā tekstā. • Mācās raksturot literāro varoņu emocijas, izjūtas un savas emocijas, lasot literāru darbu. • Mācās uzdot daudzveidīgus jautājumus par tekstu. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās veidot savu tekstu. • Pauž tekstā dažādas emocijas un izjūtas. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ievēro skaitļa vārdu saskaņojumu ar lietvārdu un pareizrakstību.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar izpratni lasa mācībām un savām interesēm atbilstošu tekstu. Mācās atrast tajā galvenos vārdus un frāzes, atbildot uz jautājumiem un uzdodot jautājumus pašiem, nosaka teksta galveno domu un tajā paustās idejas. (VL.6.1.1.3.) • Raksturo un salīdzina lasīta teksta notikumus un personas, mācās veidot secinājumus. Sasaista stāstījumu ar personisko pieredzi. (VL.6.2.1.2.) • Pirms teksta veidošanas mācās veikt piezīmes un plānot savu tekstu; mācās pārrunāt savas ieceres ar citiem. Veido stāstījumu. Raksta vēstījumu un aprakstu. (VL.6.2.1.3.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība) • Veido ieradumu atklāti paust un aizstāvēt savus uzskatus, ja nepieciešams, izteikt arī nepopulāru viedokli. (Tikumi – atbildība, drosmība, taisnīgums; vērtība – brīvība)
Jēdzieni: skaitļa vārds, teksta pazīmes – sakarīgums, mērķtiecīgums, pabeigtība.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto elektronisko vārdnīcu, informatīvu, daiļliteratūras, reklāmas tekstu; • veido interviju, stāstījumu ar vēstījuma elementiem. 	

Temata apguves norise

<p>Kas ir labs stāsts?</p> <p>Teksta pazīmes: sakarīgums, mērķtiecīgums, pabeigtība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību izpēta vārda <i>stāsts</i> nozīmes; mācās, kādas ir stāsta kā literatūras žanra pazīmes. • Pārrunā, kā var izstāstīt stāstu, vai klasē ir kāds labs stāstnieks u. tml. • Mācās uztvert, kādas ir laba stāstījuma (vārda <i>stāsts</i> 2. nozīme) pazīmes. • Pārrunā klasē, par ko var būt stāsti, kurās situācijās tos ir nepieciešams stāstīt. • Mācās, ko nozīmē teksta pazīmes: <i>teksta sakarīgums, mērķtiecīgums, pabeigtība</i>. • Lasa dažādus vienkāršus informatīvus, daiļliteratūras, reklāmas tekstus; vēro/mācās uztvert, vai tie atbilst tekstam izvirzītajām prasībām/pazīmēm.
<p>Lata stāsts</p> <p>Kulturoloģiskas informācijas izpēte.</p> <p>Rakstveida stāstījuma izveide</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa dažādos informācijas avotos par Latvijas lata banknotēm un monētām; ar palīdzību meklē tekstā kulturoloģisku informāciju. • Intervē vecākus un vecvecākus, kādus stāstus viņi zina par dažādu laiku Latvijas naudu. • Ar palīdzību veido rakstveida stāstījumu par naudaszīmi (mūsdienu, vēsturisku vai paša izdomātu – par godu kādam īpašam notikumam vai cilvēkam); veidojot tekstu, mācās ievērot teksta pazīmes.
<p>Skaitļa stāsts</p> <p>Skaitļa vārdi, to lietojums, saskaņojums ar lietvārdu un pareizrakstība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā, ko zina par skaitļa vārdiem. • Ar palīdzību meklē dažādus pamata un kārtas skaitļa vārdu piemērus, pieraksta tos un pārbauda, vai pareizi uzrakstīti. • Mācās, kuriem skaitļa vārdiem rakstot jāpievērš uzmanība. • Mācās, kas jāievēro, lokot skaitļa vārdus un saskaņojot ar lietvārdu. • Ar palīdzību veido atgādni par skaitļa vārdu lietojumu un pareizrakstību. • Mācās saskatīt/fotografēt apkārtņē (skolā, uz ielas) esošos skaitļus, skaitļa vārdus un ar palīdzību nosaka, vai ievērota to pareizrakstība. • Mācās par folklorā biežāk izmantojamiem skaitļiem (piemēram, <i>viens, trīs, septiņi, deviņi, trejdeviņi, ducis</i>). • Ar palīdzību/patstāvīgi noskaidro, kāda informācija ir atrodamā elektroniskajā latviešu valodas vārdnīcā <i>E-pupa</i> (ir šķirklī par skaitļa vārdiem <i>viens</i> un <i>trīs</i>). • Izvēlas sev nozīmīgu skaitli vai to, par kuru iepriekš iegūta informācija, un ar palīdzību raksta skaitļa stāstu; mācās ievērot teksta pazīmes.
<p>“Maskačkas stāsts”</p> <p>Vēstījuma pazīmes. Laba stāsta kritēriji.</p> <p>Teksta valodas īpatnības</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību lasa fragmentus no L. Pastores grāmatas “Maskačkas stāsts” (ja ir iespēja, skatās fragmentus no animācijas filmas “Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi”, kas uzņemta pēc šīs grāmatas motīviem). • Mācās uztvert/noteikt, kāpēc stāsts aizrauj lasītāju. • Vēro un izsaka savas pārdomas par emociju izteikšanu ar valodas palīdzību literārā tekstā, aprakstot, kādus valodas līdzekļus autore ir izmantojusi (neparastus īpašības/darbības vārdus, aprautus teikumus, neparastu pieturzīmju lietojumu u. tml.). • Ar palīdzību salīdzina tekstu ar filmas fragmentiem un vēro, kā filmā atklātas tēlu emocijas un izjūtas. • Atbild uz jautājumiem un ar palīdzību veido savus jautājumus, nosaka teksta domu un galvenās idejas; nosauc vēstījuma pazīmes. • Raksturo un salīdzina notikumus un personas. • Mācās veidot secinājumus un sasaista stāstījumu ar personisko pieredzi. • Mācās kritērijus, kā veidot stāstījumu interesantu.
<p>Mans stāsts</p> <p>Paša veidots vēstījums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās plānot un ar palīdzību raksta stāstu par kādu interesantu notikumu, iekļaujot vēstījuma elementus, ievērojot iepriekš apgūtās teksta pazīmes. • Mācās ievērot stāsta vērtēšanas kritērijus.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Proza, folklorā.
Sociālās zinības un vēsture	Nauda. Latvijas naudas zīmes, tajās ietvertā kulturoloģiskā informācija.
Vizuālā māksla	Monētu/banknošu attēli.

Metodiskais komentārs

Būtiskas prasmes, apgūstot 5. tematu, ir skaitļa vārdu pieraksts ar arābu cipariem un vārdiem, skaitļa vārdu saskaņošana ar lietvārdu. Par šiem gramatikas jautājumiem jāveido atgādnēs, kuras palīdzētu apgūt attiecīgo jautājumu. Turklāt skaitļa vārda pareizu lietojumu vēlams novērtēt autentiskā vidē (uzraksti skolā, tuvākajā apkārtnē, uz ielas, sabiedriskajā transportā), tos fotografējot un pēc tam klasē kopīgi analizējot.

Otrs aspekts ir jautājumi par teksta pazīmēm: sakarīgumu, mērķtiecīgumu, pabeigtību. Jāpiebilst, ka šīs pazīmes ir jāvērtē dažādu veidu – informatīvos, daiļliteratūras, reklāmas – tekstos. Pēc teksta pazīmju apgūšanas skolēni veido rakstveida stāstījumu par naudas zīmi.

Apgūstot to, kas ir labs stāsts, tiek pievērsta uzmanība tā emocionālajam iedarbīgumam, emociju atklāšanai. Lai veidotos pozitīva mācīšanās pieredze, skolēnus var rosināt izstāstīt katram savu "lielisko mācīšanās stāstu", kad kaut kas ir izdevies, bijis gandarījums par paveikto u. tml. Tādā veidā tiek pievērsta uzmanība mācību procesam un emocijām, kuras palīdz uzdevumu izpildē. Būtiska arī saruna, kā tikt galā ar negatīvajām emocijām, sevišķi sarežģītās mācību situācijās, jo sociāli emocionālā mācīšanās ir svarīga.

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana</p> <p>Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstīgu vizuālajai informācijai?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē</p> <p>Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam?</p> <p>Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule</p> <p>Kā piedalīties diskusijā?</p> <p>Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt</p> <p>Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts</p> <p>Kādas ir teksta pazīmes?</p> <p>Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā</p> <p>Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu?</p> <p>Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
---	--	--	--	--	---

6.6. Ceļojums laikā. Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu? Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Veidojot rakstveida tekstu, izvēlēties piemērotu teksta žanru un atbilstošus valodas un vizuālos līdzekļus.
- Pilnveidot prasmi rakstīt vēstījumu un aprakstu.
- Mācīties laika apstākļa vārdu un darbības vārdu lietojumu un pareizrakstību.
- Pilnveidot prasmi iekļaut savā tekstā laika apstākļa vārdus, norādot notikumu secību, un ievērot apstākļa vārdu pareizrakstību.

- Nostiprināt zināšanas par darbības vārda lietojumu un pareizrakstību īstenības izteiksmes vienkāršo un salikto laiku formās.
- Apkopot informāciju par vārdšķirām; sistematizēt zināšanas par patstāvīgiem vārdiem, palīgvārdiem un izsaukmes vārdiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Rakstīts teksts ir veidots lasīšanai. (V.Li.1.) • Katrā saziņas veidā (rakstveidā, e-saziņā) ir atbilstošs saturs, teksta uzbūve, žanrs. (V.Li.1.) • Lai teksts būtu pilnīgāks, tajā bieži kombinē vēstījuma un apraksta elementus. (V.Li.2.) • Vārdu iedalījums vārdšķirās liecina, ka valodā pastāv noteikta sistēma, kuru ir aprakstījuši valodnieki. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās izvēlēties saziņā atbilstošus līdzekļus savu domu izteikšanai un pamatošanai gan latviešu zīmju valodā, gan rakstiski. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās uztvert teksta veidošanas līdzekļu (valodas un vizuālo) nozīmīgumu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās izmantot apstākļa vārdus, kas izsaka laiku; mācās ievērot apstākļa vārdu pareizrakstību. • Tekstā mācās pareizi lietot darbības vārdus īstenības izteiksmē; ievēro darbības vārdu pareizrakstību. • Mācās pareizi lietot atgriezeniskos lietvārdus, kas darināti no atgriezeniskajiem darbības vārdiem.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Pielāgo rakstu darbu saturu, uzbūvi un apjomu atkarībā no saziņas veida mutvārdos vai rakstu formā, arī e-saziņā. (VL.6.1.1.6.) • Mācās pirms teksta veidošanas veikt piezīmes un plānot savu tekstu; mācās pārrunāt savas ieceres ar citiem. (VL.6.2.1.3.) • Pareizi raksta vārdus, attīstot ieradumu izmantot drukātos un digitālos palīg līdzekļus vārdu pareizrakstības pārbaudei. (VL.6.3.1.4.) • Nosaka visu patstāvīgo vārdu piederību vārdšķirai. Izvēlas precīzākos no tiem sava teksta radīšanā. (VL.6.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas. (Tikumi – atbildība, gudrība) • Veido ieradumu precīzi un adresātam saprotami lietot rakstzīmes, simbolus un saīsinājumus elektroniskajos saziņas līdzekļos. (Tikumi – atbildība, laipnība, savaldība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
<p>Jēdzieni: patstāvīgs vārds, palīgvārds, laika apstākļa vārds, darbības vārda vienkāršie un saliktie laiki, svešvārds, atgriezeniskais lietvārds, buklets, mājaslapa.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto vārdnīcu, folkloras tekstu, daiļliteratūras tekstu, sludinājumu; • veido bukletu, informāciju tīmekļvietnei, tekstu prezentācijai, sludinājumu, fantastikas darbu. 	

Temata apguves norise

<p>Kas ir laiks?</p> <p>Lasīšanas un informācijas ieguves prasmju nostiprināšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību meklē vārda <i>laiks</i> nozīmju skaidrojumus vārdnīcā, noskaidro ar šo vārdu saistīto kulturoloģisko un valodniecisko informāciju, kuru var iegūt elektroniskajā vārdnīcā <i>E-pupa</i>. • Ar palīdzību meklē frazeoloģismus, kas saistīti ar vārdu <i>laiks</i> tīmekļa vārdnīcas www.tezaurs.lv šķirklī un/vai frazeoloģismu vārdnīcā. • Ar palīdzību lasa vienkāršu informāciju, kā laiku izprot dažādas tautas. • Apspiež klasē, kāpēc jāzina informācija par citu tautu ieradumiem (laika izpratni, izjūtu).
<p>Kā ar valodas līdzekļiem izsaka laiku?</p> <p>Vārdšķiru kopīgās un atšķirīgās pazīmes, to lietojums tekstā. Laika apstākļa vārdi.</p> <p>Darbības vārda īstenības izteiksme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību vēro vienkāršu tekstu (pasaku, teiku, daiļliteratūras) fragmentus, kuros izmantoti laika apstākļa vārdi <i>reiz, pašreiz, patlaban, kaut kad, aizvien, dažreiz, citreiz, tad, tagad, nupat, šodien, rīt, tūlīt, vienmēr, sen, nesen, kad, tikko</i> u. c. • Nosaka, ar kuriem vārdiem (apstākļa vārdiem, darbības vārdiem) tiek izteikts laiks vai norādīts uz to. • Veido atgādni par laika apstākļa vārdu pareizrakstību. • Iesaista apstākļa vārdus tekstā, lai norādītu darbību secību. • Atkārtoti, ko zina par darbības vārdiem, kā ar darbības vārdiem var norādīt uz laiku. • Nosaka teikumus darbības vārdus. • Pārveido prozas un dzejas fragmentus dažādos darbības laikos, mācoties uztvert, kā mainās teksta saturs un ritms. • Veido sev atgādni par darbības vārdu pareizrakstību īstenības izteiksmes vienkāršās tagadnes daudzskaitļa 1. un 2. personas formās (jāraksta īsā vai garā patskaņa <i>a/ā</i> burts).
<p>Laika upe manā apkārtnē</p> <p>Rakstveida un mutvārdu teksta veidošanas prasmju nostiprināšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību/patstāvīgi veido bukletu/informācijas lapu par vietām, objektiem dzīvesvietas apkārtnē, kuri tapuši senāk un kuri nesen un var radīt interesi, piesaistīt tūristus (piemēram, pilis, alas, pilskalni, jauniešu centri, kafejnīcas). • Ar palīdzību meklē, lasa ar tematu saistītus dažādus tekstus (informāciju, kas ir novada/pilsētas tīmekļvietnē, bukletus, teikas, vēsturisku informāciju). • Meklē atslēgvārdus; formulē galveno domu, teksta nolūku un adresātu; raksturo notikumus; analizē virsrakstus; nosaka, kura teksta daļa ir apraksts, kura ir vēstījums, kā ievērotas teksta pazīmes, kurš teksts ir interesants, kura informācija ir noderīga; pamato savu viedokli. • Ar palīdzību vēro, kā vizuālais materiāls palīdz uztvert informāciju. • Ar palīdzību izvēlas, par kuru objektu veidot savu informāciju; nosaka, kas būs teksta adresāts un kāds būs teksta nolūks. • Mācās atrast informāciju, kuru izmantot (ieteicams apmeklēt vietējo muzeju/virtuālo muzeju/tūrisma informācijas centru). • Mācās plānot saturu un to, ar kādiem valodas un ilustratīviem līdzekļiem piesaistīt uzmanību (virsraksts, izcēlumi, ievads, nobeigums, attēli, izkātojums). • Plāno, vai tekstā iekļaujami īsi videosīžeti. • Ar palīdzību veido tekstu tūrisma bukletam/tīmekļvietnei, izmantojot uzziņu avotus un folkloras (teiku) materiālus; izdomā tekstam virsrakstu. • Mācās informāciju izklāstīt, ievērojot teksta pazīmes un iekļaujot apraksta un vēstījuma elementus; sagatavo nepieciešamo vizuālo (video) materiālu. • Noformē tekstu datorrakstā, ievērojot vienotu formatējumu, pareizrakstību un interpunkciju. • Mācās sagatavot teksta prezentāciju latviešu zīmju valodā. • Prezentē savu tekstu.

Ceļojums laikā

Rakstveida un mutvārdu teksta veidošanas prasmju nostiprināšana

- Noskatās videosīžetu par pirmo kosmonautu.
- Pārrunā klasē redzēto filmās, populārzinātniskos un zinātniskos mediju sīžetos par ceļojumiem Visumā un laikā.
- Ar palīdzību vārdnīcā atrod ar tematu saistīto svešvārdu precīzu nozīmi (*astronomija, astroloģija, observatorija, planetārijs, kosmonauts, skafandrs, teleskops* u. tml.); apgūst šo svešvārdu pareizrakstību.
- Mācās atgriezenisko lietvārdu locīšanas īpatnības un pareizrakstību.
- Aplūko dažādus sludinājumus; mācās, kādas ir šī teksta žanra leksiskās un gramatiskās iezīmes.
- Ar palīdzību raksta sludinājumu, ka tiek plānots lidojums uz Marsu vai citu kosmisko objektu, un aicina pieteikties ceļot gribētājus; mācās ievērot žanra prasības.
- Pārrunā klasē, kā varētu sazināties ar citplanētiešiem, izmantojot žestus un mīmiku, lai parādītu savas emocijas un pozitīvo attieksmi; apspriež klasē, kā to aprakstīt literārā darbā.
- Ar palīdzību raksta fantastikas darbu, brīvi izvēloties piemērotu teksta žanru, valodas un vizuālos līdzekļus.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Folklorā, fantastikas literatūra.
Dabaszinības	Laiks, telpa, kosmoss.

Metodiskais komentārs

Būtiskākās prasmes, apgūstot 6. tematu, ir nošķirt patstāvīgus vārdus un palīgvārdus. Īpaša uzmanība pievēršama darbības vārda laiku formām. Skolēni tos lieto savā valodā, bet, apgūstot apakštematu “Kas ir laiks?”, var novērtēt, cik daudzveidīgas un plašas ir iespējas izteikt laika kategoriju, izmantojot darbības vārda vienkāršo un salikto laiku formas. Ieteicams veidot atgādnēs, lai sistematizētu zināšanas par darbības vārda formām, laika apstākļu, svešvārdu pareizrakstību un atgriezeniskajiem lietvārdiem.

Tekstveidē uzmanība pievēršama teksta veidošanas valodas un vizuālajiem līdzekļiem. Tam jāveltī uzmanība, īpaši paredzot laiku tekstu izpētei, kādi spilgti/iederīgi valodas un vizuālie līdzekļi lietoti. Skolēni veiksmīgāk tiks galā ar savu tekstu veidošanu, ja apzināti, mērķtiecīgi un regulāri tiks rosināti pētīt un iedziļināties dažādu autoru veidotos tekstos, īpaši pievēršot uzmanību tajos lietotajiem valodas līdzekļiem, teksta kompozīcijai, noformējumam utt.

Veidojot bukletu, informāciju tīmekļvietnei vai rakstot fantastikas darbu, skolēni vienojas par būtiskiem nosacījumiem un vērtēšanas kritērijiem, kas jāievēro. Veidojot dažādu veidu informatīvus tekstus, skolēniem jāapzinās, ka nozīmīga ir gan vārdiskā, gan vizuālā informācija, un šie abi aspekti jāiekļauj vērtēšanas kritērijos. Tā kā skolēni veido bukletu vai informāciju tīmekļvietnei par nozīmīgām sava novada vietām, objektiem, kuri varētu piesaistīt tūristu uzmanību, tiek veicināta viņu pilsoniskā līdzdalība, radošums un uzņēmējspēja.

7. klase

<p>7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot</p> <p>Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?</p>	<p>7.2. Es, mani draugi un draugu draugi</p> <p>Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves?</p> <p>Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?</p>	<p>7.3. Vārda spēks</p> <p>Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā?</p> <p>Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?</p>	<p>7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās</p> <p>Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?</p>	<p>7.5. Avižu un žurnālu valoda</p> <p>Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?</p>	<p>7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos</p> <p>Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?</p>
---	--	--	---	---	---

7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot. Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot izpratni par informācijas ieguves veidiem un formām, informācijas interpretāciju, verbālās un neverbālās informācijas saistību.
- Pilnveidot prasmi lasīt dažādu veidu tekstus, novērtēt tos un izteikt savu viedokli par tajos pausto informāciju.

- Mācīties saprast darbības vārdu nozīmi latviešu valodā un noteikt darbības vārda pamatformu.
- Savu spēju robežās attīstīt prasmi patstāvīgi organizēt valodas mācīšanās procesu citu jomu kontekstā, prasmi plānot, īstenot un izvērtēt savas un citu izvēlētas mācību stratēģijas.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Informāciju var uztvert un nodot gan ar verbālo tekstu, gan ar citām zīmēm (grafiskām zīmēm, simboliem u. tml.). (V.Li.1.) • Darbības vārda pamatforma ir nenoteiksme. (V.Li.3.) • Valodu ir iespējams izziņāt, to mērķtiecīgi pētīt un meklējot veidus, kā to apgūt. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidro dažādas zīmes, rakstveida un vizuālo informāciju un izmanto to savā darbībā. • Izprot, ka cilvēki informāciju nodod un uztver kā rakstveida, tā arī vizuālā formā. • Apzināti izmanto dažādus informācijas nodošanas veidus, izvērtējot tos un pamatojot savu izvēli. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido stāstījumu par noteiktu tematu un folkloras sacerējumā, literārajā darbā attēloto situāciju. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosaka darbības vārdus, pēta un novērtē to lietojumu tekstā. • Nosaka darbības vārda pamatformu.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar izpratni lasa atšķirīgus tekstus, saskatot valodas lietojuma būtiskākās īpatnības. Analizē un skaidro tekstu, novērtē savu izpratni. Salīdzina izlasīto ar iepriekš zināmo; nosaka, kādas ir paustās idejas. (VL.9.1.1.3.) • Iesaistās daudzveidīgās saziņas situācijās, izmantojot kontekstam piemērotus saziņas līdzekļus, ievēro saziņas kultūru. (VL.9.1.1.4.) • Novērtē teksta uzbūvi. Raksta ar personīgo pieredzi, izdomu un fantāziju saistītus tekstus. (VL.9.2.1.4.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. (VL.9.3.1.4.) • Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas. (VL.9.3.1.6.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas, mācās pamatot interpunkcijas zīmju lietošanu. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums)
<p>Jēdzieni: zīme, darbības vārds, darbības vārda pamatforma (nenoteiksme).</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto publicistikas, daiļliteratūras, folkloras tekstu, karti, ceļazīmi, norādi, filmas fragmentu; • veido informācijas novērtējumu, stāstījumu. 	

Temata apguves norise

Informācijas ieguve, lai orientētos svešā vietā Vizuālā informācija; buklets, karte, elektroniskā informācija	<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot prātavētru, veido domu karti – novērtē paņēmienus, kā orientēties svešās vietās, atlasa rakstveida un vizuālo informāciju, kuru var izmantot šajā nolūkā. • Pārrunā, kāda nozīme ir rakstveida un vizuālajai informācijai, bukletiem, kartēm un elektroniskajiem rīkiem, lai atrastu ceļu, un kāda nozīme ir individuālajām spējām, prasmēm, interesēm.
Darbības vārds un tā pamatforma Darbības vārdu loma teksta saturā atklāsmē. Darbības vārdu pareizrakstība	<ul style="list-style-type: none"> • Atrod leksikogrāfiskajos materiālos skaidrojumu, ko nozīmē vārds <i>vadātājs</i> un <i>apmaldīties</i> tiešā un pārnestā nozīmē un frazeologisms <i>vadātājs piemeties</i>. • Lasa vienkāršus folkloras un daiļliteratūras tekstus, kuros personāži apmaldās un atrod ceļu; novērtē, kas tiem palīdz atrast ceļu. • Pēta lasītajos tekstos lietotos darbības vārdus. • Izmanto dažādus darbības vārdus, lai atstāstītu folkloras un daiļliteratūras tekstos attēlotās situācijas. • Veido stāstījumu par lasītajos tekstos tēlotajām situācijām. • Apgūst darbības vārdu pareizrakstību.
Mācību plāna izveide Plāna iecere, izveide un novērtējums	<ul style="list-style-type: none"> • Izsaka vēlmes un ierosinājumus, ko un kā vēlētos mācīties latviešu valodā 7. klasē, pievēršot uzmanību mērķim, tematiem, tekstu izvēlei, aktivitātēm un stratēģijām, vērtēšanas kritērijiem. • Kopā ar skolotāju veido mācību plānu par latviešu valodas mācīšanos 7. klasē; individuāli papildina to ar tematiem, kas svarīgi tikai atsevišķiem skolēniem.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Ģeogrāfija	Karšu lasīšana.
Literatūra	Ticējumi, tautas pasakas, daiļliteratūras teksti.

Metodiskais komentārs

Temats “Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot” ir ievads un ceļa izveide mācībām 7. klasē. Temata ietvaros jāapgūst darbības vārdu lietošana un pareizrakstība, katram skolēnam individuāli izstrādājamas atgādnēs, kas tieši viņam palīdzēs labāk atcerēties un apgūt attiecīgo valodas jautājumu.

Apgūstot tematu, tiek veicināta kritiskā domāšana – skolēniem ar skolotāja palīdzību jāizstrādā plāns, kā apgūt latviešu valodu 7. klasē, tādējādi skolēni tiek mudināti uz pašva-dītu mācīšanos. Tiek pilnveidotas skolēnu sadarbības prasmes, jo daļu uzdevumu ieteicams veikt mācību grupās.

<p>7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot</p> <p>Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?</p>	<p>7.2. Es, mani draugi un draugu draugi</p> <p>Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves?</p> <p>Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?</p>	<p>7.3. Vārda spēks</p> <p>Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā?</p> <p>Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?</p>	<p>7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās</p> <p>Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?</p>	<p>7.5. Avižu un žurnālu valoda</p> <p>Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?</p>	<p>7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos</p> <p>Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?</p>
---	--	--	---	---	---

7.2. Es, mani draugi un draugu draugi. Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves? Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 16 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Izkopt prasmi uzdot daudzveidīgus jautājumus, apkopot informāciju, piedalīties sarunās un diskusijās.
- Veidot prasmi rakstīt neformāla rakstura tekstus.

- Noskaidrot, kas kopīgs un kas atšķirīgs saliktam sakārtotam un saliktam pakārtotam teikumam, novērtēt to lietojumu dažādās situācijās un tekstos.
- Veidot saliktus teikumus atbilstoši tematam un mērķim.
- Nostiprināt zināšanas par skaitļa vārdiem un pilnveidot prasmi tos pareizi lietot.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Mēs sazināties, lai paustu savas emocijas un veidotu attiecības. Neformāla vēstule ir veids, kā nodot citiem būtisku personisku informāciju. (V.Li.1.) • Saziņā tiek izmantoti gan vienkārši, gan salikti teikumi, lai precizāk izteiktu domu. (V.Li.3.) • Saliktā teikumā ir vismaz divas daļas. Saliktā sakārtotā teikumā tās ir vienādi nozīmīgas, saliktā pakārtotā teikumā ir virsteikums – patstāvīgā daļa – un palīgteikums – atkarīgā daļa, kas paskaidro virsteikumu vai citu palīgteikumu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piedalās un mācās veidot mērķtiecīgu sarunu, jautājot un precīzi atbildot. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raksta neformālu vēstuli. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atšķir saliktu sakārtotu un saliktu pakārtotu teikumu. • Pareizi lieto pieturzīmes saliktā sakārtotā un saliktā pakārtotā teikumā.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās diskusijā, spēj saprasties ar atšķirīgu viedokļu paudējiem. Veido saziņas situācijai atbilstošu runu. (VL.9.1.1.5.) • Raksturo literāro tēlu emocijas, iemeslus, kas tās ir radījuši. Pamato savu viedokli. (VL.9.1.1.7.) • Novērtē teksta uzbūvi un savdabīgus struktūras elementus. Raksta ar personīgo pieredzi un izdomu, fantāziju saistītus tekstus. (VL.9.2.1.4.) • Veido tekstu, izmantojot vienkāršus un saliktus teikumus. (VL.9.3.1.7.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas, pamato interpunkcijas zīmju lietošanu. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu pieklājīgi izturēties diskusiju laikā, uz klausīt un objektīvi novērtēt dažādus viedokļus, skaidri un korekti izteikt savus argumentus, iebildumus vai kritiku. (Tikumi – gudrība, tolerance, savaldība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem runātās valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: neformāla vēstule, salikts sakārtots teikums, salikts pakārtots teikums.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto daiļliteratūras tekstu, informatīvu tekstu, filmas fragmentu; • veido secinājumus, neformālu vēstuli, kopsavilkumu. 	

Temata apguves norise

Skaitļi un fakti tekstā Skaitļa vārdi, to lietojums un pareizrakstība	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā viedokļus par draudzību virtuālajā vidē; noskaidro, kas kopīgs un kas atšķirīgs draudzībai reālajā dzīvē un internetā; novērtē, kādi noteikumi jāievēro, draudzējoties attālināti. • Analizē, kāda informācija tiek izteikta sociālajos tīklos, izmantojot skaitļa vārdus. • Nostiprina zināšanas par skaitļa vārdiem, to lietojumu un pareizrakstību. • Atbilstoši savām interesēm izpēta skaitļa vārdu lietojumu tekstos (dažādu mācību priekšmetu grāmatās, žurnālu, avižu publikācijās, internetvidē).
Paša veidots darba lapas Saliktu teikumu uzbūve, funkcionalitāte; pieturzīmju lietojums	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūst salikta sakārtota un salikta pakārtota teikuma uzbūvi un funkcionalitāti (nozīmi domu izteikšanā). • Pievērš uzmanību sakārtojuma saikļiem un pakārtojuma vārdiem, bezsaikļa saistījumam; pilnveido prasmi likt pieturzīmes. • Veido darba lapas, uzdevumu kopas ar atbildēm par saliktu teikumu; izvēlas tekstus ar saliktiem teikumiem; vienojas ar skolotāju par uzdevumu veidiem. • Pārrunā klasē, cik viegli ir veidot mācību resursus un kāds ir skolēnu guvums, veidojot tos.
Kā raksturot draudzību? Saliktu teikumu iesaiste tekstā. Secinājumi	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa vienkāršus daiļliteratūras tekstus, skatās filmu fragmentus, analizē teātra izrādes, kurās tēlota draudzība dažādos laikos. • Iesaka klasesbiedriem grāmatas, filmas vai teātra izrādes, kuras vērts iepazīt. • Izsaka viedokli par draudzību, tās izpausmi un atšķirībām dažādos vēstures laikposmos. • Raksta atbildes uz jautājumiem, par kuriem iepriekš vienojušies klasē, izmantojot saliktus sakārtotus teikumus un saliktus pakārtotus teikumus.

Rakstu draugam vēstuli Neformāla vēstule; e-vēstule. Vēstules uzbūve un valodas īpatnības	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā klasē jautājumus par privātu vēstuli, tās saturu, veidošanu un uzbūvi; lasa un novērtē piemērus. • Pievērš uzmanību neformālas vēstules izveidei (neformāla uzruna; personu un piederības vietniekvārdi, kuri jāraksta ar lielo sākuma burtu; pieklājības frāzes; pieturzīmju lietojums vēstulē, adreses pieraksts; personvārdi datīvā, rakstot adresi). • Pārrunā jautājumus, kurus drīkst atklāt un kurus nav ieteicams atklāt neformālā vēstulē. • Sadarbībā ar skolotāju izstrādā vērtēšanas kritērijus neformālai vēstulei. • Raksta neformālu vēstuli draugam papīra vai elektroniskā formātā.
No ziņu nodošanas vēstures Informācijas nodošanas veidi	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa vienkāršus populārzinātniskus tekstus par pasta vēsturi un saziņas veidiem agrāk un mūsdienās; iepazīst materiālus tīmeklī par ziņu nodošanas veidiem – vēstulēm, telegrammām, ielūgumiem – un adreses pierakstu. • Salīdzina informācijas nodošanas veidus agrāk un mūsdienās, akcentējot to kopīgās un atšķirīgās pazīmes.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Latvijas un pasaules vēsture	Pusaudžu/jauniešu sociālā dzīve atšķirīgos vēstures laikposmos. Pasta pakalpojumi cauri laikiem.
-------------------------------------	--

Metodiskais komentārs

Apgūstot 2. tematu, skolēniem jāveido izpratne par saliktu sakārtotu un saliktu pakārtotu teikumu, to kopīgajām un atšķirīgajām pazīmēm un pieturzīmju lietojumu. Skolēni tiek mudināti veidot darba lapas, uzdevumu kopas, lai apgūtu interpunkciju saliktā teikumā. Ieteicams veidot arī atgādni par to, kādas darbības veicamas, lai saliktā teikumā pareizi lietotu pieturzīmes. Saliktus teikumus paredzēts analizēt daudzveidīgos tekstos.

Otrs būtisks jautājums ir neformālas vēstules rakstīšana, pievēršot uzmanību vēstules izveides nosacījumiem gan papīra formātā, gan e-vidē, un arī par to ieteicams veidot atgādni. Apgūstot citus vēstuļu veidus (motivācijas vēstule, ieteikuma vēstule, vēstule nosacītam adresātam), būs iespējams izcelt būtiskās pazīmes, kas kopīgas visiem vēstuļu veidiem.

<p>7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot</p> <p>Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?</p>	<p>7.2. Es, mani draugi un draugu draugi</p> <p>Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves?</p> <p>Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?</p>	<p>7.3. Vārda spēks</p> <p>Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā?</p> <p>Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?</p>	<p>7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās</p> <p>Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?</p>	<p>7.5. Avīžu un žurnālu valoda</p> <p>Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?</p>	<p>7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos</p> <p>Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?</p>
---	--	--	---	---	---

7.3. Vārda spēks. Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā? Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 16 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Novērtēt valodas līdzekļu izvēli tekstos.
- Pilnveidot zināšanas par vārdu daudznozīmību un izmantošanu dažādos formālas un neformālas saziņas tekstos.

- Mērķtiecīgi izmantot darbības vārdus savu tekstu radīšanā. Nostiprināt zināšanas par teikumu iedalījumu pēc izteikuma mērķa. Pilnveidot prasmi savos tekstos iekļaut vienlīdzīgus teikuma locekļus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Formālā un neformālā saziņā izmanto atšķirīgus valodas līdzekļus, lai katrā no saziņas veidiem sasniegtu noteiktu mērķi. (V.Li.1.) • Darbības vārdam tekstā iespējams noteikt personu un skaitli. (V.Li.3.) • Vārdi var būt daudznozīmīgi, un katrai saziņas situācijai jāpiemēro atbilstošākie, kontekstā iederīgākie un precīzākie. (V.Li.1.) • Lai kļūtu par prasmīgu valodas lietotāju, jāpārcējas domāt un runāt par savu tekstu veidošanas paradumiem. 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novērtē atšķirības formālā un neformālā saziņā un izmanto savas prasmes, īstenojot formālo un neformālo saziņu. • Izsaka savas un apkopo citu domas par kādu jautājumu vai tekstu, salīdzina tās un sistematizē. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raksta viedokli jeb īso rakstu, paužot tajā savus uzskatus un salīdzinot tos ar citu uzskatiem. • Raksta konspektu, izceļot svarīgāko tekstā. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot noteikt tekstā darbības vārda personu un skaitli.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasa satura, uzbūves un žanru ziņā atšķirīgus tekstus. (VL.9.1.1.3.) • Izmanto atslēgvārdu noteikšanas paņēmienus, lai novērtētu tekstu un tā galveno domu. Salīdzina savu viedokli ar citu viedokli un veido secinājumus. (VL.9.2.1.1.) • Izprot un lieto formālai un neformālai situācijai atbilstošu leksiku, izvēloties precīzākus vārdus. (VL.9.3.1.2.) • Lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas rakstveida tekstā. Ar palīdzību nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas. (VL.9.3.1.6.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas. Pamato interpunkcijas zīmju lietojumu savā un citu tekstā. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā. (Tikumi – laipnība, tolerance, solidaritāte; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas runā un rakstos. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, darba tīkums) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem runātās valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
<p>Jēdzieni: citāts, darbības vārda personas, darbības vārda laiki, teikumu iedalījums pēc izteikuma mērķa.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto ticējumu, sakāmvārdu, parunu, tautas pasaku, repa dziesmas tekstu, grafiti tekstu, īso rakstu jeb viedokli; • veido konspektu, īso rakstu jeb viedokli. 	

Temata apguves norise

<p>Labie vārdi</p> <p>Kā izteikt uzslavu un iekļaut citātos īsajā rakstā?</p> <p>Īsā raksta strukturēšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizē un vērtē daudzveidīgus valodas līdzekļus uzslavas izteikšanai: <ul style="list-style-type: none"> – kādu uzslavu skolēni gribētu saņemt; – kādas uzslavas viņi veltī citiem; – kas visbiežāk izsaka uzslavas; – kādus vārdus izmanto uzslavu izteikšanai; – vai uzslavas biežāk tiek izteiktas mutiski (latviešu zīmju valodā) vai rakstiski; – kādas uzslavas negribētu saņemt. • Analizējot piemērus, pārrunā klasē, kāda nozīme, izsakot uzslavas, ir daudznozīmīgiem vārdiem, vārdu tiešajai un pārnestajai nozīmei. • Analizē sasveicināšanās un atvaidīšanās frāzes dažādās valodās, kādi valodas līdzekļi tiek izmantoti simpātiju un antipātiju izteikšanai. • Lasa sakāmvārdus, parunas, aforismus par uzslavām, komplimentiem, rakstura iezīmēm; diskutē par izteiktajām atziņām. • Mācās rakstīt īso rakstu (viedokli) – īsi, strukturēti izteikt savas domas un pamatot tās ar citātu. • Apgūst, kā likt pieturzīmes teikumos ar citātu. • Veido atgādni par interpunkcijas nosacījumiem teikumos ar citātu. • Raksta īso rakstu (viedokli) par kādu aforismu. • Savstarpēji vērtē uzrakstīto; pēc klasesbiedru ieteikuma pilnveido to.
--	--

Labā pierunāšana Darbības vārdu pareizrakstība	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa, salīdzina un raksturo ticējumus, sakāmvārdus un parunas par laiku, darbu, attiecībām. • Nosaka folkloras tekstos darbības vārdus. • Raksta sev zināmos ticējumus. • Veido atgādni par darbības vārda formām, kuru pareizrakstībai jāpievērš uzmanība. • Mācās noteikt darbības vārda personu un skaitli.
Ko stāsta mums repa dziesmas un grafi teksti? Valoda īpatnības neformālā saziņā	<ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību analizē repa dziesmās un grafi tekstos saturu un izmantotos valodas līdzekļus. • Nosaka tekstos darbības vārdus, pievērš uzmanību atkāpēm no literārās valodas normām. • Mācās atšķirt formālu un neformālu saziņas valodu; pārrunā klasē jautājumus par neformālas saziņas iederību konkrētā situācijā. • Lasa tekstu par grafi uzrakstiem. • Mācās veidot konspektu, izceļot atslēgvārdus. • Novērtē teksta lasīšanas procesu, uzbūvi, vizuālās informācijas nozīmi teksta uztverē. • Pārrunā klasē konspektēšanas procesu, veido ieteikumus veiksmīgai konspekta rakstīšanai. • Novērtē, kā mainījies viedoklis par grafi pēc informatīvā teksta iepazīšanas.
Vārdi pasakās un buramvārdi Pavēles izteikšana rosinājuma teikumā	<ul style="list-style-type: none"> • Pievērš uzmanību valodas līdzekļiem latviešu tautas pasakās, buramvārdos un ticējumos. • Novērtē buramvārdu adresātu un mērķi. • Atrod folkloras tekstos darbības vārdus pavēles formā. • Saskata tekstā rosinājuma teikumus, kuros ir izteikta pavēle. • Veido pārskatu (atgādni) par teikumu veidiem pēc izteikuma mērķa.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Aforismi, ticējumi, sakāmvārdi, parunas, buramvārdi, teikas, tautas pasakas.
Māksla	Grafi zīmējumi un stilizēti teksti; idejas vizualizācija.

Metodiskais komentārs

Apgūstot 3. tematu, skolēniem ieteicams veidot atgādni par teikumiem pēc izteikuma mērķa. Stundā tiek mācīts, kādus valodas līdzekļus izmanto neformālā un formālā saziņā, lai diferencētu to izvēli atbilstoši situācijai. Skolēni mācās rakstīt īso rakstu jeb viedokli, un tam vēlams kopīgi izstrādāt rakstīšanas nosacījumus un vērtēšanas kritērijus, kas izmantojami arī turpmākajā mācību procesā.

Uzmanība veltāma arī tekstpratības jautājumiem, jo skolēni mācās konspektēt tekstu, atrast tajā svarīgāko informāciju, būtiskākos jēdzienus, skaidrot nezināmos vārdus. Skolēniem ir svarīgi apzināties, ka prasme konspektēt tekstu nepieciešama arī citos mācību priekšmetos. Tāpēc skolēniem vajadzētu analizēt konspekta veidošanas procesu, kopīgi izstrādāt principus, kā rakstāms konspekts.

7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?	7.2. Es, mani draugi un draugu draugi Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves? Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?	7.3. Vārda spēks Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā? Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?	7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?	7.5. Avīžu un žurnālu valoda Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?	7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?
--	---	---	--	--	--

7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās. Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Rakstīt dažādu tipu un veidu tekstus, to skaitā lietišķos rakstus, izmantojot digitālos rīkus un iespēju dalīties ar tiem tīmeklī.

- Nostiprināt zināšanas par dažādu zīmju lietojumu elektroniskajos tekstos, to skaitā lielos un mazos burtus.
- Veidot izpratni par darbības vārda gramatiskajiem laikiem.
- Pilnveidot kritiskās lasīšanas un citu teksta apstrādes veidu prasmes, izvēloties sev noderīgus un ticamus informācijas avotus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Dažādi teksti ir mums pieejami, lai tos, mērķtiecīgi meklējot un kritiski izvērtējot, izmantotu savu tekstu radīšanas vai tīklošanās (to skaitā dalīšanās) nolūkā. (V.Li.1.) Sociālie tīkli var būt vērtīgs resurss un ērts rīks, lai meklētu informāciju, dalītos tajā, veidotu savu digitālo identitāti un izzinātu citas. (V.Li.1.) Darbības vārda lietošana tagadnē, pagātnē un nākotnē apliecina spēju saskatīt darbību dažādos laikos. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> Meklē, analizē, salīdzina un izvērtē tekstus, lai izprastu to struktūru, raksturīgās valodas īpatnības un mērķauditoriju. Paša radītu tekstu salīdzina ar paraugu, novērtē pēc kritērijiem, meklē un iegūst atgriezenisko saiti. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> Veido tekstu digitālajā vidē. Raksta lietišķos rakstus. Raksta tekstu atbilstoši mērķim, ievēro formas nosacījumus un valodas īpatnības teksteidē. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> Savos tekstos lieto saliktos nosaukumus un vietvārdus atbilstoši valodas normām un izskaidro lielo vai mazo burtu lietojumu. Izprot darbības vārda lietojumu tagadnē, pagātnē un nākotnē.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Ar izpratni lasa saturu, uzbūves un žanra ziņā atšķirīgus tekstus. Skaidro tekstu, novērtē savu izpratni. (VL.9.1.1.3.) • Pielāgo rakstu darbu saturu, uzbūvi un apjomu atkarībā no saziņas veida mutvārdos vai rakstu formā, arī e-saziņā. (VL.9.1.1.6.) • Raksta lietīškos rakstus, arī digitālā formā un e-vidē. (VL.9.2.1.5.) • Ar palīdzību plāno un veido strukturētu un saturīgu mutvārdu runu. (VL.9.2.1.8.) • Izprot valodas spēles ikdienas valodā, arī plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos. (VL.9.3.1.3.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Iespēju robežās izmanto pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. (VL.9.3.1.4.) • Lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas runā vai rakstveida tekstā. Ar palīdzību nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas. (VL.9.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu apzināties teksta veidošanu kā ilgstošu, secīgu un rūpīgu darba procesu. (Tikumi – centība, gudrība; vērtības – darba tikums) • Veido ieradumu lasīt literāros darbus un aizgūt no tiem ierosmi savas valodas attīstībai. (Tikumi – centība, gudrība; vērtības – kultūra, latviešu valoda)
Jēdzieni: saīsinājums, darbības vārda laiki, vizītkarte, lietīšķie raksti.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto lietīškos rakstus, ceļojumu aprakstus, vizītkartes; • veido afišu, reklāmu, sludinājumu, vizītkarti. 	

Temata apguves norise

Kas ir vizītkarte? Informācijas izkārtojums vizītkartē. Lielo burtu lietojums saliktajos nosaukumos un vietvārdos	<ul style="list-style-type: none"> • Noskaidro vārda <i>vizītkarte</i> nozīmi. • Izzvērtē tradicionālās vizītkartes, pievēršot uzmanību lielo sākumburtu lietojumam saliktos nosaukumos, informācijas izvietojumam, krāsām un vizuāliem izcēlumiem. • Noskaidro, kas ir cilvēka, iestādes, uzņēmuma, pilsētas, valsts vizītkarte; pēta to profilus sociālajos tīklos, tīmekļvietnes, tūrisma bukletus un citus materiālus. • Noskaidro, kas veido labu vizītkarti, kādas valodas īpatnības raksturīgas šiem tekstiem. • Veido reāla vai iedomāta jauniešu centra vizītkarti, ievērojot ortogrāfijas un interpunkcijas nosacījumus; pievērš uzmanību, kādu iespaidu rada vizītkartes vizuālais risinājums (burtu forma, simboli, krāsas). • Sarīko vizītkaršu izstādi; novērtē savu veikumu.
Digitālā vizītkarte Kādus valodas un grafiskos līdzekļus izmantot, veidojot digitālo vizītkarti?	<ul style="list-style-type: none"> • Izzvērtē populāru cilvēku digitālās vizītkartes – sociālo tīklu profilus. • Novērtē valodas lietojumu, pārrunā klasē jautājumus par privāto informāciju sociālajos tīklos, personas datu drošību (to, ko nav vēlams publiskot). • Atkārto, kādi valodas līdzekļi padara tekstu interesantu (piemēram, mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi, frazeoloģiski izteicieni). • Veido interesantu stāstījumu par sevi vai kādu būtisku notikumu savā dzīvē, kombinējot valodas līdzekļus ar foto vai videogaleriju. • Uzstājas ar stāstījumu klasē. • Kopīgi novērtē, kas stāstījumus padara interesantus, prātā paliekošus.

<p>Dalīšanās ar informāciju</p> <p>Informācija sociālajos tīklos, tās vērtējums. Kā rakstīt lietišķos rakstus?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā klasē, kurām tīmekļvietnēm, publiskajiem profiliem sociālajos tīklos seko un kāpēc to dara. • Novērtē, kā tīmekļvietnes un tekstus, kuriem seko, var grupēt (tematika, mērķis, skatīšanās biežums). • Pārrunā klasē, kuras draugu ieteiktās lapas lasa, skatās, klausās, saglabā, pārsūta, pēc kādiem principiem izvēlas to darīt un kādu informāciju nelasa, bloķē, dzēš. • Kopīgi veido kritēriju sarakstus, kā izvērtēt informāciju sociālajos tīklos; kā izvēlēties, kuri teksti sociālajos tīklos ir interesanti, uzticami, noderīgi; kurus tekstus izvēlas atlasīt, pārsūtīt, dalīties. • Izvērtē lietišķos rakstus sociālajos tīklos – afišas, reklāmu, sludinājumus – un valodas lietojumu tajos; pievērš uzmanību darbības vārdu lietojumam lietišķajos rakstos. • Veido lietišķo rakstu piemēru publiskošanai sociālajos tīklos, ievērojot ortogrāfijas un interpunkcijas nosacījumus; pievērš uzmanību, izvērtē lielo sākumburtu lietojumu īpašvārdos, arī saliktos nosaukumos. • Kopīgi izstrādā kritērijus, kā vērtēt izveidotos lietišķo rakstu piemērus.
<p>Teksta veidošana digitālajā vidē</p> <p>Rakstīšanas un tekstveides īpatnības digitālajā saziņā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa ceļojuma aprakstus tīmeklī. • Analizē, kas piesaista uzmanību ceļojuma aprakstos, kāda ir tekstu kompozīcija, kādi valodas līdzekļi izmantoti, kā atklājas autoru individuālais stils. • Izsaka savu vērtējumu, kurā atklāj, kas raksturīgs ceļojuma aprakstam. • Raksta savu ceļojuma aprakstu. • Pārrunā klasē uzrakstīto; pilnveido, uzlabo savu tekstu pēc klasesbiedru ieteikumiem. • Dalās ar savu ceļojuma aprakstu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra; ģeogrāfija	Ceļojumu apraksti.
Datorika	Tekstu veidošana digitālajā vidē.

Metodiskais komentārs

4. temats piedāvā skolēniem iepazīt aspektus, kas saistīti ar valodas funkcionēšanu sociālajos tīklos digitālajā vidē. Skolēni tiek pamudināti paust savu attieksmi pret informācijas kvalitāti sociālajos tīklos, novērtēt un veidot savu digitālo identitāti, pievērst uzmanību

valodas līdzekļiem, kuri iedarbīgi piesaista lasītāju. Skolēniem būtiski saprast, ka tīmeklī publicētam tekstam ir daudz vairāk lasītāju nekā ar roku rakstītam tekstam mācību procesā, līdz ar to kritiski jāizvērtē gan tekstu saturs, gan valoda.

Vērtējot tekstus sociālajos tīklos un veidojot savus tekstus, akcentējama darbības vārdu nozīme. Analizējot tekstus un lietišķos rakstus (afišu, reklāmu, sludinājumu) sociālajos tīklos, kā arī rakstot tekstus un lietišķos rakstus sociālajiem tīkliem, jāpievērš uzmanība lielo sākumburtu lietojumam īpašvārdos un saliktos nosaukumos, saīsinājumu un datuma pareizam pierakstam, kā arī teksta vizuālajam izkārtojumam.

Apgūstot tematu, skolēni raksta vairākus rakstu darbus – veido interesantu stāstu par sevi, ceļojuma aprakstu, to papildinot un kombinējot ar fotogrāfijām vai videofilmām. Kopīgi jāizstrādā darbu vērtēšanas kritēriji atbilstoši publiskošanas veidam.

<p>7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot</p> <p>Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?</p>	<p>7.2. Es, mani draugi un draugu draugi</p> <p>Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves? Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?</p>	<p>7.3. Vārda spēks</p> <p>Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā? Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?</p>	<p>7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās</p> <p>Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?</p>	<p>7.5. Avīžu un žurnālu valoda</p> <p>Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?</p>	<p>7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos</p> <p>Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?</p>
---	---	---	---	---	---

7.5. Avīžu un žurnālu valoda. Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 16 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Salīdzināt dažādu laika posmu preses izdevumus un saskatīt, raksturot atšķirības to valodā. Pilnveidot prasmi strādāt ar informāciju.
- Nostiprināt prasmes gadskaitļu un salikto nosaukumu pareizrakstībā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Ar preses izdevuma nosaukumu un tekstu virsrakstiem tā veidotāji cenšas pievērst uzmanību. (V.Li.1.) • Preses izdevumu nosaukumu rakstībā jāievēro noteikti nosacījumi. (V.Li.3.) • Preses izdevumu valoda atšķiras dažādos vēstures laikposmos. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meklē un atrod informāciju presē. • Salīdzina dažādus preses izdevumus un to sniegto informāciju, lai izteiktu viedokli un veidotu secinājumus. • Izmanto vārdnīcās atrodamo informāciju. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido stāstījumu par noteiktu tematu atbilstoši nosacījumiem. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt lielo sākumburtu lietojumu periodisko izdevumu nosaukumos; prot pareizi lietot lielos sākumburtus avīžu un žurnālu nosaukumos. • Prot pareizi lietot gadskaitļus.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasa satura, uzbūves un žanra ziņā atšķirīgus tekstus. Salīdzina izlasīto ar iepriekš zināmo, nosaka, kādas pārdomas izlasītais teksts ir radījis. Izsaka viedokli par izlasītā teksta noderīgumu un turpmākajām izmantošanas iespējām. (VL.9.1.1.3.) • Salīdzina vairākus informācijas avotus, izvēlas ticamākos, pamato savu izvēli. (VL.9.1.1.9.) • Ar palīdzību plāno tekstu, organizē teksta plānošanas procesu, izvēloties sev piemērotu ideju. Reflektē un izvērtē to, apspriežoties par teksta saturu un uzbūvi ar citiem. (VL.9.2.1.3.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Iespēju robežās izmanto pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. (VL.9.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veidot ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums)
<p>Jēdzieni: prese, pēdiņas, vārdnīca, avīze, laikraksts, žurnāls.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto vārdnīcu, publicistikas tekstu; • veido vārdnīcu, stāstījumu, secinājumus, idejas pieteikumu. 	

Temata apguves norise

<p>Vārdnīcas, to izmantošana Vārda nozīmes skaidrošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atrod informāciju skaidrojošajā un svešvārdu vārdnīcā par vārdiem <i>avīze, laikraksts, žurnāls</i> un noskaidro to nozīmi. • Veido savas jēdzienu definīcijas.
<p>Informācijas apkopošana Lielo sākumburtu lietojums periodiskajos izdevumos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido kopsavilkumu par to, kādus periodiskos izdevumus zina un kā tos var grupēt: <ul style="list-style-type: none"> – pagasta, novada, reģionālie, nacionālie izdevumi; – žurnālu iedalījums atbilstoši tematikai un mērķauditorijai; – pēc abonēšanas un pārdošanas datiem populārākie preses izdevumi; – avīzes drukātā un elektroniskā formātā. • Prot novērtēt lielo sākumburtu lietojumu periodisko izdevumu nosaukumos. • Prot pareizi lietot lielos sākumburtus, rakstot avīžu un žurnālu nosaukumus.

Stāstījuma veidošana Informācijas sistematizēšana tekstā	<ul style="list-style-type: none"> Noskaidro informāciju par pirmajiem un nozīmīgākajiem preses izdevumiem latviešu valodā. Veido stāstījumu par noteikta laikposma preses izdevumiem, pievēršot uzmanību gadskaitļu pierakstam; stāstījumā iekļauj informāciju par: <ul style="list-style-type: none"> preses izdevumu nosaukumiem; iznākšanas laiku; tematiku, rubrikām; virsrakstiem, kas pievērš lasītāju uzmanību; par tekstu žanriem (sludinājums, reklāma, raksti, pateicības, sūdzības); vizuālo noformējumu; tirāžu; izdevēju, izdošanas vietu; numura cenu.
Valodas īpatnības laikrakstos Dažādu vārdšķiru vārdu lietojums laikrakstu tekstos. Neparasto vārdu vārdnīca	<ul style="list-style-type: none"> Pēta noteikta laikposma periodisko izdevumu tekstu žanrus un valodas līdzekļus. Veido vārdnīcu ar neparastiem dažādu vārdšķiru vārdiem; vienojas klasē par informāciju, kura jāiekļauj vārdnīcas priekšvārdā; par šķirkļu skaitu vārdnīcā; vārdnīcas šķirkļa uzbūvi un nosacījumiem, kuri jāievēro. Mācās rakstīt secinājumus par paveikto, iepazīstot noteikta laikposma periodiskos izdevumus.
Mans periodiskais izdevums Idejas pieteikums savam periodiskajam izdevumam	<ul style="list-style-type: none"> Ar palīdzību raksta idejas pieteikumu individuāli vai mācību grupā, kādu periodisko izdevumu gribētu veidot un izdot. Klasē kopīgi vienojas par kritērijiem, kāda informācija jāietver idejas pieteikumā (periodiskā izdevuma nosaukums, tā izvēles pamatojums, mērķauditorija, iznākšanas biežums, drukāts vai elektronisks formāts, tematika, rakstu veidi, autoru loks, ar ko iecerētais periodiskais izdevums atšķirsies no citiem utt.). Uzstājas klasē ar savas idejas pieteikumu. Kopīgi izvēlas interesantāko, pārdomātāko idejas pieteikumu un individuāli vai mācību grupā veido izvēlēto periodisko izdevumu. Salīdzina individuāli vai mācību grupās izveidoto periodisko izdevumu versijas.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Latvijas un pasaules vēsture	Ziņas un aktualitātes dažādos laikos. Preses izdevumi Latvijā.
------------------------------	--

Metodiskais komentārs

Temats akcentē valodas izpausmes veidus avīzēs un žurnālos dažādos vēstures laikposmos. No valodas viedokļa uzmanība pievēršama īpatnībām avīžu un žurnālu nosaukumu

rakstībā – ar lielo sākumburtu jāraksta patstāvīgie vārdi. Ir jāpārrunā arī jautājums, kuri no šobrīd iznākošajiem preses izdevumiem savā nosaukumā lieto tikai mazos burtus un kā rīkoties, pierakstot šo preses izdevumu nosaukumus.

Jēdzienu *avīze*, *laikraksts*, *žurnāls* izpētei no dažādiem aspektiem var izmantot skaidrojošo un svešvārdu vārdnīcu.

Iepazīstot kāda noteikta laikposma periodiskos izdevumus, skolēni veido nepazīstamo vārdu vārdnīcu, iepriekš vienojoties par informāciju, kāda jāiekļauj šķirklī, vārdnīcas uzbūvi un apjomu. Skolēni piedalās vārdnīcas izveides nosacījumu un vērtēšanas kritēriju izstrādē. Temata noslēgumā, kad dažādu laiku periodiskie izdevumi iepazīti no vairākiem viedokļiem, skolēni prezentē savu ideju – kādu periodisko izdevumu vēlētos veidot un izdot, līdz ar to tiek veicināta viņu jaunrade un sadarbības spējas.

<p>7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot</p> <p>Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?</p>	<p>7.2. Es, mani draugi un draugu draugi</p> <p>Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves? Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?</p>	<p>7.3. Vārda spēks</p> <p>Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā? Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?</p>	<p>7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās</p> <p>Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?</p>	<p>7.5. Avīžu un žurnālu valoda</p> <p>Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?</p>	<p>7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos</p> <p>Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?</p>
---	---	---	---	---	---

7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos. Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 16 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

- Mācīties detalizēti lasīt un skaidrot tekstu.
- Nostiprināt zināšanas par īpašvārdu pareizrakstību un salīdzinājuma konstrukcijām ar īpašības vārdiem.

Temata pārskats

- Veidot izpratni par valodu apkārtējā vidē – uzņēmumu, ielu nosaukumiem – un valodas pārmaiņu cēloņiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Valoda apkārtējā vidē mainās vēsturisku, politisku, ekonomisku iemeslu dēļ. (V.Li.1.) • Izvēloties nosaukumu uzņēmumam, tam jābūt atbilstošam latviešu valodas normām. (V.Li.3.) • Valodas lietojumā ir gan likumi, gan to pārkāpumi. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iegūst informāciju no dažādiem informācijas avotiem, salīdzina to. • Apkopo un novērtē informāciju. • Iesaistās diskusijā, pamatojot viedokli ar faktiem un personīgo pieredzi. • Izvēlas stratēģiju, kā detalizēti lasīt tekstu, to pārrunāt un analizēt. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās rakstīt konspektu, īso stāstu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt citvalodu nosaukumu atveidi latviešu valodā. • Skaidro vārddarināšanas principus, ortogrāfisko un grafisko līdzekļu izmantojumu nosaukumos.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Skatoties informatīvus raidījumus, saprot un izvērtē informāciju. (VL.9.1.1.2.) • Lasa satura, uzbūves un žanra ziņā atšķirīgus tekstus, saskatot valodas lietojuma būtiskākās īpatnības. Skaidro tekstu, novērtē savu izpratni. Salīdzina izlasīto ar iepriekš zināmo, nosaka, kādas pārdomas izlasītais teksts ir radījis. (VL.9.1.1.3.) • Izmanto atslēgvārdu noteikšanas paņēmienus. Salīdzina savu viedokli ar citu viedokli un veido secinājumus. (VL.9.2.1.1.) • Izmanto rakstzīmju sistēmu atbilstoši saziņas situācijai. (VL.9.2.1.6.) • Izprot valodas spēles ikdienas valodā, arī plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos. (VL.9.3.1.3.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. (VL.9.3.1.4.) • Ar palīdzību izmanto latviešu valodas vārddarināšanas paņēmienus, veidojot arī jaunvārdus. (VL.9.3.1.5.) • Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas noteikta mērķa un efekta radīšanai rakstiskā tekstā. Patstāvīgi/ar palīdzību nosaka vārdu piederību vārdšķirai. (VL.9.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: salikti nosaukumi, ortogrāfiskie un grafiskie līdzekļi, salīdzinājuma konstrukcijas, citvalodu nosaukumi.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto nosaukumus apkārtējā vidē, videosižetu; • veido stāstu, diskusijas kopsavilkumu, informācijas apkopojumu. 	

Temata apguves norise

Nosaukumi mūsu apkārtnē Salīdzinājuma konstrukcijas	<ul style="list-style-type: none"> • Vēro un fiksē dažādu objektu nosaukumus (kafejnīcas, veikali, darbnīcas, uzņēmumi) apkārtējā vidē; vērtē, kādas asociācijas tie izraisa. • Noskaidro, kuri objektu nosaukumi, tos pierakstot, jāliek pēdiņās. • Izsaka viedokli, kādā gadījumā nosaukumu var uzskatīt par veiksmīgu. • Izsakot vērtējumu, izmanto salīdzinājuma konstrukcijas ar īpašības vārdiem un apstākļa vārdiem; iepriekš noskaidro šo vārdšķiru atšķirības. • Apkopo informāciju par dažādu veidu nosaukumiem apkārtējā vidē; nosaka principus, kā tos grupēt, piemēram, pēc izcelsmes (latviskie un nelatviskie nosaukumi), pēc apzīmējamā objekta (veikalu, kafējnīcu u. c. nosaukumi). • Analizē, kuru vārdšķiru vārdi, ortogrāfiskie un grafiskie līdzekļi izmantoti nosaukumos (lielie/mazie burti, atsevišķu burtu izcēlums, apvienojums ar zīmējumu u. c.). • Veido fotoizstādi, kurā sistematizē semantiski un vizuāli interesantākos nosaukumus. • Izvēlas savu uzņēmuma nosaukumu un veido tā stāstu, pamatojot izvēli, uzņēmuma darbības profilu un nosaukuma piemērotību un unikalitāti.
---	--

<p>Diskusija par citvalodu nosaukumu latviskošanu Citvalodu nosaukumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fiksē citvalodu nosaukumus apkārtējā vidē. • Diskusijā formulē pretējus argumentus, izsakot viedokli, vai nepieciešams latviskot citvalodu nosaukumus un kā to darīt; vada diskusiju. • Mācās veidot diskusijas kopsavilkumu, izmantojot saliktus teikumus.
<p>Teksta detalizēta lasīšana Kā jālasa teksts?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Detalizēti lasa tekstu par ielu, uzņēmumu nosaukumiem mūsdienās un agrāk; pēta nosaukumus senās fotogrāfijās. • Veido apkopojumu, salīdzinot ar saviem vērojumiem un secinājumiem.
<p>Mūsdienu ielu vēsturiskie nosaukumi Informācijas izvērtēšana un izmantošana sava teksta izveidē</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skatās videosīžetus – ielu stāstus, lasa populārzinātniskus un publicistiskus tekstus par ielu nosaukumiem, to pārmaiņām vēstures gaitā, cēloņiem, kas radījuši nosaukumu maiņu; veic pierakstus un veido pārstāstu. • Novērtē, kā atšķiras iespiesta un vizuāla teksta uztvere, kurš informācijas izklāsta veids piemērots konkrētai situācijai. • Ar palīdzību raksta kādas ielas stāstu, iepriekš kopīgi vienojoties par ielas stāsta izveides un vērtēšanas kritērijiem, pievēršot uzmanību faktu atļasei par ielas vēsturi un mūsdienām, personifikācijas izmantojumam u. c.
<p>Valodas lietojums publiskajā telpā Valodas lietojums agrāk un tagad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Novērtē valodas lietojumu publiskajā telpā mūsdienās un agrāk; iegūst informāciju no dažādiem avotiem, aptaujā vecākus un vecvecākus par valodas lietojumu agrāk. • Izvērtē iegūto informāciju, noskaidrojot, kas ir mainījies. • Noskaidro, kas mūsdienās ir atbildīgs par valodas lietojumu publiskajā telpā, par kuriem jautājumiem ir bijušas plašas diskusijas tīmeklī. • Raksta iegūtās informācijas apkopojumu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

<p>Latvijas un pasaules vēsture</p>	<p>Apkārtējās vides iepazīšana, lasot publiskos tekstus, apskatot senas fotogrāfijas, izkārtnes; apkārtnes ēku izmantojums dažādos laikos. Ievērojamas personības.</p>
<p>Svešvalodas</p>	<p>Citvalodu nosaukumi publiskajā telpā.</p>
<p>Sociālās zinības</p>	<p>Valsts, pašvaldību, uzņēmumu, institūciju (organizāciju, biedrību) un amatpersonu komunikācijas valoda publiskajā telpā.</p>

Metodiskais komentārs

Tiek aktualizēta valodas izmantošana apkārtējā vidē. Skolēni rosināti pievērst uzmanību, kādi nosaukumi ir viņu apkārtnē, izpētīt un novērtēt tos. Uzmanība pievēršama nosaukumu semantikai, vārddarināšanas principiem, citu valodu ietekmei, vārdu cilmei nosaukumos. Apgūstot tematu, paredzēts pilnveidot skolēnu prasmi diskutēt, tāpēc ieteicams organizēt diskusiju “Vai latviskot citvalodu nosaukumus?”. Iepriekš skolēniem nepieciešams atgādināt par diskusijas nosacījumiem un kritērijiem.

Skolēni pilnveido savas prasmes detalizēti lasīt populārzinātnisku, publicistikas tekstu, veidot konspektu, tāpēc jāatsauc atmiņā, kā to dara (par jēdzieniem, svarīgākajiem vārdiem, faktiem). Tāpat skolēni raksta radošu darbu “X iela stāsta”, kurā izmanto ielas izpētes gaitā uzminātos faktus; tam kopīgi jāveido rakstīšanas nosacījumi un vērtēšanas kritēriji.

8. klase

8.1. Dzīve šeit un medijos Kāda ir mana valoda medijos?	8.2. Miers un konflikti Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?	8.3. Stiprums un vājums Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?	8.4. Vienatnē un attiecībās Kā pilnveidot tekstveides prasmes?	8.5. Valoda agrāk un tagad Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?	8.6. Krustceles un jauni ceļi Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?
---	---	---	--	---	---

8.1. Dzīve šeit un medijos. Kāda ir mana valoda medijos?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties izteikt sevi verbālos un neverbālos veidos, lai saziņa atbilstu konkrētajam adresātam un situācijai.

- Paplašināt zināšanas par sociolektu un slengu, lai nošķirtu oficiālu un neoficiālu saziņu. Pilnveidot zināšanas par dažādiem tekstu veidiem (zīmīte, dienasgrāmatas ieraksts, vēstule, īsziņa) un izteikumiem (atzinība, uzslava, iedrošinājums, vēlējums, novēlējums u. c.), lai izmantotu tos savā ikdienas valodā.
- Padziļināt zināšanas par vienkāršu un saliktu teikumu un pieturzīmju lietojumu tajos, lai uzlabotu savu rakstu darbu kvalitāti.

Sasniedzamais rezultāts

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikācijas veidu un saturu, kā arī valodas līdzekļu izvēli un lietojumu vienmēr nosaka adresāts un situācija. (V.Li.1.) • Valoda, kurā notiek komunikācija ar citiem, ir personības vizītkarte, kas veido un ietekmē saziņas partneru attiecības. (V.Li.1.) • Valodas kā pašizteiksmes līdzekļa regulārs lietojums (piemēram, dienasgrāmatas rakstīšana) pilnveido valodisko meistarību. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nošķir personiska rakstura saziņu no publiskas saziņas, pamato tās lietojumu. • Izmanto dažādus valodas līdzekļus atbilstoši saziņas mērķim. • Mācās kontrolēt savu valodas lietojumu latviešu zīmju valodā un rakstos. • Prot vienu un to pašu vēstījumu nodot dažādos veidos atbilstoši saziņas situācijai. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot veidot satura un formas ziņā dažādus neliela apjoma tekstus, piemēram, īsziņas (SMS), e-pasta vēstuli, un lietot tajos atbilstošus izteikumus. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību izprot metaforas jēdzienu, atrod metaforas literāros un informatīvos tekstos. • Prot lietot vārdu saīsinājumus.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Raksturo saziņas dalībnieku, savas un literāro tēlu emocijas, iemeslus, kas tās ir radījuši. Lieto verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus, lai paustu emocijas. Pamato savu viedokli. (VL.9.1.1.7.) • Pauž viedokli par teksta nolūku un noskaņu, personu rīcību un izjūtām, notikumu cēloņiem un sekām. Ar palīdzību raksturo autora individuālo stilu un to ietekmi uz adresātu. (VL.9.2.1.2.) • Izprot un lieto formālajai un neformālajai situācijai atbilstošu leksiku, izvēloties precīzākos vārdus. (VL.9.3.1.2.) • Ar palīdzību izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas rakstveida tekstā. (VL.9.3.1.6.) • Veido tekstu, izmantojot vienkāršus un saliktus teikumus atbilstoši savām iecerēm un teksta adresātam. (VL.9.3.1.7.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas, ar palīdzību pamato interpunkcijas zīmju lietošanu. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) • Veido ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā. (Tikumi – laipnība, tolerance, solidaritāte; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
<p>Jēdzieni: verbālā komunikācija, neverbālā komunikācija, metafora, sociolekts, slengs, dezinformācija.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto ziņas internetā, dienasgrāmatas ierakstu literārā darbā, vārdnīcu; • veido īsziņu (SMS) un e-pasta vēstuli. 	

Temata apguves norise

<p>Valoda sociālajos tīklos</p> <p>Sociolekts. Slengs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meklē informāciju par jautājumu, kāpēc cilvēki runā/raksta atšķirīgi dažādās situācijās; lasa, pasvītro atslēgvārdus; kopā ar skolotāju pārrunā radušos secinājumus. • Diskutē klasē, kā atšķiras rakstveida saziņa sociālajos medijos ar draugiem vai nepazīstamiem saziņas partneriem u. tml. • Meklē avotos un spriež klasē, kā ir sapratuši jēdzienus <i>sociolekts</i> un <i>slengs</i>. • Pēta sociolekta un slenga lietojumu sociālajos medijos un komentāros. • Izvēlas vairākus teksta paraugus ar slenga vārdiem un aizstāj tos ar literāriem vārdiem; novērtē iegūto rezultātu. • Noteiktā laikposmā pieraksta ideju vai jaunu vārdu, izteikumu, kas konkrētajā dienā lasīts; dalās ar apkopotajiem piemēriem.
<p>Personīgā dienasgrāmata</p> <p>Metafora.</p> <p>Darbības vārda lietošana laikos un personās</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skatās <i>YouTube</i> ierakstus un reflektē par to, kāpēc cilvēki raksta dienasgrāmatu. • Noskaidro dienasgrāmatas formu kā literāra darba veidu, tās priekšrocības un trūkumus. • Analizē valodas īpatnības dienasgrāmatas tekstā: vēstījumu 1. personā, teksta noskaņu un rakstītāja emocionalitāti. • Noskaidro, kas ir metafora, kāda ir tās lietojuma nozīme gan daiļliteratūrā, gan informatīvajos tekstos. • Lasa dienasgrāmatas ierakstus literāros darbos, meklē un izvērtē metaforas kā savdabīgus valodas līdzekļus pašizteiksmei. • Atkārto, kā lieto darbības vārdus, kā tie mainās laikos un personās. • Diskutē par dienasgrāmatas rakstīšanas veidiem, iespējām, glabāšanu, attieksmi pret svešu dienasgrāmatu, dalīšanos pieredzē ar dienasgrāmatā rakstīto, tostarp literārajos darbos. • Mācību grupā veido diskusijas kopsavilkumu – būtiskākās atziņas par personīgo dienasgrāmatu, tās rakstīšanas nolūku un valodas īpatnībām.
<p>Kolektīvā dienasgrāmata</p> <p>Vienkāršs un salikts teikums.</p> <p>Interpunkcija saliktos teikumos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Noskaidro prasības, kas izvirzāmas publiski pieejamam tekstam, tā saturam, formai un valodai. • Runā par kolektīvās rakstīšanas ideju un rezultātu; noskaidro, kas ir kolektīvais autors un kolektīvais lasītājs. • Salīdzina dienasgrāmatu un vēstuli – kopīgās un atšķirīgās tekstveides un valodas lietojuma īpatnības. • Ar palīdzību veido klases kolektīvo dienasgrāmatu. • Analizē kolektīvās dienasgrāmatas ierakstus no sintakses viedokļa (teikumu veidi pēc uzbūves un izteikuma mērķa, subjektīvi lietotas pieturzīmes vai citas rakstu zīmes, piemēram, emocijzīmes).
<p>Rakstveida saziņas žanri</p> <p>Zīmīte, īsziņa, vēstule. Vārdu saīsinājumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Noskaidro kopīgo un atšķirīgo zīmītei un īsziņai, akcentē teksta lakonismu kā svarīgāko pazīmi. • Atkārto no iepriekš apgūtā un noskaidro precīzas prasības oficiālas un privātas vēstules saturam, noformējumam un valodas līdzekļu lietojumam. • Pēta vēstules tekstu, saturu, uzbūvi, noformējumu utt. • Atkārto un papildina zināšanas par rakstos lietotajiem vārdu saīsinājumiem. • Noteiktā laika posmā nosūta trim vai vairākiem klasesbiedriem īsziņu ar pozitīvu saturu.

Vēstules bez vārdiem

Neverbālā komunikācija. Informācijas nodošanas iespējas rakstveidā

- legūst zināšanas par rakstveida informācijas nodošanu agrāk un tagad; par žestiem un mīmiku kā neverbālās informācijas nodošanas līdzekļiem, to nacionālo specifiku un universālo raksturu; par emocijzīmēm – neverbālās komunikācijas aizstājējiem neoficiālā rakstveida saziņā.
- Sagatavo ziņojumus par iepriekš noskaidrotajiem jautājumiem un uzstājas klasē.
- Izdomā īsu vēstījumu saviem klasesbiedriem vai skolotājam un nodod, parāda vai nosūta to trīs dažādos veidos:
  - mutvārdos (latviešu zīmju valodā), lietojot verbālos un neverbālos komunikācijas līdzekļus;
  - attēlojot, izmantojot tikai neverbālos komunikācijas līdzekļus;
  - rakstveidā, lietojot rakstzīmes un emocijzīmes.
- Izvērtē savu un klasesbiedru sniegumu.
- Veido kopsavilkumu par apgūto tematu un tā nozīmi savu zināšanu papildināšanā par saziņu ar sevi un citiem.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Literāri darbi; dienasgrāmatas.
Sociālās zinības	Saziņa sociālajos tīklos.

Metodiskais komentārs

Pēc tam kad 4. apakštemata apguves ietvaros ir pārrunātas prasības, kādam jābūt oficiālās vēstules saturam, noformējumam un valodas līdzekļu lietojumam, skolotājs var uzdot skolēniem uzrakstīt oficiālu vēstuli latviešu valodas skolotājam elektroniskā žurnāla

“E-klase” e-pastā. Teksta saturu skolēni var izvēlēties paši, piemēram, par kopīgo sadarbību un tās izvērtējumu (kas patīk, šķiet noderīgs latviešu valodas stundās, kādi būtu ieteikumi turpmākajam darbam). Skolēni var rakstīt skolotājam arī par jebkuriem jautājumiem, kurus viņi grib noskaidrot.

Skolotājs nosaka teksta apjomu un kopīgi vienojas par vēstules iesūtīšanas termiņu. Kad skolotājs vēstules ir saņēmis un izlasījis, viņš atbild uz skolēnu uzdotajiem jautājumiem, komentē, skaidro vēstulēs rakstīto, kā arī norāda uz zināšanām un prasmēm, kuras būtu pilnveidojamas, rakstot oficiālu vēstuli. Savukārt klasē skolotājs ar skolēniem pārrunā, kāpēc svarīgi prast uzrakstīt korektu vēstuli.

Tā kā elektroniskā saziņa mūsdienās kļūst aizvien aktuālāka, šādas zināšanas un prasmes skolēniem būs nepieciešamas turpmāk patstāvīgā dzīvē.

<p>8.1. Dzīve šeit un medijos Kāda ir mana valoda medijos?</p>	<p>8.2. Miers un konflikti Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?</p>	<p>8.3. Stiprums un vājums Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?</p>	<p>8.4. Vienatnē un attiecībās Kā pilnveidot tekstveides prasmes?</p>	<p>8.5. Valoda agrāk un tagad Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?</p>	<p>8.6. Krustceles un jauni ceļi Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?</p>
---	---	---	--	---	---

8.2. Miers un konflikti. Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties veidot interviju un formulēt precīzus jautājumus, lai pilnveidotu savu dialoga prasmi.
- Mācīties lietot darbības vārdus rosinājuma teikumos pavēles izteikšanai.

- Pilnveidot zināšanas par uzrunas jēdzienu un vokātīva formas veidošanu, lai kvalitatīvi iesaistītos saziņā.
- Padziļināt zināšanas par 2. personas vietniekvārdu lietojumu uzrunā rakstveidā, lai kvalitatīvi iesaistītos saziņā.
- Nostiprināt zināšanas par darbības vārda lietojumu vēlējuma izteiksmē, lai pilnveidotu savu runu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Precīzi formulēts jautājums ir tiešākais ceļš uz jaunas informācijas iegūvi. (V.Li.1.) • Pamatota uzrunas izvēle un lietojums ir viens no veiksmīgas komunikācijas priekšnoteikumiem. (V.Li.3.) • Darbības vārda formu daudzveidība un to iederīgs lietojums ir valodas bagātības pazīme. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvēlas saziņas situācijai atbilstošu uzrunas veidu un pamato savu izvēli. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido interviju; formulē precīzus jautājumus; sniedz skaidras atbildes uz jautājumiem. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korekti lieto uzrunu rakstītā tekstā. • Precīzi lieto darbības vārdus rosinājuma teikumos pavēles izteikšanai.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Skatoties intervijas, saprot un izvērtē informāciju, runātāju viedokli par galveno tematu. Pamana un raksturo saziņas dalībnieku attieksmi vienam pret otru. Vērtē redzēto, argumentējot savu viedokli. (VL.9.1.1.2.) • Ar palīdzību plāno un veido strukturētu un saturīgu runu. (VL.9.2.1.8.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. (VL.9.3.1.4.) • Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas noteikta mērķa un efekta radīšanai rakstveida tekstā. Ar palīdzību nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas. (VL.9.3.1.6.) • Veido tekstu, izmantojot dažādus teikumus atbilstoši savām iecerēm un teksta adresātam. (VL.9.3.1.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā. (Tikumi – laipnība, tolerance, solidaritāte; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu izturēties iecietīgi un pielāgot savu runu klausītājiem, kas šo valodu labi nepārvalda vai sazinās ar grūtībām. (Tikumi – tolerance, godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas runā un rakstos. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
<p>Jēdzieni: uzruna, vokatīvs, intervija.</p>	
<p>Teksti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto reklāmu, interviju; • veido kartotēku, rakstu, rakstveida ziņojumu, interviju. 	

Temata apguves norise

<p>Intervija</p> <p>Jautājuma formulēšana. Atbilžu analīze. Informācijas vispārināšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā klasē, kā saprot jēdzienus <i>miers</i> un <i>konflikts</i>. • Diskutē par cilvēku savstarpējām attiecībām: kā tās veidojas, kas rada pirmo priekšstatu par cilvēku, kā šie faktori ietekmē savstarpējās attiecības (acu kontakts, uzrunas veids, atbildes uz jautājumiem, stāja, mīmika, ģērbšanās stils u. c.). • Noskaidro, kas ir intervija un kā to veido. • Intervē klasesbiedru par to, kāds ir pirmais priekšstats par nepazīstamu cilvēku: kas veido šo priekšstatu, kāda nozīme ārējam izskatam, valodai. • Apkopo intervijas rezultātus, analizē iegūto informāciju, īsi izklāsta noskaidroto.
<p>Tu vai Jūs?</p> <p>2. personas vietniekvārds uzrunā. Lielā sākumburta lietojuma nosacījumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkārto 2. personas vietniekvārdus kā uzrunas formu, to izvēli un lietojumu. • Noskaidro vietniekvārdu <i>tu</i> un <i>jūs</i> lietojuma tradīcijas Latvijā, salīdzina ar citām zināmajām valodām. • Analizē lielā sākumburta lietojuma gadījumus 2. personas vietniekvārdu rakstībā. • Pēta dažādas reklāmas, pievēršot uzmanību 2. personas vietniekvārdu lietojumam. • Diskutē par 2. personas vietniekvārdu rakstību reklāmās un intervijās. • Atkārto pieturzīmju lietojumu uzrunas konstrukcijās kopā ar 2. personas vietniekvārdiem. • Vēro cilvēku savstarpējās attiecības; fiksē kartotēkas veidā 10 teikumus ar uzrunu, kurā izmantots 2. personas vietniekvārds vienskaitlī vai daudzskaitlī, komentējot saziņas situāciju, kurā vietniekvārds izteikts, un norādot saziņas dalībniekus. • Iepazīstina ar kartotēku klasesbiedrus. • Apkopo informāciju par 2. personas vietniekvārdu lietojumu dažādās runas situācijās.
<p>Vārdi, segvārdi, iesaukas un mīļvārdiņi</p> <p>Uzruna formālā un neformālā situācijā. Interpunkcijas likumi uzrunas nošķīrumam rakstos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diskutē par personas uzrunu vārdā, uzvārdā, par iesaukām, to izvēles nosacījumiem. • Runā par iesauku un mīļvārdu rašanās cēloņiem un avotiem, to lietošanas ietekmi uz cilvēku savstarpējām attiecībām. • Analizē segvārdu kā sociālo tīklu lietotāja pieņemto identitāti. • Stāsta par savu sociālo tīklu segvārdu, e-pasta adresi, izskaidrojot to veidošanas motivāciju. • Salīdzina savu sociālo tīklu segvārdu, e-pasta adresi ar citām sev zināmām un izdara secinājumus par to lietojamību. • Apspriežas par iederīgi izvēlētu uzrunu kā savstarpējo attiecību atslēgu. • Dalās pieredzē par uzrunām formālās un neformālās situācijās.
<p>Vārds kā uzruna</p> <p>Uzruna, uzrunas grupa, uzrunas teikums. Pavēles izteikšana rosinājuma teikumā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkārto jautājumus par uzrunu, uzrunas grupu, uzrunas teikumu, to izveidi, lietojumu mutvārdos un prasībām interpunkcijai rakstos. • Pēta uzrunas sintaktiskās konstrukcijas tekstā, pievēršot uzmanību to formai un lietotajam pieturzīmēm. • Raksta diktātu, kurā ir teikumi ar uzrunu, uzrunas grupu un uzrunas teikumu. • Atkārto vokatīva formas veidošanu, personvārdu deminutīva formas, to veidošanu, lietojuma nolūku un ierobežojumus. • Izveido vokatīva formas klases meiteņu un zēnu vārdiem pēc izvēles. • Dalās pieredzē par vārdadienu fenomenu Latvijā un citur pasaulē. • Pēta neparastos vārdus kalendārā un to uzbūvi. • Veido mazāk pazīstamiem personvārdiem vokatīva formu. • Lieto izteikumus vēlējuma formā, izsakoties par to, kā vēlētos svinēt savu vārdadienu.

Savstarpējās attiecības mūsu klasē

Vēlējuma izteiksmes formu veidošana un lietošana

- Runā par kolektīvu un prasmi iejusties tajā, par grupām un grupējumiem kā kolektīva struktūras daļām, sociālās pieredzes veidošanu, saziņu un sadarbību kolektīvā, valodas lietojuma veidu, uzrunu kā attieksmes paudēju vai izteicēju.
- Pārrunā, ko apliecina un kāpēc radies teiciens *miers baro, nemiers posta*, kā to varētu attiecināt uz klases savstarpējām attiecībām.
- Secina, cik liela nozīme ir mierpilnām attiecībām klases, darba u. c. kolektīvos.
- Mācību grupā veido redzējumu par klasesbiedru savstarpējām attiecībām un, izmantojot darbības vārdu vēlējuma formu, kā arī saliktus teikumus, kuros palīgteikumu ievada saiklis *lai* vai *ja*.
- Prezentē izstrādātos ieteikumus ideālam klases kolektīvam, kas apvienoti viendabīgā tekstā – raksturojumā.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības	Vārdadienu kalendārs.
Literatūra	Literāri darbi, kuros attēlotas attiecības klasē.

Metodiskais komentārs

Sarunu par personvārdiem varētu sākt, piesakoties Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes tīmekļvietnē personvārdu datubāzē un aplūkojot tajā pieejamo informāciju par savu vārdu (pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/pakalpojumi/e-pakalpojums-personvardu-meklesana-personvardu-datu-baze>).

Klasē varētu veidoties interesanta diskusija par vārdadienu fenomenu, vārdu došanu dažādos laikos. Pirms diskusijas skolēniem uzdod mājās iztaujāt savus vecākus, kāpēc viņi devuši tieši tādu vārdu. Skolēni pēta “Latviešu personvārdu vārdnīcā” (K. Siliņš 1990) savu vārdu (ja tas šajā vārdnīcā ir iekļauts, jo ir daudz mūsdienu personvārdu, kuru cilme ir meklējama svešvalodā), tā nozīmi, izcelsmi, lietošanas biežumu u. tml. Mācību grupā skolēni pastāsta cits citam par uzzināto informāciju.

Skolēni var pārrunāt, kā viņi jūtas, apzinoties savu vārdu kā identitātes zīmi, diskutēt par to, kā tiek doti vārdi mūsdienās. Pilnvērtīgai sarunai par vārda izvēli un došanu varētu izmantot ilggadējās bijušās Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta direktoras Ārijas Iklāvas rakstus un grāmatu “Ir visādi gājis”. Skolēni varētu arī izlasīt un diskutēt par Antras Gabres rakstā “Pasaki, kā tevi sauc” (pieejams: <https://www.apollo.lv/5096620/pasaki-ka-tevi-sauc>) atklātajām problēmām.

8.1. Dzīve šeit un medijos Kāda ir mana valoda medijos?	8.2. Miers un konflikti Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?	8.3. Stiprums un vājums Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?	8.4. Vienatnē un attiecībās Kā pilnveidot tekstveides prasmes?	8.5. Valoda agrāk un tagad Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?	8.6. Krustceles un jauni ceļi Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?
---	---	---	--	---	---

8.3. Stiprums un vājums. Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 18 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Mācīties lasīt tekstus par valodu, lai pilnveidotu un nostiprinātu zināšanas par vārddarināšanas līdzekļiem latviešu valodā un bagātinātu savu vārdu krājumu.
- Nostiprināt prasmes izmantot alfabētu, lai sagatavotos informācijas atrašanai un dažādu sarakstu veidošanai.
- Padziļināt zināšanas par lietišķajiem rakstiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Pašveidoti saraksti un vārdnīcas bagātina vārdu krājumu. (V.Li.1.) • Saziņai ar valsts iestādēm un institūcijām tiek izmantoti lietišķa stila teksti. (V.Li.1.) • Valodā aktīvi ienāk jauni vārdi, un to darināšanā izmantojami noteikti vārddarināšanas līdzekļi. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolotāja vadībā prot strādāt ar tekstu, lai uzzinātu jaunu informāciju. • Prot atrast konkrētu informāciju. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot izveidot un uzrakstīt pēc parauga lietišķa stila tekstu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar palīdzību prot izmantot vārddarināšanas paņēmienus jaunu vārdu veidošanai.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasa satura, uzbūves un žanru ziņā atšķirīgus tekstus. (VL.9.1.1.3.) • Izmantojot atgādni, raksta lietišķu vēstuli, iesniegumu, arī digitālā formā un e-vidē. (VL.9.2.1.5.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. (VL.9.3.1.4.) • Ar palīdzību prot izmantot vārddarināšanas paņēmienus atbilstoši sava teksta iecerēm, veidojot arī jaunvārdus. Pievērš uzmanību vārddarināšanas nozīmei teksta bagātināšanā. (VL.9.3.1.5.) • Veido tekstu, izmantojot dažādus teikumus atbilstoši savām iecerēm un teksta adresātam. (VL.9.3.1.7.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) • Veido ieradumu pieklājīgi izturēties diskusiju laikā, uzklaut un objektīvi novērtēt dažādus viedokļus, skaidri un korekti izteikt savus argumentus, iebildumus vai kritiku. (Tikumi – gudrība, tolerance, savaldība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: vārddarināšanas līdzekļi, šķirkļa vārds.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto dažādus tekstus (to skaitā lietišķā stila tekstus), vārdnīcu, tīmekļvietni; • veido vārdu sarakstu, e-iesniegumu, vārdnīcu. 	

Temata apguves norise

Vārdu darināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa skolotāja adaptētus tekstus, kuros aplūkotas vārddarināšanas problēmas. • Strādā pāri vai mācību grupā, apkopojot būtisku informāciju par vārddarināšanas jautājumiem. • Demonstrē klasē interesantākos piemērus, kā tiek darināti vārdi.
Dažādi vārdu atvasināšanas paņēmieni Lietvārdu, īpašības vārdu, darbības vārdu darināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Atceras iepriekš mācītos vārdu atvasināšanas paņēmienus. • Lasa tekstu, saskata dažādu vārdšķiru vārdus, kuros izmantoti atšķirīgi atvasināšanas paņēmieni. • Iesaistās sarunā klasē par biežāk lietotajiem atvasināšanas paņēmieniem. • Meklē tekstā un analizē atvasinātos vārdus, kuru atveidē jāievēro pareizrakstības normas. • Darina dažādu vārdšķiru vārdus, pārbauda to pareizību elektroniskā vai papīra formāta vārdnīcā. • Nosaka vārda sastāvu atvasinātajiem vārdiem; vērtē savu un klasesbiedra veikumu.

Vārdu darināšanas aktualitāte senāk Tradicionāli vārddarināšanas paņēmieni un līdzekļi	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa Jura Alunāna un Ata Kronvalda teksta fragmentus par jaunu vārdu darināšanu 19. gadsimtā. • Pārspriež klasē lasīto tekstu aktualitāti minētajā laika periodā un mūsdienās; novērtē, kuri vārdi un vārdfformas ir novecojušas. • Veido sarakstu ar vārdiem, kuri ir saglabājušies aktīvajā lietojumā, kuri vārdi tiek izmantoti poētiskos tekstos, kuri vārdi vairs nav aktīvajā lietojumā. • Spriež klasē par jaunu vārdu darināšanas tendencēm mūsdienās.
Mūsdienu darinājumi valodā Uzrakstu valoda	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā klasē jaunu vārdu nepieciešamību mūsdienās. • Meklē informāciju par jaunu vārdu ieviešanu; pārrunā klasē iegūto informāciju; izsaka savu viedokli par atsevišķu jaundarinājumu ieviešanos vai neieviešanos valodā. • Vēro un analizē tuvākajā apkārtnē lietotos uzrakstus – jaundarinājumus. • Veido ieteikumus jauniem nosaukumiem savā apkārtnē.
Jaundarināto vārdu vārdnīca Vārdnīca. Šķirkļa uzbūve	<ul style="list-style-type: none"> • Izpēta Janīnas Kursītes apkopojumu “Neakadēmiskā latviešu valodas vārdnīca jeb Novadu Vārdene” un Ilmāra Šlāpina grāmatu “Jauno latviešu valoda” vai arī skolotāja izvēlētos fragmentus. • Veido dažādos tekstos atrastu jaundarināto vārdu vārdnīcu, skaidrojot vārdu nozīmi un darināšanas paņēmienus. • Prezentē izveidoto vārdnīcu, pamato tās izveides principus un noderību savas valodas bagātināšanā, kā arī piedāvā paša radītos jaunvārdus un to skaidrojumus.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Jaunlatviešu teksti un dažādi daiļliteratūras teksti.
Datorika	Lietišķa stila tekstu, vārdnīcas izveide, formatēšana, noformēšana un prezentācija.

Metodiskais komentārs

Elektroniskās latviešu valodas vārdnīcas *E-pupa* palīgvārdnīcas sadaļā “Leksikoloģija” skolēni izpēta jēdzienu *šķirklis* (pieejams: <http://epupa.valoda.lv/paligvardnica/Leksikologija>); izvēlas kādu no elektroniskajā vārdnīcā pieejamajiem vārdiem, piemēram, *laime*, un kopīgi skolotāja vadībā aplūko šķirkļa sadaļu “Vārddarināšana”, izpētot, kādi atvasinājumi un vārdi tiek veidoti no lietvārda *laime* (pieejams: <http://epupa.valoda.lv/vards/laime>), izmantojot morfoloģisko un sintaktisko paņēmieni. Katrs skolēns no vārdnīcā piedāvātajiem šķirkļiem izvēlas vienu, pamatojot, kāpēc tieši konkrēto šķirkli, izpēta vārddarināšanas paņēmienus un pastāsta klasesbiedram. Pēc tam skolēns izvēlas vārdu, kura nav e-vārdnīcā, piemēram, vārdu *lapa*, atrod vārda nozīmes (pieejams: <https://tezaurs.lv>) un pēc izpētītā parauga veido atvasinājumus un darina jaunus vārdus.

8.1. Dzīve šeit un medijos Kāda ir mana valoda medijos?	8.2. Miers un konflikti Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?	8.3. Stiprums un vājums Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?	8.4. Vienatnē un attiecībās Kā pilnveidot tekstveides prasmes?	8.5. Valoda agrāk un tagad Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?	8.6. Krustceles un jauni ceļi Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?
---	---	---	--	---	---

8.4. Vienatnē un attiecībās. Kā pilnveidot tekstveides prasmes?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Veidot izpratni par jēdzieniem *daļa* un *veselais* valodiskā kontekstā, lai padziļinātu zināšanas par valodas uzbūvi.
- Pilnveidot zināšanas tekstveidē, lai attīstītu rakstveida komunikācijas prasmes.
- Nostiprināt zināšanas par radniecīgu vārdu saimi un salikteņiem, lai bagātinātu savu leksiku. Nostiprināt zināšanas par darbības vārda lietojumu, lai pilnveidotu savas runas prasmes.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Teksts ir veselums, kas sastāv no atsevišķām daļām, un ir vajadzīgas zināšanas par katras daļas – ievada, iztirzājuma, nobeiguma – izstrādi. (V.Li.2.) • Darbības vārdus bieži izmanto ieteikumu vai instrukciju veidošanā. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izsaka pretstatu vai noliegumu, izmantojot noteiktus valodas līdzekļus. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raksta vēstījumu; patstāvīgi veido tekstu, apzinoties to kā procesu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lieto darbības vārdus vajadzības izteikšanai.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Lasa saturu, uzbūves un žanru ziņā atšķirīgus tekstus. Skaidro tekstu, novērtē savu izpratni. Salīdzina izlasīto ar iepriekš zināmo; nosaka, kādas pārdomas ir radījis izlasītais teksts. (VL.9.1.1.3.) • Ar palīdzību izvirza mērķi un piedalās teksta plānošanas procesā. Apspriežas par teksta saturu un uzbūvi ar citiem. (VL.9.2.1.3.) • Izmanto rakstzīmju sistēmu atbilstoši saziņas situācijai un savam individuālajam stilam. (VL.9.2.1.6.) • Ar palīdzību redīgē savu tekstu. Sniedz un saņem konstruktīvu atgriezenisko saiti. Izmanto dažādus paņēmienus teksta uzlabošanai, piemēram, jautājumu formulēšanu, diskusijas, nepieciešamo avotu un resursu izmantošanu, laika plānojumu. (VL.9.2.1.7.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. (VL.9.3.1.4.) • Izmanto latviešu valodas vārddarināšanas paņēmienus atbilstoši sava teksta iecerēm un savam individuālajam stilam, veidojot arī jaunvārdus. (VL.9.3.1.5.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu apzināties teksta veidošanu kā ilgstošu, secīgu un rūpīgu darba procesu. (Tikumi – centība, gudrība; vērtība – darba tikums) • Attīsta ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā. (Tikumi – laipnība, tolerance, solidaritāte; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: tekstveide.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro informatīvu tekstu; • raksta vēstījumu, fotostāstu, ieteikumus, instrukciju, prezentāciju. 	

Temata apguves norise

Draudzības stāsts Stāsts. Vēstījums	<ul style="list-style-type: none"> • Pārī izvēlas lomas: A atminas un pastāsta gadījumu no savas pieredzes, kad piedzīvojis īstu draudzību; B pastāsta, kad ir vilies draudzībā. • Izmantojot "Venna diagrammu", secina un uzraksta, kas abās attiecību situācijās ir kopīgs un atšķirīgs. • Atrod latviešu tautas sakāmvārdus un parunas, ievērojamo cilvēku izteikumus par draudzību, ar palīdzību skaidro tajos ietverto domu; izvēlas izteikumus, sakāmvārdus un parunas, kurus var attiecināt uz iepriekšējās sarunas tematu. • Diskutē par to, kāpēc ir vajadzīgi draugi, kas ir īsta draudzība, kā saprast sakāmvārdus, parunas, izteikumus par draudzību. • Izstāsta savu draudzības stāstu klasē, brīvi izvēloties veidu un līdzekļus.
Draugi un nedraugi Nolieguma formas ar priedēkli <i>ne-</i> . Antonīmi. Pretstatu izteikšana valodā	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentē uzrakstītos/izveidotos/izstāstītos draudzības stāstus, apspriež un izvērtē tos. • Veido jēdzienu pārus <i>savējie un svešie, draugi un nedraugi</i>; uzskatāmi attēlo to uzbūvi. • Diskutē par priedēkļa <i>ne-</i> specifiku latviešu valodā, tā lietojumu citās valodās. • Spriež par antonīmiem un citādi izteiktiem pretstatiem valodā. • Lasa tekstus par draugiem un nedraugiem; reflektē, vai tikai pozitīvā pieredze dod spēku; kā vilšanās, sarūgtinājums var ietekmēt personības veidošanos. • Ar palīdzību secina, kā valodā atspoguļojas pozitīva un negatīva pieredze draudzībā.

<p>Kopīgie noslēpumi Radniecīgu vārdu saime. Vēstījums. Tekstveides posmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido radniecīgu vārdu saimi ar sakni <i>slēp-</i>. • Diskutē par to, kas ir kopīgs noslēpums, kā kopīgs noslēpums pārbauda draudzību. • Atkārtō domrakstu iedalījumu pēc tipa (apraksts, raksturojums, vēstījums). • Strādājot pāri, sacer un uzraksta vēstījumu par draugiem kopīgu noslēpumu, lietojot valodas līdzekļus pretstatu izteikšanai un izmantojot vārdus no iepriekš izveidotās radniecīgu vārdu saimes. • Teksta pilnīgošanai izpilda visus tekstveides posmus – plānojumu, uzmetumu, melnrakstu, pilnveidi, redīgēšanu, tīrrakstu. • Uztājas ar pāri veidotā vēstījuma tekstu. • Pēc izvēles teksta ilustrācijai un papildinājumam veido fotostāstu par draudzību.
<p>Daļa un veselums Salikteņi. Teksta daļas (ievads, galvenā daļa, nobeigums). Darbības vārda izmantošana vajadzības izteikšanai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fantazē, ko nozīmē teiciens <i>ābola divas pusītes</i> (piemēram, jautājums un atbilde; došana un ņemšana; pieprasījums un piedāvājums; draugi kā viena ābola divas pusītes). • Diskutē par jēdzieniem <i>daļa</i> un <i>veselums</i>, kāda ir šo jēdzienu saistība, kur to var saskatīt dzīvē, kur – valodā. • Tekstā saskata daļu un veselo. • Atkārtō zināšanas par salikteņiem latviešu valodā, to veidošanos, pazīmēm, nozīmi, izmantošanas iespējām tekstā. • Atkārtō zināšanas par teksta daļām – ievadu, iztirzājumu, nobeigumu. • Izveido kritēriju sistēmu tādas prezentācijas vērtējumam, kas izstrādāta mācību grupā.
<p>Ceļā uz pilnību Teksts kā veselums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meklē papildu informāciju par tekstveidi un rakstīšanu; ar palīdzību izvērtē atrastās informācijas noderīgumu, piemērotību, uzticamību. • Ar palīdzību izveido mācību materiālu par katru atsevišķo teksta daļu – ievadu, iztirzājumu un nobeigumu –, sagatavojot to kā prezentāciju, papildinot iepriekš apkopoto ar citu informāciju no grāmatām, interneta. • Prezentē sagatavoto mācību materiālu klasē. • Veido prezentāciju novērtējumu atbilstoši iepriekš izstrādātai vērtēšanas sistēmai.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Stāsti par draudzību daiļliteratūrā; latviešu tautas sakāmvārdi un parunas par draugiem un draudzību.
Sociālās zinības	Savstarpējās attiecības; draudzība.
Datorika	Prezentācijas veidošana.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Metodiskais komentārs

Temata apguves sākumā, diskutējot par draudzību un draugiem, ieteicams izmantot ne tikai sakāmvārdus un parunas, bet arī dažādu pasaules un latviešu rakstnieku, kā arī sabiedrībā pazīstamu cilvēku izteikumus un stāstus par draudzību un draugiem, piemēram, Z. Mauriņas atziņas un esejas no krājuma “Uzdriktēšanās”.

8.1. Dzīve šeit un medijos Kāda ir mana valoda medijos?	8.2. Miers un konflikti Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?	8.3. Stiprums un vājums Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?	8.4. Vienatnē un attiecībās Kā pilnveidot teksteides prasmes?	8.5. Valoda agrāk un tagad Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?	8.6. Krustceles un jauni ceļi Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?
---	---	---	---	---	---

8.5. Valoda agrāk un tagad. Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 22 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot zināšanas, kā formulēt atslēgvārdus, lai sistematizētu informāciju. Pilnveidot izpratni par valodas normatīvo regulējumu Latvijā.
- Padziļināt zināšanas par lielā sākumburta lietojumu, personvārdu un uzvārdu locīšanu, lai kvalitatīvi iesaistītos saziņā.
- Nostiprināt zināšanas par garā patskaņa burta *ā* rakstību darbības vārdu formās; kopā un šķirti rakstāmiem apstākļa vārdiem un vietniekvārdiem; kopīgiem īpašības vārdu un apstākļa vārdu pareizrakstības nosacījumiem.

Sasniedzamais rezultāts

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Par valsts valodas aizsardzību Latvijā rūpējas vairākas institūcijas. (V.Li.1.) • Ortogrāfiju nosaka valodas likumi, kuri palīdz apgūt pareizrakstību. (V.Li.3.) • Personu vārdi un uzvārdi lokāmi atbilstoši latviešu valodas lietvārdu locīšanas sistēmai. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot izveidot pareizu adresāta formu. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot saskatīt atslēgvārdus un izmantot tos informācijas meklēšanā un sistematizēšanā. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iespēju robežās prot ortogrāfijas zināšanas izmantot vārdu pareizrakstībā.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Salīdzina vairākus informācijas avotus, izvēlas ticamākos, pamato savu izvēli. (VL.9.1.1.9.) • Izmanto atslēgvārdu noteikšanas paņēmienus. (VL.9.2.1.1.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto atgādnēs. (VL.9.3.1.4.) • Izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas. Ar palīdzību nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas. (VL.9.3.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu ar cieņu izturēties pret latviešu valodu un citu tautu valodām. (Tikumi – atbildība, gudrība; vērtības – latviešu valoda, kultūra) • Attīsta ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) • Attīsta ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas runā un rakstos. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums)
Jēdzieni: pareizrakstība jeb ortogrāfija, valodas norma, īpašības vārda salīdzināmās pakāpes.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto dokumentu, uzrakstu un reklāmas tekstu; • veido kartotēku, prezentāciju. 	

Temata apguves norise

Valodas normas un likumi Valodas normas un likumi. Valsts valodas likums	<ul style="list-style-type: none"> • Klasē kopīgi veido sarunu par to, kā saprot jēdzienus <i>likums</i> un <i>norma</i>, kādās situācijās tie jāievēro. • Diskutē par to, kāpēc valodā vajadzīgas normas un likumi, kā valodas normas un likumi laika gaitā mainās, kā saprotams izteiciens <i>valodas attīstība ir valodas pastāvēšanas pamats</i>. • Pēc diskusijas kopīgi noskaidro temata “Valodas normas un likumi” atslēgvārdus. • Meklē informāciju, piemērus un pārrunā klasē, kā laika gaitā ir/nav mainījušās valodas normas, kuras ir saglabājušās/nav mainījušās un kuras ir mainījušās. • Noskaidro, kas ir Valsts valodas likums. • Gatavo ziņojumus par brīvi izraudzītiem tematiem, saistot tos ar iepriekšējām zināšanām. • Uzstājas ar ziņojumu klasē.
Lielie un mazie burti Vienvārda un vairākvārdu nosaukumi. Uzrakstu un reklāmu valoda	<ul style="list-style-type: none"> • Noskaidro prasības lielo un mazo burtu lietojumam vienvārda un vairākvārdu nosaukumos. • Diskutē par lielo un mazo burtu lietojumu stilistiskos nolūkos, izmantojot valodas materiālu reklāmās, plakātos, bukletos un afišās. • Analizē uzrakstu, reklāmu valodu un dizainu, valodas likumu ievērošanu tajos. • Spriež par burtveidolu izvēli atbilstoši teksta veidam. • Izvirza hipotēzi par to, kā lielie un mazie burti tiek lietoti uzrakstos, nosaukumos u. tml. • Veido kartotēku “Burtu spēles”: fotografē uzrakstus, nosaukumus u. tml., kur lielo un mazo burtu lietojums neatbilst valodas normām; cenšas rast skaidrojumu atkāpēm no normas un iesaka savu versiju pareizam burtu lietojumam. • Prezentē savu kartotēku klasesbiedriem, komentējot katrā attēlā redzamo. • Apkopo labākos kartotēku piemērus un ar savu veikumu iepazīstina citu klašu skolēnus.

<p>Persona kā adresāts</p> <p>Lietvārdu iedalījums, dzimte, skaitlis, locījumi. Personas vārds un uzvārds. Adresāts</p>	<ul style="list-style-type: none"> Noskaidro personvārdu un uzvārdu atbilstību latviešu valodas lietvārdu locīšanas sistēmai un atkāpēm no tās; sameklē atbilstošus piemērus. Atkārtο pareizo pieraksta veidu diviem personas vārdiem un dubultuzvārdam. Noskaidro amata, profesiju, goda nosaukumu un pagodinājuma vārdu lietojumu, to pareizrakstību. Atkārtο lietvārdu datīva formas veidošanu. Reflektē par to, kā rīkoties, ja nezina, kā pareizi veidot adresāta formu vārdam un uzvārdam.
<p>Skaņas, burti un vārdi</p> <p>Darbības vārdu pareizrakstība. Kopā un šķirti rakstāmi vārdi. Salīdzināmās pakāpes</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lasa dažādus informatīvus tekstus par valodas lietojumu, sabiedrības attieksmi pret valodas kļūdām u. c.; iepazīstina klasesbiedrus ar uzzināto informāciju. Diskutē par likumu zināšanu un to ievērošanu valodas praksē, par vienaldzīgu attieksmi, valodiskās disciplīnas trūkumu, precizitāti un pavisrību, valodu lietojot. Pilnveido zināšanas par darbības vārdu, īpašības vārdu, apstākļa vārdu un vietniekvārdu pareizrakstību. Ar palīdzību veido savu mācību materiālu ortogrāfijas nosacījumu iegaumēšanai. Izpilda uzdevumu par kādu valodas jautājumu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzekļi.

Starppriekšmetu saikne

Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā	Fotogrāfiju veidošana kartotēkai "Burtu spēles".
Svešvalodas	Pareizrakstības likumu salīdzināšana.
Sociālās zinības	Likumi; normas.
Dizains un tehnoloģijas	Burtveidolu izvēle uzrakstu tekstos un reklāmās.

Metodiskais komentārs

Temata apguves ietvaros skolēni mācību grupās var veikt nelielu pētījumu par pieļautajām kļūdām mazo un lielo burtu lietojumā dažādu žanru tekstos:

- reklāmās;
- bukletos;
- uzrakstos;
- rakstos globālajā tīmeklī (te varētu veidot vairākas grupas – pēc tematikas vai medija).

Izrakstījuši kļūdainos piemērus, skolēni noskaidro pareizrakstības likumus un pamatojumu konkrētai valodas normai.

Lai noskaidrotu lielo sākumburtu lietošanu saliktos nosaukumos, var izmantot vietni "Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze" (sk. <https://www.valodaskonsultācijas.lv/>). Izmantojama arī vietnē valoda.lv personvārdu atveide un "Valodas rokasgrāmata". Izpētījuši raksturīgākās kļūdas, skolēni var tās grupēt un sagatavot ziņojumu par biežāk pieļautajām kļūdām, veidot atgādnis, kā labāk atcerēties pareizrakstības normas.

Skolotājs var piedāvāt dažādus problemātiskus gadījumus, piemēram, Gaujas Nacionālais parks vai Gaujas nacionālais parks, mūzikas grupa "Prāta vētra" vai "Prāta Vētra". Skolēniem būtu jāatrod piemēri, kā dažādos informācijas avotos tiek vai netiek ievērotas pareizrakstības normas, jāizsaka pieņēmumi, kāpēc tas netiek darīts, un jāatrod konkrētas valodas normas skaidrojums.

8.1. Dzīve šeit un medijos Kāda ir mana valoda medijos?	8.2. Miers un konflikti Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?	8.3. Stiprums un vājums Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?	8.4. Vienatnē un attiecībās Kā pilnveidot tekstveides prasmes?	8.5. Valoda agrāk un tagad Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?	8.6. Krustceles un jauni ceļi Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?
---	---	---	--	---	---

8.6. Krustceles un jauni ceļi. Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 14 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Runāt par lasīšanas nepieciešamību, lai veidotu vai korigētu savu attieksmi pret lasīšanu un viedokli par to.
- Nostiprināt zināšanas par atslēgvārdu izmantošanu informācijas ieguvei. Pilnveidot zināšanas un prasmes tekstveidē (īss raksts, apraksts, vēstījums).

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Atslēgvārdi ir viens no informācijas ieguves un izmantošanas rīkiem. (V.Li.1.) • Lai rakstītu, ir jālasa un no izlasītā jāmacās, kā rakstīt. (V.Li.2.) • Domraksts ir mācību teksts; to apgūstot, tiek pilnveidotas tekstveides zināšanas un prasmes. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spriež par valodas un literatūras kā mācību priekšmetu nozīmi izglītībā. • Prot piedalīties un iesaistīties diskusijā. • Izprot atslēgvārdu nozīmi informācijas meklēšanā un izmanto tos darbam ar informāciju. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar skolotāja palīdzību plāno tekstveides procesu un macās secīgi to izpildīt, lai sasniegtu rezultātu. • Raksta domrakstu (īso rakstu, aprakstu, vēstījumu). <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ievēro pareizrakstības normas.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Raksturo saziņas dalībnieku, savas un literāro tēlu emocijas, iemeslus, kas tās ir radījuši. (VL.9.1.1.7.) • Izmanto atslēgvārdu noteikšanas paņēmienus. (VL.9.2.1.1.) • Izvirza mērķi un organizē teksta plānošanas procesu, izvēloties sev piemērotu ideju un domu pieraksta veidu. Reflektē un izvērtē to, apspriežoties par teksta saturu un uzbūvi ar citiem. (VL.9.2.1.3.) • Raksta ar personisko pieredzi saistītus tekstus, ievērojot teksta uzbūvi. (VL.9.2.1.4.) • Veido tekstu atbilstoši savām iecerēm un teksta adresātam. (VL.9.3.1.7.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas pareizrakstības normas. (VL.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu lasīt literāros darbus un aizgūt no tiem ierosmes savas valodas attīstībai. (Tikumi – centība, gudrība; vērtības – kultūra, latviešu valoda) • Attīsta ieradumu apzināties teksta veidošanu kā ilgstošu, secīgu un rūpīgu darba procesu. (Tikumi – centība, gudrība; vērtība – darba tikums)
Jēdzieni: tekstveides process (teksta ideja, uzmetums, plāns, melnraksts, tīrraksts), citāts.	
Teksti: <ul style="list-style-type: none"> • lasa, vēro, izmanto dažādus tekstus; • veido atslēgvārdu sarakstu, klases grāmatu, domu karti, domrakstu. 	

Temata apguves norise

Latviešu valoda un literatūra mācību stundu sarakstā un dzīvē Valoda. Literatūra. Atslēgvārdi	<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot nepabeigto teikumu metodi, veido teikumus <i>Manā stundu sarakstā ir latviešu valoda, jo.../Manā stundu sarakstā ir literatūra, jo...</i>, katrā teikumā ietverot citu pamatojumu. • Domā un apspriež klasē, kāpēc stundu sarakstā ir valodu priekšmeti – latviešu valoda, angļu valoda u. c. – un ir literatūra. • Ar palīdzību izveido jomas “Valoda” un jomas “Literatūra” atslēgvārdu sarakstu.
Es lasu, tu lasi, mēs lasām Darbības vārdu formas	<ul style="list-style-type: none"> • Veido sarunu klasē par to, kāpēc cilvēki lasa (piemēram, lai mācītos, iegūtu informāciju, izklaidētos, gūtu prieku) un kāds ir mūsdienu lasītājs. • Noskaidro, kā funkcionē smadzenes, kad cilvēks lasa. • Iepazīstas ar elektroniskajām un iespiestajām grāmatām un to lasīšanas īpatnībām. • Lasa tekstus par lasīšanas nozīmi un tās ietekmi uz cilvēka prātu.
Domraksta “virtuve” Īsais raksts (viedoklis), apraksts, vēstījums	<ul style="list-style-type: none"> • Nostiprina un padziļina zināšanas par domrakstu iedalījumu pēc tipa (īsais raksts, apraksts, vēstījums) un katram domraksta tipam raksturīgajām pazīmēm. • Pilnveido zināšanas par tematu un virsrakstu, plānu, teksta melnrakstu. • Apmainās viedokļiem, ieteikumiem, kā labāk izstrādāt teksta tīrrakstu – gatavu domrakstu. • Veido domu karti “Es rakstu domrakstu”, strādājot vispirms individuāli, pārī un pabeidzot mācību grupā.

Es rakstu, tu raksti, mēs rakstām

Domraksta plānošana un izstrāde.

Tekstveide

- Domā un spriež, par ko rakstīt domrakstu, temata izvēli īstenojot klases diskusijā.
- Formulē tematu individuāli, atrodot vai izvēloties to.
- Piedalās rakstīšanas seminārā:
  - plāno domraksta izstrādi – veido kalendāru, kas atspoguļo domraksta tapšanas gaitu;
  - meklē materiālus, izvērtē tos, izvēlas, apstrādā un apkopo;
  - noskaidro nosacījumus temata un plāna punktu formulēšanai;
  - strādā pie domraksta teksta izveides, izmantojot iepriekš izveidoto domraksta rakstīšanas instrukciju;
  - ar skolotāja palīdzību domrakstus savstarpēji labo un vērtē;
  - uzraksta domraksta tīrrakstu.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Metodiskais komentārs

Pirmā apakštemata apguves sākumā skolēnus var rosināt katru teikumu uzrakstīt trijos variantos, norādot trīs dažādus iemeslus, kāpēc viņa stundu sarakstā ir latviešu valoda un literatūra kā mācību priekšmets, piemēram, *manā stundu sarakstā ir literatūra, jo man tā ļoti patīk; manā stundu sarakstā ir literatūra, jo tā palīdz iepazīt dažādus literāros varoņus un pārdomāt viņu rīcību; manā literatūras stundu sarakstā ir literatūra, jo tas ir viens no obligāti apgūstamajiem mācību priekšmetiem*. Būtu ieteicams rakstīt, skolēniem ņemot vērā pirmās asociācijas. Saikļa *jo* vietā varētu būt arī saiklis *bet*, kas atklātu pretējus skolēna uzskatus.

Tādējādi skolēni pilnveido zināšanas un prasmi veidot gan saliktu pakārtotu, gan saliktu sakārtotu teikumu.

Ja skolotājam ir veiksmīgu domrakstu paraugi, viņš var piedāvāt skolēniem ar tiem iepazīties, izvērtēt un mācīties, kā veidot domrakstu.

Idejas diskusijas organizēšanai var smelties A. Skalbergas izstrādātajā materiālā (CD-ROM) "Diskusijas metode klases audzinātājam" (biedrība *Graph-Pheme*, 2008), piemēram, diskusija "Draudzīga klase – kāds ir tās raksturojums?" (48.–50. lpp.).

Organizējot rakstīšanas semināru, skolēni var sadalīties nelielās grupās (trīs vai četri), katra grupa izvēlas vienu no skolotāja piedāvātajiem brīvajiem tematiem. Temati varētu būt par šajā vecumposmā nozīmīgām vērtībām: draudzību, laimi, mīlestību, mērķiem, sasniegumiem, veiksmi, prieku u. c.

9. klase

<p>9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei</p> <p>Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?</p>	<p>9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai</p> <p>Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?</p>	<p>9.3. Miera un dusmu valoda</p> <p>Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai?</p> <p>Kas ir valodas funkcionālie stili?</p> <p>Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?</p>	<p>9.4. Manas valodas stiprās puses</p> <p>Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga?</p> <p>Kas ir publicistiskas valodas stils?</p>	<p>9.5. Iespēju valoda</p> <p>Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika?</p> <p>Kā pilnveidot savu valodu?</p> <p>Kā veidot CV un motivācijas vēstuli?</p> <p>Kas ir sarunvalodas stils?</p>
--	---	--	---	---

9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei. Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 16 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot izpratni par sociālajiem medijiem, tos raksturojošiem elementiem, izmantošanas iespējām, mērķiem un nolūkiem.
- Pilnveidot zināšanas un izpratni par nepieciešamību izvēlēties ticamus informācijas avotus un prasmi kritiski analizēt sniegtās ziņas, nošķirot dezinformāciju no patiesas informācijas. Izprast dažādus informācijas nolūkus (informācija izziņai, informācija izklaidei, saziņai u. tml.). Mācīties formulēt viedokli un rakstīt īsus tekstus sociālajiem medijiem (atbilstoši adresātam), lai kvalitatīvi un atbildīgi iesaistītos e-saziņā, vingrinātos valodas lietojumā, precīzu un iederīgu valodas līdzekļu izvēlē un tekstveidē kopumā.

- Pilnveidot zināšanas un prasmi izvēlēties ticamus informācijas avotus un nošķirt patiesas ziņas no dezinformācijas.
- Nostiprināt diskusijas prasmes, izsakot un pamatojot savu viedokli, uz klausot citu viedokli, piekrītot tam vai iebilstot, izvērtējot savas saziņas prasmes.
- Pilnveidot zināšanas un prasmes par argumentētās esejas rakstību, tās struktūru, lai vingrinātos pamatota un strukturēta viedokļa izteikšanā.
- Nostiprināt zināšanas par salikta teikuma uzbūvi, pilnveidot prasmi lietot pieturzīmes saliktā teikumā ar saikļu un bezsaikļu saistījumu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Teksti sociālajos medijos ir īsi raksti ar skaidri izteiktu viedokli, attieksmi un emocijām. (V.Li.1.) • Veidojot sociālo mediju tekstus, tāpat kā veidojot citu žanru tekstus, jādomā par adresātu, saziņas nolūku un valodas līdzekļu izvēli. (V.Li.1.) • Informācija, kas ir domāta izziņai, atšķiras no informācijas, kas ir radīta izklaidei. Saziņas mērķis, nolūks un adresāts nosaka valodas līdzekļu izvēli. (V.Li.1.) • Argumentētā eseja ir darbs, kuru raksta, lai izteiktu pamatotu viedokli par kādu tematu. Argumentētā eseja palīdz sakārtot domas un pilnveidot domāšanas prasmi. (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piedalās un iesaistās diskusijā klātienē un tiešsaistē, izsaka un pamato savu viedokli; uzklausa citu viedokli, piekristot tam vai iebilstot; mācās izvērtēt savas diskutēšanas prasmes. • Nosaka pazīmes, pēc kurām vērtēt informācijas uzticamību, analizē informāciju no tās ticamības aspekta, min piemērus. Atpazīst biežāk izmantotās manipulācijas tehnikas un dezinformāciju. • Raksta īsus tekstus sociālajiem medijiem, mērķtiecīgi izvēloties valodas līdzekļus atbilstoši adresātam un saziņas nolūkam. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās analizēt sociālajos medijos izvietoto vēstījumu valodu. • Lasa argumentētās esejas, atlasa un strukturē informāciju; raksta argumentēto eseju, ievērojot tās struktūru. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot lietot darbības vārda vēlējuma izteiksmes saliktās tagadnes formas. • Prot lietot pieturzīmes saliktos teikumos ar saikļu un bezsaikļu saistījumu. • Izvēlas valodas līdzekļus atbilstoši saziņas nolūkam un adresātam. • Ievēro rakstītāja kultūru.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistās saziņas situācijās, izmantojot kontekstam piemērotus verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus. Ievēro saziņas kultūru, apzinoties tās lomu sociālo kontaktu un sadarbības veidošanā. (VLM.9.1.1.5.) • Variē un pielāgo rakstu darbu saturu, uzbūvi un apjomu atkarībā no saziņas veida rakstu formā, arī e-saziņā. Daudzveidīgās saziņas situācijās lieto piemērotu teksta žanru un vizuālos līdzekļus. (VLM.9.1.1.7.) • Salīdzina vairākus informācijas avotus, izvēlas ticamākos, pamato savu izvēli. Integrē un interpretē informāciju no dažādiem avotiem: izvēlas mērķim atbilstošu informācijas apstrādes un strukturēšanas veidu. Saskata un salīdzina sakarības, notikumu secību, cēloņus un sekas. (VLM.9.1.1.4.) • Patstāvīgi izvērta mērķi un organizē teksta plānošanas procesu, izvēloties sev piemērotu ideju un domu pieraksta veidu. Reflektē un izvērtē to, apspriežoties par teksta saturu un uzbūvi ar citiem. Raksta pārspridumu un argumentēto eseju. (VLM.9.2.1.6.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) • Veido ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā. (Tikumi – laipnība, tolerance, solidaritāte; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu pieklājīgi izturēties diskusijas laikā, uzklaut un objektīvi novērtēt dažādus viedokļus, skaidri un korekti izteikt savus argumentus, iebildumus vai kritiku. (Tikumi – gudrība, tolerance, savaldība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)

- Detalizēti pamato viedokli par teksta nolūku un noskaņu, personu rīcību un izjūtām, notikumu cēloņiem un sekām. Raksturo autora individuālo valodas stilu un tā ietekmi uz adresātu. Pamatojumā izmanto argumentētus izteikumus un atbilstošu terminoloģiju. (VLM.9.2.1.4.)
- Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. Pamato noteikta avota izvēli. (VLM.9.3.1.4.)
- Izmanto latviešu valodas vārddarināšanas paņēmienus atbilstoši sava teksta iecerēm un savam individuālajam stilam, veidojot arī jaunvārdus. (VLM.9.3.1.6.)
- Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas noteikta mērķa un efekta radīšanai rakstveida tekstā. (VLM.9.3.1.5.)
- Veido tekstu, izmantojot daudzveidīgas sintaktiskās konstrukcijas atbilstoši savām iecerēm un teksta adresātam. (VLM.9.3.1.7.)
- Ievēro runātāja un rakstītāja kultūru daudzveidīgās saziņas situācijās, arī digitālajā vidē. (VL9.1.1.8.)

Jēdzieni: argumentētā eseja, ticama informācija, dezinformācija, darbības vārda vēlējuma izteiksmes saliktā tagadne, bezsaikļu un saikļu saistījums saliktā teikumā.

Teksti: lasa, vēro, izmanto publicistiskā stila tekstu, argumentēto eseju; veido argumentēto eseju, rakstu sociālajiem medijiem, kopsavilkumu.

Temata apguves norise

Dzīve sociālajos medijos

Kā diskutēt par sociālo mediju lietošanas paradumiem un nolūkiem?

Darbības vārda vēlējuma izteiksmes saliktā tagadne

- Iepazīst šķirkli *sociālie mediji* elektroniskajā Nacionālajā enciklopēdijā. Secina, ka sociālajos medijos vienmēr ir divas lomas – patērētājs (lasu, skatos, spēlēju) un radītājs (ierakstu, dalos, komentēju) – un ir svarīgi komunicēt atbildīgi un situācijai atbilstoši, kritiski izvērtējot saturu.
- Pārrunā, ko nozīmē *dzīvot sociālajos medijos*. Veido aptauju par sociālo mediju lietošanu vienaudžu vidū. Izmantojot vēlējuma izteiksmes vienkāršās tagadnes formas, apraksta, kāda būtu dzīve 21. gadsimtā bez sociālajiem medijiem.
- Izsaka pieņēmumus, kā tiek veidota vēlējuma izteiksmes saliktā tagadne, pārbauda savus pieņēmumus drukātos un digitālos uzziņu avotos.
- Pēta tekstu fragmentus, kuros tiek lietota vēlējuma izteiksmes saliktā tagadne, kopīgi secina, kādās situācijās un ar kādu nolūku tiek izmantots darbības vārds šajā formā.
- Izvirza pieņēmumus par sociālo mediju lietošanas paradumiem un nolūkiem Latvijā. Vienojas, par ko tiks organizēta diskusija, izvēlas vienu no diskusiju veidiem un pārrunā diskusijas norises kārtību. Secina par prasmēm, kas nepieciešamas, lai sagatavotos diskusijai un piedalītos tajā.
- Iepazīstas ar pētījumiem, to skaitā infografiskās atspoguļotajiem, par Latvijas iedzīvotāju sociālo mediju lietošanas paradumiem un nolūkiem, lai sagatavotu argumentus diskusijai. Piedalās diskusijā par sociālo mediju lietošanas paradumiem un nolūkiem. Apkopo diskusijā izskanējušo informāciju un secina, vai Latvijas iedzīvotāju sociālo mediju lietošanas paradumi un nolūki saskan ar paša pieredzi.
- Izvērtē savas diskusijas prasmes, piemēram, izmantojot nepabeigto teikumu paņēmieni.
- Organizē prātavētru un apkopo idejas par to, kā sociālos medijos iespējams lietot jēgpilni. Stāsta piemērus tam, kā ar sociālo mediju palīdzību cilvēki un organizācijas sasniedz konkrētus personiski un sabiedriski nozīmīgus mērķus.
- Lieto darbības vārda vēlējuma izteiksmes saliktās tagadnes formas, rakstot viedokli par sociālo mediju lietošanu un atbildību tajos (*Ja es būtu zinājis...; ja visi sociālo tīklu lietotāji būtu sapratuši... u. tml.*).

<p>Sociālo mediju vēstījumu mērķis, saturs un valoda</p> <p>Saliktu teikumu uzbūve. Bezsaikļu un saikļu saistījums saliktā teikumā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa tekstu par sociālo mediju saturu un valodu (piemēram, tiešsaistes diskusiju “Diskusija: sociālo mediju saturs un nezināmais izaicinājums – kā nokļūt jauniešu redzeslokā?”) un analizē teikumu uzbūvi tajā. Secina, kas ir saikļu un bezsaikļu saistījums saliktā teikumā. • Veido atgādni, kā zināt, kādos gadījumos saliktā teikumā jālieto pieturzīmes. • Gatavojoties pētījumam par jauniešu valodu sociālajos medijos, izsaka priekšlikumus un vienojas, kādus valodas un satura aspektus (piemēram, izmantotais vārdu krājums, ortogrāfijas un interpunkcijas normu ievērošana, emocijzīmju lietošana, teksta saturs, struktūra, stils, attēls kā teksts) analizēs jauniešu publicētajos vēstījumos sociālajos medijos. Grupā pēta un vērtē, kā jaunieši sazinās sociālajos medijos – ko un kā raksta savos publicētajos tekstos. • Salīdzina, veic kopīgus pierakstus par jauniešu valodas īpatnībām (vārdu krājums, teksta struktūra, stils, pareizrakstība utt.) un saziņas mērķiem (lai iegūtu un izplatītu informāciju, piesaistītu uzmanību, uzturētu kontaktus). Veido kopsavilkumu par jauniešu valodu sociālajos medijos. • Pēc izvēles un/vai vienošanās lasa kādu no rakstiem tiešsaistē: “Veiksmīgai saziņai tiešsaistē svarīgi ievērot latviešu valodas pamatlikumus”, “Desmit vārdi, kas palīdzēs tev saprast latviešu jauniešus”, “Latviešu valodas nākotne – ne tikai valsts, bet arī mūsu pašu rokās”, “Kas notiek ar latviešu valodu? Saruna ar dzejnieci un latviešu valodas skolotāju Ivetu Ratinīku”. • Secina, kas veido rakstītāja kultūru sociālajos medijos. • Raksta viedokli, izmantojot saliktus teikumus ar saikļu un bezsaikļu saistījumu. • Veido ierakstus sociālajos medijos par notikumiem skolas un apkārtnē sabiedrības dzīvē, ievērojot rakstītāja kultūru. Secina par saikļu un bezsaikļu teikumu izmantošanu ierakstos, piemēram, tvītos.
<p>Kā izvērtēt vēstījumus?</p> <p>Vai sociālajos medijos sniegtajai informācijai vienmēr var uzticēties? Dezinformācija. Argumentētā eseja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spriež un secina, kādus valodas līdzekļus izmanto sociālo tīklu lietotāji, lai sasniegtu savus mērķus. • Lasa un analizē informatīvus un izglītojošus tekstus par informācijas avota ticamību, kā kritiski izvērtēt avota patiesumu (piemēram, Latvijas Radio projekta “Tīri fakti” ietvaros veidotos videoklipus par to, kā neuzķerties uz izklaidējošām, bet nepatiesām ziņām). • Veido pārskatu (grafisko organizatoru) “Kā pārbaudīt informācijas avota patiesumu?”. • Pēta ziņu portāla lsm.lv (Latvijas sabiedrisko mediju ziņu portāls) sadaļā “Dezinformācija” ievietotos materiālus un ziņas. • Atpazīst manipulācijas tehnikas un grupā meklē dezinformācijas piemērus sociālajos medijos. Analizē tos un sagatavojas pastāstīt par dezinformāciju jaunākajiem skolas vecuma bērniem vai vecāka gadagājuma cilvēkiem (pēc izvēles), lai pievērstu viņu uzmanību šai problēmai un brīdinātu par viltus ziņām. • Izmantojot iepriekšējos secinājumus un iegūtās zināšanas, raksta daudzveidīgus īsos tekstus ievietošanai sociālajos medijos (reklāma, emuārs u. c.), lai izteiktu savu viedokli, paustu savu attieksmi un emocijas. • Uzrakstītos/izveidotos tekstus analizē klasē pēc šādiem kritērijiem: nolūks, adresāts, teksta struktūra, valodas stils. • Raksta apstiprinošus un noliedzošus argumentus apgalvojumam “Sociālie mediji – izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei”. Pamatojumam atlasa atbilstošus faktus (piemērus no sociālo mediju reklāmām u. c.). • Raksta argumentēto eseju par tematu “Sociālie mediji – izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei”, ievērojot esejai atbilstošās tekstveides prasības. Savstarpēji analizē eseju struktūru, faktu un viedokļa pasniegšanas veidu tajās, izmantotos valodas līdzekļus.

Starpriekšmetu saikne

Literatūra	Eseja.
Sociālās zinības	Sabiedrība informācijas laikmetā.
Dizains un tehnoloģijas	Sociālie mediji.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

<p>9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei</p> <p>Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?</p>	<p>9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai</p> <p>Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?</p>	<p>9.3. Miera un dusmu valoda</p> <p>Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai?</p> <p>Kas ir valodas funkcionālie stili?</p> <p>Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?</p>	<p>9.4. Manas valodas stiprās puses</p> <p>Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga?</p> <p>Kas ir publicistiskas valodas stils?</p>	<p>9.5. Iespēju valoda</p> <p>Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika?</p> <p>Kā pilnveidot savu valodu?</p> <p>Kā veidot CV un motivācijas vēstuli?</p> <p>Kas ir sarunvalodas stils?</p>
--	---	--	---	---

9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai. Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 22 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot savu pieredzi dažādu veidu un žanru tekstu interpretēšanā.
- Mācīties tekstos ietverto informāciju saistīt ar savu pieredzi, lai palielinātu iegūtās informācijas vērtību.

- Pilnveidot un padziļināt tekstveidei nepieciešamās zināšanas morfoloģijā un sintaksē. Nostiprināt zināšanas par latviešu valodas vārdšķiru sistēmu, lai pakāpeniski veidotu valodas sistēmas izpratni.
- Nostiprināt prasmi pēc noteiktām pazīmēm saskatīt tekstā saliktus teikumus un veidot tos, lietojot atbilstošas pieturzīmes.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Runas bagātību apliecina ne vien leksiskie un morfoloģiskie līdzekļi, bet arī uzbūves ziņā dažādu teikumu lietojums. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iegūst informāciju no dažādiem avotiem, diskutē par informācijas nozīmību, mērķtiecīgumu, ticamību, saistot informācijas izvērtējumu ar savu pieredzi. • Rakstos mērķtiecīgi izmanto saliktus teikumus, lai precizētu un papildinātu savu domu. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvēlas nepieciešamo teksta veidošanas stratēģiju, izmanto to teksta izveidē un pamato savu izvēli. • Raksturo dzejas valodas tēlainību, nosaka tēlus, atrod simbolus un skaidro to nozīmi. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nosaka vārdšķiras un to gramatiskās kategorijas; apzināti veido tekstu ar kādas vārdšķiras pastiprinātu lietojumu, pamato savu izvēli. • Analizē interneta forumu tekstus, konstatējot tajos lietotos savdabīgos valodas līdzekļus. • Saskata savā un citu tekstos saliktus teikumus, mērķtiecīgi tos izmanto, lieto atbilstošas pieturzīmes.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Salīdzina vairākus informācijas avotus, izvēlas ticamākos, pamato savu izvēli. Integrē un interpretē informāciju no dažādiem avotiem: izvēlas mērķim atbilstošu informācijas apstrādes un strukturēšanas veidu. Saskata un salīdzina sakarības, notikumu secību, cēloņus un sekas. (VLM.9.1.1.4.) • Patstāvīgi organizē teksta plānošanas procesu, izvēloties sev piemērotu ideju un domu pieraksta veidu. Reflektē un izvērtē to, apspriežoties par teksta saturu un uzbūvi ar citiem. Raksta pārspriedumu un argumentēto eseju. (VLM.9.2.1.6.) • Izsaka un argumentē savu viedokli par literārajā darbā paustajām idejām, problemātiku, tēliem un tēlu rīcību. Izmanto dzimtajā valodā apgūtās zināšanas par daiļdarba analīzes paņēmieniem. (VLM.9.2.1.2.) • Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas noteikta mērķa un efekta radīšanai rakstveida tekstā. Nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas. (VLM.9.3.1.5.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas, pamato interpunkcijas zīmju lietojumu savā un citu tekstā. Skaidro neierastu interpunkcijas zīmju lietojumu literāros darbos un informatīvos tekstos. (VLM.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) • Veido ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas rakstos. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums)
<p>Jēdzieni: vārdšķiru sistēma, valodas līdzekļi, zemteksts, netiešā runa, tēls, simbols.</p>	
<p>Teksti: vēro, lasa, izmanto fabulu, dzejoli, literāru darbu, interneta foruma tekstu, uzrakstus sabiedriskās vietās; veido pārspriedumu, recenziju, anotāciju, grāmatu sarakstu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Es vienatnē un sabiedrībā</p> <p>Viedoklis. Argumentācija. Fabula</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido zīmējumu, kurā attēlo sevi kā lasītāju, izdomā attēlam parakstu. Raksta trīs galvenos iemeslus, kāpēc lasa vai nelasa grāmatas. Vienu no iemesliem izvērstāk pamato. Nelielā grupā pārrunā izpildītos darbus un informē citas grupas. • Izmantojot drukātus un digitālus uzzīņu avotus, noskaidro, ar ko vienatne atšķiras no vientulības. • Veido sarakstu ar nodarbēm efektīvai laika pavadīšanai vienatnē, vientulības mazināšanai. Izsaka viedokli, vai grāmatu lasīšana mazina vientulību. Lasa fabulas, kurās atspoguļota uzvedība sabiedrībā, un raksta piezīmes, norādot: <ul style="list-style-type: none"> – kāda ir fabulas galvenā doma; – ar kādiem valodas līdzekļiem fabulās tiek panākts vēlamais iespaids; – kā fabulā dzīvnieku un putnu tēlos atklājas cilvēku raksturs. • Izmantojot savus pierakstus, iesaistās sarunā par to, kā paši uzvedas sabiedrībā un veido attiecības ar cilvēkiem. • Izsaka viedokli, vai cilvēks vienatnē un sabiedrībā uzvedas vienādi. Raksta pārspriedumu “Es vienatnē un sabiedrībā”. Redīgē un pilnveido tekstu.
---	--

<p>Ko un kāpēc lasīt?</p> <p>Salikts teikums un interpunkcijas normas. Vārdšķiras.</p> <p>Dzeja.</p> <p>Tēls, simbols</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aptaujā klasesbiedrus, ģimenes locekļus, skolotājus, lai noskaidrotu, ko viņi labprāt lasa. • Dalās ar iegūto informāciju klasē, kopīgi secina, ko cilvēki lasa 21. gadsimtā, vai lasīšanas vēlme mūsdienās nav mazinājusies. Stāsta klasesbiedriem, ko lasa, pamatojot, kāpēc. • Spriež, kā lasāmvielas izvēle raksturo personību. Pieraksta klasesbiedru stāstīto, izmantojot saliktus teikumus un ievērojot interpunkcijas normas. • Sagatavo informāciju par grāmatu, kuru vēlētos ieteikt sociālajos tīklos. Raksta komentārus par klasesbiedru un skolotāja ieteiktajām grāmatām, izmantojot tekstā saliktus teikumus. Darbojoties pāri vai grupā, izdomā kritērijus un sagrupē pēc tiem apspriestās grāmatas (piemēram, <i>grāmatas lasīšanai ceļojuma laikā; grāmatas, kas iepriecina; grāmatas, kas pārsteidz; grāmatas lasīšanai ziemā</i>). Veido grāmatu sarakstu un/vai grāmatu izstādi un stāsta par tām. • Kopīgi izvēlas dzejoli (dzejoļu kopu), lasa un analizē tā saturu, meklē tekstā līdzības ar savu dzīvi un pārdzīvojumiem, izsaka viedokli, kādēļ cilvēki lasa dzeju. • Dzejolī atrod tēlus, raksturo tos, pievēršot uzmanību valodas tēlainībai (kādi tēlainās izteiksmes līdzekļi to veido). Izmantojot simbolu vārdnīcu, pēta dzejoļa tēlu simbolisko nozīmi. Secina, kas ir simbols. • Analizē dzeju arī no gramatikas viedokļa, izraksta dažādu vārdšķiru vārdus; secina, kuru vārdšķiru vārdus visbiežāk lieto dzejā, izsaka minējumus, kāpēc, ar kādu nolūku u. tml. • Atlasa dzejoļus par sev tuvu tematu, analizē dzejoļos izmantotos tēlus, simbolus un valodu. Raksta secinājumus un iepazīstina ar tiem klasesbiedrus.
<p>Teksti, kas ietekmē sabiedrību</p> <p>Uzrakstu valoda.</p> <p>Teksti sociālajos medijos. Tiešā un netiešā runa.</p> <p>Atstāstījuma izteiksmes lietojums teikumos ar netiešo runu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diskutē, kuri teksti būtiski ietekmē sabiedrību un tās valodu; ko lasa tie, kuri nelasa grāmatas. • Pārī vai grupā analizē apkārtņē novērotos uzrakstus (ielās, veikalu skatlogos, sabiedriskās iestādēs, uz apģērba u. tml.), tajos izmantotos vārdus, to leksisko un gramatisko formu, uzrakstu sintaktiskās konstrukcijas un vizuālo noformējumu. Salīdzina ar citās valodās rakstītiem/veidotiem uzrakstiem. • Pēta interneta forumu tekstus u. c. interaktīvas sarakstes, lai konstatētu īpatnējus valodas līdzekļus (jaunvārdus, slengismus) un vērtētu valodas lietojuma pareizību tajos. • Apkopo piemērus un prezentē tos klasē. • Izvēlas un lasa Latvijas Kultūras kanonā iekļauto literāru darbu vai tā fragmentu. Pārrunā un kopīgi izvēlas darbu/fragmentu, kuru varētu iestudēt. Raksta recenziju vai anotāciju. • Atrod tekstā un salīdzina tiešās un netiešās runas teikumus, secina, kādas atšķirības ir to lietojumā un rakstībā, kā tiešo runu var pārvērst netiešajā. Atsauc atmiņā informāciju par atstāstījuma izteiksmes formu veidošanu un lietojumu. • Pārveido dotos tiešās runas teikumus netiešās runas teikumos, izmantojot darbības vārdus atstāstījuma izteiksmē. • Apkopo sev zināmos latviešu autoru darbus, salīdzina ar klasesbiedra apkopotu informāciju. Iesaka klasesbiedram izlasīt kādu no literārajiem darbiem, argumentē savu viedokli.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Fabula, dzeja, tēls, simbols.
Vizuālā māksla	Uzraksti ielās, veikalu skatlogos, sabiedriskās iestādēs, uz apģērba.
Datorika	Interneta forumi.

Metodiskais komentārs

Skolotājs var rosināt skolēnus stāstīt par savu pieredzi un piedalīšanos "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā", iepazīties ar šī gada grāmatu kolekciju, pieteikties tuvākajā bibliotēkā dalībai lasīšanas veicināšanas programmā. Skolēni var izteikt priekšlikumus, kā popularizēt lasīšanu skolā (piemēram, organizēt lasīšanas zibakciju, lasītāju pēcpusdienu, ierīkot "lasīšanas stūrīšus", sarīkot akciju "Grāmatu otrā dzīva"), vienoties par vienu pasākumu un to īstenot.

<p>9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei</p> <p>Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?</p>	<p>9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai</p> <p>Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?</p>	<p>9.3. Miera un dusmu valoda</p> <p>Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai?</p> <p>Kas ir valodas funkcionālie stili?</p> <p>Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?</p>	<p>9.4. Manas valodas stiprās puses</p> <p>Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga?</p> <p>Kas ir publicistiskas valodas stils?</p>	<p>9.5. Iespēju valoda</p> <p>Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika?</p> <p>Kā pilnveidot savu valodu?</p> <p>Kā veidot CV un motivācijas vēstuli?</p> <p>Kas ir sarunvalodas stils?</p>
--	---	--	---	---

9.3. Miera un dusmu valoda. Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai? Kas ir valodas funkcionālie stili? Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 22 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Pilnveidot izpratni par intervijas žanru, tās nolūku, struktūru, valodas līdzekļiem. Nostiprināt zināšanas par dialoga veidošanu intervijā un veiksmīgas komunikācijas ietekmējošiem faktoriem, ievērot šos nosacījumus veiksmīgā komunikācijā.

- Nostiprināt zināšanas par iespraudumiem, vingrināties to lietojumā, lai bagātinātu savu runu.
- Pilnveidot izpratni par palīgvārdu funkcijām un lietojumu teikumā, lai pakāpeniski pilnveidotu valodas sistēmas izpratni.
- Pilnveidot zināšanas par valodas funkcionālajiem stiliem kā valodas paveidu, mācīties analizēt zinātniskā, daiļliteratūras un publicistiskā stila tekstu valodas īpatnības.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Intervija ir viens no tiešajiem informācijas ieguves veidiem; intervija ir iepriekš jāizplāno, rūpīgi jāpārdomā jautājumi, lai sasniegtu intervijas mērķi. Intervējot jāievēro mērķtiecīgas komunikācijas nosacījumi. (V.Li.1.) • Valodas paveids, kuram ir noteikti lietošanas apstākļi, mērķis un izmantotie valodas līdzekļi, ir valodas funkcionālais stils. (V.Li.2.) • Darbības vārds ir patstāvīgs vārds ar noteiktām gramatiskajām kategorijām. Zināšanas par darbības vārdu padziļina izpratni par valodas sistēmu. (V.Li.3.) • Latviešu valodā palīgvārdiem ir daudzveidīgas funkcijas, tās apzinoties, var bagātināt savu valodu. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzdod secīgus jautājumus, kas virza sarunas gaitu; prot piekrist sarunbiedra viedoklim, argumentācijai vai apstrīdēt to, ievērojot toleranci un valodas kultūras normas. • Veido intervijas jautājumus atbilstoši runas nolūkam un mērķim. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizē interviju tekstus ar nolūku pētīt to struktūru; veido interviju, noformē to, intervē un apkopo intervijā gūto informāciju, sagatavo un uzstājas ar publisko runu. • Vērtē tekstu pēc satura, mērķa un izmantotajiem valodas līdzekļiem un nosaka valodas funkcionālo stilu. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lieto iespraudumus, lai papildinātu savu viedokli, attieksmi un sniegtu papildinformāciju. • Nosaka darbības vārdu kategorijas un izprot to lietošanas specifiku; nosaka palīgvārdu funkcijas un lietojumu teikumā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Strukturē dialogu un saziņas gaitu, virza un vada izvērstu sarunu. (VLM.9.1.1.6.) • Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas noteikta mērķa un efekta radīšanai runā vai rakstveida tekstā. Nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas. (VLM.9.3.1.5.) • Zina un atdala ar pieturzīmēm savrupinājumus un iespraudumus. Veido tekstu, izmantojot daudzveidīgas sintaktiskās konstrukcijas atbilstoši savām iecerēm un teksta adresātam. (VLM.9.3.1.7.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas, pamato interpunkcijas zīmju lietojumu savā un citu tekstā. Skaidro neierastu interpunkcijas zīmju lietojumu literāros darbos un informatīvos tekstos. (VLM.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā. (Tikumi – laipnība, tolerance, solidaritāte; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu izturēties iecietīgi un pielāgot savu runu klausītājiem, kas šo valodu labi nepārvalda vai sazinās ar grūtībām. (Tikumi – tolerance, godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas runā un rakstos. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem runātās valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra)
Jēdzieni: darbības vārda kategorijas, valodas funkcionālie stili – daiļliteratūras, publicistiskais un zinātniskais stils.	
Teksti: lasa, vēro, izmanto interviju, biogrāfiju, autobiogrāfiju; veido brīvo rakstu, interviju, publisko runu.	

Temata apguves norise

<p>Stils valodā</p> <p>Valodas funkcionālie stili. Zinātniskais valodas stils</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārrunā, ko nozīmē vārds <i>stils</i>. Pārbauda vārda nozīmi vārdnīcā. • Atsauc atmiņā informāciju par valodas stilēm, kuri apgūti dzimtajā valodā. • Lasa tekstu kāda mācību priekšmeta mācību materiālos (fizika, ķīmija u. c.) un analizē tajā izmantotos valodas līdzekļus, lai secinātu, kādas ir zinātniskā valodas stila pazīmes.
<p>Konflikti pasaulē un manā dzīvē</p> <p>Palīgvārdi. Publicistiskais stils. Intervijas struktūra un kompozīcija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raksta brīvo rakstu par kādu no tematiem: “Vai es zinu, kas ir miers”, “Kas ir miers manā dzīvē?”, “Ko pasaulei nozīmē miers?”. Pēc izvēles nolasa savu brīvo rakstu. • Lasa intervijas ar cilvēkiem, kuri piedzīvojuši karu vai citu veidu konfliktus. Pārrunā, ar ko intervijas atšķiras no citiem publicistiskā stila tekstiem, piemēram, ziņu rakstiem. Secina, ka intervija daudz personiskāk un emocionālāk atklāj kāda jautājuma būtību nekā, piemēram, ziņas. • Pētot intervijas tekstu, noskaidro, kas raksturīgs intervijas struktūrai un kompozīcijai, kādas ir raksturīgākās publicistiskā stila pazīmes. Meklē tekstā dažādus palīgvārdus un izsaukmes vārdus, kā arī iespraudumus un citākus, kopīgi secina, kāda ir to nozīme tekstveidē. • Pārskata tekstu par daudzveidīgas jautāšanas principiem, plāno interviju, atrod intervijas veidošanas paraugus drukātos un digitālos uzziņu avotos, analizē informācijas noderīgumu. • Pārī plāno un veido interviju par tematu “Konflikti mūsdienu jauniešu dzīvē”, veido intervijas pierakstu, noformē intervijas tekstu datorrakstā un uzlabo to atbilstoši valodas kultūras un pareizrakstības normām. • Reflektē par veiktās intervijas veiksmēm, neveiksmēm, nepieciešamajiem uzlabojamiem un vēlamo rezultātu.
<p>Komunikācija un dialogs</p> <p>Intervijas teksta izstrāde un publicēšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārī plāno, izveido un veic plašāku interviju ar sev vai vietējai sabiedrībai nozīmīgu cilvēku par vietēja vai plašāka mēroga sociālajiem konfliktiem, veido intervijas pierakstu, noformē intervijas tekstu datorrakstā, uzlabo to. • Pirms publicēšanas intervijas tekstu nodod intervētajai personai pārlasīšanai un akceptēšanai. Pilnveido intervijas tekstu atbilstoši intervējamās personas ieteikumiem. • Publicē interviju skolas vai pašvaldības tīmekļvietnē vai citā sabiedriskajā medijā. • Iepazīstas ar klasesbiedru veikumu, reflektē par paveikto, izvērtē interviju valodas un satura kvalitāti. Secina par konfliktu traģismu un miera nepieciešamību indivīda un sabiedrības attīstībā.
<p>Pasaules konflikti mūsdienās</p> <p>Daiļliteratūras valoda</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasa daiļliteratūras tekstu, piemēram, biogrāfiju vai autobiogrāfiju, par mūsdienās aktuāliem (vai cilvēka iekšējiem) konfliktiem, lai: <ul style="list-style-type: none"> – analizētu valodas līdzekļu lietojumu daiļliteratūrā; – vērotu patstāvīgas nozīmes vārdu un palīgvārdu lietojumu; – analizētu dažādu sintaktisko konstrukciju lietojumu; – secinātu par daiļliteratūras lomu/iedarbību uz lasītāju un nozīmi problēmas aktualizēšanā. • Sagatavo publisko runu par kādu nozīmīgu pasaules mēroga konfliktu.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Autobiogrāfiski darbi.
Latvijas un pasaules vēsture	Militārie konflikti pasaules vēsturē.
Sociālās zinības	Globalizācija.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

<p>9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei</p> <p>Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?</p>	<p>9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai</p> <p>Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?</p>	<p>9.3. Miera un dusmu valoda</p> <p>Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai?</p> <p>Kas ir valodas funkcionālie stili?</p> <p>Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?</p>	<p>9.4. Manas valodas stiprās puses</p> <p>Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga?</p> <p>Kas ir publicistiskas valodas stils?</p>	<p>9.5. Iespēju valoda</p> <p>Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika?</p> <p>Kā pilnveidot savu valodu?</p> <p>Kā veidot CV un motivācijas vēstuli?</p> <p>Kas ir sarunvalodas stils?</p>
--	---	--	---	---

9.4. Manas valodas stiprās puses. Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga? Kas ir publicistiskas valodas stils?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Raksturot un izprast tekstā ietverto noskaņu un tās izteikšanai izmantotos leksiskos, gramatiskos un stilistiskos līdzekļus.

- Mācīties raksturot teksta autora individuālā stila īpatnības.
- Mācīties mērķtiecīgi lietot nolūkam un adresātam paredzētus valodas līdzekļus. Pilnveidot pareizrakstības prasmi.
- Mācīties veidot savu individuālo stilu, rakstot vēstuli, pārspridumu, eseju, rakstu, redaktora sleju u. c. atbilstoši saziņas nolūkam un adresātam.
- Nostiprināt zināšanas par publicistikas valodas stilu un tā pazīmēm.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Runas specifika atšķir cilvēkus citu no cita un raksturo viņu valodas prasmi, intelektu, pieredzi, attieksmi. (V.Li.1.) • Teksta noskaņa vienmēr ir uztverama un analizējama satura un valodas kopsakarā (kāda ir informācija, kā tā ir izteikta). (V.Li.2.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piedalās diskusijā: izvirza problēmu, formulē jautājumus, uzklausa un izsaka viedokli, reflektē par diskusijas norisi un secina, kādi ir diskusijas rezultāti. <p>Teksts un tekstveide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizē teksta saturu un valodu. • Pētot tekstus, mācās uztvert autora individuālo stilu un noteikt tā pazīmes, veidot savu individuālo valodas stilu, rakstot pārspridumu, argumentēto eseju vai citu tekstu. Teksta izveides gaitā sazinās un sadarbojas ar klasesbiedriem. <p>Valodas struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raksta tekstu atbilstoši ortogrāfijas un interpunkcijas normām.

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistās daudzveidīgās saziņas situācijās, izmantojot kontekstam piemērotus verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus. Ievēro saziņas kultūru, apzinoties tās lomu sociālo kontaktu un sadarbības veidošanā. (VLM.9.1.1.5.) • Raksturo autora individuālo stilu un tā ietekmi uz adresātu. Pamatojumā izmanto argumentētus izteikumus un atbilstošu terminoloģiju. (VLM.9.2.1.4.) • Patstāvīgi izvirza mērķi un organizē teksta plānošanas procesu, izvēloties sev piemērotu ideju un domu pieraksta veidu. Reflektē un izvērtē to, apspriežoties par teksta saturu un uzbūvi ar citiem. Raksta pārspriedumu un argumentēto eseju. (VLM.9.2.1.6.) • Redīgē savu tekstu. Sniedz un saņem konstruktīvu atgriezenisko saiti; izmanto dažādus paņēmienus teksta uzlabošanai, piemēram, jautājumu formulēšanu, diskusijas, nepieciešamo avotu un resursu izmantošanu, laika plānojumu. (VLM.9.2.1.9.) • Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. Pamato noteikta avota izvēli. (VLM.9.3.1.4.) • Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas, pamato interpunkcijas zīmju lietojumu savā un citu tekstā. Skaidro neierastu interpunkcijas zīmju lietojumu literāros darbos un informatīvos tekstos. (VLM.9.3.1.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido ieradumu izturēties iecietīgi un pielāgot savu runu klausītājiem, kas šo valodu labi nepārvalda vai sazinās ar grūtībām. (Tikumi – tolerance, godīgums, laipnība; vērtība – cilvēka cieņa) • Veido ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas runā un rakstos. (Tikumi – atbildība, gudrība, tolerance; vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums) • Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem runātās valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās. (Tikumi – tolerance, laipnība; vērtības – cilvēka cieņa, kultūra) • Veido ieradumu ar cieņu izturēties pret latviešu valodu un citu tautu valodām. (Tikumi – atbildība, gudrība; vērtības – latviešu valoda, kultūra)
<p>Jēdzieni: individuālais valodas stils, publicistiskais valodas stils.</p>	
<p>Teksti: lasa, vēro, izmanto publicistikas tekstu; veido brīvo rakstu, vēstuli, argumentēto eseju, pārspriedumu.</p>	

Temata apguves norise

<p>Individuālais stils dzīvē un valodā</p> <p>Diskusija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot prātavētru, brīvo rakstu vai citu paņēmieni, pārdomā savas tuvākās vai tālākās nākotnes dzīves mērķi un analizē, kā to varētu sasniegt. Veido klases mērķu piramīdu, noskaidrojot arī skolotāja dzīves mērķus un to īstenošanas ieceres. • Pamatojoties uz savu pieredzi, diskutē, ar kādām grūtībām mērķu īstenošanā var sastapties atkarībā no katra personības īpašībām, kādas iespējas pastāv šo grūtību pārvarēšanai. • Lasa literāros darbus (vai to fragmentus), kuros varoņi īstenojuši vai nav īstenojuši savus izvirzītos mērķus; pārrunā, kāpēc tā noticis. Pārrunā, kas ir individuālais stils un individuālais valodas stils. • Individuāli, pāri vai grupā aktualizē daudzveidīgas jautāšanas prasmi, veidojot atvērtos jautājumus par izvēlētu tematu gan rakstveidā, gan mutvārdos. Reflektē un secina, kas ir būtiskākais, lai sasniegtu iecerēto. • Pārrunā, kāda nozīme dzīves mērķa sasniegšanā ir valodai.
--	--

<p>Kāda ir valoda publicistikas teksts? Publicistiskais valodas stils. Valodas līdzekļu analīze tekstā</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lasot publicistikas tekstus par cilvēku spēka un vājuma izpausmēm, atrod dažādu veidu informāciju, salīdzina to, veic individuālus pierakstus un, sadarbojoties ar klasesbiedriem, pilnveido tos, akcentējot svarīgākās atziņas. Pēta teksta struktūru, teksta valodas īpatnības un secina, kādas ir publicistiskā valodas stila pazīmes konkrētajā tekstā. Izmantojot publicistikas tekstā lietotās sintaktiskās konstrukcijas, atkārto interpunkcijas jautājumus. Atrod tekstā vārdus, kuru rakstību nosaka pareizrakstības likumi, un atkārto ortogrāfijas jautājumus.
<p>Īpašā mākslas valoda Kritēriji individuālā stila noteikšanai un raksturošanai. Vēstule</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vingrinoties individuālā stila izkopšanā, atrod un izvēlas dažādu autoru tekstos sev interesantos vārdus, izteicienus, sintaktiskās konstrukcijas, izteiksmes līdzekļus, kompozīcijas elementus ar nolūku izmēģināt tos savā tekstveides praksē. Apkopo iegūto tematisko informāciju un informāciju par izmantotajām valodas struktūrām. Raksta vēstuli, apzināti pievēršot uzmanību savam individuālajam stilam. Uzrakstīto vēstuli lasa klasē vai grupā. Savstarpēji vērtē dzirdēto, vingrinoties pārsprieduma vai argumentētās eseja rakstīšanai, mērķtiecīgi domājot par līdzekļiem teksta noskaņas radīšanai atbilstoši šādiem kritērijiem: teksta autora nolūks, adresāts, vārdu krājuma un sintaktisko konstrukciju dažādība, valodas izteiksmes līdzekļi.
<p>Individuālā stila izpausme atbilstoši kontekstam Pārspriedums. Argumentētā eseja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Plāno un raksta pārspriedumu vai argumentēto eseju par to, kā izvairīties dzīves mērķus un īstenot tos, pārvarot šķēršļus un grūtības. Izsaka viedokli par paša uzrakstīto, vērtē savu tekstu un klasesbiedru paveikto.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības	Karjeras izglītība; mērķu izvēršana.
------------------	--------------------------------------

Metodiskais komentārs

Latviešu valodas stundās var lasīt dažādas diskusijas un vērtēt tās. Skolēniem var piedāvāt aplūkot internetā publikācijas (rakstus) par vienu un to pašu notikumu un pētīt, kā autora izvēlētie izteiksmes līdzekļi provocē pozitīvus vai negatīvus viedokļus. Skolēnus var rosināt veidot e-žurnālu par valodas kultūras jautājumiem. Vispirms veido žurnāla redakcijas kolektīvu (redaktors, korektors, žurnālists, maketētājs, vizuālais noformētājs u. c.), tad skolēni izvēlas vienu no nosauktajiem amatiem un sagatavo žurnālu publicēšanai. Kad žurnāls ir izveidots, visi to lasa, izsaka savu vērtējumu un raksta komentārus.

<p>9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei</p> <p>Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?</p>	<p>9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai</p> <p>Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?</p>	<p>9.3. Miera un dusmu valoda</p> <p>Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai?</p> <p>Kas ir valodas funkcionālie stili?</p> <p>Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?</p>	<p>9.4. Manas valodas stiprās puses</p> <p>Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga?</p> <p>Kas ir publicistiskas valodas stils?</p>	<p>9.5. Iespēju valoda</p> <p>Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika?</p> <p>Kā pilnveidot savu valodu?</p> <p>Kā veidot CV un motivācijas vēstuli?</p> <p>Kas ir sarunvalodas stils?</p>
--	---	--	---	---

9.5. Iespēju valoda. Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika? Kā pilnveidot savu valodu? Kā veidot CV un motivācijas vēstuli? Kas ir sarunvalodas stils?

Ieteicamais laiks temata apguvei: apmēram 20 % no kopējā stundu skaita mācību gadā.

Temata pārskats

- Nostiprināt pamatskolā apgūtās gramatikas zināšanas, veidojot izpratni par valodas sistēmu un veicinot prasmīgu valodas lietojumu.
- Iedvesmojoties no citu radītiem tekstiem, veidot un izkopt savu individuālo valodas stilu, mācīties to izmantot arī lietišķajā komunikācijā, radot pozitīvu ietekmi uz adresātu un attīstot savu individualitāti.

- Pilnveidot zināšanas par lietišķo rakstu valodas stilu, tā iezīmēm; pilnveidot prasmi rakstīt CV un motivācijas vēstuli.
- Pilnveidot lasīšanas un valodas līdzekļu analīzes prasmi, strādājot ar daiļdarbu un informatīvajiem tekstiem (sludinājumiem).
- Pilnveidot zināšanas par sarunvalodas stilu, analizējot daiļliteratūras tekstus, nosakot raksturīgākos valodas līdzekļus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Lietišķie raksti jeb darījumraksti tiek izmantoti darba vajadzībām oficiālajā saziņā. (V.Li.2.) • Sarunvalodas stilu parasti lieto ikdienas saziņā, un tam ir raksturīgs brīvāks valodas līdzekļu izmantojums. (V.Li.2.) • Valoda ir zīmju sistēma, kas sastāv no vairākām sakārtotām un pakārtotām apakšsistēmām. (V.Li.3.) 	<p>Saziņa kontekstā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novērtēt darba sludinājumā iegūtās informācijas ticamību un noderīgumu. • Formulē atslēgvārdus/jautājumus; izmantojot tos, meklē informāciju. <p>Teksts un teksteide</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raksta motivācijas vēstuli, atsaucoties uz konkrētu darba sludinājumu. • Raksta un noformē CV. • Saprot lietišķo rakstu valodas un sarunvalodas specifiku. • Lieto piemērotus valodas līdzekļus, ievēro noteiktu teksta struktūru, veidojot lietišķā stila tekstus.

Ziņas	Prasmes
	Valodas struktūra <ul style="list-style-type: none"> Analizē daiļdarbā izmantotos valodas līdzekļus. Izprot valodu kā sistēmu, atpazīst tās elementus un izmanto atbilstošus terminus to apzīmēšanai.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Lasa ar izpratni saturu, uzbūves un žanru ziņā atšķirīgus tekstus, saskatot valodas lietojuma būtiskākās īpatnības. Analizē un skaidro tekstu, novērtē savu izpratni. Salīdzina izlasīto ar iepriekš zināmo; nosaka, kādas pārdomas izlasītais teksts ir radījis. (VLM.9.1.1.3.) Salīdzina vairākus informācijas avotus, izvēlas ticamākos, pamato savu izvēli. Integrē un interpretē informāciju no dažādiem avotiem: izvēlas mērķim atbilstošu informācijas apstrādes un strukturēšanas veidu. Saskata un salīdzina sakarības, notikumu secību, cēloņus un sekas. (VLM.9.1.1.4.) Izmanto atslēgvārdu noteikšanas paņēmienus un zināšanas par teksta vizuālā noformējuma grafiskajiem līdzekļiem, lai interpretētu un novērtētu tekstu un tā galveno domu. Salīdzina ar citu viedokli un veido secinājumus. (VLM.9.2.1.5.) Raksta patstāvīgi ielūgumu, apsveikumu, lietišķo vēstuli, iesniegumu, paskaidrojumu, CV, vēstuli digitālajā formā un e-vidē. (VLM.9.2.1.7.) Izmanto rakstzīmju sistēmu atbilstoši saziņas situācijai un savam individuālajam stilam; salīdzina, novērtē dažādus rakstīšanas stilus, veidojot sev piemērotāko. (VLM.9.2.1.5.) Redīgē savu tekstu. Sniedz un saņem konstruktīvu atgriezenisko saiti; izmanto dažādus paņēmienus teksta uzlabošanai, piemēram, jautājumu formulēšanu, diskusijas, nepieciešamo avotu un resursu izmantošanu, laika plānojumu. (VLM.9.2.1.9.) Raksta vārdus atbilstoši latviešu valodas ortogrāfijas normām. Ja nepieciešams, izmanto vārdu pareizrakstības pārbaudes līdzekļus savas valodas pilnveidei. Pamato noteikta avota izvēli. (VLM.9.3.1.4.) 	<ul style="list-style-type: none"> Veido ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju. (Tikumi – atbildība, godīgums) Veido ieradumu apzināties teksta veidošanu kā ilgstošu, secīgu un rūpīgu darba procesu. (Tikumi – centība, gudrība; vērtība – darba tikums) Veido ieradumu lasīt augstvērtīgus literāros darbus un aizgūt no tiem ierosmes savas valodas attīstībai. (Tikumi – centība, gudrība; vērtība – kultūra)
Jēdzieni: motivācijas vēstule, CV, lietišķo rakstu valodas stils, sarunvalodas stils, lietišķie raksti jeb darījumraksti.	
Teksti: lasa, vēro testu, daiļdarbu, darba sludinājumu, atsauksmes, CV; raksta, veido kolāžu, infografiku, motivācijas vēstuli, CV.	

Temata apguves norise

<p>Pašizziņa</p> <p>Kopā un šķirti rakstāmi vārdi.</p> <p>Sarunvalodas stils</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aizpilda dažādus personības testus, lai sāktu pašizziņas procesu, kura mērķis ir radīt ieceres tuvākai un tālākai nākotnei. • Pārskata informāciju par kopā un šķirti rakstāmiem vārdiem, izstrādā sev noderīgas stratēģijas, kā tos iegaumēt un lietot savos tekstos. • Klasē kopīgi lasa kādu daiļdarbu par pašizziņu, sevīs meklējumiem, analizē valodas līdzekļus fragmentos, kuros izmantots sarunvalodas stils; secina, kādas ir sarunvalodas stila iezīmes. Pārrunā, kādās situācijās tiek izmantots sarunvalodas stils un ar kādu mērķi tas tiek lietots daiļliteratūras tekstos. • Analizē teksta valodas īpatnības, atkārtojot un nostiprinot līdz šim apgūto latviešu valodas gramatiku, ortogrāfijas un interpunkcijas normas. Diskutē par daiļdarba noskaņu, tajā lietoto valodas līdzekļu iedarbīgumu uz lasītāju.
<p>Savas nākotnes vīzija</p> <p>Darba sludinājuma teksts.</p> <p>Motivācijas vēstule</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido aprakstu “Vīzija par mani pēc 10 gadiem”: <ul style="list-style-type: none"> – raksta atslēgvārdus, iztēlojoties sevi pēc 10 gadiem (<i>studijas, ģimenes stāvoklis, darbs, vaļasprieki, draugi, pieredze, sajūtas, apmierinātība ar dzīvi</i> u. tml.); – veido vizualizāciju (kolāžu, zīmējumu, grafiku, attēlus digitālajā formātā u. tml.) par iepriekš uzrakstītajiem atslēgvārdiem; – raksta īsu stāstījumu, kas skaidrāk atklāj vizualizācijas saturu. Prezentē savu darbu klasesbiedriem. • Darbojoties nelielās grupās, apkopo klasē visbiežāk izmantotos atslēgvārdus, atlasa tos, kuri nepieciešami darba sludinājumu meklēšanai. Izmanto atslēgvārdus, formulē precīzus jautājumus ar tiem, lai internetā meklētu sludinājumu tekstus. • Secina, kāda ir atslēgvārdu un jautājumu nozīme tekstveidē un informācijas meklēšanā interneta meklētājprogrammās. Pēta darba sludinājumus un mācās orientēties sludinājumu datubāzēs (gan lingvistiski, gan saturiski). • Izpēta un, strādājot pāri, analizē sludinājumu saturu, uzbūvi, noformējumu un tajos lietotos valodas līdzekļus. • Atrod vienu savām nākotnes iecerēm vispiemērotāko sludinājumu un gatavojas rakstīt motivācijas vēstuli: <ul style="list-style-type: none"> – lasa informatīvu tekstu par motivācijas vēstules veidošanas nosacījumiem un aplūko piemērus; – meklē atbilstošas lietīšķo rakstu valodas stila pazīmes, secina, kas nosaka motivācijas vēstules specifiku; – pētot citu rakstītās motivācijas vēstules, izvēlas dažas, kuru rakstītājus aicinātu uz darba interviju, ja būtu darba devējs; nosaka pazīmes (korekts teksta izkārtojums, pareizrakstība, individuāls valodas stils u. tml.), kas veido pozitīvu ietekmi uz teksta adresātu; – klasē kopīgi izstrādā vērtēšanas kritērijus motivācijas vēstules tekstam; – raksta motivācijas vēstuli, apmainās viedokļiem par to, redīgē uzrakstīto motivācijas vēstuli, uzlabo tās saturu un pareizrakstību, raksta tīrrakstu; – izvērtē motivācijas vēstules kvalitāti pēc izstrādātajiem kritērijiem. Piedalās lomu spēlē, kurā tiek izspēlēta darba intervija.
<p>Tuvākās nākotnes ceļš</p> <p>Informācijas ieguve. Informācijas ticamība un noderīgums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iepazīstas ar piedāvājumiem turpmākajai izglītībai pēc 9. klases. • Izvirza kritērijus izglītības iestādes izvēlei atbilstoši savām izglītības interesēm un iespējām. Darbojoties grupā, salīdzina un analizē trīs turpmākās izglītības piedāvājumus: <ul style="list-style-type: none"> – atrod un apkopo atsauksmes par tām; izmantojot sociālos medijus, sazinās ar šo skolu skolēniem vai absolventiem; – vērtē atsauksmju ticamību, to noderību lēmuma pieņemšanā; – noformē iegūto informāciju datorrakstā, lietojot dažādus teksta izcēlumus un citas vizuālā noformējuma iespējas. • Izvēlas vienu no izglītības piedāvājumiem, analizē tā atbilstību savas nākotnes vīzijai.

Sevis pieteikšana darba tirgū

CV.

Valodas jautājumu sistematizēšana

- Izpēta dažādus CV paraugus, vērtē to daudzveidīgumu satura un formas ziņā. Analizē dažādo CV variantu atbilstību darba piedāvājumiem.
- Veido savu CV un noformē to atbilstoši kādam no iepriekš izpētītajiem paraugiem.
- Pamato savā CV ietvertās informācijas un noformējuma atbilstību mērķim (saistībā ar iepriekš izpētītajām turpmākās izglītības iespējām vai darba sludinājumu piedāvājumu).
- Prezentē savu CV klasesbiedriem; savstarpēji novērtē cits cita izstrādātos CV.
- Reflektē par nostiprinātajām latviešu valodas gramatikas, leksikoloģijas, stilistikas, darījumrakstu izveides zināšanām.
- Secina, kādas ir katra latviešu valodas zināšanas un prasmes, uzsverot pozitīvās puses un nosakot jautājumus/tematus, kuri būtu vēl pilnveidojami, kā arī izstrādājot individuālus risinājumus valodas jautājumu sistematizēšanai.

Mācību līdzekļi

Skola2030 mācību līdzeklis.

Starppriekšmetu saikne

Literatūra	Literārie teksti par pašizziņu, sava ceļa meklējumiem.
Sociālās zinības	Komunikācija sociālajos medijos.

Metodiskais komentārs

Skolēni labāk apgūst tematu, ja stundās organizē amata pretendentu pārrunas – izspēlē darba tirgus situāciju. Skolēni var sadalīties šādās grupās:

- 1. grupa – sabiedrisko attiecību speciālisti, kuri izstrādā darba sludinājumus attiecīgajiem amatiem un sagatavo tos publicēšanai;
- 2. grupa – redaktori, kuri rediģē izveidotos sludinājumu tekstus;
- 3. grupa – darba ņēmēji, kuri raksta motivācijas vēstuli un CV;
- 4. grupa – darba devēju personāla atlases komanda, kura vērtē iesniegtos dokumentus, organizē pārrunas.

Sabiedrisko attiecību speciālisti veido sludinājumus un atdod tos redaktoram, kurš rediģē, komentē un iesaka uzlabojumus.

Darba ņēmējs sagatavo motivācijas vēstuli un CV, visus dokumentus iesniedz redaktoram, kurš rediģē, komentē un iesaka uzlabojumus.

Darba devēju personāla atlases komanda izskata iesniegtos dokumentus un aicina darba ņēmējus uz pārrunām; vada darba pārrunas.

Darba procesā skolotājs ir vērotājs, palīgs, domubiedrs un konsultants, kurš iesaka, palīdz atrast nepieciešamo informāciju par lietišķo rakstu izstrādi, piedāvā lietišķo rakstu paraugus, iesaka noderīgas tīmekļvietnes, piedāvā populārzinātniskus un zinātniskus rakstus par šo jautājumu (piemēram, Latviešu valodas aģentūras izdotos rakstu krājumus “Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi”). Pēc paveiktā skolotājs izsaka vērtējumu: kas izdevies, kas jāuzlabo, kādas zināšanas un prasmes pilnveidojamas. Skolēni reflektē par gūtajām zināšanām, prasmēm, ko pilnveidojuši, izsaka savus secinājumus un ieteikumus, vērtē paveikto pēc pašu izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.

Pielikumi

1. pielikums

Kursu programmu paraugos lietotie kodi

Atsaucei uz standartu* mācību priekšmetu programmās izmantoti šādi plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu (SR) un lielo ideju (Li) kodi. (Standarta pielikumi, kuros lietoti šie kodi, atrodami *Skola2030* tīmekļa vietnē.)

SR kodi

Piemērs:

VLM. Mācību joma (visu mācību jomu apzīmē jumus sk. tabulā)	VLM.3.2.1.9.		
	3. Izglītības posma pēdējās klases numurs	2.1.9. Mācību jomas SR kārtas numurs standartā	
	2.1.9. Sapro, ka tekstveide ir process, kura laikā tekstu vairākkārt var uzlabot. Pēc parauga un pedagoga ieteikumiem labo un pilnveido tekstu	2.1.9. Labo un pilnveido savu tekstu, sniedz un iegūst atgriezenisko saiti par teksta saturu un noformējumu. Prot strādāt individuāli un sadarboties teksta pilnveides laikā	2.1.9. Redīgē savu tekstu. Sniedz un saņem konstruktīvu atgriezenisko saiti. Izmanto dažādus paņēmienus teksta uzlabošanai, piemēram, jautājumu formulēšanu, diskusijas, nepieciešamo avotu un resursu izmantošanu, laika plānojumu

Li kodi

Piemērs:

S. Mācību joma	S.Li.8.	
	Li. Lielā ideja	8. Mācību jomas Li kārtas numurs standartā
	8. Informācijas avoti, kas atspoguļo norises sabiedrībā pagātnē un mūsdienās, ir izvērtējami kritiski	
	8.1. Raksturo dažādu plašsaziņas līdzekļu sniegtās informācijas izmantošanas iespējas, atrod un atlasa faktus	8.1. Kritiski izvērtē un izmanto dažādu plašsaziņas līdzekļu un vēstures avotu sniegto informāciju. Saīdžina dažādos informācijas avotos atrodamos faktus, meklē līdzības un atšķirības
		8.1. Analizē un skaidro plašsaziņas līdzekļu iespējas atspoguļot un ietekmēt cilvēku politiskos, sabiedriskos, estētiskos priekšstatus un uzskatus, manipulēt ar personisko un kultūras identitātes izpratni, priekšstatiem par kultūras mantojumu un vērtībām

Mācību jomu apzīmējumi

V	Valodu mācību joma	
	VL	Latviešu valoda
	VLM	Latviešu valoda un literatūra izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas
	VS	Svešvaloda
	VM	Mazākumtautības valoda
K	Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma	
S	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	
D	Dabaszinātņu mācību joma	
M	Matemātikas mācību joma	
T	Tehnoloģiju mācību joma	
F	Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma	

* Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem".

2. pielikums

Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs, beidzot 3., 6. un 9. klasi

Beidzot 3. klasi	Beidzot 6. klasi	Beidzot 9. klasi
1. Kritiskā domāšana un problēmrisināšana		
1.1. Formulē atvērtus, uz izziņu vērstus jautājumus ar personisko pieredzi saistītās situācijās. Vienkāršu informāciju salīdzina, interpretē, novērtē, savieno un grupē pēc dotajiem kritērijiem. Meklē faktus un mācās tos pārbaudīt.	1.1. Formulē atvērtus, uz izziņu vērstus jautājumus situācijās ar dažādiem kontekstiem. Salīdzina, interpretē, novērtē, savieno informāciju, grupē to pēc dotajiem kritērijiem. Pārlicinās, vai iegūta pietiekami vispusīga un precīza informācija, pārbauda tās ticamību.	1.1. Formulē atvērtus, uz izziņu vērstus jautājumus problēmsituācijās un situācijās, kas ietver vairākas jomas. Raksturo rezultātus, savu darbību. Mērķtiecīgi izzina, analizē, izvērtē un savieno dažādu veidu informāciju un situācijas, izprot to kontekstu. Tiekas iegūt vispusīgu un precīzu informāciju, nosaka atsevišķus faktorus, kas traucē iegūt patiesu informāciju.
1.2. Veido savā pieredzē un viedoklī balstītu argumentāciju. Formulē savus secinājumus pēc norādījumiem.	1.2. Spriež no konkrētā uz vispārīgo. Mācās atšķirt svarīgo no mazāk svarīgā, situācijai atbilstošo no neatbilstošā. Veido dotajā kontekstā faktos balstītu argumentāciju. Formulē tiešus, vienkāršus secinājumus.	1.2. Veido loģiskus spriedumus, spriež no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto. Atšķir faktos balstītu apgalvojumu no pieņēmuma, faktus no viedokļa. Izvirza argumentus un vērtē to atbilstību. Secina, vai argumentācija ir pietiekama un korekta. Formulē pamatotus secinājumus.
1.3. Mācās formulēt problēmu saistošā, ar personisko pieredzi saistītā kontekstā. Ar pedagoga atbalstu izvirza mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko risinājumu.	1.3. Ar pedagoga atbalstu nosaka reālas vajadzības – atpazīst un formulē problēmu saistībā ar noteiktu lielumu (īpašībām, uzbūvi, darbību, izpausmēm u. tml.), parādību, procesu dotajā kontekstā, izsaka un skaidro idejas problēmsituācijās. Mācās izvirzīt mērķi, piedāvāt risinājumus.	1.3. Nosaka reālas vajadzības un raksturo problēmas būtību – atpazīst un formulē problēmu kontekstā, kuru raksturo savstarpēji atkarīgi lielumi, aspekti, cēloņsakarības. Izsaka, skaidro un analizē idejas problēmsituācijās. Izvirza mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko un nolemj to īstenot.
1.4. Raksturo savu pieredzi līdzīgās situācijās, izsaka idejas risinājumam. Ar pedagoga atbalstu veido izvēlētās problēmas risinājuma plānu, īsteno to.	1.4. Veido izvēlētās problēmas risinājuma plānu, īsteno to, izmantojot situācijai piemērotas problēmrisināšanas stratēģijas, – praktiski eksperimentē, veidojot reālus modeļus un objektus, izpētot īpašības un pārbaudot pieņēmumu, izvērtē paveikto pēc kritērijiem un iesaka uzlabojumus.	1.4. Veido izvēlētās problēmas risinājuma plānu, īsteno to un, ja nepieciešams, darba gaitā plānu pielāgo situācijai. Kompleksās situācijās lieto piemērotas problēmrisināšanas stratēģijas – veic plānveida eksperimentu pieņēmuma pamatošanai. Pārbauda iegūtos rezultātus problēmas kontekstā. Meklē citu pieeju, paņēmienu, ja tas nepieciešams. Izvērtē paveikto un plāno uzlabojumus turpmākajam darbam.

2. Jaunrade un uzņēmējspēja		
2.1. Ir atvērts jaunai pieredzei. Ar prieku fantazē par iespējamiem neierastiem risinājumiem.	2.1. Nebijušas situācijas uztver ar ieinteresētību, izmanto iztēli un spontānātāti, lai veidotu neikdienišķas sakarības. Uzdrīkstas mēģināt paveikt kaut ko jaunu.	2.1. Uz pasauli raugās ar zinātkāri, iztēlojas nebijušus risinājumus. Ir gatavs pieņemt nenoteiktību un jaunus izaicinājumus.
2.2. Uzdod jautājumus par esošo situāciju un ar pieaugušā atbalstu izmanto vairākas radošās domāšanas stratēģijas. Lai radītu idejas, iedvesmojas no citu darbiem.	2.2. Izvērtē situāciju un izmanto radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie idejām tās pilnveidei, iedvesmojas no citu idejām, tās papildina.	2.2. Izzina situāciju no dažādiem skatpunktiem, lieto un pielāgo situācijai atbilstošas radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jaunām un noderīgām idejām, iedvesmojas no citu pieredzes. Izmanto pieejamos resursus (cilvēku, zināšanu, kapitāla, infrastruktūras) un rod jaunus, lai īstenotu savu ieceri.
2.3. Ar pedagoga atbalstu nonāk pie sev jaunas un noderīgas idejas un īsteno to, nepadodas, ja neizdodas to īstenot, bet mēģina vēlreiz.	2.3. Viens vai grupā spēj jau esošiem risinājumiem vai produktiem vairot pievienoto vērtību, plāno darbu un apzina resursus, lai īstenotu radīto ideju. Saskaņoties ar grūtībām, meklē atbalstu un izmanto to.	2.3. Viens vai grupā spēj radīt jaunu un sev vai citiem noderīgu produktu vai risinājumu, prot vadīt procesu no idejas radīšanas līdz tās īstenošanai. Saskaņoties ar grūtībām, neatlaidīgi meklē un rod risinājumu.
3. Pašvadīta mācīšanās		
3.1. Ar pieaugušā atbalstu izvirza mērķi mācību uzdevumā un plāno savas darbības soļus, lai to izpildītu.	3.1. Mācās izvirzīt vairākus mācīšanās mērķus un plāno, kā tos īstenot gan vienatnē, gan grupā.	3.1. Izvirza īstermiņa un ilgtermiņa mērķus, plāno to īstenošanas soļus, uzņemas atbildību par to izpildi.
3.2. Pastāsta par savas mācīšanās progresu un prasmēm, kas padodas vislabāk, kā arī neizdošanos un kļūdām.	3.2. Nosauc savas darbības stiprās un vēl pilnveidojamās puses, izvērtē personiskās īpašības un uzvedību, kas ietekmē izvēli, panākumus vai neizdošanos. Prot pastāstīt par sava padarītā progresu, izmantojot vienotu kritēriju sistēmu.	3.2. Patstāvīgi analizē savas darbības saistību ar personiskajām īpašībām un uzvedību. Atpazīst savas darbības stiprās puses un ar pieaugušā atbalstu rod dažādus veidus, kā attīstīt savas domāšanas un uzvedības pilnveidojamās puses.
3.3. Mācās izmantot uzmanības noturēšanas, iegaumēšanas un atcerēšanas stratēģijas.	3.3. Mācās lietot dažādas domāšanas stratēģijas atbilstoši mācību kontekstam.	3.3. Izmanto savas domāšanas stiprās puses un situācijai atbilstošas domāšanas stratēģijas, lai attīstītu savas spējas un uzlabotu sniegumu.
3.4. Saprot dažādu emociju ietekmi uz savu domāšanu un uzvedību. Ikdienišķās situācijās emocijas pauž sociāli pieņemami.	3.4. Pauž savas emocijas sociāli pieņemami arī neikdienišķās situācijās. Skaidro faktorus, kas mācību situācijā rada dažādas emocijas, motivē sevi darbībai.	3.4. Mācību procesa laikā vada emocijas un uzvedību sociāli pieņemami. Izprot domu un emociju ietekmi uz atbildīgu personisko lēmumu pieņemšanu.
3.5. Mācību procesā ar pedagoga atbalstu seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei un novērtē savu mācību darbu un mācīšanās pieredzi.	3.5. Seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei un mācību procesā nosaka, vai un kā sniegumu uzlabot.	3.5. Patstāvīgi veido savus kritērijus, kas liecina par mērķa sasniegšanu, izzina sava padarītā progresu un nosaka, vai un kā uzlabot sniegumu. Kļūdas izmanto, lai mērķtiecīgi mainītu savu darbību. Mācīšanās gaitā pārplāno dažus soļus, lai nonāktu pie labāka risinājuma.

4. Sadarbība		
4.1. Pauž zīmju valodā savas vajadzības, domas un emocijas, kā arī skaidro, kā citu sejas izteiksme un ķermeņa valoda saistās ar konkrētu emociju un kā emocijas ietekmē attiecības ar citiem.	4.1. Ar pedagoga atbalstu aktualizējot savu rīcību, mācās patstāvīgi pārvaldīt savas emocijas un saglabā labvēlīgu attieksmi saskarsmē ar citiem.	4.1. Izvērtē citu cilvēku emocijas un rīcības iemeslus, izrāda empātiju un pielāgo savu uzvedību un komunikācijas veidu atbilstoši situācijai.
4.2. Pārliecinās, ka sarunas partneris ir sapratis teikto. Ar pedagoga atbalstu mērķtiecīgi virza sarunu, lai saprastos, un apzināti lieto savas sociālās prasmes, lai ar citiem nodibinātu un uzturētu pozitīvas attiecības un iesaistītos sociālās aktivitātēs.	4.2. Saziņā ar citiem atbilstoši situācijai lieto dažādus saziņas veidus un veido sarunu ar cilvēku, kuram ir atšķirīgs viedoklis. Atzīst un respektē viedokļu dažādību, pieņem kopējus lēmumus par piemērotāko rīcību un risina konfliktus pazīstamās situācijās.	4.2. Pauž savu un uzklausa otra viedokli, ievērojot cieņu pret sarunas partneri, rod vienojošu viedokli situācijā, kad pusēm ir atšķirīgi uzskati. Ja nepieciešams, uzņemas sarunas vadību. Sasniedz abpusēji pieņemamus kompromisus un tiecas pēc taisnīga risinājuma.
4.3. Sadarbojas ar citiem kopēju konstruktīvu uzdevumu veikšanai.	4.3. Strādā komandā, orientējas uz līdzvērtīgu ieguldījumu, pieņem un sadarbojas ar dažādiem cilvēkiem, lai sasniegtu konkrētu mērķi.	4.3. Sadarbojas ar citiem atbilstoši situācijai, kā arī veido un vada komandu, ievērojot citu cilvēku vajadzības.
5. Pilsoniskā līdzdalība		
5.1. Saskata vienkāršas kopsakarības sabiedrībā (klasē, skolā, ģimenē un vietējā kopienā).	5.1. Saskata kopsakarības sabiedrībā, vidē un kopienā nacionālā mērogā, kā arī savu ietekmi, lomu un nepieciešamību iesaistīties savas kopienas dzīves uzlabošanā. Skaidro vienas rīcības dažādās sekas (to ietekmi uz citiem cilvēkiem, attiecībām, vidi).	5.1. Skaidro savu skatījumu par kopsakarībām sabiedrībā, vidē, kopienā Eiropas mērogā un pamato to, saistot ar dažādos avotos gūtu informāciju un statistikas datiem. Analizē, kā atsevišķu indivīdu rīcība ietekmē sabiedrību un vidi.
5.2. Ievēro, ka dažādiem cilvēkiem ir atšķirīgi viedokļi, nosauc savas vērtības. Ar pedagoga atbalstu rīkojas saskaņā ar savām vērtībām.	5.2. Meklē pamatojumu citu rīcībai un viedokļiem, nosauc un pamato savas, ģimenes locekļu, skolas vērtības. Rīkojas saskaņā ar savām vērtībām.	5.2. No pieredzes secina, kā vērtības laika gaitā var mainīties. Balstoties savās vērtībās, izvēlas pasākumus, kuros iesaistīties, un, ja nepieciešams, iesaista citus, paskaidro un pamato savu izvēli vai iemeslus neiesaistīties. Virza savu rīcību saskaņā ar savām vērtībām, pamato savas izvēles.
5.3. Piedalās noteikumu un ar mācīšanos saistītu lēmumu pieņemšanā un ar pedagoga atbalstu rīkojas atbilstoši sabiedrībā pieņemtajām normām. Veic uzticētos pienākumus, saskata, ka rīcībai ir sekas, un uzņemas atbildību par savu darbu.	5.3. Piedalās noteikumu un ar mācīšanos saistītu lēmumu pieņemšanā, mācību procesa plānošanā, pamato ar to saistītās izvēles, meklē visiem iesaistītajiem labāko risinājumu un ievēro sev izvirzītos noteikumus, lai uz viņu varētu paļauties. Uzņemas atbildību ģimenē un attiecībās ar draugiem, skaidro, kā rīkoties atbildīgi un veidot uzticēšanos.	5.3. Patstāvīgi ievēro sev izvirzītos noteikumus, lai būtu uzticams un uz viņu varētu paļauties. Analizē savu iesaisti globālos procesos un rīkojas atbildīgi. Skaidro savas rīcības sekas un uzņemas par to atbildību.

5.4. Ar pedagoga atbalstu iesaistās skolas dzīves uzlabošanā un nosaka, kas pēc tam ir mainījies.	5.4. Iesaistās vietējās kopienas dzīves uzlabošanā un analizē, vai un kā iesaiste mainījusi kopienas dzīvi.	5.4. Piedāvā īstenojamus un ilgtspējīgus risinājumus vietējās kopienas dzīves uzlabošanai. Sadarbībā ar citiem kādu no tiem īsteno un pamato savas iesaistes jēgu.
6. Digitālā pratība		
6.1. Izmanto digitālās tehnoloģijas mācību uzdevumu veikšanai pēc norādījumiem.	6.1. Izmanto digitālās tehnoloģijas zināšanu ieguvei, apstrādei, prezentēšanai, pārraidei un pamato digitālo tehnoloģiju lietojuma nepieciešamību.	6.1. Izvēlas un izmanto iecerei vai uzdevumam piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas, lieto tās pašrealizācijai un daudzveidīga satura radīšanai.
6.2. Nosaka digitālās komunikācijas veidus.	6.2. Nosaka digitālās komunikācijas veidus, to mērķus, formātus un ietekmi uz auditoriju. Izmanto digitālās tehnoloģijas komunikācijai un sadarbībai.	6.2. Atbildīgi izmanto digitālo komunikāciju konkrētiem mērķiem, izvērtējot tās piemērotību mērķgrupas vajadzībām.
6.3. Atpazīst mediju radītus un popularizētus tēlus un simbolus.	6.3. Analizē mediju lomu realitātes konstruēšanā un novērtē dažādu informācijas avotu, to skaitā digitālā formā pieejamo avotu ticamību.	6.3. Kritiski analizē mediju radīto realitāti un informācijas ticamību, rada savu mediju saturu.
6.4. Skaidro, kā digitālās tehnoloģijas ietekmē ikdienu, ar pedagoga atbalstu veido veselīgus un drošus paradumus digitālo tehnoloģiju lietošanā.	6.4. Skaidro savu izpratni par digitālo tehnoloģiju lomu sabiedrībā un pašrealizācijā. Ievēro veselīgus un drošus tehnoloģiju lietošanas paradumus.	6.4. Analizē un novērtē tehnoloģiju ietekmi uz garīgo un fizisko veselību, sabiedrību un vidi. Ievēro veselīgus un drošus tehnoloģiju lietošanas paradumus, pamato to nepieciešamību. Konstruē, kontrolē un pārvalda savu digitālo identitāti.

3. pielikums

Skolēnam attīstāmie ieradumi latviešu valodā

1.–3. klase

1. Veido ieradumu rakstīt glīti, skaidri un salasāmi.
2. Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, ievērojot saskarsmē saziņas kultūru.
3. Attīsta ieradumu rūpēties par savu veselību, rakstīšanas laikā ieņemot pareizu ķermeņa pozu, pareizi turot rakstāmpiederumu un novietojot burtnīcu.
4. Veido ieradumu korekti pārjautāt un precizēt jautājumu vai citu informāciju, ja to nav saņēmis.
5. Veido ieradumu palūkoties uz sevi kā ieinteresētu lasītāju un izvēlēties grāmatas, kuru lasīšana aizrauj un sagādā prieku. Attīsta sapratni par aktīva lasītāja un prasmīga rakstītāja cēloņsakarību.
6. Veido ieradumu domāt un rakstīt radoši, uzdrīkstēties fantazēt.
7. Analizējot literāro tekstu varoņu īpašības un rīcību, veido ieradumu saskatīt citu cilvēku viedokli, uztvert viņu emocijas, lai labāk saprastu sevi un veidotu attiecības ar apkārtējiem.
8. Veido ieradumu paveikt mācību uzdevumus līdz galam, pildīt tos, rūpīgi izlasot vai noklausoties izpildes noteikumus.
9. Veido ieradumu veikt pierakstus (piezīmes), lai mācītos sevi organizēt darbam un izmantotu šos pierakstus, veidojot savus mutvārdu vai rakstveida tekstus.

4.–6. klase

1. Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas/saziņas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku.
2. Veido ieradumu uzmanīgi uz klausīt saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem.
3. Veido ieradumu skaidri un saprotami izteikt savas domas.
4. Veido ieradumu iepriekš rūpīgi pārdomāt savu publisko izteikumu saturu un snieguma formu.
5. Veido ieradumu atklāti paust un aizstāvēt savus uzskatus, ja nepieciešams, izteikt arī nepopulāru viedokli.

6. Veido ieradumu, izmantojot citu veidotu informāciju, atsaukties uz avotu (autoru, nosaukumu, interneta saiti).
7. Veido ieradumu rūpīgi noformēt lietišķā stila dokumentus (arī digitālajā formātā un e-vidē), ievērot sarakstē valodas kultūras normas.
8. Veido ieradumu paust pieklājīgu attieksmi un lietot korektu valodu elektroniskajos saziņas līdzekļos (īpaši – sociālajos medijos).
9. Veido ieradumi precīzi un adresātam saprotami lietot rakstzīmes, simbolus un saīsinājumus elektroniskajos saziņas līdzekļos.
10. Attīsta ieradumu izmantot dažādus uzziņu avotus un elektroniskos pārbaudes rīkus sava teksta kvalitātes uzlabošanai.

7.–9. klase

1. Veido ieradumu paust tikai pārbaudītu, uzticamu un pašam saprotamu informāciju.
2. Veido ieradumu apzināties teksta veidošanu kā ilgstošu, secīgu un rūpīgu darba procesu.
3. Veido ieradumu respektēt citu kultūru cilvēku saziņas tradīcijas un runas uzvedību starpkultūru dialogā.
4. Veido ieradumu izturēties iecietīgi pret citiem cilvēkiem, kas šo valodu labi nepārvalda vai sazinās ar grūtībām.
5. Veido ieradumu cieņpilni rīkoties, pamanot un labojot savas un citu personu valodas kļūdas rakstos.
6. Veido ieradumu ar sapratni izturēties pret dažādiem rakstu valodas variantiem, to lietojumu noteiktās saziņas situācijās.
7. Veido ieradumu pieklājīgi izturēties diskusijas laikā, uz klausīt un objektīvi novērtēt dažādus viedokļus, skaidri un korekti izteikt savus argumentus, iebildumus vai kritiku.
8. Veido ieradumu ar cieņu izturēties pret latviešu valodu un citu tautu valodām.
9. Veido ieradumu lasīt augstvērtīgus literāros darbus un aizgūt no tiem ierosmes savas valodas attīstībai.

4. pielikums

Latviešu valodas skolēniem ar dzirdes traucējumiem priekšmeta programmas tematu pārskats

1. klase (1. mācību gads)				
<p>1.1. Mēs skolā</p> <p>Skolā. Klasē. Iepazīsimies! Esmu pieklājīgs. Dienas režīms. Rotaļlietas. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Gadalaiki</p> <p>Kā sasveicināties un iepazīties? Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kādi burti ir latviešu valodā? Kāds ir latviešu zīmju valodas daktilais alfabēts? Kā nosaukt rudens norises dabā?</p>	<p>1.2. Mēs mājās</p> <p>Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, dzīvniekiem un gatavošanos svētkiem? Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>1.3. Mēs sabiedrībā</p> <p>Gads. Dienas. Putni ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt nedēļas dienas? Kā nosaukt ziemas norises dabā? Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām? Kā nosaukt pārtikas produktus? Kāda nozīme ir garumzīmei?</p>	<p>1.4. Mēs sabiedrībā</p> <p>Veikalā. Pārtikas produkti. Pavasaris. Laiks pavasarī. Skolā. Klasē. Mācību piederumi. Klasesbiedri. Ģimene. Putni pavasarī. Pavasara darbi</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kā nosaukt pārtikas produktus un ēdienus veikalā? Kā nosaukt pavasara norises dabā?</p>	<p>1.5. Mēs pasaulē</p> <p>Daba. Koki, krūmi un puķes. Cilvēks. Apģērbs un apavi. Mājdzīvnieki. Latvijas savvaļas dzīvnieki. Dzīvnieki zooloģiskajā dārzā. Tuvojas vasara. Laika apstākļi</p> <p>Kā nosaukt gadalaikus, laikapstākļus un dzīvniekus? Kā pārbaudīt norakstītu vārdu? Kā nosaukt vasaras norises dabā?</p>

1. klase (2. mācību gads)

1.1. Mēs skolā	1.2. Mēs mājās	1.3. Mēs sabiedrībā	1.4. Mēs sabiedrībā	1.5. Mēs pasaulē
<p>Skolā. Klasē. Stundu saraksts. Dienas režīms. Atceries vasaru! Rudens. Daba rudenī. Krāsas. Augļi un dārzeņi. Darbi rudenī</p> <p>Kā nosaukt skolā esošos priekšmetus? Kā sasveicināties un iepazīties?</p> <p>Kādus vārdus izmantot, lai pastāstītu par savu vasaru?</p> <p>Kā nosaukt mācību stundas?</p> <p>Kā sauc klasesbiedrus?</p>	<p>Manas mājas. Ģimene. Cilvēks. Nedēļa. Mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki. Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā atbildēt uz jautājumu un pastāstīt par savu izskatu, ģimeni, dzīvesvietu, gatavošanos svētkiem?</p> <p>Kādas mēbeles un priekšmeti atrodas mājās?</p> <p>Kā izteikt apsveikumu un novēlējumu svētkos?</p>	<p>Gads. Kalendārs. Gadalaiki. Laiks un daba ziemā. Ziemas prieki. Ziemas sporta piederumi. Putni un dzīvnieki ziemā. Apģērbs un apavi. Krāsas. Pārtikas produkti un ēdieni. Ēdienreizes. Trauki un galda piederumi</p> <p>Kā nosaukt rotaļlietas, spēles, brīvā laika nodarbes un pastāstīt par tām?</p> <p>Kāda nozīme ir garumzīmei?</p> <p>Kā nosaukt apģērba krāsu?</p> <p>Ko ziemā dara dzīvnieki un putni?</p>	<p>Veikalā. Pārtikas produkti. Skolā. Klasē. Klasesbiedri. Mācību piederumi. Pavasaris. Laiks pavasarī. Lieldienas. Apģērbs un apavi. Profesijas. Transports</p> <p>Kā nosaukt pilsētas objektus, iepirkšanās vietas, pārtikas preces un pastāstīt par tiem? Kādas frāzes izmanto, iepērkoties veikalā?</p> <p>Kādu apģērba izvēlēties?</p> <p>Kā nosaukt profesijas un transportlīdzekļus?</p>	<p>Putni pavasarī. Daba. Koki, krūmi un puķes. Pavasara darbi. Ģimene. Tuvojas vasara. Vasaras brīvlaikā</p> <p>Kā pastāstīt par gadalaikiem, laikapstākļiem un dzīvniekiem pavasarī?</p> <p>Kā sauc ģimenes locekļus?</p> <p>Kā pastāstīt par savu ģimeni un nosaukt pavasara darbus?</p> <p>Kas palīdz saprast tekstu? Kā pārbaudīt norakstītu tekstu?</p> <p>Ko bērni dara vasaras brīvlaikā?</p>

2. klase

<p>2.1. Mēs skolā</p> <p>Atceries vasaru! Stundu saraksts. Brīvā laika nodarbes. Pulkstenis. Telpas skolā. Klasē. Ēdamistabā. Daba rudenī. Pastaiga mežā. Darbi rudenī</p> <p>Kas ir stundu sarakstā? Kā pastāstīt par savām spējām, prasmēm, vēlmēm un sasniegumiem? Kā nosaukt pulksteņa laiku (<i>cikos?</i>)? Kā izmantot vārdnīcu? Kā izteikt prieku? Kā rakstīt nosaukumus ar lielo sākuma burtu? Kā noteikt darbības vietu un laiku? Kā nosaukt norises dabā un cilvēku darbus rudenī un pastāstīt par tiem?</p>	<p>2.2. Mēs mājās</p> <p>Manas mājas. Mēbeles un priekšmeti. Adrese. Pilsētā. Mūsu Latvija. Novadi. Valsts svētki. Upes, ezeri un pilsētas</p> <p>Kā nosaukt mēbeles un priekšmetus mājās? Kā uzrakstīt adresi? Kas ir vietvārdi, un kā tos rakstīt? Kā pastāstīt par savu ielu, pagalmu, pilsētu vai ciematu? Kā raksturot objektu? Kādi uzraksti ir mums apkārt?</p>	<p>2.3. Mēs mājās</p> <p>Apģērbs un apavi. Ģimene. Cilvēka izskats un emocijas. Ko katrs dara? Ziema. Ziemassvētki</p> <p>Kā nosaukt cilvēka ķermeņa daļas un pastāstīt par izskatu? Kāda ir cilvēka seja? Kā uzrakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienu? Kā pateikties par dāvanām? Kā apsveikt dzimšanas dienā? Kā pastāstīt par savu dzimšanas dienu un Ziemassvētku svinēšanu?</p>	<p>2.4. Mēs sabiedrībā</p> <p>Kalendārs. Daba ziemā. Dzīvnieki un putni ziemā. Pasaka. Ziemas prieki. Veselība. Profesijas. Rakstu par sevi</p> <p>Kā nosaukt un uzrakstīt datumu? Kādas ir bērnu nodarbes ziemā? Kā pastāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu? Kā nosaukt profesijas pārstāvjus?</p>	<p>2.5. Mēs sabiedrībā</p> <p>Transportlīdzekļi. Ceļš uz skolu. Pavasaris. Daba pavasarī. Dabas parādības. Es skolā. Tirgū. Pārtikas produkti un ēdieni</p> <p>Kā pastāstīt par transportlīdzekļiem? Kā atrast tekstā vajadzīgo informāciju? Kā atbildēt uz jautājumiem par tekstu? Kādas ir pavasara norises dabā? Kā salīdzināt priekšmetus vai dzīvas būtnes? Ko skolēni dara skolā? Kādi ir skolēnu pienākumi skolā?</p>	<p>2.6. Mēs pasaulē</p> <p>Pavasara darbi. Zoodārzā. Dzīvnieki Latvijā. Pasaka. Vasarā. Kukaiņi. Vasaras brīvdienas</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par laika apstākļiem un cilvēku darbiem pavasarī? Ko un kā var pastāstīt par savvaļas dzīvniekiem? Kā iegūt dažādu informāciju par zoodārzu? Kādu pasaku tu esi lasījis? Kādi kukaiņi mostas pavasarī?</p>
---	--	---	---	--	---

3. klase

<p>3.1. Mēs mājās Skolas ikdiens. Ģimene un ģimenes locekļi. Manas ģimenes vasara. Intereses un vaļasprieks. Apsveicam vārda dienā! Krāsainais rudens</p> <p>Kāds ir tavs stundu saraksts? Kādi mācību piederumi ir nepieciešami skolā?</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes ikdienu, radiniekiem, dienas režīmu, svētkiem un mīļāko ģimenes ēdienu? Kā uzrakstīt īsziņu?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku darbiem rudenī?</p> <p>Kā nosaukt un raksturot augļus un dārzeņus?</p>	<p>3.2. Mēs sabiedrībā Rudenīgs laiks. Pie galda. Ceļojums pa Latviju. Pilsētā. Profesijas. Ziema nāk! Apģērbsimies! Ziemassvētki</p> <p>Kā uzzināt un uzrakstīt informāciju par vietām Latvijā?</p> <p>Kā pastāstīt par dažādu profesiju pārstāvju pienākumiem?</p> <p>Kā sagatavoties intervijai un pastāstīt par iegūto informāciju (prezentēt)?</p> <p>Kas ir ēdnīcā, kafejnīcā?</p> <p>Kā veidot un rakstīt teikumus par dabas norisēm un cilvēku apģērbu ziemā?</p>	<p>3.3. Mēs pasaulē Kalendārs. Laika apstākļi un daba ziemā. Ziemas prieki. Lai ziemā būtu droši. Emocijas. Ejam uz veikalu. Pasaka. Veselība. Dosimies ekskursijā!</p> <p>Ko dara bērni ziemā?</p> <p>Kā pastāstīt par ekskursijā redzēto un piedzīvoto?</p> <p>Kā saprast tekstu?</p> <p>Kā noteikt un nosaukt cilvēku emocijas?</p> <p>Kā lūgt un sniegt palīdzību nelaimes gadījumā?</p>	<p>3.4. Mēs skolā Grāmata un pasaka. Ejam uz... Daba mostas. Mani draugi. Rakstura īpašības. Svētki. Valsts svētki. Ģimenes svētki. Gadskārtu svētki. Ko es zinu? Ko es protu? Es lasu un rakstu. Vasara klāt!</p> <p>Kā pastāstīt par grāmatu, pasākumu?</p> <p>Kā uzrakstīt īsu grāmatas aprakstu?</p> <p>Kā noteikt grāmatas (pasakas, teksta) tematu?</p> <p>Kādas ir pavasara norises dabā? Kā par tām veidot un rakstīt teikumus?</p> <p>Kādas ir drauga rakstura īpašības?</p>
--	---	--	--

4. klase

<p>4.1. Mēs skolā Viss par mani. Kas ir skola? Skolā. Ceļš uz skolu. Skola agrāk un tagad. Rudens skolas pagalmā</p> <p>Kā pastāstīt par skolu agrāk un tagad? Kā pastāstīt par savu ceļu uz skolu?</p> <p>Kā uzrakstīt savas skolas aprakstu? Kā veidot anketu?</p> <p>Kas ir vārda tiešā un vārda pārnestā nozīme?</p> <p>Kā aprakstīt skolas pagalmu rudenī?</p>	<p>4.2. Mēs mājās Mans vaļasprieks. Braucam ekskursijā! Uz kino! Mana dzimtā zeme Latvijā. Es un mana ģimene. Ārējais izskats. Rakstura īpašības</p> <p>Kā pastāstīt un uzrakstīt par savu vaļasprieku?</p> <p>Kā izprast stāsta, teksta notikumu gaitu – sižetu?</p> <p>Kā uzrakstīt par vietām Latvijā?</p> <p>Kāda ir tava ģimene? Ko tu dari kopā ar savu ģimeni?</p>	<p>4.3. Mēs mājās Ģimenes atpūta, kopīgas intereses. Laika apstākļi un dabas parādības ziemā. Ziemassvētki</p> <p>Kā pastāstīt par ģimenes kopīgām interesēm, pienākumiem un atpūtu?</p> <p>Kā stāstīt un rakstīt par ceļošanu?</p> <p>Kā aprakstīt ziemas ainavu, dabas parādības un laika apstākļus ziemā?</p>	<p>4.4. Mēs pasaulē Daba ziemā. Lai nesaslimtu! Apģērbs ziemā. Laika prognoze. Dabas stihijas. Ziemas prieki un ziemas sporta veidi</p> <p>Kā saprast un pastāstīt pasaku?</p> <p>Kā saprast laika ziņas?</p> <p>Kā nosaukt dabas stihijas?</p> <p>Kā nosaukt ziemas sporta veidus un piederumus?</p>	<p>4.5. Mēs sabiedrībā Uz ielas. Veikalā. Pie ārsta. Ģimenes intereses, atpūta un pienākumi. Profesijas. Kas es būšu? Pavasaris. Daba mostas. Pavasara talka</p> <p>Kā pastāstīt par piedalīšanos pavasara talkā?</p> <p>Kā izteikt savas emocijas un attieksmi?</p> <p>Kā uzrakstīt īsu rakstu?</p>	<p>4.6. Mēs sabiedrībā Iepazīstu Latviju! Piedzīvojumi kopā ar draugiem. Vasaru gaidot</p> <p>Ko nozīmē diskutēt?</p> <p>Kā aprakstīt piedzīvojumu?</p> <p>Kā plānot pasākumu?</p> <p>Kā plānot atpūtu vasaras brīvlaikā?</p>
---	--	--	--	---	---

5. klase

<p>5.1. Valodu brīnumainā pasaule Kādas ir valodas funkcijas un to nozīme saziņā?</p>	<p>5.2. Tas nav kino, tā ir dzīve Kas ir saziņas situācija, un kā lietot tai atbilstošus valodas līdzekļus?</p>	<p>5.3. Vārdi manā ģimenē No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>5.4. Manas ielas/ pagasta vēstījums Kāda ir valoda apkārtējā vidē?</p>	<p>5.5. Spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt Kā sasaistīt teksta saturu ar vizuālo noformējumu?</p>	<p>5.6. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs teikums, un kas ir salikts teikums?</p>
--	--	--	--	--	--

6. klase

<p>6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstmi vizuālajai informācijai? Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem?</p>	<p>6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam? Kā darina jaunus vārdus?</p>	<p>6.3. Modes daudzveidīgā pasaule Kā piedalīties diskusijā? Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem?</p>	<p>6.4. Zvaigznes visapkārt Kā analizēt, vērtēt un veidot interviju?</p>	<p>6.5. Labs stāsts Kādas ir teksta pazīmes? Kā pareizi pierakstīt pamata un kārtas skaitļa vārdus?</p>	<p>6.6. Ceļojums laikā Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu? Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus?</p>
--	--	--	---	--	---

7. klase

<p>7.1. Uz priekšu, apmaldoties un jaunus ceļus meklējot Kāda nozīme ir darbības vārdam pamatformā?</p>	<p>7.2. Es, mani draugi un draugu draugi Kā iedala saliktus teikumus pēc uzbūves? Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?</p>	<p>7.3. Vārda spēks Kādus valodas līdzekļus izmanto formālā un neformālā saziņā? Kā mainās darbības vārdi personās un skaitļos?</p>	<p>7.4. Sociālie tīkli un tīklošanās Kāpēc darbības vārdam ir dažādi laiki?</p>	<p>7.5. Avižu un žurnālu valoda Kas raksturīgs preses izdevumu valodai?</p>	<p>7.6. Valodas spēks un nespēks laika griežos Kas raksturīgs valodai apkārtējā vidē?</p>
--	--	--	--	--	--

8. klase					
<p>8.1. Dzīve šeit un medijos</p> <p>Kāda ir mana valoda medijos?</p>	<p>8.2. Miers un konflikti</p> <p>Kā valoda atklāj savstarpējās attiecības?</p>	<p>8.3. Stiprums un vājums</p> <p>Kā tiek atvasināti un darināti jauni vārdi?</p>	<p>8.4. Vienatnē un attiecībās</p> <p>Kā pilnveidot tekstveides prasmes?</p>	<p>8.5. Valoda agrāk un tagad</p> <p>Kurām ortogrāfijas normām ir jāpievērš uzmanība?</p>	<p>8.6. Krustceles un jauni ceļi</p> <p>Kāda ir latviešu valodas un literatūras nozīme izglītībā?</p>
9. klase					
<p>9.1. Sociālie mediji izziņai, komunikācijai un pašizpaušmei</p> <p>Kā kritiski lasīt vēstījumu sociālajos medijos un radīt savus vēstījumus?</p>	<p>9.2. Literatūra vienatnei un kopā būšanai</p> <p>Kā es uztveru dažādu žanru un veidu tekstus?</p>	<p>9.3. Miera un dusmu valoda</p> <p>Kā veidot dialogu veiksmīgai komunikācijai?</p> <p>Kas ir valodas funkcionālie stili?</p> <p>Kas ir daiļliteratūras un zinātniskais valodas stils?</p>	<p>9.4. Manas valodas stiprās puses</p> <p>Kā izkopt savu valodu, lai saziņa būtu veiksmīga?</p> <p>Kas ir publicistiskas valodas stils?</p>	<p>9.5. Iespēju valoda</p> <p>Kāda ir lietišķo rakstu valodas specifika?</p> <p>Kā pilnveidot savu valodu?</p> <p>Kā veidot CV un motivācijas vēstuli?</p> <p>Kas ir sarunvalodas stils?</p>	

5. pielikums

Mācību satura apgūvei izmantojamie mācību līdzekļi

Izmantošanas nolūks	Mācību līdzekļu veids	Mācību līdzekļi
Mācību stundu sagatavošanai un demonstrējumiem	Metodiskie materiāli	VISC izstrādātie metodiskie materiāli [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/metmat.shtml VISC apstiprinātā mācību literatūra [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/maclit.shtml <i>Skola2030</i> mācību līdzekļi.
	Darba piederumi	Kancelejas piederumi.
	Uzskates materiāli, modeļi	Attēlu komplekti (sižetiski un priekšmetu attēli), vizuāli materiāli, plakāti, didaktiskās spēles, audio un video materiāli u. tml.
	Iekārtas	Dators, datu kamera, projektor, interaktīvā tāfele; tekstastrādes, videoapstrādes u. tml. programmatūra.
Skolēniem darbam (individuālajam/pāru/grupu darbam) un informācijas ieguvei	Mācību materiāli	VISC apstiprinātā mācību literatūra [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/maclit.shtml Saraksts publicēts bibliotēku informācijas sistēmā “ALEPH 500”. <i>Skola2030</i> mācību līdzekļi. Elektroniskie uzzīņu avoti, piemēram, <i>Latviešu valodas rokasgrāmata</i> [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: http://valodasrokasgramata.lv/ <i>e-pupa</i> : elektroniskā latviešu valodas vārdnīca [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: http://epupa.valoda.lv/ <i>Māci un mācies latviešu valodu</i> [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/ <i>Valodas konsultācijas</i> : elektroniskā datubāze [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: https://www.valodaskonsultācijas.lv/ <i>Letonika.lv</i> [tiešsaiste] – [skatīts 11.10.2021.]. Pieejams: https://www.letonika.lv/default.aspx Dažādu žanru teksti, publikācijas par valodas un literatūras jautājumiem, vārdnīcas, enciklopēdijas, rokasgrāmatas, kuru saturs atbilst plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu īstenošanai.
	Piederumi, iekārtas, ierīces mācību vides nodrošināšanai	Viegli pārvietojami skolēnu darba galdī, datori vai planšetdatori ar interneta pieslēgumu, datu kamera, projektor, interaktīvā tāfele, kancelejas piederumi.

**DOMĀT.
DARĪT.
ZINĀT.**

Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai, lai skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē